

**Dr. Nagy László Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani
Intézmény, Óvoda, Általános Iskola,
Beszédjavító Általános Iskola,
Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola,
Kollégium**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

KŐSZEG

Hatályos: 2024. szeptember 02.

TARTALOM

BEVEZETÉS	10
1. NEVELÉSI PROGRAM	14
1.1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai	14
1.2. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai.....	15
1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	18
További releváns kompetenciaterületek	31
1.4. Az iskolába történő jelentkezés rendje:	32
1.4.1 tanuló átvétele, évfolyamismétlés, osztályba sorolás:	32
1.4.2. A saját általános iskola tanulónak átlépésének feltételei a saját szakiskolánkba: 32	
1.5. A tanulók teljesítményének értékelése:	32
1.6. A tanulók érdemjegyeinek a tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítések	33
1.7. A tanulók továbbhaladásának, magasabb évfolyamra lépésének feltételei:	37
1.8. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai:	37
1.8.4. A tanulók jutalmazásának elvei és formái	39
1.9. Az intézményegységekben folyó nevelő-oktató munka speciális céljai, feladatai.....	40
1.9.1.1. Az iskolai tanulói:	41
1.9.2. Beszédjavító Általános Iskola	52
1.9.2.1. Az iskolai tanulói	55
1.9.2.2. A SNI tanulók pedagógiai célú habilitációs/rehabilitációs ellátása	60
1.9.3. Szakiskola.....	67
1.9.3.1. A szakiskola nevelés – oktatási céljai	67
Képzési szerkezet	68
Javítóvizsga, osztályozóvizsga, szakmai vizsga, szintvizsga	68
Komplex szakmai vizsga	69
Szakmai vizsga, képesítő vizsga.....	69
Hagyományőrzés	70
Területi, országos rendezvények.....	70
Hagyományos iskolai rendezvények	70
Rehabilitáció, habilitáció	71

1.9.3.1.	A tanulás tanítása	75
1.9.3.2.	Az erkölcsi nevelés.....	76
1.9.3.3.	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	77
1.9.3.4.	Állampolgárságra, demokráciára nevelés	77
1.9.3.5.	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	78
1.9.3.6.	A családi életre nevelés	79
1.9.3.7.	A testi és lelki egészségre nevelés	80
1.9.3.8.	Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	81
1.9.3.9.	Fenntarthatóság, környezettudatosság	81
1.9.3.10.	Pályaorientáció	82
1.9.3.11.	Gazdasági és pénzügyi nevelés.....	83
1.9.3.12.	Médiatudatosságra nevelés	84
1.9.4.	Utazó Gyógypedagógusi, Utazó Konduktori Hálózat	86
1.9.6.2	Az utazó gyógypedagógusi hálózat speciális céljai:	86
1.9.6.3.	A célokból fakadó utazó gyógypedagógusi hálózat speciális feladatai:	87
1.9.6.4	Tevékenységeink tervezése:	88
1.10.	A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	90
1.10.1.	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	91
1.10.2.	Komplex intézményi mozgásprogram.....	98
1.10.3.	A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek:	99
1.11.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	99
1.11.1.	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők.....	99
1.11.2.	Sajátos nevelési igényű tanulók	100
1.11.3.	Tehetséges tanulók fejlesztése – tehetséggondozás.....	101
1.12.	A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	102
1.13.	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	104
1.14.	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv.....	105
2.	AZ INTÉZMÉNY ISKOLÁINAK HELYI TANTERVE.....	107
2.1.	Általános Iskola	107

2.1.1. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői	107
2.1.2. A kerettanterv által meghatározott kötelező tantárgyak és azok minimális heti óraszámai az egyes évfolyamokon az alábbiak:	107
2.1.3. A kerettanterv által meghatározott kötelező tantárgyak és azok minimális heti óraszámai az egyes évfolyamokon az alábbiak:	109
2.1.4. A kerettanterv által meghatározott kötelező tantárgyak és azok minimális heti óraszámai az egyes évfolyamokon az alábbiak:	111
2.1.5. A helyi tanterv tantárgyai, tartalmai.....	113
2.1.7. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei	114
2.1.8. Egyéni munkarend, korábban magántanulói jogviszony:	116
2.1.9. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei.	117
2.1.10. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	117
2.1.11. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése	117
2.1.11.1. A tanulók fizikai állapotának mérése: NETFIT	118
2.1.12. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése	119
2.1.13. Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai	120
2.1.14. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe.....	121
Az iskola értékelésének alapelvei:	122
Az értékelés célja:	123
• visszajelzés a szülőknek, az iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságokról	123
• az egyéni fejlesztés érdekében, fejezze ki értékelésünk a tanuló önmagához viszonyított előrehaladását	123
• fejlődési állapotról számoljon be, adjon tájékoztatást.....	123
Az értékelés formái.....	123
Diagnosztikus értékelés – év eleji felmérők, mely a tanulás kiinduló szintjét tárja fel, információkat adva a pedagógusoknak.....	123
Formatív értékelés – időszakos tudáspróbák, a tanulási folyamatot segítik, az elért eredményeket, hiányosságokat feltárják. Tájékoztat a tantervi részkövetelmények teljesítéséről, segítő szempontokat ad a fejlesztéshez.	123
Értékeli a tanulók személyiségjegyeinek, szociális kapcsolatainak fejlődését is.	123
Szummatív értékelés – félévi, és év végi felmérők, a tantervi követelmények teljesítésének ellenőrzésére szolgál, mely globális képet ad a tanulók munkájáról.	123

A szöveges értékelés mindhárom funkciót képes árnyaltan és differenciáltan ellátni. Az értékelés funkciói közül mindhármat használjuk, de kiemelkedő szerepet kap a formáló, irányt adó, motiváló, a saját teljesítményhez mérő értékelés.	123
Az érdemjegyek száma:	123
2.1.14.1. Oktatási eredményvizsgálatok	124
2.1.14.2. A tanulók teljesítményének értékelése.....	124
2.1.14.3. A szöveges értékelés kategóriái:.....	124
A Pedagógiai Program 1.6.1. fejezetében kerül kifejtésre.	124
2.1.14.4. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai:	125
A Pedagógiai Program 1.6.2. fejezetében kerül kifejtésre.	125
2.1.15. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	125
2.1.16. A tanulók továbbhaladása	126
2.1.17. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	126
2.2. Beszédjavító Általános Iskola helyi tanterve	128
2.2.1. A helyi tanterv jellemzői.....	128
2.2.2. A helyi tanterv tantárgyai, tartalmai	130
2.1.18. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	131
2.1.19. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	132
2.1.20. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	132
2.1.20.1. Az alsó tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása	132
2.1.20.2. A felső tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása	133
2.1.21. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése	134
2.1.22. Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai	135
2.1.23.1. Oktatási eredményvizsgálatok	137
2.1.23.2. A tanulók teljesítményének értékelése.....	137
2.1.23.3. Az értékelés kategóriái és szövege az első osztálytól a második évfolyam félévéig	140
2.1.23.4. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai	140
2.1.23.5. A logopédiai, gyógypedagógiai értékelés.....	143

2.1.24. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek és a fegyelmező intézkedések rendje, szempontrendszere a nevelési program részben található.....	146
2.1.25. A tanulók továbbhaladása	146
2.1.26. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	147
2.1.27. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	147
2.2. SZAKISKOLA, KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA HELYI TANTERVE.....	149
2.2.1. SZAKISKOLA.....	149
2.3.4. AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK KÉT ÉVFOLYAMOS SZAKISKOLAI SZAKMAI OKTATÁSÁHOZ, KÉPZÉSÉHEZ ALKALMAZANDÓ 9-10. ÉVFOLYAMOS KÖZISMERETI HELYI TANTERV	159
2.3.5. AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK NÉGY ÉVFOLYAMOS SZAKISKOLAI SZAKMAI OKTATÁSÁHOZ, KÉPZÉSÉHEZ ALKALMAZANDÓ 9-12. ÉVFOLYAMOS KÖZISMERETI Helyi tanterve	160
2.3.6. A szakiskola szakmai programja	162
2.3.8. Szakmajegyzék szerinti oktatás (2020.09.01-)	163
2.3.9. Szakmajegyzék szerinti oktatás (2020.09.01-) szakmák	186
2.4.1. A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamának közismereti helyi tanterv.....	198
Fejlesztési területek - nevelési célok.....	200
A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok	202
2.4.2. Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő- oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamának közismereti helyi tanterv	203
Fejlesztési területek, nevelési célok	205
Egységesség és differenciálás	207
A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok	207
Háztartástan – életvitel készségfejlesztő kerettanterv	208
2. 5. A KOLLÉGIUM MŰKÖDÉSE	214
2. 5. 1. Személyi feltételek, elvárások.....	214
2. 5. 2. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások	215
2. 5. 3. A kollégiumi élet megszervezése	216
2. 5. 4. A kollégium kapcsolatrendszere	216
2. 5. 6. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások.....	218

2. 5. 6. 1. Felkészítő, fejlesztő foglalkozások.....	218
2. 5. 6. 2. Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozások:.....	218
2. 6. 1. 2. Speciális ismereteket adó foglalkozások	218
2. 6. 1. 2. 1. A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:.....	218
2. 6. 1. 2. 2. Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások:	219
2. 6. 2. A kollégiumi csoportfoglalkozások keretében	219
2. 7. A kollégiumi nevelés minősége, eredményessége	220
2. 7. 1. A kollégiumi nevelés eredményessége	221
3. ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM.....	222
BEVEZETŐ	222
3.1. Általános nevelési alapelvek, célok	223
3.1.1 Gyermekkép	223
3.1.2. Óvodakép.....	223
3.1.3. Az óvodai nevelés alapelve	223
3.2. Gyógyypedagógiai óvodai nevelés lehetőségei.....	224
3.2.1. Felvétel az óvodába	224
3.3. Óvodánk nevelési alapelvei, célkitűzései, értékei	225
3.3.1. Alapelvek.....	225
3.3.2. Célkitűzés.....	225
3.3.3. Értékek	225
3.4. Nevelési feladatok	226
3.4.1. Az egészséges életmód alakítása	226
3.4.2. Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés, szocializáció	227
3.4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	227
3.4.4. Speciális nevelési feladatok.....	228
3.4.5. A nevelés, fejlesztés során feladatunk:	228
3.5. Az óvodai élet megszervezése.....	229
3.5.1. A nevelés irányelvei	229
3.5.2. Csoportlétszám	229
3.5.3. Személyi feltételek.....	229
3.5.4. Tárgyi feltételek	230
3.5.5. Napirend, heti rend	230

3.6. Tevékenységi formák	233
3.6.1. Önkiszolgálás, munka jellegű tevékenységek.....	233
3.6.2. Mozgás.....	235
3.6.3. Verselés, mesélés	238
3.6.4. A külső világ megismerése	239
3.6.5. Játék, játékra nevelés	240
3.6.6. Rajzolás, festés, mintázás - vizuomotoros fejlesztés	243
3.6.7. Ének zene - zenei nevelés	246
3.6.8. Egyéni fejlesztés	248
3.7. Speciális fejlesztések, kiegészítő terápiák.....	250
3.8. Az óvodás gyermek fejlődési menetének értékelése	250
3.9. A gyermekek érdekében tett pedagógiai tevékenység.....	250
3.9.1. A kapcsolattartás formái:	250
3.9.2. Partneri kapcsolataink.....	251
3.10. Környezeti és egészségnevelési elvek	251
3.11. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló elvek, intézkedések.....	252
3.12. Zárógondolatok.....	252
4. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	253
4.1. A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata	253
A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala.....	253
4.2. Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai	254
4.3. A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék	255
4.4. Fenntartói nyilatkozat	256
MELLÉKLETEK	257
Mondatbank szöveges értékeléséhez.....	257
Mondatbank autizmussal élő tanulók értékeléséhez	263
AZ ÉRTÉKELÉS KATEGÓRIÁINAK ÉS SZÖVEGÉNEK RÉSZLETEZÉSE AZ ELSŐ OSZTÁLYTÓL A MÁSODIK ÉVFOLYAM FÉLÉVÉIG A BESZÉDJAVÍTÓ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN.....	268
ELŐKÉSZÍTŐ 1. ÉVFOLYAM FÉLÉVKOR.....	268
2.2.2.1. Előkészítő 1. évfolyam év vége.....	269
2.2.2.2. Matematika.....	271
2.2.2.3. Vizuális kultúra	272

2.2.2.4.	Technika és tervezés	274
2.2.2.5.	Testnevelés	274
2.2.2.6.	Ének-zene	275
2.2.2.7.	Etika/ Hit - és erkölcsstan	276
1.	évfolyam félév	276
2.2.2.8.	Matematika.....	278
2.2.2.9.	Vizuális kultúra	279
2.2.2.10.	Technika és tervezés.....	280
2.2.2.11.	Testnevelés	281
2.2.2.12.	Ének-zene.....	282
2.2.2.13.	Etika/ Hit - és erkölcsstan	282
1.	évfolyam év vége	283
2.2.2.14.	Matematika	285
2.2.2.15.	Vizuális kultúra.....	286
2.2.2.16.	Technika és tervezés.....	288
2.2.2.17.	Testnevelés	289
2.2.2.18.	Ének-zene.....	290
2.2.2.19.	Etika/ Hit - és erkölcsstan	290
2.2.3.1.	Matematika.....	293
2.2.3.2.	Vizuális kultúra	294
2.2.3.3.	Technika és tervezés	295
2.2.3.4.	Testnevelés	296
2.2.3.5.	Ének-zene	296
2.2.3.6.	Etika/ Hit- és erkölcsstan.....	297
2.2.3.7.	Magatartás és szorgalom szöveges értékelése 1. évfolyamtól 2. évfolyam félévéig 298	
2.2.3.8.	Szorgalom	298
ÓVODAI MELLÉKLET: ÓVODAI HETI REND		301

BEVEZETÉS

Jogszabályi háttér:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. (a továbbiakban nkt.) törvény szerint, a nevelési-oktatási intézményben a nevelő-oktató munka a nevelési, ill. pedagógiai program szerint történik.

- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
- Az Oktatási Hivatal által kiadott a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei
- Az Oktatási Hivatal honlapján közzétett, 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók Kerettantervek
- A tanév rendjéről szóló mindenkor miniszteri rendelet
- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok életpályájáról
- A Kormány 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 402/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról

A Pedagógiai Program az iskola pedagógiai stratégiai terve, amely hosszú, illetve középtávra határozza meg az iskolában folyó nevelés-oktatás rendszerét: céljait, feladatait, tevékenységeit.

Az intézmény adatai:

Az intézmény neve: Dr. Nagy László Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Beszédjavító Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium

Az intézmény rövid neve: Dr. Nagy László Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Az intézmény székhelye, címe: 9730 Kőszeg, Kiss János u. 31.

Az intézmény fenntartója: Sárvári Tankerületi Központ
9600 Sárvár, Batthyány u. 40.

Az intézmény beiskolázási körzete: országos

Az intézmény típusa: gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai, nevelési-oktatási intézmény

Az alapítás éve: 1957.

Az intézmény vezetője: Wimmer László főigazgató
9730 Kőszeg, Kiss János u. 31.
Tel.: 94/360-206; 06-30-574-9945
Fax: 94/562-088
e-mail: gyogypedagogia@nagylaszlo-koszeg.edu.hu

Az intézmény múltja, története

Az intézményünk épületeinek jelentős részét még az elmúlt évszázadban kezdték építeni a hivatásos honvédtiszti pályára nevelés céljából. Az épületegyüttes alapjait 1849-ben rakta le Jellasics horvát bán, az ún. Főépület 1856-ban került átadásra. A második épület a századfordulót követően épült, a többi épület pedig folyamatosan. Az intézmény 1922-től „Hunyadi Mátyás Honvéd Reáliskolai Nevelőintézet” néven működött egészen a második világháború végéig. 1945-1956-ig szovjet katonák használták az épületeket.

1957-ben teremtdött meg a lehetőség a romos, lepusztult egykori 240 fős katonai reáliskola helyén egy 610 fős komplex gyógypedagógiai intézmény létrehozására, melyet az akkori Művelődésügyi Minisztérium támogatott. Az intézmény helyreállításával, teljes kiépítésével Nagy László alapító igazgatót bízták meg. A komplex, gyógypedagógiai intézmény országos

beiskolázással látta el az óvodás kortól a szakmatanulásig bezárólag (4-18 év) az értelmi fogyatékos tanulók speciális nevelését, oktatását.

A súlyosan dadogó fiúgyermekek részére a logopédiai tagozat 1960-ban nyílt meg. Az évek, évtizedek során folyamatosan adódott lehetőség a tagozat fejlesztésére. A kezdetben minisztériumi irányítást követően 1963-tól megyei kézbe került az intézmény, megtartva a beiskolázás országos jellegét.

A változó politikai, társadalmi elvárások, a mindenkori szakmai, oktatáspolitikai sajátosságok többször, szinte folyamatosan módosították az intézmény szerkezetét.

Az 1970-es években kialakult, kiforrott a komplex intézményrendszer, megteremtődtek a nevelőtanári rendszer bevezetésének feltételei, megkezdődött a tanulói közösségek kialakításának, teljes feltételeinek megteremtése.

1988-tól az engedélyezett tanulói létszám 500 főre módosult, s közben jelentősen nőtt az igény a beszéd fogyatékos tanulók beiskolázása iránt. 1990-ben teremtődött meg a lehetőség – új kollégiumi épület építésével – jelentős bővítésre, melyek után már 8 évfolyamos, közel 200 tanuló nevelő beszédjavító iskola kezdte meg oktató-nevelő munkáját.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók beiskolázása – az országos hálózat kiépítésével – fokozatosan egyre inkább a megyére redukálódott, melynek következtében kialakult a 8 évfolyamos, 2-2 párhuzamos osztályú, 200 fős iskola és kollégium.

A társadalmi, megyei igényeket lekövetve 1991. szeptemberétől indult be – ismét – intézményünkben a szakképzés a Speciális Szakiskolánk keretében kezdetben kettő, majd fokozatosan bővülő választékkal több szakmában.

2019. szeptember 1-től két új telephellyel bővült intézményünk. A sárvári telephelyen utazó gyógypedagógiai ellátást, míg a celldömölki telephelyen az utazó gyógypedagógiai ellátáson felül általános iskolai nevelést - oktatást is biztosítunk.

Az intézmény társadalmi környezete, szerepe a települések életében

A több mint 10 ezer lakosú Kőszeg és a városkörnyék, Vas megye életében sajátos szerepet tölt be intézményünk. A hagyományokat tisztelő város polgárainak körében sikerült kivívni az ismertséget, elismertséget az intézményben folyó több évtizedes munka iránt, elfogadtatni tanulóink jelenlétét a helyi, városi rendezvényeken, eseményeken. Annak ellenére van ez így, hogy a fenntartói feladatok végzése, a szakmai felügyelet nem helyi, kőszegi szakigazgatási szinten történik. A település legnagyobb oktatási-nevelési intézménye nyitottságával, kapcsolatrendszerével mindig jelentős tényezője volt a város – és esetenként – a megye társadalmi és közéletének. Megoldva Vas megye sajátos nevelési igényű tanköteles korú tanulók iskoláztatását, lehetőséget teremtve így a város és városkörnyék munkaképes lakosságának foglalkoztatására, munkalehetőség biztosítására.

Az intézmény jellemző sajátosságai

Intézményünk – mint többcélú, közös igazgatású közoktatási, egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény – sajátos nevelési igényű tanulók nevelését, oktatását látja el. Emellett Kőszegen és a város vonzáskörzetében, valamint a Sárvári és a Celldömölki Járás területén szolgáltatást nyújtunk utazó gyógypedagógiai ellátás keretében azoknak az óvodába/többségi általános és középiskolába járó tanulóknak, akiknél a szakértői vélemény alapján a sajátos nevelési igény fennáll.

Az intézmény szerkezete

Intézményünk három szakmailag önálló iskolából, egy óvodából, egy utazó gyógypedagógia feladatokat ellátó intézményegységből és egy kollégiumból áll.

- Óvoda
- Általános Iskola
- Beszédjavító Általános Iskola
- Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola,
- Utazó Gyógypedagógusi, Utazó Konduktori Hálózat
- Kollégium

Az iskola küldetésnyilatkozata

Intézményünk feladata sajátos nevelési igényű gyermekek, fiatalok nevelése-oktatása. Fokozottan figyelünk tanulóink képességfejlesztésére, rehabilitációjára, melyet a szakértői véleményben megfogalmazott diagnózis ismeretében tervezünk.

A Nemzeti Alaptanterv célkitűzéseit, a tanulók adottságának megfelelő módosítással alkalmazzuk az általános műveltség megalapozása érdekében.

Fontosnak tartjuk a társadalmi beilleszkedés elősegítését, a közösségben együttműködő gyermekek, fiatalok nevelésével, mely nem jelent uniformizálást.

Intézményünk életében a helytállás, a megújulás, az innováció mindig központi szerepet töltött be. Fontosnak tartjuk, hogy minden lehetőséget megragadjunk a megújulás, a fejlődés felé. A társadalom részéről jelentkező kihívásoknak csak akkor tudunk megfelelni, ha mindig képesek vagyunk megújulni, ha követjük a változásokat.

Iskolánk összes pedagógusa azon dolgozik, hogy olyan értékrendet közvetítsen, hagyományokat ápoljon, ami majd meghatározó része lehet növendékeink jövőbeni életének. Olyan alapvető készségeket fejlesztünk, szokásokat alakítunk ki, melyek a további életüket, társadalomba való beilleszkedésüket a lehetőségeikhez képest sikeressé teszi.

1. NEVELÉSI PROGRAM

1.1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

Pedagógiai munkánk középpontjában a sajátos nevelési igényű tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll, az alapkompétenciák fejlesztésére építve, a környezeti feltételek figyelembevételével és bevonásával. Célunk, hogy a ránk bízott gyermekek testi, lelki és szellemi képességeinek fejlesztését a legoptimálisabban megvalósítsuk. A gyermekekből lelkiileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket neveljünk.

Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink

- Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem, tolerancia. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre.

Intézményünk céljai a tanulók sikeres nevelés-oktatása érdekében

- A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak – lehetőség szerint – egyénre szabott fejlesztése.
- Az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása.
- Korszerű természettudományos és társadalomtudományos műveltségkép kialakítása, melyet tanulóink eszközként használhatnak a valóság viszonyrendszerének megértéséhez, és alkalmazhatnak különböző cselekvésformákban.
- Hazáját ismerő és szerető, a nemzeti hagyományokat és az iskolai tradíciókat őrző fiatalok nevelése.
- A tehetség kibontakozásának a segítése, a differenciálással történő fejlesztés és a hátránykompenzálás az iskolai élet minden területén.
- Tanulóink önismeretének fejlesztése, autonóm személyiségek kialakítása. Olyan személyiségek fejlesztése, akik kellő önismerettel rendelkeznek, akik önállóan döntenek képességeiket, lehetőségeiket ismerve. Így egy következő életszakaszban képesek az önmegvalósításra. Felkészítjük őket az esetleges kudarcok elviselésére is.
- Az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Célunk, hogy tanulóink megismerjék az egészséges életmód legfontosabb szabályait, tisztában legyenek az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatásával, a testi-lelki higiéné fontosságával.
- Az ökotudatos magatartásformák kialakítása a tanulóban.

- A diákok morális és esztétikai szemléletének alakítása, az értékes alkotások iránti igény megalapozása.
- Az önálló, felelős állásfoglalás, cselekvés alapjait és az életkornak, fejlettségnek, saját személyiségjegyeknek megfelelő készségeit kialakító pedagógiai tevékenység.

1.2. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai

Intézményünk nevelési célja a tanulók személyiségének formálása, esélyeinek növelése, kibontakozásuk támogatása.

Kiemelt feladataink

- Minden tanulónk számára biztosítani kell az alapkészségek elsajátítását, melyek a társadalomba való beilleszkedéshez, a további ismeretszerzéshez és az önmegvalósításhoz szükségesek.
- A tanulók problémamegoldó gondolkodásának, az összefüggések felismerésének fejlesztése. az iskolai élet minden területén. A tanulók igényének kialakítása az egyéni ismeretszerzésre.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal az egyéni képességek kibontakozásának támogatása. A munkafolyamatok megszervezése során a tanulók egyéni képességeinek figyelembevétele, egyéni, hatékony tanulási módszerek kifejlesztése.
- Elő kell segíteni az egyéni és közösségi élmények szerzését, az egyéni és együttműködési képességek kibontakozását a programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben.
- Az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztése az adott életszakaszra kidolgozott tanterv szerint. Tartalomalapú nyelvoktatás.
- A diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzetek teremtése.
- Ismert és elismert személyiségek által követésre méltó példák felmutatása.
- A személyes meggyőződés és reális világkép kialakítása, és érzelmi-szellemi megerősítésének elősegítése személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.
- Konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező alkotó (kis) közösségek létrehozása, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejleszti önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Az iskolarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása.
- Azon hátrányoknak a csökkentése, amelyek a tanulók szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

- A lassúbb ütemben fejlődő, lemaradó tanulók beillesztése – lehetőség szerint – korosztályuknak megfelelő tanulócsoportba való integrációjuk révén.
- Szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása (inkluzivitás).
- A feladatok megvalósítását szolgáló eszközök, módszerek alkalmazása.
- Újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetésével a tanulók motiváltságának növelése.
- Önálló intézményi innovációk megvalósítása, folyamatossá tétele.
- Az infokommunikációs technológia alkalmazásának folyamatos fejlesztése (internet, e-tananyagok, digitális projektmunkák).
- Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel és hatékony szakmai munkával a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességének és kreativitásuknak a fejlesztése.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai nevelési céljaink megvalósítása érdekében:

- Minden pedagógus legyen tudatában annak, hogy elsősorban saját élete példájával nevel.
- Az iskolai élet egészére figyelve segítse a közösség tagjainak emberi kibontakozását.
- Személyi ügyekben a szeretetről és diszkrécióról se feledkezzen meg.
- Rendszeres önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel fejlessze szakmai és pedagógiai műveltségét.
- Tartson rendszeres kapcsolatot diákjai osztályfőnökével, nevelőtanáraival, szüleivel, többi tanárával.
- Tantárgyanként, osztályonként, illetve csoportonként megtervezett egész tanévi munkáját, a megvalósulás dokumentálását, a reflexiók beépítését a munkája minőségének emelése és mind tudatosabbá tétele érdekében időben elvégzi.
- Szakmailag és módszertanilag alaposan felkészül. Munkáját pontosság jellemzi.
- Saját órájáról indokolt esetben az intézményegység-vezetővel folytatott megbeszélés után tanulót elengedhet.
- Szakmai munkaközösségével egyetértésben megszervezi a tehetséggondozás és felzárkóztatás teendőit.
- Ismeri és alkalmazza az intézmény nevelési dokumentumaiban megfogalmazott elveket az ellenőrzés-értékelés feladataiban. Ezek szerint cselekszik.
- Részt vesz a nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken. Bekapcsolódik az intézmény működése során felmerülő tevékenységekbe.
- A munkatervben előírt tanulmányi kirándulásokon, iskolai rendezvényeken részt vesz.
- A tantervekben, szertárban, tornateremben rendet biztosít, a leltározásban részt vesz.

Az egységes intézményi követelményrendszert minden pedagógus köteles betartani. A szaktanárok minden tanév első tantárgyi óráján ismertetik a tanulókkal (és az első szülői értekezleten, illetve a fogadóórákon a szülőkkel) a tantárgy követelmény- és értékelési rendszerét, a pótlási és javítási lehetőségeket.

A pedagógus a tanuló értékeléséről elektronikus naplón keresztül rendszeresen értesíti a szülőket. Az e-napló bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt bejegyzések beírását pótolja, illetve pótoltatja.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai:

Az azonos évfolyamra járó, azon belül közös tanulócsoportot alkotó tanulók egy osztályközösséget alkotnak. Az osztályközösségek diákjai a tanórák - foglalkozások - túlnyomó többségét az órarend szerint közösen látogatják.

Az osztályközösség élén mint pedagógusvezető, az osztályfőnök áll. Az osztályfőnököt az intézményegység-vezető bízza meg. Az osztályfőnök jogosult az egy osztályban tanító pedagógusok értekezletének összehívására.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre:

A pedagógia elvei és gyakorlata szerint neveli tanítványait. Célzatosan összehangolja osztályukban a nevelési tényezőket, mindent megtesz azért, hogy osztálya jó közösséggé váljon, amelyben minden tanuló otthon van. Tanítványai családi hátterének és személyiségének alapos megismerésére törekedve, az intézmény nevelési céljainak megfelelően, formálja személyiségüket, segíti önismeretük fejlődését.

Igyekszik folyamatos jelenlétével is kifejezni az osztályával való törődését (szünetekben, kirándulásokon, iskolai rendezvényeken való részvételével).

Az osztályfőnök

- alaposan ismeri tanítványait,
- az intézmény pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit, a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe veszi,
- együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását,
- koordinálja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját és látogatja óráikat,
- aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványaival foglalkozó nevelő tanárokkal és a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (pszichológus, logopédus, gyógytestnevelő),
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét, különös gondot fordít a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítésére,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti,
- szülői értekezletet tart, szükség esetén családot látogat, e-napló útján rendszeresen informálja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről,
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat,
- saját hatáskörében - indokolt esetben - évi öt nap távollétet engedélyezhet osztálya tanulójának, igazolja a tanulók hiányzását,

- gondoskodik osztálya kötelező orvosi vizsgálatának lebonyolításáról,
- osztálya tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében,
- az érdekeltekkel egyetértésben javaslatot tesz a tanulók jutalmazására és büntetésére,

1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Intézményünk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét széles körűen fejlessze. Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket. Az értelmi nevelés területén nagy hangsúlyt fektetünk a kulcskompetenciák fejlesztésére.

A NAT az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1.3.1 A tanulás kompetenciái

1.3.1.1 tanulásban akadályozott - enyhén értelmi fogyatékos tanulók

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompentenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

1.3.1.2. értelmileg akadályozott – közép súlyosan értelmi fogyatékos tanulók

A Nat-ban meghatározott kapcsolódó ismeret, készség és attitűd kialakulása részlegesen várható el értelmi akadályozottság esetén. Ez távlati, ideális célkitűzésként értelmezhető, és a fejlesztést kis lépésekre, részcélokra kell bontani, az egyes tanulók képességstruktúrájához igazodva (v.ö. önállósági szintek, differenciálás leírásával). Különös figyelmet kell fordítani a motiváció kialakítására, illetve fenntartására, az éntudatosság, a saját értékek és lehetőségek felismerésének fejlesztésére. Elsődleges cél a szűkebb, majd tágabb környezetben való eligazodás, a közösségi részvétel különféle szerepköreire való felkészülés, a minél önállóbb életvitel kialakítása.

1.3.1.3. autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók

Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók esetében minden esetben egyénileg azonosítjuk a hatékony és önálló tanuláshoz szükséges feltételek meglétét, majd a felmérés alapján egyéni fejlesztési célokat tűzünk ki. A szükséges feltételek közül a sérülés természete miatt általában számolni kell a gyenge vagy sérült motivációval, az énkép, önismeret hiányával, töredékességével. A tanulás tanítása során alapvető fontosságú arra alapozni, hogy a tanuló mely ismeretek, tudások, képességek birtokában van, illetve milyen kialakulóban lévő készségekre építhetünk. Az önállóság elősegítésének egyik fontos módszertani eszköze az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítése, kiegészítése egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal. Az informatikai eszközök egyénre szabott alkalmazása ugyancsak elősegíti a fejlődést.

A Nat által meghatározott ismeretek e területen is az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A munkavállaláshoz szükséges képességek fejlesztése prioritást kap az érintett tanulók iskolai nevelése-oktatása során. Az autizmussal élő tanulók között lehetnek olyan, az autizmus mellett értelmi fogyatékossággal is küzdő gyermekek, akik nem vagy kortársaiknál jóval később sajátítják el az írást, olvasást, számolást, ill. az IKT-eszközök használatát. Az értelmi és nyelvi képességektől függetlenül hiányozhatnak a hatékony és önálló tanulás egyes feltételei: a tartós, irányítható figyelem, a motiváció, a tanulás céljának, jelentőségének megértése. Hiányozhatnak a csoportos helyzetben való tanulás kognitív és viselkedéses feltételei, ezért szükség lehet az új ismeretek egyéni helyzetben való tanítására. A tanulás iránti pozitív attitűd gyakran csak a saját érdeklődési kör esetében jelenik meg, egyébként számolnunk kell az újdonságokkal szembeni ellenállással.

1.3.1.4. beszéd fogyatékos tanulók

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanulók tanulási kompetenciáinak fejlesztése nem tér el jelentősen a tipikus fejlődésű gyermekekétől. A nyelvfejlődési zavart mutató tanulók számára a zavar sokszínű tüneti képe miatt egyénileg szükséges azonosítanunk a hatékony tanulási utakat. Kisiskoláskorban az utánzásra épülő tanulási kompetenciából indulunk ki, ami a nyelvi zavarok egyes formáinál szintén sérül. A biztos utánzás kialakítása az alsó szakaszban még tart, de vele párhuzamosan egyre nagyobb jelentőségre tesz szert az önálló munka. A tanulót – önmaga erősségeinek és nehézségeinek megismerésén finoman, de folyamatosan dolgozva, sokféle megismerési-tanulási utat megmutatva – segítjük a számára leghatékonyabb tanulási formák felismeréséhez. Végsőképpen egy belső motivációval rendelkező, önreflexióra képes önálló tanulási potenciálhoz juttatjuk, mely a mai információalapú társadalomban elengedhetetlen élethosszig való tanulás alapjává válik. A tanulási folyamatok nehezítettsége és „energiaigényessége” miatt kiemelten kell figyelni a tanuló motivációjának fenntartására, az érdeklődésére számot tartó tanulási célok megválasztására. Ezzel tehetünk a legtöbbet azért, hogy ne fejlődési hátrányai, hanem tudatosan megszerzett kompetenciái határozzák meg későbbi életútját.

1.3.1.5. egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

Kiemelt fejlesztési terület az érintett gyermekek aktív, önirányított tanulási kompetenciájának kialakítása a tanulási területeken átíelve. Tudatosítani kell a tanulóban az erősségeit és gyengeségeit/nehézségeit, valamint hangsúlyozni szükséges, hogy az eltérő információfeldolgozási stratégia és tanulási stílus nem feltétlenül hibás, csupán a megismerés másfajta útja. A tanulóval közösen meg kell találni azt a tanulási-kognitív stílust, mely illeszkedik képességmintázatához és személyiségéhez, s mellyel hatékony, önálló tanulóvá képes válni. A pedagógus a reális tanulási célok kitűzésében, a tanulási preferenciák megtalálásában támogatja őt.

Lényeges továbbá a saját tanulásért érzett felelősségvállalás kialakítása, a kitartás erősítése és az érintett gyermekek kimozdítása a tanult tehetetlenségből, azáltal, hogy megélik saját kompetenciájukat és kontrolljukat a tanulási tevékenységük felett. Lépésekre bontott, idői ütemezést is tartalmazó, elérhető tanulási tervek összeállítása szükséges. Lényeges elem a kíváncsiság, önreflexió és önellenőrzés iránti igény felkeltése és fenntartása, valamint annak a megerősítése, hogy a tanulás természetes velejárója a hibázás, s ezt kellő belátással, türelemmel és problémaérzékenységgel erőforrássá lehet tenni.

1.3.1.6. Az egyéb fogyatékoságok esetén az SNI irányelvek a követendők.

1.3.2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

1.3.2.1. tanulásban akadályozott - enyhén értelmi fogyatékos tanulók

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra.

Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

1.3.2.2. értelmileg akadályozott – középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók

A kommunikációs kompetenciák fejlesztése általános, tág értelmezésben megfeleltethető a Nat vonatkozó célkitűzéseinek. Nélkülözhetetlen az információ befogadásához, az elemi gondolkodási műveletek hatékony működéséhez. Elsődleges a kommunikációs szándék felkeltése/fenntartása, a kommunikációs csatornák hatékony alkalmazása mind a megértés és információszerzés, mind az önkifejezés tekintetében. Mivel a társas helyzetek, kapcsolatok alapja, a szociális készségek fejlesztése szempontjából is kiemelten fejlesztendő terület. A más nyelvekkel való ismerkedés opcionális, sok értelmileg akadályozott tanuló esetében nem megvalósítható. Néhányan azonban rendelkezhetnek a szükséges alapképességekkel, és általános adottságaikhoz képest jó nyelvelsajátítási képességük lehet.

1.3.2.3. autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók

A fejlesztés fő célterülete a kommunikáció, mint a kapcsolatteremtés és fenntartás, valamint az információcsere eszköze. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkciók megértésének sérülése. Minden autisztikus gyermeknél – függetlenül verbális képességeik színvonalától – elsődleges cél az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. A cél eléréséhez szükség lehet alternatív kommunikációs eszközrendszerek alkalmazására.

Az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek esetében a kommunikációs képességek fejlődése és a nyelvelsajátítás folyamata minőségileg eltér a tipikusan fejlődő kortársakétól. A fejlődési zavar kihat a szókincs, jelentés, nyelvtan és nyelvi funkciók elsajátítására, rugalmas alkalmazására. Hiányozhatnak vagy sérülhetnek azok a képességek, melyek lehetővé teszik a helyzetnek megfelelő személyközi kommunikációt és a nyelvi úton történő ismeretszerzést. Különösen nehezített az élő nyelv és szociális közvetítés útján való tanulás. A kommunikációs képességek sérülése és a kompenzáció lehetősége egyénenként mérendő fel, a fejlődési zavar spektrum jellege, az egyéni képességek és tünetek nagyfokú változatossága miatt.

1.3.2.4. beszéd-fogyatékos tanulók

A fejlesztés fő iránya a kommunikációs-nyelvi intervenció. A kommunikációs szándék jelen van, de többnyire a nyelvi (írott nyelvi), néhol a vokális (pl. hangsúly, hanglejtés, tempó, hangszín) vagy a metakommunikáció (pl. gesztus, mimika, térköz) is akadályokba ütközik. A beszéd- és/vagy nyelvi zavart mutató tanulóknál a kommunikáció mindhárom csatornáján a társas kapcsolatok kialakításához és fenntartásához megfelelő kompetenciákat kell kialakítanunk.

Ez élteti a tanuló későbbi társas kapcsolatait. A metakommunikációban erős tanulók kompetensebbnek élik meg magukat a kommunikációban akkor is, hogyha a vokális és/vagy a verbális csatornán egyébként akadályokba ütköznek. A beszédfejlődési zavarok körében gyakori a vokális csatorna akadályozottsága (pl. hangképzési, rezonancia-, beszédfolyamatossági és beszédmotoros zavarok). Fontos, hogy a tanuló megtanulja szabályozni hanglejtését, beszédtempóját, hangerejét stb. Ezek által kifejezőbbé válik beszéde, nagyobb figyelemfelkeltő ereje lesz. A nyelvfejlődési zavarokkal élő tanulók a verbális csatornán kényszerülnek folytonos akadályátlépésre. A verbális kommunikáció fejlesztése számukra életen át tartó program. A kommunikációs partner megértése, a szókincs és a grammatika, valamint a jelentéshez való hozzáférés szempontjából éppen úgy fejlesztésre szorul, mint a kifejező beszéd. Utóbbi a bennük élő képzetek, gondolatok „átvivő anyaga”. A szaktárgyak tanulásában gyakran nehezíti a tanulók helyzetét a rugalmatlan nyelvhasználat, ami nem alkalmazkodik az adott szituációhoz, tartalomhoz. Az egyes szaktárgyak speciális kifejezései és fordulatai nem épülnek be automatikusan a beszédbe, ezeket külön-külön szükséges gyakorolni.

1.3.2.5. egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral érintett gyermekek számára gyakran nehézséget jelent

- mások arc kifejezésének, érzelmeinek leolvasása és értelmezése;
- a gesztusok, testbeszéd felismerése, értelmezése;
- a másik hanghordozásának, hangsúlyának, hangerejének észlelése, ezek jelentésének, üzenetének értelmezése;
- megőrizni és tiszteletben tartani mások személyes terét;
- szociálisan megfelelő módon érintkezni másokkal;
- gondolatokat, érzéseket, szükségleteket és benyomásokat hatékonyan, összeszedetten kifejezni.

A tanulás-tanítás során ki kell aknázni a kommunikációs helyzetekben meglévő fejlesztési lehetőségeket a fenti kommunikációs kompetenciák gyakorlására, a metakognitív viselkedési stratégiák kialakítására, például kooperatív technikák, projekt munkák alkalmazásával.

1.3.2.6. Az egyéb fogyatékoságok esetén az SNI irányelvek a követendők.

1.3.3. A digitális kompetenciák

1.3.3.1 tanulásban akadályozott - enyhén értelmi fogyatékos tanulók

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

1.3.3.2. értelmileg akadályozott – középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók

A digitális kompetenciák alapjaiban megfeleltethetők a Nat elvárásainak. A készség szintben, illetve a támogatási szükségletben lehetnek jelentős egyéni eltérések. A hamis információk kiszűrése, valamint a lehetséges visszaélések elkerülése érdekében fokozottan figyelmet kell fordítani a „gyanús”, „bizonytalan” internetes tartalmak felismerésére, a megfelelő kapcsolati személytől való segítségkérésre, a támogatott döntéshozatal gyakorlására. A verbális kommunikációra képtelen tanulók esetén helyettesítő/kiegészítő jelleggel egyaránt alkalmazunk különféle IKT-eszközöket.

1.3.3.3. autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók

Az IKT-eszközök lehetőséget nyújtanak az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítésére, a kölcsönös kommunikáció segítésére, az önálló ismeretszerzésre. A későbbi munkavállalás szempontjából is szerepe lehet az informatikának, mivel számos tanuló mutat érdeklődést e terület iránt.

Az IKT alkalmazása egyedülálló lehetőséget jelent az autizmussal élő tanulók számára, a kommunikációs akadálymentesítés, a tanulás és későbbi munkalehetőségek tekintetében egyaránt, sokan közülük pedig kifejezetten tehetségesek az IKT alkalmazásában. Az érintett tanulók esetében azonban kiemelten fontos a lehetséges veszélyek megelőzése. Fokozottan veszélyeztetettek azzal kapcsolatban, hogy függővé váljanak a számítógép és az internet használata során. Szociális-kommunikációs sérülésük miatt nehézséget jelenthet számukra az IKT interaktív használattal összefüggő veszélyeinek felismerése, elkerülése, valamint a rendelkezésre álló információk közötti kritikus válogatás.

1.3.3.4. beszéd fogyatékos tanulók

A „Z generáció” és az azt követő generációk már „digitális bennszülöttként” élik meg gyermekkorukat. A digitális kompetenciák fejlesztésének a beszéd fogyatékos populáció szempontjából két kiemelt területe van. Az egyik, az egyre korábban rutinszerűvé váló eszközhasználat a kommunikációs akadálymentesítést jelentősen megkönnyíti.

A különféle szövegszerkesztők, felolvasó programok, hangzóbeszédet felismerő applikációk, fordítóprogramok, szinonima- és idegen nyelvi digitális szótárak, képszerkesztő alkalmazások széles tárháza áll rendelkezésre.

A célcsoport alapproblémáját jelenti a verbális információk szűrése, válogatása, feldolgozása, megértése vagy éppen létrehozása. Különös gondot kell fordítani arra, hogy az információözből a tanuló képes legyen a szükséges információk kiszűrésére, rendszerezésére, más információkkal való összevetésére, és az érvényes, valamint az álinformációk elkülönítésére. Fokozottan kell ügyelni – és később megtanítani –, hogy a tanuló csak olyan és annyi információt gyűjtsön, amit nyelvi készségei, érzelmi és értelmi fejlődése aktuális szintjén képes feldolgozni, megérteni és alkalmazni.

1.3.3.5. egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

A digitális kompetenciák kiváló lehetőséget kínálnak az érintett tanulók hatékony információszerzésére, a kompenzációs utak megtalálására. A szövegszerkesztő, a bemutatókészítő, az adatkezelő, az adatfeldolgozó, a grafikus, hang-, videoszerkesztők hatékonyan használhatók fel a tananyag adaptálására, ezáltal a nehézségek leküzdésére, valamint tehetséggondozásra. Az érintett gyermekek sérülékenysége miatt különösen fontos, hogy tisztában legyenek a digitális technológiák alkalmazásának jogi és etikai alapelveivel, megtanulják, hogyan lehet megvédeni a magánszférát, a személyes adatokat és a digitális identitást.

1.3.3.6. Az egyéb fogyatékoságok esetén az SNI irányelvek a követendők.

1.3.4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák

1.3.4.1 tanulásban akadályozott - enyhén értelmi fogyatékos tanulók

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világgép kialakítása a feladat.

Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

1.3.4.2. értelmileg akadályozott – közép súlyosan értelmi fogyatékos tanulók

A gondolkodás kompetenciái megfelelően adaptálva jól értelmezhetők az értelmileg akadályozott tanulókra is. Különös figyelmet kell fordítani a meglévő képességek fejlesztésére, a látókör szélesítésére (v.ö. 1. A közép súlyos értelmi fogyatékos tanuló), az elemi kritikai érzék, óvatosság alakítására, miközben meg kell tartani / ki kell alakítani a környezet iránti nyitottságot, kíváncsiságot is. Alapcél az egyszerű logikai összefüggések felismerése, az ismeretek minél rugalmasabb, eltérő kontextusokban való hatékony előhívása és alkalmazása.

1.3.4.3. autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók

A kvantitatív és kvalitatív adatok összegyűjtése, rendszerezése, az információk különböző logikai eljárásokkal történő átalakítása, értelmezése és elemzése az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók erőssége lehet. Nehézséget jelenthet ugyanakkor az adatok értelmezése, a rugalmas problémamegoldás és az információk alkalmazása a mindennapi életben.

1.3.4.4. beszéd fogyatékos tanulók

A társuló zavarokkal nem küzdő, nyelvfejlődési zavart mutató tanulók erőssége lehet a praktikus gondolkodás, a képi gondolkodás, a természettudományos jelenségeket és folyamatokat átlátó gondolkodás, a matematikai gondolkodás vagy az intuitív gondolkodás. Ezek fejlesztése a tehetséggondozás része is lehet. Ehhez célszerű az induktív út, ahol nem túl összetett nyelvi műveletek végzésével jutunk a következtetéshez, hipotézishez, amit aztán újra kiteszünk a gyakorlat próbájának. Az érintett tanulók a szövegértési folyamatok közben megnyilvánuló gondolkodási műveletek közül is az ábrákhoz, képekhez kapcsolódó feldolgozási folyamatokban és az egyszerű információk kikeresésében a legeredményesebbek. Az írott vagy beszélt nyelv feldolgozásakor nehezen találják meg a különböző mondatok között rejlő összefüggéseket. A metaforikus gondolkodás sem az erősségük. Nyelvi kifejezőkészségük fejlesztésére azért is szükség van, hogy a belső képekből származó önálló gondolataikat minél teljesebb formában közölhessék.

1.3.4.5. egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

A tudomány és technológia iránti érdeklődés, nyitottság felkeltése azért lényeges, mert az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók negatív énképük, önértékelésük miatt gyakran elveszítik az intellektuális nyitottságukat, különösen a kognitív kihívással telített helyzetekben. Valós, érdeklődési körükbe eső problémamegoldás során megtanulják alkalmazni az analízáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodási formá-

kat, valamint az induktív (rávezető, egyediből az általános felé mutató), deduktív (levezető, általánosból az egyedire mutató) és abduktív (hipotézisalkotás, célja a magyarázat) következtetések szabályait, alkalmazási területeit.

1.3.4.6. Az egyéb fogyatékoságok esetén az SNI irányelvek a követendők.

1.3.5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

1.3.5.1. tanulásban akadályozott - enyhén értelmi fogyatékos tanulók

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

1.3.5.2. értelmileg akadályozott – középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók

Az értelmileg akadályozott ember számára kiemelten fontos terület, mivel nagy valószínűséggel hosszú távon, egész életén át valamilyen közösségi ellátásban fog részesülni. Az egyéni és közösségi javakat szolgáló tevékenységek, készségek gyakorlása a személyes jóllétnek is egyik alappillére. A saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok ismerete, a viselkedésszabályozás alapjai, az együttműködési készség (ki)alakítása, a társas kapcsolatok szabályrendszerének megismerése kiemelten fejlesztendő. Cél a harmonikus, reális önértékeléssel, pozitív énképpel rendelkező személyiség kibontakoztatása. Fontos a helyes önellátási-önkiszolgálási szokások (beleértve a napirend, az egészséges életmód), a tanuló önmaga és környezete iránti igényesség kialakítása. Kiemelten fontos, hogy a tanuló érdeklődéséhez, igényeihez mérten megfelelő nemi és szexuális nevelést biztosítsunk, mint az önazonosság, éntudatosság integráns része. Mint minden nevelésben, kisebb korban a szokások kialakítása van inkább előtérben, de az értelmileg akadályozott tanulóknál is fontos, hogy fokozatosan megtanulják az önálló felelősségvállalást. Ennek kardinális kérdése, hogy a tanuló felismerje a lehetőségek és lehetséges következmények közötti összefüggéseket, tudja, hogy mit jelent a következmények vállalása, és felismerje, hogy mikor van szüksége segítségre a lehetséges következmények feltárásában (támogatott döntéshozatalra való felkészítés).

Ez leginkább konkrét élethelyzetekhez, eseményekhez kötötten valósulhat meg.

1.3.5.3. autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók

A személyes és társas kompetenciák explicit tanítása az autizmus-specifikus fejlesztés kulcsterülete. A sikerélményeket biztosító, a tanuló érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és pozitív énkép kialakításában.

Hangsúlyos szerepet kap a saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok megismertetése, a saját viselkedés kontrolljának, a kooperációnak, a szociális normáknak a direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, spontán elsajátítására korlátozottan számíthatunk. Elsődleges az érzelmi biztonság megteremtése, a pozitív, reális énkép és önértékelés támogatása, a fejlődési zavarral gyakran együtt járó szorongás megelőzése, oldása.

A helyes étkezési, alvási, önápolási szokások, a rendszeres mozgás iránti igény kialakítása szintén prioritást kap az egyéni fejlesztési tervben.

A saját testtel, szexualitással, nemiséggel és emberi kapcsolatokkal összefüggő ismeretek, viselkedési normák direkt tanítása ugyancsak prioritást kell hogy élvezzen, mivel a szociális megértés sérülése e területet speciálisan nehezíti.

Előtérbe kerül az önismeret és a közvetlen szociális környezet megismerése, a társas viselkedés szabályainak direkt tanítása, ismerete, betartása. A történelmi időszemléletet, képzelőerőt, valamint az elvont, szociális jelentést hordozó fogalmak megértését kívánó tartalmak elsajátítása általában nehézséget jelent.

A szociális és állampolgári kompetencia körébe tartozó ismeretek, képességek és attitűdök teljes körű elsajátítása mélyebb szociális megértést feltételez. Mivel az autizmus spektrumzavarok lényegi jellemzője a szociális megértés sérülése, az érintett tanulók esetében elsősorban a tények, ismeretek, együttélési szabályok elsajátítása kap prioritást.

1.3.5.4. beszéd fogyatékos tanulók

A személyes kompetenciák fejlesztése a tanuló önmagáról alkotott részletgazdag, reális belső kép kialakításával és az önmaga észlelési és mozgásos funkcióinak felfedezésével kezdődik. A testtudat és a téri tájékozódás szempontjából gyakran érési késést mutató beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló számára még kisiskoláskorban is ez a legfontosabb feladat. Lényeges, hogy a gyermeki személyiség mozgásában szabadnak, ezzel végtelen lehetőséggel bírónak és alkotóképesnek élje meg önmagát. Minél több a mozgásos játék és alkotás, annál pontosabb lesz a mozgás, cselekvés kontrollja is. A gyermek az alkotó folyamatokban megtapasztalja a fantázia kibontakozását, később pedig ennek segítségével éli meg saját lelki-érzelmi működéseit. A kamaszkorban szintén a belső képekhez kapcsolódva figyel fel önmaga gondolkodására. Ahogyan a kisiskolás uralni igyekszik mozdulatait (pontos koordináció, finommotoros működések), a kamasz úgy tanulja a kordában tartani érzelmeit, indulatait, a fiatal felnőtt pedig már fegyelmezni

képes saját gondolkodását, ítéletalkotását. Csak a testi-lelki-szellemi szempontból koherens személyiség képes reális önreflexióra, és megküzdési stratégiái által tud erényt kovácsolni nehézségeiből, túllépni az újra és újra elé álló nyelvi akadályokon. A saját testtel való kapcsolat különösen érzékeny olyan esetekben, amikor valamilyen látható anatómiai elváltozással él a gyermek (lásd fentebb, pl. ajak- és/vagy szájpadhasadékos, orrhangzóságot mutató gyermekek).

Ezeket a kompetenciákat tanulóinknál nem verbális tanítási módszerekkel, magyarázatokkal, inkább mintaadás útján lehet hatékonyan fejleszteni. Amennyiben a családi, az iskolai vagy osztályközösségben megtapasztalják a nyitottságot, a befogadást, a kölcsönös figyelmet és toleranciát, a bizalommal teli, nyílt kommunikációs légkört, ez a minta meghatározó lesz későbbi életükben is, érdeklődők és érzékenyek maradnak a társadalmi jelenségek iránt, mivel ez a hozzáállás akaratlanul is szokásukká válik, majd a szokás a felnőttkor felé haladva egyre tudatosabb felismeréssé alakul.

1.3.5.5. egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

Az egyéb pszichés fejlődési zavarban érintett gyermekek gyakran nehezen boldogulnak családi és intézményi kapcsolataikban, nehezítettek lehetnek a felnőttekkel és kortársakkal való társas interakciók. A kortársközösség a tanulási, viselkedésszervezési problémáik miatt kevésbé elfogadó lehet velük szemben, ezért mindenképpen támogatni szükséges a kapcsolati hálók kiépítését, fenntartását. Fontos, hogy megtanulják az érzelmek és más szociális jelzések felismerését, a metakommunikatív jelzések megértését, az érzelmek, vágyak, célok, gondolatok megfelelő kifejezését és értelmezését. A társas interakció az egészen alapvető készségektől (pl. üdvözlés) az összetett készségekig (pl. érzelmileg feszült helyzetben kritika elfogadása) számos elemből tevődik össze, alapjai jellemzően a családi szocializáció során kerülnek elsajátításra, melyeket az intézményes nevelés megerősít, kiegészít. Az egyéb pszichés fejlődési zavarban érintett tanulók esetében – az eltérő fejlődésmenet következtében – hiányos vagy nem megfelelő lehet a szociális készségek készlete (különösen ADHD és magatartásszabályozási zavar esetén), vagy az ismételt rossz tapasztalatok és kudarcok következtében gátoltság, visszahúzódás (különösen tanulási zavarok esetén), esetleg a kritikai mérlegelés hiánya alakulhat ki, valamint a végrehajtó működések gyengesége miatt tartós jellemzője is lehet a fejlődésnek, ezért a pedagógiai figyelemnek fokozott mértékben ki kell terjednie ennek a kompetenciának a fejlesztésére. A kortárskapcsolatok kiépítéséhez és fenntartásához szükséges készségek fejlesztésével, a kapcsolatépítés facilitálásával/ösztönzésével lehetőség adódik a szociális viselkedéselemek fejlesztésére, gyakorlására. Lényeges az érintett tanulók kimozdítása az esetleges passzivitásból, az iskolai életben való aktív részvétel támogatása. Támogatni kell a tanulóban a felelősségvállalást, a gondoskodást, a segítőkészséget, az empátiát, a toleranciát, az együttműködést, a szolidaritást, a kockázatvállalást, a konfliktushelyzetekben az asszertivitásra támaszkodó konfrontációt is.

1.3.5.6. Az egyéb fogyatékoságok esetén az SNI irányelvek a követendők.

1.3.6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

1.3.6.1 tanulásban akadályozott - enyhén értelmi fogyatékos tanulók

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

1.3.6.2. értelmileg akadályozott – középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók

A Nat leírásában foglaltak megvalósulásában nagyobb szerep jut az érzelmi alapú megközelítésnek. A kreativitás, az alkotótevékenység sok értelmileg akadályozott ember számára az önkifejezés alapvető eszköze. Ennek elemei épülnek be a felnőttkori foglalkozásterápiás tevékenységekbe is. Sok esetben ez a szabadidő tartalmas eltöltésének egyik módja lehet. Külön figyelmet kell szentelni e téren a kiemelkedően teljesítő tanulók tehetséggondozására.

1.3.6.3. autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók

A Nat által meghatározott ismeret, készség és attitűd az egyéni képességektől függően sajátítható el. A művészetek sokoldalúan segíthetik az autizmus-specifikus egyéni fejlesztést. A művészeti tevékenységek a szabadidő tartalmas eltöltésében is jelentős szerepet játszanak. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók között lehetnek kiemelkedő zenei, rajz- vagy egyéb művészi tehetséggel bíró gyermekek.

1.3.6.4. beszéd-fogyatékos tanulók

Az alkotás a fent említett személyiségfejlesztő hatás mellett akadálymentes kifejezési csatornát jelent a beszéd- és nyelvfejlődési zavarral élő tanuló számára. Ebben a kifejezési módban kompetensnek éli meg önmagát (akár különös tehetséget is mutathat). A csoportos vagy egyéni formában végzett művészeti tevékenységek, komplex művészeti terápia vagy zenei improvizáció a dadogás, a hangképzési zavar kezelésének hatékony módja lehet. A másodlagos pszichés vagy magatartási zavarok oldásában is jelentős szerepet játszik a művészi alkotó folyamat vagy a művészeti alkotások szemlélése. Az ének-zene tanulás a gyakran érintett auditív feldolgozó-képesség fejlődéséhez járul hozzá. A művészeti alkotás során jelentkező „flow élmény” segít a kialakult belső feszültségek oldásában, az érzelmi terhelés elengedésében.

1.3.6.5. egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

Az esztétikai átélés élménye és a művészi önkifejezés lehetősége az érintett tanulók rezilienciáját (a nehézségekhez való rugalmas és adaptív alkalmazkodáshoz szükséges készségek) és rekreációját egyaránt támogatja. Így a kreatív tevékenységekbe történő aktív bekapcsolódás lehetősége elengedhetetlen eszköz a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében.

1.3.6.6. Az egyéb fogyatékoságok esetén az SNI irányelvek a követendők.

1.3.7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

1.3.7.1 tanulásban akadályozott - enyhén értelmi fogyatékos tanulók

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

1.3.7.2. értelmileg akadályozott – középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók

A vonatkozó kompetenciák megfelelően adaptált értelmezésben megfigyelhetők a Nat leírásának. Elsődleges a pályaaorientáció: adjuk meg a lehetőséget, hogy a tanuló különféle területeken próbálja ki magát. Ezáltal felszínre kerülhetnek erősségei, egyben érdeklődésének megfelelő elfoglaltságot végezhet. Fejlesztendő területek a kitartás, a munkafegyelem, az adott tevékenység jelentőségének belátása, a munkavállalói szerepkörhöz igazodó viselkedési normák gyakorlása. Ettől elválaszthatatlan, hogy a tanuló tisztában legyen az alapvető jogokkal, amelyek munkavállalóként megilletik. A különféle eszközök, nyersanyagok, munkafolyamatok célirányos megismertetése is szükséges. Tudatossá kell tenni a különbséget a precíz teljesítményelvárás és a kreativitás, az alternatív megoldások lehetőségei között.

1.3.7.3. autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók

Az autizmusban azonosított kognitív sérülések jellege miatt (végrehajtó működések zavara, naiv tudatelméleti sérülés) e kompetencia fejlesztésekor általában sokféle képesség, készség célzott, egyénre szabott, intenzív fejlesztésére van szükség. A szükséges képességek többsége (pl. tervezés, szervezés, irányítás, hatékony kommunikáció, csapatmunka, kreativitás) az autizmussal élő tanulók esetében sérült, illetve hiányozhat.

A Nat által meghatározott ismeretek, képességek, attitűdök az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A képességek terén a típusos nehézségek mellett szintén nagy egyéni különbségek mutatkoznak az autizmus spektrumán. A felnőttkori munkavállalásra való felkészítés, az egyén erősségeihez illeszkedő foglalkozások körének meghatározása prioritást kap.

1.3.7.4. beszéd fogyatékos tanulók

A társadalmi integrációban több kompetencia is fontos szerepet játszik, pl. az alapkompenciák, a személyes és társas, a kommunikációs, a kreatív alkotás, önkifejezés és a tanulási kompetenciák. Ezek fejlődése a munkavállalói kompetencia több területét is megszólítja. A társadalmilag hosszú távon hasznos munkavállaló: kreatív, adaptív, képes az élethosszig tartó tanulásra, gördülékenyen kommunikál, képes használni a digitális rendszereket. Jó problémafelismerő és -megoldó képességgel rendelkezik. Amennyiben a beszéd- és nyelvi zavarral élő tanuló kompetenciáit kiegyenlítetten fejlesztjük, növekszik a sikeres társadalmi integráció esélye.

1.3.7.5. egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében hangsúlyos szerepe van az iskolák pályaeorientációs tevékenységének, hogy a tanulók és szüleik megismerjék a továbbtanulási, szakmatanulási opciókat, a felvételi rendszerben adható többlettámogatási, méltányossági lehetőségeket. Kellő figyelmet kell fordítani a sikerorientáltságra, az innovációs készség kialakítására.

1.3.7.6. Az egyéb fogyatékoságok esetén az SNI irányelvek a követendők.

További releváns kompetenciaterületek

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk középpontjában:

- Testi és lelki egészségre nevelés
- Önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása, pályaeorientáció
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- A fenntarthatóság, környezettudatosság

1.4. Az iskolába történő jelentkezés rendje:

Iskoláinkba a felvétel és átvétel kizárólag a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői bizottság szakvéleménye alapján , a tanév során folyamatosan történik. A felvételtől, illetve átvételtől a főigazgató dönt. Az előzetes tanulmányok beszámítása egyéni elbírálás alapján történhet.

1.4.1 tanuló átvétele, évfolyamismétlés, osztályba sorolás:

Más iskolákból átvett tanulókra ugyanúgy vonatkozik, hogy az átvételükhöz a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői bizottság szakvéleménye szükséges.

A más iskolákból átvett tanulókat saját gyógy/pedagógusaink (az érintett szakmai munkaközösség) megvizsgálja, hogy a képességeik valóban megfelelnek az adott osztályfoknak. Abban az esetben, ha szignifikáns eltérés merül fel, javaslatot tesznek a tanulók osztályfokának megállapítására, és amennyiben az indokolt, úgy a törvényi feltételeknek megfelelően a tanuló érdekét és fejlődését figyelembe véve az osztályba, vagy csoportba sorolásáról a főigazgató dönt.

1.4.2. A saját általános iskola tanulóknak átlépésének feltételei a saját szakiskolánkba:

Az általános iskola 8. évfolyamát sikeresen elvégző tanulók jelentkezhetnek az intézmény szakiskolájába. A szakiskola pályaorientációs napot, nyílt napot szervez ahol az általános iskolák végzős tanulói megismerkedhetnek a szakmakínálattal.

A szakiskolába való átvételhez a 8. osztály sikeres elvégzése mellett a szakmák által támasztott egészségügyi követelmények meglétére is szükség van. A szakiskolába való felvételhez a szakértői bizottság intézménykijelölési határozata szükséges.

A szakértői vélemény határozza meg , hogy a tanuló köteles részt venni az előkészítő évfolyamon vagy egyből a szakmai képzésben kapcsolódhat be. Az általános iskolát végzett középújsúlyos értelmi fogyatékos tanulók a készségfejlesztő iskolába jelentkezhetnek.

1.5. A tanulók teljesítményének értékelése:

A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg.

Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire.

A vonatkozó jogszabályi előírások alapján az általános iskolai tanulóknál, az alsó tagozat első évfolyamán és a második évfolyam első félévében szöveges értékelést végzünk, majd az ötfokozatú érdemjegy az osztályozás eszköze.

A szöveges értékelés mondatbankja a Helyi Tanterv mellékletében található.

A későbbiekben és a *felső tagozaton, valamint a szakiskolai* tanulók teljesítményének értékelése tanév közben érdemjegyekkel, félévkor és tanév végén osztályzatokkal (jeles, jó közepes, elégséges, elégtelen) történik.

Az értékelés a jogszabályi előírásoktól eltérően történik a közép súlyos értelmi fogyatékos és az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók esetében. Ezen tanulóknál az iskolai tanulmányaik teljes időtartama alatt szöveges értékelést alkalmazunk. A tanulók képességstruktúrájának egyenetlensége miatt, árnyaltabban, egyénspecifikusabban értékelhető a tanulók pillanatnyi állapota és a fejlődés mértéke. Az ép értelmű, autizmus spektrumzavarral küzdő tanulóink esetében, a fejlesztő, tanulástámogató szöveges értékelés érdemjegyekkel, osztályzatokkal is kiegészülhet.

1.6. A tanulók érdemjegyeinek a tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítések

A tanulók érdemjegyeinek a tanulmányi rendszerben (Kréta) történő rögzítésével kapcsolatos értesítéseket az ágazati jogszabály szerint javasolt 1 héten belül, egyéb akadályoztatás esetén maximum a következő hónap ötödikéig kell rögzíteni.

1.6.1. A szöveges értékelés kategóriái:

Kiválóan teljesített / Kiválóan megfelelt

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten alkalmazni. Szóban és írásban is képes gondolatai, véleménye és a tanultak pontos megfogalmazására. Életkorának megfelelő szinten képes az összefüggések meglátására, alkotó módon tudja a megszerzett ismeretanyagot hasznosítani. Érdemjegy: 5 (jeles)

Jól teljesített / Jól megfelelt

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti. Ismeretanyaga jó, alkalmazásában kissé bizonytalan. Szóban és írásban kevés segítséget igényel feladatmegoldásai során. Kevés segítséget igényel az összefüggések meglátásában, ismereteit önállóan is képes alkalmazni. Érdemjegy: 4 (jó)

Megfelelően teljesített / Megfelelt

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Szóban és írásban nehézkesen nyilvánul meg. Összefüggések meglátására csak segítséggel képes. Érdemjegy: 3 (közepes)

Felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak

kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni. Érdemjegy: 2 (elégséges)

1.6.2. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai

Jeles

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel. Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot. Szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz. Fogalmai pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átalakítja. A váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

Jó

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Fogalmai tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan. Szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat. Az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

Közepes

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti. Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt. Fogalmai nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges. Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni. A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen

A tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

1.6.3. A magatartás értékelésének elvei:

A tanuló magatartását minden hónap végén az osztályfőnök értékeli az osztályban tanító többi pedagógussal történő egyeztetés után. Az érdemjegyről a szülőt illetve a digitális naplón keresztül értesíti. A tanuló magatartásának értékelésénél, minősítésénél következő érdemjegyeket és osztályzatokat alkalmazzuk:

- példás (5)
- jó (4)
- változó (3)
- rossz (2)

Példás

- A házirendet minden körülmények között betartja.

- Órai és órán kívüli magatartása kifogástalan.
- A közösség alakításában aktívan részt vesz, kezdeményez.
- Iskolai feladatokat önként vállal, és maradéktalanul teljesít
- Megnyilvánulásaiban őszinte, társaival, tanáraival szemben tisztelettudó, együttműködő és segítőkész.
- Fegyelmező intézkedés nem volt ellene.

Jó

- A házirendet betartja, apróbb hibáit törekszik javítani.
- A közösségben a rábízott feladatokat ellátja.
- Fegyelmezési problémák ritkán fordulnak elő.
- Fegyelmi fokozata: legfeljebb szóbeli figyelmeztető.

Változó

- A házirendet több ízben megsérti, vét a közösségi szabályok ellen.
- A közösség alakításában nincs szerepe, munkájában vonakodva vesz részt.
- Társaival szemben közönyös, megnyilvánulásaiban durva, tanáraival szemben tiszteletlen.
- Fegyelmi fokozata: legfeljebb igazgatói figyelmeztetés.

Rossz

- A házirendet nagyon hiányosan tartja be.
- A közösség munkáját hátráltatja, szándékosan árt a közösségnek.
- A nevelésére tett erőfeszítéseket rendre elutasítja.
- Társaival szemben durva, goromba.
- Tanáraival szemben tiszteletlen, udvariatlan, elutasító.
- Fegyelmi fokozata: igazgatói intézés.

1.6.4. A szorgalom értékelésének elvei:

A szorgalom értékelésekor a tanuló iskolai és tanulmányi munkához való hozzáállását értékeljük. A szorgalom értékelése nem feltétlenül függ össze az eredményes, jó jeggyel értékelt tanulási eredménnyel, hiszen gyenge képességű tanuló is lehet kiemelkedően szorgalmas. Az egyéni készségeket, képességeket is figyelembe vesszük.

A tanuló szorgalmát a tanuló magatartásához hasonlóan, minden hónap végén az osztályfőnök értékeli az osztályban tanító többi pedagógussal történő egyeztetés után. Az érdemjegyről a szülőt a illetve a digitális naplón keresztül értesíti.

A tanuló szorgalmának értékelésénél, minősítésénél a következő érdemjegyeket és osztályzatokat alkalmazzuk:

- példás (5)
- jó (4)
- változó (3)
- hanyag (2)

Példás

- Aki tanulmányi munkájában kitartó, a tanítási órákra képességeihez mérten pontosan és rendben, maximálisan felkészül.
- Tanulmányi munkájában többletfeladatokat végez, részt vesz versenyeken, pályázatokon.
- Az órai munkát érdeklődésével, aktivitásával segíti.

Jó

- A tanítási órákra lelkiismeretesen felkészül, feladatait elvégzi, de többletfeladatokat nem végez.
- Órai aktivitása a tőle elvárható, de különösebb érdeklődést nem mutat.
- Érdeklődése csak az iskolai tananyagra korlátozódik.

Változó

- Iskolai és otthoni munkájában csak időnként teljesít képességeihez mérten.
- Órai aktivitása hullámzó teljesítményt mutat.
- Házi feladatait hiányosan készíti el, felszerelése is többször kifogásolható.
- Gyakran szétszórt, figyelmetlen.

Hanyag

- Tanulmányi munkájában gyakran képességei alatt teljesít, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el.
- Felszerelése hiányos, így az órai tanulmányi munkát hátráltatja.
- Munkafegyelme rossz, érdektelenség, közömbösség jellemzi.

Félévkor és tanév végén a kapott értékelés és osztályzat a digitális naplóba, illetve a bizonyítványba kerül bejegyzésre.

1.7. A tanulók továbbhaladásának, magasabb évfolyamra lépésének feltételei:

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból.

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

Az évfolyamot megismételni köteles az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

A tanulásban akadályozott alsó évfolyamos tanuló a szülő egyetértésével, a főigazgató és a tantestület egységes jóváhagyásával dönthet az évfolyam ismétlésről, mentesíthető a javítóvizsga megtétele alól.

Az iskola főigazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az általános iskola első évfolyamának megismétlését, ilyenkor bizonyítványt a tanuló a megismételt évfolyamról kap.

Évfolyamtól függetlenül idegen nyelvből a tanuló az idegen nyelv tanulásának első évében nem utasítható évfolyamismétlésre azért, mert a tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

1.8. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai:

1.8.1. Osztályozó vizsga:

- A 20/2012.(VIII.31) EMMI Rendelet 64.§ (2) értelmében osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- tanulmányait magántanulóként végzi,
- hiányzása a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt mértéket meghaladja, és ezért nem osztályozható, amennyiben a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.

Ha a tanuló hiányzása adott félévben meghaladja adott tantárgyból a 30%-ot, köteles a tantárgyból osztályozó vizsgát tenni; ha a két félévben összesen lépi át a 30%-ot, a nevelőtestület dönthet az osztályozó vizsgáról, vagy a jegyek alapján történő értékelésről, ha az elégséges számú. Ha a hiányzás mértéke a tanévben meghaladja a 250 órát, ha a tanév végén nem osztályozható, magasabb osztályba való lépése csak sikeres osztályozó vizsga tétele mellett lehetséges.

A félévi vizsgát január, az év végi vizsgát május-június hónapban, az osztályozó értekezlet előtt kell megszervezni.

A készségi tárgyak vizsgája alól a főigazgató felmentést adhat.

Az osztályozó vizsga időpontjáról és helyéről az intézmény a tanulót és a szülőt, törvényes képviselőt írásban tájékoztatja.

A vizsgáról jegyzőkönyv készül, mely az intézmény irattárába kerül.

A magatartást és szorgalmat nem kell minősíteni.

Egy osztályozó vizsga egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.

A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszerezni.

1.8.2. Javítóvizsga

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata. Amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg, köteles évet ismételni.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola főigazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

A javító vizsga időpontjáról levélben adunk tájékoztatást a szülő, törvényes képviselő részére.

A tanulót a vizsgára a szülő készíti fel, az iskola a nyár folyamán két ízben konzultációs lehetőséget biztosíthat (augusztus).

A vizsgáról jegyzőkönyv készül, mely az intézmény irattárába kerül.

A javítóvizsgán elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.

1.8.3. Pótló vizsga

Amennyiben a tanuló neki fel nem róható okból nem jelent meg a vizsgán, vagy a vizsga letétele előtt távozott, a vizsgát megismételheti.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha:

- neki fel nem róható okokból elkészik, távol marad,
- megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik.

Pótló vizsgát – a főigazgató döntése alapján – az adott vizsganapon vagy az iskola által megszervezhető legközelebbi vizsganapon kell megtartani.

A **tanulmányok alatti vizsgák** (osztályozó vizsga, pótló- és javítóvizsga) követelményeit, részeit, az értékelés szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg. A vizsga tantárgyi/évfolyamonkénti követelményei megegyeznek a kerettantervek alapján készült, a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott tantárgyra és évfolyamra vonatkozó követelményeivel. Az intézmény *három időszakot biztosít a tanulmányok alatti vizsgák lebonyolítására: augusztus, január és május-június* folyamán (intézményi döntés szerint). A vizsgaidőszakok pontos időpontja a tanév helyi rendjében meghatározott – közzétételre kerül az intézmény honlapján.

1.8.4. A tanulók jutalmazásának elvei és formái

Azt a tanulót, aki a tőle elvárhatónál jobb teljesítményt mutat fel, azaz

- **példamutató magatartást tanúsít,**
- **vagy képességeihez mérten folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,**
- **osztálya, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,**
- **iskolai vagy iskolán kívüli kulturális és sportvetélkedőn, versenyeken vesz részt, azokon jól szerepel,**
- **vagy bármely módon hozzájárul az iskola hírnevének megőrzéséhez, növeléséhez, az iskola, illetve a kollégium jutalomban részesíti. Kiemelkedő közösségi munkáért a DÖK is javasolhat tanulókat az elismerésre.**

A jutalmat adhatja szaktanár, gyógypedagógus, osztályfőnök, intézményegység-vezető, főigazgató, illetve a diákönkormányzat.

Jutalmazás formái:

- **szaktanári, osztályfőnöki dicséret, mely adható:**
 - **iskolai versenyek helyezéseiért**
 - **versenyekre, vetélkedőkre, ünnepélyekre való felkészülésért, részvételért**
 - **közösségben való aktív részvételért**
 - **közösség aktív képviselétéért**
 - **az osztályban végzett kiemelkedő munkáért**
 - **a környezet rendjéért végzett munkáért**
 - **példamutató együttműködésért társaival, felnőttekkel**
 - **másokért, önmagával való felelősségvállalásért, kiemelkedő segítségadásért**
- **igazgatói dicséret, mely adható:**

- iskolai, városi, megyei, országos versenyeken való kiváló szereplésért,
- tanév közben végzett kiemelkedő tanulmányi munkáért, magatartásért, szorgalomért
- tárgyi jutalmak és díjak:
 - oklevél, könyv, sportszer
 - Ambró-díj

Az a tanuló részesül a díjban, aki a tanévben jó tanulmányi eredménye mellett kiemelkedő sportteljesítményt is nyújtott.

- **Beszédgyógyítás Alapítvány könyvjutalma**

A példamutató magatartást tanúsító, kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkát végzett tanulók kapják a tanév végén: közösségi munkáért; szaktárgyi teljesítményért; példamutató magatartásáért, kiemelkedő szorgalomért.

- **Vida Árpád Péter-emlékdíj**

A Kollégium által adományozott díj annak a tanulónak, aki valamelyik szülőjét az adott évben, vagy korábban elvesztette, szociálisan hátrányos helyzetű, ugyanakkor magaviselete és tanulmányi eredménye erre őt érdemessé teszi.

A dicséretet írásban az elektronikus naplóba kerülnek. Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók tantárgyi, szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba is be kell vezetni.

A tanulók a tanév végén díjakkal, könyvvel, oklevéllel, illetve pénzbeli díjakkal jutalmazhatók. Az osztályfőnökök és a munkaközösségek javaslatára a legkiemelkedőbb – megyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és könyvjutalomban is részesülnek.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye, jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

1.9. Az intézményegységekben folyó nevelő-oktató munka speciális céljai, feladatai

Intézményünk egy óvodából, három szakmailag önálló iskolából, egy utazó gyógypedagógia feladatokat ellátó intézményegységből és egy kollégiumból áll.

- **Óvoda**

-

Általános Iskola

- **Beszédjavító Általános Iskola**

- **Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola**

- **Kollégium**

- **Utazó Gyógypedagógusi, Utazó Konduktori Hálózat**

1.9.1. Az Általános Iskolában folyó nevelő-oktató munka speciális céljai :

Iskolánk célkitűzései között első helyen szerepel a hozzánk beiskolázott tanulók képességfejlesztése, rehabilitációja, az általános műveltség alapozása az életkoruknak és egyéni adottságuknak megfelelően.

Nevelő-oktató munkánk szolgálja a tankötelezettség teljesítését, a továbbtanuláshoz szükséges kulcskompetenciák , képességek, ismeretek megszerzését.

Prioritást élveznek azok a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmak, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek. Rehabilitációs, szocializációs tevékenységünk részeként törekszünk tanulóinkat a többségi gyermekközösségekbe, majd a felnőtt társadalom hasznos tagjai közé eljuttatni.

Az oktatás-neveléshez szükséges feltételek biztosítása:

- **olyan sérülésspecifikus módszerek, terápiák alkalmazása a tanítás- tanulás folyamatában, amelyek hozzájárulnak tanulóink tevékenységközpontú, differenciált oktatásához**
- **speciális tankönyvek, segédeszközök alkalmazása, amelyek tanulóink speciális igényeihez alkalmazkodnak**
- **egyéni szükségletekhez igazodó tanítási-tanulási környezet kialakítása**
- **rugalmas szervezeti keretek kialakítása, amelyek hozzájárulnak az egyéni képességek minél teljesebb kibontakoztatásához**
- **a digitális technikán alapuló oktatási módszerek hatékony alkalmazása a pedagógiai gyakorlatban**

1.9.1.1. Az iskolai tanulói:

1.9.1.1.1. Tanulásban akadályozott – enyhe értelmi fogyatékos

Nevelő-oktató munkánkat, a Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyamig és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelvei alapján végezzük.

Alsó tagozat:

Az alapfokú nevelés-oktatás e szakaszában a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Az 1–2. évfolyamon a fő cél a személyiség biztonságérzetének megteremtésével, az egyéni diagnosztikára épülő funkcionális képességfejlesztéssel elérni az egyénhez viszonyítva azt a legoptimálisabb adaptív állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek.

A tanulókat fogékonnyá, befogadóvá kell tenni a környezet, a közvetlen megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt, miközben tág teret adunk az életkori sajátosságoknak, a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak, mindezzel felkeltve érdeklődésüket a tanulás iránt.

A 3–4. évfolyamon a cél az alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése a tanulók egyéni háttértényezőinek figyelembevételével, a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni fejlesztési tervek alapján, tantárgyi rendszerben végzett intenzív fejlesztési folyamatban.

Kiemelt feladat a személyiség érésének, az önismeret fejlődésének elősegítése a tanulási, viselkedési szokások elsajátításával, magatartási normák közvetítésével; a sérülésből, a fogyatékosságból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

Felső tagozat:

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra irányul. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tudásgyarapítást, a képességek, a személyiség fejlesztését a konkrét tapasztalásokra alapozva a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve kell elérni.

Az 5–6. évfolyamon a cél a tevékenységek számának és minőségének növelésével, az önálló tanulás képességének fejlesztésével az alapvető kultúrtechnikák használatának eszközszintűvé tétele, valamint az intenzív személyiségfejlesztés.

A 7–8. évfolyam legfontosabb célja a tudáselemek szintetizálása, a képességstruktúra megszilárdítása, a személyiség integritásának növelése.

E cél eléréséhez szükséges feladatok: a tanuló sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek kialakítása; az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság, a döntési képesség erősítése; a társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság megszilárdítása.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- Képességfejlesztés (a gyermekek adottságaira építve egyéni nevelési szükségleteinek megfelelően) osztálykeretben, team munkában, kooperatív tanulással és egyéni formában.
- Ezen belül kiemelt területek a szövegértés-szövegalkotás és a matematikai kompetencterületek fejlesztése.
- A természeti és társadalmi környezethez való tudatos alkalmazkodás elsajátítása.

- Az általános emberi értékek, társadalmi normák megismerése, elsajátításuk azonosulás ezekkel az értékekkel.
- A tanulók felkészítése továbbtanulásra, pályaeorientáció, életpálya építés kompetencia területének fejlesztése.
- Az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése.
- Testi és lelki egészség megőrzése, a személyiség gazdagítása, önfogadással, mások elfogadásával, toleráns magatartással.
- Mindehhez olyan iskolai légkört teremtünk, amelyben a gyermek jól érzi magát, ahol a társas kapcsolatok (gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt) a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.
- Több terápiás programot biztosítunk a gyermekek sérülésének megfelelően a habilitációs, rehabilitációs céllal.
- A testi, szellemi és szociális hátrányok leküzdése, az ép állapot felé közelítés.
- Egyénre szabott tanulási módszerek, technikák elsajátíttatása, az önálló tanulás képességének folyamatos fejlesztése.
- Továbbfejlesztendő, továbbépíthető tudás az egyéni adottságokhoz és a sérülésekhez viszonyítottan.
- A szocializációt segítő képességek (együtműködés, alkalmazkodás, normakövetés, önállóság, önellátás) fejlesztése.
- Törekvés a továbbtanulásra, a szakmaszerzésre, reális tervek, életcélok alapján.
- A gyermekvédelmi tevékenység működtetése, együtműködés a segítő szervezetekkel, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanulóakra.
- Tanuló szükségleteinek és a szülő igényének megfelelően teljes ellátás biztosítása: oktatás, étkeztetés, fejlesztő terápiák, napközi, tanulószoba, kollégiumi ellátás, szakkörök és tehetséggondozás.

1.9.1.1.2. Értelmileg akadályozott – középsúlyos értelmi fogyatékos

Az iskolai oktatás során az egyéni bánásmód elvét alkalmazva biztosítjuk a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók személyiségének harmonikus fejlődését.

A nevelés-oktatás célja, kialakítani a helyes közösségi magatartást, az együtműködési képességet és a szocializációs készséget a hiányosan működő képességek korrekciója, a hátrányok csökkentése érdekében, miközben folyamatos motivációval, az érdeklődés fenntartásával valósul meg a jól működő funkciók fejlesztése.

A nevelés-oktatás feladata minél nagyobb mértékben előkészíteni az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítani a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló döntési képességgel rendelkezés kialakítására, a tanuló felkészítésére a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók oktatásának követendő szempontjai:

- A tanulók egyéni haladási üteméhez igazodó, az önmagához mért fejlődést értékelő, sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó oktatást, nevelést, képzést biztosítunk.
- A tananyag kiválasztásában és elrendezésében figyelembe vesszük, hogy a foglalkozások célja lépcsőről lépésre a károsodásokból eredő lemaradások csökkentése, a meglévő képességekre építve, figyelembe véve a harmonikus személyiségfejlődés igényeit.
- Fontos a folyamatos ismételtes, gyakorlás, nagy szerepe van a tevékenységek életközegben való alkalmazásának, a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzésnek.(folyamatos manipuláció, mozgás, sok eszköz)
- A tantárgyak tananyagánál a fő hangsúly nem a műveltségátadáson van, hanem azon komplex képességek, készségek, kompetenciák kialakításán, amelyek elősegítik az alapvető fejlesztési célok megvalósítását.
- A pedagógiai munka során törekszünk a gyógypedagógiai nevelésben, fejlesztésben kiemelkedő jelentőségű érzelmi motivációra, játékosagra.
- A nevelési és oktatási módszereket mindig a tanulók életkorának és személyiségjegyeinek megfelelően választjuk ki.
- Az elsajátítás mértéke egyénileg határozható meg.

1.9.1.1.3. Habilitációs, rehabilitációs foglalkozások:

A 2011.évi CXCV. törvény 27.§-a kimondja:

„(8) A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni. A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét a 6. melléklet határozza meg. A heti időkeret a tanítási hetek között a tanuló érdeksérelem nélkül különösen indokolt esetben átcsoportosítható.”

A tanulók rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Habilitációs, rehabilitációs foglalkozások célja:

- tanulási esélyegyenlőség megteremtése
- a foglalkozások megtervezése egyéni fejlesztési tervek alapján
- a tanulók fejlődésének üteméhez igazodó fejlesztés
- a fogyatékból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása
- a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása
- a tanulást segítő pszichikus funkciók fejlesztése
- személyiségfejlődésbeli hiányosságok korrigálása
- hatékony, önálló tanuláshoz szükséges készségek kialakítása
- tanulás iránti érdeklődés felkeltése
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

1.9.1.1.4. Az autizmus spektrum zavarával élő tanulók:

Az autizmus spektrumába tartozó állapotok lényege a szociális, kommunikációs és speciális kognitív képességek minőségi károsodása, mely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmussal élő tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, illetve a rugalmas gondolkodás és kreativitás területén tapasztalható kognitív deficit, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, az egyenetlen intelligencia, illetve képességprofil és a következményes sztereotip viselkedés, érdeklődés, aktivitás. A deficit okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyostól a jól kompenzált állapoton keresztül csaknem tünetmentesig változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formában jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. Az autizmus spektrum zavar gyakran társulnak egyéb problémákkal, melyek a következőképpen csoportosíthatók:

- értelmi fogyatékból, (mint a leggyakrabban társuló fejlődési zavar)
- beszéd-,
- érzékszervi-,
- mozgás-,
- egyéb fogyatékból, fejlődési zavar
- viselkedési problémák, pl. agresszió, autoagresszió.

1.9.1.1.4.1. A tanulók szükségletei:

A tanulók szükségleteit típusos erősségeik és nehézségeik határozzák meg.

Típusos erősségek, amelyekre egyes autisztikus tanulóknál építeni lehet:

- a megfelelő szintű vizuális információ általában informatív,
- tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás,
- jó mechanikus memória
- megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció, kitartás,
- egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken relatíve jó képesség (pl. memoriter, nem szöveges számtan, zene).

Típusos nehézségek, és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás-tanulás során:

- szenzoros információfeldolgozás zavarai (hallás, látás, fájdalom stb.),
- figyelemzavar,
- utánzási képesség zavara,
- percepció, vizuomotoros koordinációs problémák
- , - analízis, szintézis műveleteinek problémája,
- lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás sérülése,
- általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése,
- emlékezet-felidézési problémák (szociális tartalmaknál és személyes élményeknél),
- nehézség ismert tananyagban szociális elem bevezetésével, vagy új körülmények közötti alkalmazással,
- a feladat céljának nem-értése, reális jövőre irányultság hiánya,
- szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatékosága,
- énkép, én-tudat fejlődésének zavara,
- a valóság téves értelmezése, felfogása,
- realitás és fantázia összetévesztése,
- szóbeli utasítások félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többrészes utasítások esetén,
- képességek, ismeretek kreatív (nem mechanikus, vagy sztereotip) alkalmazásának hiánya,

- gyermekközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetben szociálisan inadekvát viszonyulás a kortársakhoz,
- strukturálatlan időben passzivitás, reaktív viselkedésproblémák,
- félelmek, fóbiák, szorongás.

1.9.1.1.4.2. Nevelő-oktató munka tervezése:

Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulóink csoportja rendkívül heterogén lehet, ezért előfordulhat, hogy többségükönél nem alkalmazható a NAT követelményrendszere. Ilyenkor a fejlesztés rendszerében és a csoportok kialakításánál a hagyományos életkori elvtől eltérünk.

A rendezőelv az egyes tanulók fejlettségi szintje, mentális kora, így a NAT-ban és a kerettantervben megjelenő tartalmakat minőségi és mennyiségi szempontból módosítani szükséges.

Az egyes műveltségi területekre és tantárgyakra vonatkozó sajátos eltéréseket az egyéni fejlesztési tervekben dolgozzuk ki.

Tanulóink képességeitől függően, a nevelő-oktató munkánk tervezésekor:

- Kerettanterv a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyamig,
- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyamig,
- Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelvei,
- Kerettanterv az általános iskolák 1-8. évfolyamig – alapján tervezzük.

A tanterv alapján egyéni fejlesztési programot készítünk minden egyes tanulóra, amely a tanuló életkora mellett figyelembe veszi autizmusa súlyosságát, a mentális korát, egyenetlen képességprofilját és a reális jövőbeli lehetőségeit.

A gyermekek számára speciális szükségleteiknek megfelelően egyénre szabott napirend készül, melyben az órák egyéni illetve kiscsoportos, önálló vagy irányított foglalkozások formájában szerepelnek. Az egyes tantárgyakra, foglalkozásokra rendelkezésre álló órakeret a tanuló napirendjében jelenik meg.

A nevelési-oktatási célok:

- **A nevelési-oktatási célokat a tanulók szükségletei és a helyi igények határozzák meg.**
- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.
- Ennek alapja a szociális, kommunikációs és egyéb kognitív készségek hiányának specifikus módszerekkel történő kompenzálása, a fejlődésben elmaradt készségek rehabilitációs fejlesztése, a másodlagos problémák kezelése,

a mindennapi gyakorlati készségek és a tananyag speciális módszerekkel történő tanítása.

- A fejlesztés céljai hierarchikus rendben helyezkednek el aszerint, hogy mennyire szükségesek a szociális adaptáció kialakításához. Kiemelt cél annak elérése, hogy a tanuló képessé váljon a kisebb közösségekbe való beilleszkedésre.
- A testi egészség megóvása, az erőnlét, állóképesség, ügyesség egyénre szabott fejlesztése.
- Általános emberi értékek, társadalmi elvárások, szülőföldünk kultúrája, hagyományai képességszintnek megfelelő ismertetésével a felnőttkori szociális adaptáció segítése.
- Fontos, hogy a tanuló élvezze az iskolában eltöltött időt, érezze jól magát.

A nevelés és oktatás feladatai:

- **A nevelés-oktatás feladata a sérülésből következő fejlődési hiányok, elmaradások kompenzálása a következő területeken:**

2.2.1. Elemi pszichoszomatikus funkciók

2.2.2. Szenzomotoros készségek

2.2.3. Szociális készségek

2.2.4. Kommunikáció

Kognitív készségek

- **A sérülésből adódó szükségletekhez adaptált környezet megteremtése.**
- **A biztonságérzet kialakítása a fejleszthetőség és az önálló tevékenykedés feltételeként.**
- **Egyéni fejlesztési tervek kialakítása a gyermek szükségleteinek megfelelően és a család igényeinek messzemenő figyelembevételével.**
- **A deviáns fejlődésmenetből következő zavaró vagy veszélyes viselkedésformák megelőzése és kezelése.**
- **A gyermek alkalmazkodását segítő viselkedésformák kialakítása a családi, iskolai és iskolán kívüli környezetben.**
- **Az elsajátított ismeretek, készségek bővítése, szinten tartása, általánosítása.**
- **A felnőttkori adaptáció részeként munkára való előkészítés.**

1.9.1.1.4.3. Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció:

A 2011.évi CXCV. törvény 27.§-a kimondja:

„(8) A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni. A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges.”

A tanulók habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

A pedagógiai célú habilitációra való törekvés beépül valamennyi tantárgy tananyagába és átszövi az egész napos pedagógiai tevékenységet.

Az autizmussal élő gyermekek típusos nehézségei, s az ezekből fakadó sajátos oktatási-nevelési feladatok szükségessé teszik azonban, hogy a habilitáció a következő területeken jelenjen meg:

szociális készségek fejlesztése

- a taníthatóságot megalapozó szociális készségek
- önmagáról való tudás
- kapcsolatteremtés, fenntartás
- szabadidő önálló eltöltése

kommunikációs készségek fejlesztése

- A gyermek az általa megértett szinten tanulja meg valamely kommunikációs eszköz használatát, hogy minél hamarabb sikeres lehessen a kapcsolatteremtésben.
- Alternatív kommunikációs rendszer használatának tanítása, mely lehet tárgyas, képes stb.
- A beszédértés és beszédhasználat fejlesztése.
- A metakommunikáció értésének és használatának fejlesztése.
- A kommunikációs eszköz funkcionális használatának tanítása, melynek érdekében a környezetet tudatosan úgy kell szervezni, hogy aktív kommunikációra serkentse a gyermekeket.
- A fejlesztés során a meglévő, funkcionálisan használt kommunikációs eszközt a lehető legtöbb természetes helyzetben alkalmaztatni kell, mert a meglévő készségeket a gyermekek új helyzetekben spontán ritkán alkalmazzák.

kognitív készségek fejlesztése

- jelentés-teli információk kiemelésének elősegítése: - a figyelem irányuljon a környezet lényeges ingereire - lényegkiemelés képességének elősegítése
- a figyelem terjedelmének bővítése, időtartamának növelése.
- cselekvések tervezésének, kivitelezésének tanítása.
- alternatív problémamegoldó stratégiák tanítása lehetőleg abban a kontextusban, ahol azt alkalmazni kell.
- a megtanult készségek általánosítása, alkalmaztatása a lehető legtöbb természetes élethelyzetben.
- elvont fogalmak, összefüggések (pl. idői, ok-okozati relációk) megértésének elősegítése

szenzomotoros készségek fejlesztése

- a testséma ismeretének kialakítása, tudatosítása, a testélmény fejlesztése.
- a testmozgások célszerű összehangolásának tanítása különféle terekben és aktivitásokban.
- a szociális kontextusokban való megfelelő mozgásformák kialakítása.
- módszerek tanítása, amelyekkel a gyermek kontroll alatt tudja tartani mozgásos és egyéb, pl. verbális sztereotípiáit.

elemi pszichoszomatikus funkciók

1.9.1.1.5. Az iskolai élet munkarendje, hagyományai, megemlékezések:

Őszindító projekt	1. – 8. osztály+ autista osztály	ismerkedés, közösségépítés, szabályok az iskolán belül és kívül
Sportvetélkedők /mezei futóverseny, játékos sportvetélkedők, téli játékok	1. – 8. osztály+ autista osztály	versenyszellem alakítása, önértékelés fejlesztése, egymás kölcsönös tisztelete
Egészségtudatos témanap	1-8.osztály+ autista csoport	egészséges táplálkozás, helyes életmód, környezettudatosság
Ünnepélyek/évnyitó, október 6.,október 23., március 15., évzáró/	1. – 8. osztály+ autista	hagyományok, szokások ápolása, nemzeti öntudat fejlesztése, múltunk tisztelete

Vers és prózamondó verseny	1. – 8. osztály+ autista	reális önértékelés, lámpaláz leküzdése
Halloween projekt	1. – 8. osztály+ autista	kézügyesség fejlesztése, szociális készség fejlesztése
Márton napi projekt	1 - 8.osztály	hagyományőrzés
Pályaorientációs nap	1. – 8. osztály+ autista	önismeret fejlesztése, ismerkedés szakmákkal
Mikulásvárás	1-4.osztály + autista	az örömteli várakozás hangulatának átélése, az ajándékozás élményének megalapozása, beleélő képesség, a gyermeki fantázia, képzelet fejlesztése
Adventi projekt	1. – 8. osztály + autista csoport	hagyományőrzés, ajándékozás öröme
Színház és múzeumlátogatás	1. – 8. osztály	közös élményszerzés, igény a kulturális programok iránt
Farsang	1. – 8. osztály + autista csoport	közös élményszerzés, szociális készség fejlesztése, kulturált szórakozás iránti igény
„Fióka” énekverseny	1. – 4. osztály + autista csoport	egészséges versenyszellem, sikerélmény
Húsvéti projekt	1. – 4. osztály+ autista csoport	hagyományőrzés, ajándékozás öröme
Tanulmányi verseny	6. – 7. osztály	-megyei -országos
Madarak és fák napja	1. – 8. osztály+ autista csoport	természetvédelem alakítása
Anyák napja	1. – 4. osztály+ autista csoport	tisztelet, szeretet érzésének alakítása
DÖK nap	1. – 8. osztály + autista csoport	élményszerzés, közös szórakozás
Témahét	1. – 8. osztály + autista csoport	tanórai ismeretek élményszerű gyakorlása, mélyítése
Tanulmányi kirándulások	1. – 8. osztály + autista csoport	ismerkedés a tágabb környezettel, közös élményszerzés
Nemzeti Összetartozás Napja	1. – 8. osztály + autista csoport	hagyományőrzés, múltunk tisztelete
Nagy László Napok – rendezvény	1. – 8. osztály + autista csoport	hagyományőrzés, múltunk tisztelete
Nyári táborok	1. – 8. osztály + autista	élményszerzés, osztálytermen kívüli ismeretszerzés

1.9.2. Beszédjavító Általános Iskola

Iskolánk tanulói sajátos nevelési igényűek, ezért a tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság szakvéleményében foglalt kijelölés alapján kerülnek iskolánkba. Tanulóinknál a beszéd fogyatékoság és/vagy az egyéb pszichés fejlődés zavarai a vezető tünet, melyhez egyéb részképesség zavarok társulhatnak.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat vesszük alapul. Ennek során a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint szervezzük meg a munkát:

- helyi tantervünk figyelembe veszi a „Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve”-t;
- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavok, keretek jelölünk meg ott, ahol erre szükség van;
- a gyermekek fogyatékoságának megfelelő tartalmakat, követelményeket alakítunk ki, és azok teljesítését kérjük számon;
- segítő megkülönböztetéssel, differenciáltan, egyénileg is segítjük a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell:

- a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;
- a fejlődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű:

- a tananyag adaptálása;
- tanulásmódszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;

- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevétele;
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;
- átlátható és érthető szabályok kialakítása.

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a külső, belső segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, vagyis a tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségeit, tekintetbe véve azon tananyagrészeket, amelyek egyéni vagy kiscsoportos korrepetálással, fokozatos felzárkóztatással, kompetenciafejlesztéssel és az így irányított otthoni gyakorlással az osztályfoknak megfelelő ismeretszerzés és -alkalmazás a tanulónál eredményesnek bizonyul.

A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek! Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei.

Az alapelvek megvalósítása érdekében feladat:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása:
 - a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
 - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani;
 - az iskola segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatja a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
 - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;

- a különbözőségeket az emberi viselkedés - komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló - jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekintse;
- a logopédus, gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat jelölünk ki, amelyek a tanulási környezetet is illesztik a tanuló egyedi jellemzőihez, és az ehhez igazodó, a képességtartományok mindkét határán – tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte – kihívást jelentő feladatok megtervezését támogatják.

További feladat a tanulás iránti motiváció, kitartás és a kudarcűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőttközösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A pedagógusoknak olyan tanulási tapasztalatokra, tanítási módszerekre és támogató stratégiákra szükséges támaszkodniuk, amelyek figyelembe veszik

- a tanulók azonosított tanulási szükségleteit,
- érdeklődését,
- tehetségét,
- célkitűzéseit,
- kulturális hátterét.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően, valamint a jellemző figyelemkoncentráció eltéréseit is figyelembe vevő tanórai foglalkozásokkal, a tanórán belül 15-20 perces tevékenységek váltakozásával segíthető a tanulás konszolidációja, biztosítható a megfelelő terhelés, valamint a figyelem fenntartása.

Sajátosságaink

- A NKT. által biztosított lehetőségnek megfelelően alsó tagozatban szükség esetén bizonyos tantárgy(ak) tanulása az adott évfolyamnál alacsonyabb osztályfokon is megvalósulhat, melyet a tanuló fejlettségi foka indokol.

A speciális pedagógiai programhoz szükséges eszköz, tudásanyag:

- A 2011. évi CXCV. törvény, valamint *A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei* értelmében tanulóinknak joga, hogy állapotuknak megfelelő logopédiai, gyógypedagógiai ellátásban részesüljenek attól kezdődően, hogy igényjogosultságukat megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

A sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez, oktatásához elengedhetetlen:

- a tanuló sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő logopédus, gyógypedagógus foglalkoztatása,

- a neveléshez, oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és egyéb segédlet.
- A logopédiai, gyógypedagógiai szakirodalom, szakmai anyagok megismerése, használata, kiterjesztése belső továbbképzések keretében.
- Rendszeres képzéseken való részvétel, amelyet lehetőség szerint a fenntartó vagy az iskola támogat.
- A fejlesztést és a begyakorlást biztosító fejlesztő játékok, számítógép, számítógépes programok beszerzése, használata.
- A tanulók haladásához szükséges általános és speciális tankönyvek biztosítása.

1.9.2.1. Az iskolai tanulói

a) Beszéd fogyatékos az a tanuló, aki:

- receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus, lassúbb fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett,
- fogyatékosága nem tekinthető elsődlegesen halláskárosodás következményének; együtt járhat a nyelven kívüli kognitív képességek és a viselkedésszerveződés zavaaraival, azok maradványtüneteivel; valamint tanköteles korban az olvasás / írás / helyesírás / számolás területén kialakuló verbális tanulási zavarral,
- a szakértői bizottság a sajátos nevelési igény megállapítása céljából diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos tanulónál a fentiek – az egészen enyhe alaki eltérésekhez társuló, észlelési és feldolgozási problémáktól az érthetetlen beszédig – sokféle változatban előfordulhatnak.

A súlyos beszéd fogyatékos tanulónál a kommunikációs zavarok következtében különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak.

Amennyiben a beszéd fogyatékoság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai/logopédiai ellátásra szorul. Az iskolai fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósul meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján.

A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív és komplex fejlesztőmunka során az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tesszük lehetővé, ezzel segítve a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

A beszéd fogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet.

A terápia komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció, rehabilitáció a beszéd és nyelvi teljesítmény jellegétől függ.

Beszédrendellenességek csoportjai:

- A beszéd és a nyelv fejlődési zavarai (expresszív, receptív és kevert típusú diszfázia – maradványtüneteként beszédgyengeség),
- orrhangzós beszéd,
- folyamatos beszéd zavarai (dadogás, hadarás),
- diszfónia,
- logofóbia (mutizmus különböző típusai),
- centrális eredetű szerzett beszédzavarok (centrális pöszeség, gyermekkori afázia, diszartria),
- verbális tanulási zavar együttjárása az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén mutatkozó problémákkal vagy ezek halmozott előfordulása.

A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésének alapelvei:

- A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekszünk a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.
- A fejlesztés tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől az egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.
- A módszerek megválasztásakor figyelembe vesszük az életkor, a kognitív készségek, a szocioadaptív viselkedés és a szociokulturális környezet sajátosságait.
- A fejlesztésben meghatározó a sokoldalú percepciók fejlesztése, melynek során a kineztiázis, a hallási, a látási, a beszédmotorikus benyomások egymást erősítve fejlesztjük.
- Törekszünk a transzferhatások tudatos kihasználására, mivel a nyelvi és kognitív képességek kölcsönhatásban állnak, komplex fejlesztéssel a terápia hatékonysága fokozható.
- A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása az osztályban megvalósuló, szakmailag megalapozott, differenciált foglalkoztatás mellett megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.

- A súlyos beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése intenzív, komplex és folyamatos fejlesztőmunka napi rendszerességgel.
- A fejlesztés hatékonyságát befolyásolja a szülők együttműködése.
- A terápiában – a minél gyorsabban automatizált jó beszéd szint elérése érdekében – a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt partner.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret:

- erősödjenek pozitív személyiségjegyeik, alakuljon ki önismeretük, fejlődjön önbizalmuk és kudarcűrő képességük, személyiségük váljon harmonikussá,
- a fejlesztést az egész személyiségre irányul, annak érdekében, hogy a gyermekben reális énkép alakuljon ki, önbizalma, kudarcűrő képessége, feladattudata, kitartása, aktivitása, belső motivációja fejlődjön,
- a tanulót ösztönözzük beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor felkészítsük az esetleges visszaesésekre, a maradványtünetekkel való együttélésre,
- a tanulók nyelvi-kommunikációs zavarai kompenzálása után, önállóságuk optimális szintre való eljuttatása, képességeik kibontakoztatásával váljanak a társadalom aktív, cselekvőképes tagjává
- a fejlesztés segítségével a sajátos nevelési igényű gyermekek is tudják teljesíteni minden műveltségi területen a minimum követelményeket,

Tanulás:

- a tudatos és tervszerű fejlesztés összetevői: beszédállapot felmérés
 - egyéni terápiás terv
 - tudatos módszerválasztás
 - komplexitás a fejlesztésben
 - folyamatos kísérés,
- munkánk során nagy hangsúlyt kell fektetnünk a sokoldalú perzepciós fejlesztésre: fel kell használnunk, hogy a látási, hallási, kinezteziás, beszédmozgási ingerek, benyomások erősítve fejlődnek,
- tudatosan használjuk ki a transzferhatásokat, megismerve a beszéd fogyatékos tanuló „erős oldalait”, ezekre építve, a fejlesztést különböző átviteli megoldásokkal tesszük eredményesebbé.

Testi, lelki egészség:

- A tanuló motiválása beszédhibája leküzdésére, A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent sajátos feladatunk a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, egyúttal pályaorientációjuk támogatása,
- Felkészülés a felnőtt életre
- szülők tájékoztatása a tanulók továbbtanulási lehetőségeiről az integráltan oktató közép fokú iskolákról.

b) Egyéb pszichés fejlődési zavar

Az egyéb pszichés fejlődési zavar a Köznevelési törvény által használt fogalom, a sajátos nevelési igényre való jogosultság egyik kategóriája. Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek. Ezeknek az állapotoknak közös vonása, hogy a háttérükben mindig eltérő idegrendszeri fejlődés áll, ami számos esetben genetikai okokra visszavezethető, nem a környezet vagy a nevelés hatására alakulnak ki, és a zavar a korai életkortól kezdve jelen van. Ezzel szemben a magatartásszabályozási zavarok általában nem az idegrendszeri fejlődés talaján alakulnak ki, hanem az idegrendszer sérülékenysége és a rossz környezeti feltételek, elégtelen bánásmód, tartósan extrém magas stressz együttes következményeként jönnek létre.

A pszichés fejlődési zavar nyomán kialakult tanulási zavarok csoportjai:

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkulia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD);
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normál értelmi képesség mellett megjelenő teljesítmény- és viselkedészavarok a pszichés képességek egyenetlen fejlődése következtében alakulnak ki, és gyakran az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást mutatnak. Releváns szempont, hogy a gyakori kudarchelyzetek következtében, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Az anyanyelvi fejlesztésnél figyelembe véve a sérülés jellegét az egyes műveltségi részterületek más-más hangsúlyt kaphatnak:

- az írás, olvasás előkészítő szakaszának időtartamát növeljük,
- olvasás-, írástanítási módszerként a hangoztató-elemző, illetve a diszlexia-prevenációs módszert használjuk,
- az anyanyelvi fejlesztés a kommunikációs szándék megvalósítására törekszünk a nevelés-oktatás minden területén,
- a tantestület valamennyi tagja számára elvárás a fonetikailag tiszta, helyes, szabatos, érthető beszédpélda nyújtása,
- feladatunk a tanulóknál gyakran tapasztalható a nagy- és finommozgások zavarainak, a testtudat, a testérzet, a testséma kialakulatlanságának, a téri tájékozódás fejletlenségének korrigálása,
- a testnevelés, környezetismeret és a művészeti tárgyak a téri orientáció, - mozgás - ritmus fejlesztését is szolgálják, mely hatással van a beszédkoordinációra,
- idegen nyelv oktatásánál körültekintően járunk el az oktatási módszerek megválasztásában.

A pedagógusok a szakértői vélemények ismeretében, megfigyeléseik és a gyógypedagógusok véleménye alapján, a differenciálás különböző módjait alkalmazzák:

- a segítségadásban: a feladat megismétlése a tanulónak megfelelő nyelvi szinten,
- a feladatok szintjén: mennyiség, technikai kivitelezés:
 - - írás területén a rajzos vagy szóbeli megoldás, illetve szóbeli felelet helyett írásbeli válasz,
- szociális keretek szintjén: párban vagy csoportban végzett munka a tanuló elszigetelődésének megelőzésére, oldására,
- auditív, vizuális, vagy motoros területre támaszkodás,
- egyes tanulóknál mérlegelni kell, mi az a minimális tudás, amelyet egy-egy szakasz határára el kell érni, melyre a további szakaszok épülhetnek,
- értékelésben: a tanulót önmagához, fejlődéséhez kell mérni, értékelni

1.9.2.2.A SNI tanulók pedagógiai célú habilitációs/rehabilitációs ellátása

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös célja és feladatai:

- a meglévő ép funkciók erősítése és bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni kompetenciák kialakítása.

Sajátos nevelési igényű tanulóink speciális segítése:

- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítése, a tanulók személyiségének megismerésével
- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése
- a tanulás tanítása
- differenciált tanulásszervezési technikák alkalmazása
- tananyag kisebb részekre bontása
- az információs technológia használata (információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje)
- audiovizuális anyagok használata
- külön feladatlapok és gyakorlatok tervezése
- tanulópárok kialakítása
- a számonkérés különféle lehetőségeinek biztosítása (szóbeli, írásbeli)
- segédeszköz használatának biztosítása
- tanulást segítő készségek (lényegkiemelés, jegyzetelés, vázlatírás) megtanítása
- kevésbé sérült részképességek erősítése
- egyéni, differenciált foglalkozások szervezése (terápiás lehetőségek)
- a pedagógus hatékonyságát növelő módszerek alkalmazása

- kompetencia alapú oktatás kiterjesztése

Az iskolai élet hagyományai, programjai

Program	Érintett évfolyam/ csoport	Indoklás
Színház, múzeum, filmszínház, kiállítás látogatások (Kőszeg, Szombathely, Sopron, Budapest stb.)	1-8. évfolyam	Kulturális élet; Szép beszéd, szókincsfejlesztés; értékek bemutatása, Építészet, közlekedés más városokban
Pályaorientációs nap	1-8. évfolyam	Életkornak megfelelő programok. Gyermekeknek élményt adó foglalkozások szervezése a szakmákról
Tanulmányi versenyek - házi, városi, megyei, országos	1-8. évfolyam	Tehetséggondozás, versenyszellem fejlesztése, önálló tanulás, munka erősítése.
Karácsony-váró projekt - adventtől karácsonyig: -Karácsonyi versmondó és rajzverseny - Gyertyagyújtás-hagyományok - Kézműves foglalkozások - Ajándékkészítés - Adventi megemlékezések, karácsonyi műsorok, karácsonyi ünnepség	1-8. évfolyam	A projekt 4 héten át tartó programsorozat, melyhez különböző anyagok, eszközök szükségesek. Az első adventi gyertyagyújtástól karácsonyig számos jeles naphoz, ünnephez fűződő program szervezésére nyílik lehetőség. Iskolánkban hagyománya van a Mikulás ünnepségnek, s ezt szeretnénk folytatni színvonalas műsorral kiegészítve. Nagyon sok gyereknek a szociális háttere nem megfelelő, számukra fontos, hogy apró ajándék mellett színvonalas élményben is legyen részük. December havában egyik jeles nap a másikat éri. Az ünnepek lehetőséget adnak arra, hogy kizökkenjünk a hétköznapiakból. Mivel közösségben éli át a gyermek, ezért erősítik az

		összetartozást, a kisebb-nagyobb csoporthoz való kötődést. Célunk: - Egyrészt a kultúra, a hagyományok ápolása, másrészt a nagy számban jelen lévő hátrányos (halmozottan hátrányos) helyzetű tanulóinknál az erre való igény kialakítása. - Megtanítani a karácsonyi hagyományokat, szimbólumokat és mindazt, amit ez az ünnep képvisel. - Tudatosítani a gyerekekben a saját készítésű ajándék értékét. Sok tanulónk csak így tud másokat megajándékozni. - Esztétikum fejlesztése. - Színpadi kiállítás, önismeret fejlesztése.
Ünnepélyek, intézményi műsorok, megemlékezések	1-8. évfolyam	Kultúra, hagyományok ápolása; Színpadi kiállítás, önismeret fejlesztése; Szép beszéd, szókincsfejlesztés Szereplők szerepeihez szükséges ruhadarabok (anyagok), dekoráció alapanyagai
Sportversenyek: - Asztalitenisz bajnokság - Úszóverseny - Futballverseny - Kötélugrás - Mezei futóverseny	1-8. évfolyam	A sportversenyek helyezettjeinek díjazása: oklevél, édesség, sporteszközök. Az úszó- és asztalitenisz verseny összesen 4 kategóriában külön a lányok és külön a fiúk részére. A csapatépítő vetélkedőket a felső tagozat részére szervezzük, kifejezetten közösségépítés szándékával – a kirívó magatartási helyzetekben a deviáns viselkedés helyett felkínált alternatívaként (agressziókezelés).

		Ráadásul a sport a feszültség, a stresszt levezetésének ideális módszere. Segít megtanítani a szabályok fontosságát, hiszen minden sport bizonyos szabályok között játszódik. Elsajátítják a fair play fogalmát, a sportszerűséget, a másik tiszteletét, segítségét. A sport jót tesz az önbecsülésnek, és önfegyelemre tanít. További céljaink: sport szeretete, egészségtudatos gondolkodás, egészséges életmódra nevelés, testi erőnlét növelése. Versenyszellem, kudarcűrítés erősítése, Fizikai aktivitás növelése.
Farsang	1-8. évfolyam	Hagyományok ápolása; Színpadi kiállítás, önismeret fejlesztése;
Szakmai nap: Európai Logopédia Napja		A Beszédjavító iskola sajátossága a logopédiai habilitáció, rehabilitáció. Valamennyi pedagógusunknál – szaktanároknál és tanítóknál is - kiemelt fontosságú, hogy olyan szemléletet és módszertárt alkalmazzanak, mellyel igazodnak tanulóink sni-s állapotához. Nélkülözhetetlen az állandó megújulás, a legfrissebb tudás elsajátítása, melyet az évente megszervezett szakmai nap / konferencia is szolgál.
Szakmai nap: Gyógypedagógia Nemzetközi Napja		Április 13.
Szépíró verseny: - iskolai forduló - megyei forduló	1-12. évfolyam	Tehetséggondozás, versenyszellem fejlesztése, önálló tanulás, munka erősítése A megyei fordulón 100 diák részvételével számolunk.

Projekthetek: - Fenntarthatósági témahét: - Egészségnap - Föld Napja projekt	1-8. évfolyam	A fenntartható környezeti életre nevelés; Környezetbarát háztartás lehetőségeinek bemutatása; Egészséges táplálkozás, mozgás, öltözködés, lelki nyugalom terei, lehetőségeinek bemutatása; Egészségnap: Adott témakör köré csoportosítható egészséges ételek készítése, plakátkészítés, mozgásos, érzékelős feladatokból álló vetélkedők. Összesített díjazás osztályonként. Oklevél és jutalom. Föld napja: Az intézmény egész területén, illetve a csónakázó tó körül elhelyezett állomásokon, különböző ügyességi, elméleti feladatok megoldása. Díjazás osztályonként. Oklevél és jutalom.
Elsősegélynyújtás	1-8. évfolyam	Balesetmegelőzés, Alapvető sebellátás elsajátítása Tanulóinknak a különböző elsősegély helyzetek bemutatása, hogyan nyújtsanak segítséget; Kötözés, sebellátás, kéztörés, különböző baleseti szituációk stb ellátásához szükséges kötszerek, kendők, ragtapaszok, rögzítő eszközök, CD film vásárlása: elsősegélynyújtás
Diák Önkormányzati Nap	1-8. évfolyam	A Diákönkormányzat működésének, szervezési feladatainak ellátására, programjaik megvalósítása. Iskolánk SNI tanulói számára még fontosabb a motiváció felkeltése - jutalmazások által is -, illetve a megfelelő, kulturált, barátságos tanulói légkör kialakítása. Mindezek megvalósítása folyamatos, ugyanakkor kiemelt

		cél az is, hogy szebbé, élhetőbbé varázsoljuk a tanulói környezetet. A közös munkaalkalmak pedig tovább erősítik a tanulók együttműködését, erősítik a közösségi szellemet.
„Sulikóstoló” - 3 alkalmas foglalkozás sorozat	leendő 1. évfolyamosok	Foglalkozássorozat a leendő 1. osztályos gyerekeknek és szüleiknek, gondviselőiknek. Miközben a gyerekek játékos foglalkozásokon ismerkednek az iskolával és az itt tanító pedagógusokkal, eközben a szülők tájékozódhattak iskolánk nyújtotta lehetőségekről, a terápiás ellátásokról.
Erdei iskola - 5. osztályok számára	5. évfolyam	Természetismeret egyes témaköreinek elsajátítása, személyes élményeken alapuló tapasztalatszerzés a gyakorlatban. Célunk a fenntartható környezeti életre, környezettudatos viselkedésre, egészséges életmódra, aktív életre nevelés.
Tanulmányi kirándulások osztályonként	1-8. évfolyam	A színház alapvető eszköze az oktatásnak, nevelésnek. Célunk alsó és felső tagozaton egyaránt a szép beszédre mintaadás, szókincsfejlesztés, általános érvényű értékek bemutatása annak érdekében, hogy már kicsi kortól kezdve megismerhessék a gyermekek a színház világát, élményszerű, színvonalas meséket, történeteket láthassanak. Alsó tagozaton a mesék világán keresztül vonjuk be a gyerekeket a nem hagyományos tanulási

		formákba, hogy kialakíthassuk náluk a színházba járás igényét. Felső tagozaton mindez kiegészül további célokkal, úgymint ismerkedés a kulturális élettel, az építészeti, közlekedési kultúra fejlesztése (alkalmanként más városokba is tervezünk színházlátogatást). Zömében tanulóink családi-anyagi háttere nem teszi lehetővé, hogy ilyen személyiségüket építő élményhez juthassák gyermekeiket.
Intézményi Napok - közös műsor Ki? Mit? Tud? döntő	1-8. évfolyam	Kultúra, hagyományok ápolása; Színpadi kiállítás, önismeret fejlesztése; Szép beszéd, szókincsfejlesztés.

1.9.3. Szakiskola

1.9.3.1. A szakiskola nevelés – oktatási céljai

A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák, tudatos gyakorlása. Kiemelt cél, hogy a tanulók a speciális szakiskolai nevelés, oktatás során elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az ön álló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez, megmaradáshoz és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához elengedhetetlenül szükségesek.

A szakiskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a szakiskolai képzésben kiemelt célja *támogatni* a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, *gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni* a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására.

A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmód, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

A sajátos nevelési igényű tanulók középfokú iskolai nevelése-oktatása céljából a szakiskola a többi tanulóval sajátos nevelési igénye miatt együtt haladni nem tudó tanulók felkészítését végzi . A szakiskolában a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti oktatás és szakmai oktatás, szakmai képzés folyik.

A szakiskolában a szakmai oktatás, szakmai képzés - a képzési és kimeneti követelmények vagy a képzési és kimeneti követelmények alapján készített speciális kerettanterv szerint, illetve - a programkövetelmény alapján készített speciális kerettanterv szerint folyik.

A szakiskolában az emberi erőforrások minisztere által közzétett szakiskolai képzési jegyzékszereplő két illetve négy éves képzések oktathatóak.

A szakiskolában oktatható képzések jellegüktől függően képzési és kimeneti követelménnyel, programtantervvel és speciális kerettantervvel vagy programkövetelménnyel és speciális kerettantervvel rendelkeznek.

A szakiskolában az évfolyamok száma a szakmajegyzékben vagy a képzési és kimeneti követelmények, illetve a programkövetelmény alapján készített speciális kerettantervben meghatározott.

A szakiskolai nevelés-oktatás két évfolyamos (9-10. évfolyam) szakmai oktatást, képzést, vagy négy évfolyamos (9-12. évfolyamos) szakmai oktatást, képzést célul kitűző szakaszból áll, mely az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében egy kötelező 9/E jelű előkészítő évfolyammal egészül ki .

Képzési szerkezet

9. Előkészítő évfolyam

Képzési szerkezet a szakiskolai képzési jegyzék szerint

Képzés megnevezése	Ágazati/tanulmányi terület	Képzés azonosító száma/szakképesítés azonosító száma/egyedi azonosító száma*	Sajátos nevelési igény	Évfolyam száma	Mely tanévtől felmenő
Asztalosipari szerelő	fa-és bútoripar	3	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	2	2020-2021
Burkoló	építőipar	407320603	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	4	2020-2021
Famegmunkáló	fa-és bútoripar	14	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	2	2020-2021
Kerti munkás	mezőgazdaság-és erdészet	22	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	2	2020-2021
Lakástextil-készítő	kreatív	25	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	2	2020-2021
Parkgondozó	mezőgazdaság-és erdészet	27	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	2	2020-2021
Szakácssegéd	turizmus és vendéglátás	31	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	2	2020-2021
Számítógépes adatrögzítő	informatika és távközlés	32	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	2	2020-2021
Szobafestő	építőipar	33	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	2	2020-2021
Textiltermék-összeállító	kreatív	34	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	2	2020-2021
Festő, mázoló, tapétázó	építőipar	407320605	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	4	2020-2021
Kőműves	építőipar	407320608	enyhe értelmi hallási fogyatékoság	4	2020-2021

Javítóvizsga, osztályozóvizsga, szakmai vizsga, szintvizsga

Az osztályozó vizsga és javítóvizsga szabályait a jogszabályok határozzák meg. Az osztályozó vizsgára bocsátáshoz a nevelőtestület határozatot hoz. A javítóvizsga időpontja a tanévet követő

augusztus 15-31. közötti időszak. Az időpont kijelölése a főigazgató feladata. A javítóvizsga időpontjáról az iskola írásban értesíti a tanulót. A javítóvizsga teljesítéséhez az iskola a tanuló kérésére felkészítést szervez.

Az osztályozó és javítóvizsga teljesítése vizsgabizottság előtt történik. A vizsgabizottság tagjait a főigazgató jelöli ki. A tanuló a jogszabályi keretek betartásával kérheti, hogy vizsgáját független vizsgabizottság előtt teljesíthesse. Az osztályozó és javító vizsgán figyelembe kell venni a sajátos nevelési igényből eredő eltéréseket.

Komplex szakmai vizsga

A komplex szakmai vizsgát a vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013.(VIII.28.) kormányrendelet szabályozza.

A vizsgára történő felkészülést az iskola a választható tanórai foglalkozások keretében segíti. A komplex szakmai vizsgát a szakmai és vizsgakövetelmények alapján a szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kell megtartani.

A felkészülés és a vizsgáztatás során biztosítani kell a sajátos nevelési igényű vizsgázó számára a fizikai és infokommunikációs akadálymentességet.

A vizsgán biztosítani kell a felkészülési időt, az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközöket. A sajátos nevelési igény jellegéből, illetve a tanuló szülői kérése alapján a vizsgaszervező kezdeményezi az írásbeli vizsgatevékenység szóbeli vizsgatevékenységgel vagy a szóbeli vizsgatevékenység írásbeli vizsgatevékenységgel történő felváltását. A változást a szakmai vizsgabizottság engedélyezheti.

Szakmai vizsga, képesítő vizsga

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Szkt.) 2020. január 1-vel történő hatálybalépésével a szakképzés vizsgáztatási rendszere átalakult. A szakmai vizsgák, illetve a képesítő vizsgák megszervezése és lebonyolítása az akkreditált vizsgaközpontok feladata. A szakképzési vizsgaközpont szakmai és képesítő vizsgáztatási tevékenységének engedélyezését a szakképzési államvizsgáztatási szerv a Szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. tv. (továbbiakban: Szkt.), valamint a Szakképzési törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II.07.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szkr.) 21. §-a alapján végzi. Az Szkt. 14. § (Az akkreditált vizsgaközpont)

- (1) Szakma megszerzésére irányuló szakmai vizsgát, illetve szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés megszerzésére irányuló képesítő vizsgát – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a nemzeti akkreditálásról szóló törvény szerinti akkreditáló szerv által személytanúsító szervezetként akkreditált vizsgaközpont szervezhet.**
- (2) Ha valamely szakma vagy szakképesítés tekintetében nincs**
 - (a) olyan akkreditált vizsgaközpont, amely az adott szakma vagy szakképesítés képzési területére akkreditált vizsgahelyszínnel rendelkezik a szakmai**

oktatást, illetve a szakmai képzés helyszíne szerinti vagy azzal közvetlenül szomszédos vármegyében vagy

(b) az akkreditált vizsgaközpont által a szakmai oktatást, illetve a szakmai képzés befejezésének időpontját követő harmadik hónap utolsó napjáig meghirdetett szakmai vizsga vagy képesítő vizsga,

2.2.5. a szakmai vizsga és a képesítő vizsga megszervezéséről az országos központi akkreditált vizsgaközpont gondoskodik.

A szakmai vizsgák lebonyolítására vonatkozó előírásokat a szakképzésről szóló törvény 2019. évi LXXX. törvény (továbbiakban: Szkt.) 93 §-a, valamint a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II.7.) Korm. rendelet (továbbiakban: Szkr.) 260. § - 292. § -a tartalmazza.

„Nkt. 96. § (10) A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény szerint indított kifutó képzések, valamint az Szkt. szerint indított szakiskolai és szakgimnáziumi képzések esetében a szakmai vizsgát, képesítő vizsgát 2025. december 31-ig az addig vizsgáztatást végző képzőintézményben is meg lehet szervezni azzal, hogy a vizsgaközpont alatt a képzőintézményt kell érteni.”

Hagyományörzés

Nemzeti öntudat, közösségi érzés, egészséges életre nevelés erősítése.

Az iskolában megtartott ünnepségek, emlénapok

Október 6.	az aradi vértanúk napja
Október 23.	az 1956-os forradalom ünnepe
Február 25.	a kommunista diktatúra áldozatainak emlénapja
Március 15.	az 1848-as forradalom ünnepe
Április 16.	a holokauszt áldozatainak emlénapja
Június 4.	a nemzeti összetartozás napja

Területi, országos rendezvények

Október	Megyei pályaválasztási vásár
Október – november	Nyílt nap
Március	Országos Szakmai Tanulmányi Verseny
Április	Szakiskolák Országos Sporttalálkozója

Hagyományos iskolai rendezvények

Szépen jól olvasó verseny
Iskolai tanulmányi verseny
Karácsonyvárás
Farsangi jelmezbál

Mezei futóverseny
Iskolai vizes versenyek
Akadályverseny
DÖK-nap
Tanulmányi kirándulások

Rehabilitáció, habilitáció

Tanulóinknak a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény 6. melléklete alapján a heti tantárgyi órákon túl kötelező pedagógiai, gyógypedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat szervezünk, mely órák száma: 9-10. évfolyamon heti 4 óra, 11-12. évfolyamon heti 5 óra. A rehabilitáció célja: komplex gyógypedagógiai fejlesztés. Feladatunk a sajátos nevelési igényű, enyhén értelmi fogyatékos fiatalok fogyatékoságukból eredő hátrányaik csökkentése, a tanítás-tanulás folyamatában mutatkozó fejletlen, vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása, szocializáció segítése. A fejlesztés, az eszköztudás fejlesztésére, felzárkóztatásra, tanulási technikák elsajátítására, szociális képességek fejlesztésére, és az önálló életvezetésre irányul. Távolabbi cél a fiatalok eredményes társadalmi integrációja.

A tanulók egyéni rehabilitációja fejlesztési terv alapján történik, amely a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság véleménye, valamint az egyéni szintfelmérések alapján készül.

A fejlődés útja, módja a tanulók egyéni haladási, fejlődési tempójának függvénye.

Az osztályszinten történő rehabilitációs órákon általános fejlesztés történik: beszédfejlesztés, gondolkodás, memória, szám-és műveleti fogalom, figyelem-koncentráció fejlesztése. A gyógypedagógusok fő feladata a szakiskolai tanulók rehabilitációs foglalkozásainak, óráinak megtervezése, megtartása.

A 20/2012. EMMI rendelet 138. & (5) szerint a középfokú iskolában az előírt re/habilitációs órák számának legfeljebb hetvenöt százaléka a sajátos nevelési igényű tanulók tehetséggondozására, a tantárgyi követelmények eredményes teljesítését szolgáló felzárkóztatásra is fordítható. A nevelőtestület az erre irányuló döntését félévenként köteles felülvizsgálni, és a tanuló fejlődésének ismeretében megerősíteni vagy módosítani.

2.2.6. Készségfejlesztő Iskola

2.2.7. Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás céljai

A készségfejlesztő iskola a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók részére biztosítja az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását, továbbá a szakképzésben részt venni nem tudó enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára nyújt a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismereteket.

A készségfejlesztő iskolának négy évfolyama van, amelyből

- a) a)kettő közismereti képzést folytató évfolyam,
- b) b)kettő, az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását célzó gyakorlati jellegű évfolyam (a továbbiakban: gyakorlati évfolyam)

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő – oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola

9-10. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamain – az előzetes tudások megerősítése és tovább építése, alkalmazása, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása kerül a középpontba. A feladata biztosítani az enyhe értelmi fogyatékos, alapfokú iskolai tanulmányaikat befejezett tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását, a közismereti órákon a szociális kompetenciák fejlesztését, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységközpontú tanulásszervezést. A képzés feladata elmélyíteni, kiegészíteni az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget, feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.

11-12. évfolyam

A készségfejlesztő iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerőpiaci és társadalmi integrációra. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a készségfejlesztő iskolai képzésben kiemelt célja támogatni a gyakorlati ismeretek elsajátítását, gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő- oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola

9. – 10. évfolyam

A Készségfejlesztő Iskola 9-10. közismereti évfolyamai az általános iskolai nevelés-oktatás koncepcionális folytatása. A nevelés-oktatás célja az általános iskolában elsajátított életkezdéshez, pályaválasztáshoz kapcsolódó ismeretek megerősítése, a gyengébb vagy sérült funkciók fejlesztése, kompenzálása, a felnőtt életben elérhető munkatevékenységek iránti motiváció felkeltése, a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges kompetenciák, magatartásformák kialakítása, a gyakorlati képzés sikerének megalapozása. A tanuló megismeri a gyakorlati évfolyamok munkatevékenységeit, felkészül a gyakorlati ismeretek és tevékenységek elsajátításának megkezdésére. A képzés során a tanuló megismeri, fokozatosan magáévá teszi és elfogadja a reális, képességeit, érdeklődését, lehetőségeit figyelembe vevő, számára elérhető életperspektívát, kialakítja életcéljait. Megismeri és alkalmazza a segítségkérés és elfogadás aktuális helyzetéhez szükséges formáit, társas kapcsolataiban és

kommunikációjában kialakul a megfelelő önbizalomra épülő bátorság, a helyes önértékelésen alapuló közösségi magatartás. Az eltérő tanulási képességek miatt szükséges az egyéni megsegítés és bánásmód alkalmazása, folyamatosan szem előtt tartva a gyakorlati felkészítés eredményességének megalapozását. Különösen nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati tevékenységekkel és a munkavállalással kapcsolatosan a kommunikáció fejlesztésére a beszéd értése és a beszédprodukció, illetve alternatív kommunikációs eszközök területén egyaránt. A tevékenységek elsajátításának érdekében fontos a nagymozgásos fejlesztés a megfelelő állóképesség kialakulásához, a finommotoros koordináció fejlesztése a sikeres munka- és feladatvégzéshez. A készségfejlesztő iskola olyan nyitott szellemiségű, befogadó intézmény, amelyben minden tanuló számára lehetővé válik a képességeinek megfelelő ismeretek A készségfejlesztő iskola tanulói számára készült kerettanterv célja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan a képességeknek és érdeklődésnek megfelelő gyakorlati tevékenységek kiválasztása, a minél teljesebb körű felkészítés az iskola utáni gyakorlati feladatok ellátására. Az évfolyamok közismereti tantárgyai a 9-10. évfolyamokon elért tudásra építenek, azt megerősítik a gyakorlati képzés céljainak és feladatainak függvényében. A képzés célja, hogy kialakítsa a tanulóban az igényt a felnőtt életben szükséges tevékenységek elsajátítása, ellátása és minél önállóbb gyakorlása iránt, támogassa a gyakorlati műhelyekben elengedhetetlen praktikus készségek, figyelem, fegyelem, motiváció, pontosság, türelem kialakulását. A képzés feladata a munkafolyamat ellátásának, a munkatevékenységeket támogató készségeknek tudatos, célorientált fejlesztése, a kitartás megalapozása. A képzés során törekedni kell az egyéni képességstruktúra feltérképezésére és minél teljesebb körű fejlesztésére az eltérő szükségletek alapján. A gyakorlati oktatás során szem előtt kell tartani a hétköznapi életben előforduló felhasználások bemutatását, a gyakorlatias elsajátítást, a tevékenységek szükségességének példáit a felnőtt életben előforduló helyzetekben. A képzés alatt minél több lehetőséget kell adni a szituációs helyzetekben történő megértésre, gyakorlásra. A készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamain a gyakorlati tevékenységek elméleti ismereteit, alapjait is a gyakorlatban, folyamatos bemutatás, ismétlés, gyakorlás keretében célszerű elsajátíttatni. Törekedni kell az egyéni különbségekből, sajátos nevelési igényből adódó tevékenységválasztásra és az egyéni életutak alakulásában szerepet játszó lehetőségek minél teljesebb körű felismertetésére és elfogadására. Kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavégzéshez szükséges szociális készségek, kommunikáció, a közösségi magatartás, a kölcsönös segítség, a csapatszellem fejlesztésére. Mindezek eléréséhez fontos a tevékenykedésre, az aktív felnőtt életre ösztönző, cselekvéseken alapuló, a szellemi és fizikai aktivitásra ösztönző, motivált légkör megteremtése.

11. – 12. évfolyam

Az évfolyamok közismereti tantárgyai a 9-10. évfolyamokon elért tudásra építenek, azt megerősítik a gyakorlati képzés céljainak és feladatainak függvényében. A képzés célja, hogy kialakítsa a tanulóban az igényt a felnőtt életben szükséges tevékenységek elsajátítása, ellátása és minél önállóbb gyakorlása iránt, támogassa a gyakorlati műhelyekben elengedhetetlen praktikus készségek, figyelem, fegyelem, motiváció, pontosság, türelem kialakulását. A képzés feladata a munkafolyamat ellátásának, a munkatevékenységeket támogató készségeknek tudatos, célorientált fejlesztése, a kitartás megalapozása. A képzés során törekedni kell az egyéni képességstruktúra feltérképezésére és minél teljesebb körű fejlesztésére az eltérő szükségletek alapján. A gyakorlati oktatás során szem előtt kell tartani a hétköznapi életben előforduló felhasználások bemutatását, a gyakorlatias elsajátítást, a tevékenységek

szükségességének példáit a felnőtt életben előforduló helyzetekben. A képzés alatt minél több lehetőséget kell adni a szituációs helyzetekben történő megértésre, gyakorlásra. A készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamain a gyakorlati tevékenységek elméleti ismereteit, alapjait is a gyakorlatban, folyamatos bemutatás, ismételtes, gyakorlás keretében célszerű elsajátíttatni. Törekedni kell az egyéni különbségekből, sajátos nevelési igényből adódó tevékenységválasztásra és az egyéni életutak alakulásában szerepet játszó lehetőségek minél teljesebb körű felismertetésére és elfogadására. Kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavégzéshez szükséges szociális készségek, kommunikáció, a közösségi magatartás, a kölcsönös segítség, a csapatszellem fejlesztésére. Mindezek eléréséhez fontos a tevékenykedésre, az aktív felnőtt életre ösztönző, cselekvéseken alapuló, a szellemi és fizikai aktivitásra ösztönző, motivált légkör megteremtése.

A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettantervek oktatására heti 20 óra (a hozzá tartozó szabad időkerettel) áll rendelkezésre. Ezen időtartamot kell az intézménynek a készségfejlesztő kerettantervek oktatásával kitöltenie, azaz a tanulónak a gyakorlati évfolyamokon egy 2-5 készségfejlesztő kerettantervből álló képzési egység elsajátítására van lehetőség.

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A készségfejlesztő kerettantervek sikeres elvégzése részszakképzettséget, illetve szakképzettséget nem tanúsít.

2.2.8. Kollégium

2.2.9. A kollégium nevelési feladatai:

A kollégiumba felvett diákok személyiségének, egyéni tulajdonságainak, családi körülményeinek megismerése, az elfogadó, bizalmi viszony kialakítása folyamatosan, tervezetten történik a csoportokban. A hatékony és eredményes kollégiumi pedagógiai munka alapfeltétele, hogy a nevelők a rendszeres együttműködés során segítsék a tanulók személyiségfejlesztését.

A Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja szerint a kollégiumi nevelés feladata az alábbi területek fejlesztése:

1.9.3.1. A tanulás tanítása

A kollégiumi nevelés feladata a diákok egyéni fejlődésének elősegítése, a hátránnyal küzdők felzárkóztatása, a gyermekek tehetségének kibontakoztatása. Ennek érdekében a kollégium lehetőséget biztosít az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztésére, valamint arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Ezzel fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási motívumokat, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Fontos, hogy a tanulók elsajátítsák az információkeresés különböző formáit az intézményi könyvtárban az egyéni fejlesztés elmélyítése érdekében, az információk megtalálásának célravezető útjain keresztül. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges helyes énkép, a pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést.

A kollégiumnak gondot kell fordítania arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény ébredjen a tanulóban, mindennapi életük részévé váljon a tanulás. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést elősegítő beállítódások kialakítása hatással lesz a tanulók egész felnőtt életére, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat.

Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást elősegítő beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Ismerje meg - és előbb pedagógus segítségével, majd önállóan alkalmazza - a kollégiumi tanulás folyamatában használatos, az életkori sajátosságokhoz igazodó, egyénre, csoportra szabott, hatékony tanulási eljárásokat, módszereket.
- Tudja szervezni idejét, tevékenységeit.

- Alakuljon ki megfelelő szövegértő olvasás, sajátítsa el az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat.
- Legyen képes a tanultakról rövid tartalmi ismertetést készíteni, és erről szóban vagy írásban beszámolni.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló - pedagógus segítségével - legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

1.9.3.2. Az erkölcsi nevelés

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, valamint e normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségükbe. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű, készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra valamint azok kezelésére, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira. A kollégiumi közösség élete, a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása segítse elő a tanulók életében az olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység, és az illemszabályok betartása, gyakorlása. Ezek a készségek mind-mind segítik a tanulók társadalomba való beilleszkedését.

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.

Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére.

A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Ismerje az erkölcs fogalmát és szerepét az emberi együttélésben.
- Legyen tisztában az erkölcsi felelősség fontosságával.
- Képes legyen az életkornak megfelelő erkölcsi választásokra.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

1.9.3.3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégium, az iskolai tanulmányokra alapozva, azt kiegészítve segítse elő a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját.

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Ismerje nemzeti kultúránk értékeit, hagyományainkat.
- Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt, ismerje meg, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek élnek.
- Életkorának megfelelő szinten ismerje az ország és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje meg az adott település kultúrtörténetét, hagyományait, jellegzetességeit.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

1.9.3.4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is erősíti a

diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diák-önkormányzati rendszer.

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.

A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt. Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Legyen tisztában a demokrácia fogalmával, ismerje fel jelentőségét a közösségben, az emberi társadalomban.
- Lássa be, hogy a jog a társadalmi élet nélkülözhetetlen szabályozó eszköze.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Értse a kötelezettségek és a jogok egymásra gyakorolt hatását.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

1.9.3.5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása; Elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő

beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.

Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására. Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Legyen képes személyiségjegyeit, tulajdonságait, képességeit felismerni.
- Értse, hogy tevékenységével tehet közvetlen környezetéért, csoportjáért, társaiért.
- Lássa be, hogy szükség van az alapvető magatartási szabályok betartására.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékosággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgják természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

1.9.3.6. A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumnak foglalkoznia kell a Nemzeti Alaptantervben meghatározott szexuális nevelés kérdéseivel is.

A család, mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.

A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.

Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben.
- Képes legyen felismerni és megfelelő módon kezelni, értelmezni a családban előforduló különböző konfliktusokat.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

1.9.3.7. A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözze a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.

A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Legyen tisztában az egészségtudatos életmód jelentőségével.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás.
- Ismerje a különféle egészségkárosító szereket és a szenvedélybetegségeket.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

1.9.3.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknál úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknál.

A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.

Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Jelenjen meg a tanuló személyiségében a szolidaritás érzése.
- Legyen érzékeny mások helyzetére iránt.
- Alakuljon ki az összetartozás érzése.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt.
- Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

1.9.3.9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulóknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kollégiumi nevelés során fel kell készíteni a tanulókat a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kiüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának.

A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Váljon érzékenyvé környezete állapota iránt és legyen képes a környezet sajátosságainak megismerésére.
- Tekintse értéknek a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, fenntartható, harmonikus működését és jöjjön létre benne készítés környezete értékeinek megőrzésére.
- Fejlődjenek ki benne a harmonikus környezet iránti igények, környezetkímélő életmódhoz szükséges szokások és legyen motivált a környezet védelmét célzó közös cselekvésre.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
- Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgék erkölcsi alapelvén a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

1.9.3.10. Pályaorientáció

A kollégiumnak – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A kollégium – a kollégium pedagógiai munkájával kapcsolatban álló iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.

A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Tudatosuljon a diákokban a pálya és a személyiség valamint a képességek és az adottságok összhangja.
- Tudja összehasonlítani az egyes pályák szakmai, ergonómiai elvárásait, jellemzőit.
- A munka fontosságának megértetése, megszerettetése, az elvégzett munka értékelése.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.
- Helyzetgyakorlatokkal segítsük a későbbi munkába állás stresszhelyzeteinek oldását, különböző kommunikációs technikák elsajátításával.

1.9.3.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégiumnak – a bentlakásos köznevelési intézmény sajátos adottságaiból adódóan – segíteni kell, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát. A kollégium a diák-önkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.

Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.

Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Ismerje meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Legyen tisztában az otthoni pénzügyi lehetőségekkel, korlátokkal.
- Minél előbb tanulja meg a különféle pénzkezelési technikákat.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

1.9.3.12. Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van.

A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok.

A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.

A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények az általános iskola évfolyamain:

- Tudjon különbséget tenni a médiatartalmak között.
- Ismerje a reklám szerepét, jelentőségét, előnyeit és veszélyeit.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és az online média nyújtotta lehetőségeket.

Fejlesztési követelmények a szakiskola évfolyamain:

- Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- **Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és az online média nyújtotta lehetőségeket.**
- **Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.**
- **Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.**

1.9.4. Utazó Gyógypedagógusi, Utazó Konduktori Hálózat

„A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.” (2011. évi CXCV. tv. a Köznevelésről)

A különleges gondozást a szakértői és rehabilitációs bizottságok szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Az utazó gyógypedagógusi hálózat az integráltan nevelt, oktatott SNI gyermekek/tanulók számára biztosítja a gyógypedagógiai szolgáltatást a székhely intézmény mellett két telephelyen a Sárvári Gárdonyi Géza Általános Iskolában és a Celldömölki Városi Általános Iskolában.

Alapelveink:

- **A másság elfogadása és elfogadtatása.**
- **Egyéni bánásmód.**
- **Az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése.**
- **A toleráns, szeretetteljes légkör kialakítása.**
- **Egymástól tanulás, egymás kompetencia határainak tiszteletben tartása.**

1.9.6.1. Az utazó gyógypedagógusi szakmai szolgáltatás célja:

- **A Sárvári Tankerületi Központ oktatási intézményeiben a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók együttnevelésének segítése az integráció hatékony és zökkenőmentes megvalósítása érdekében.**

1.9.6.2 Az utazó gyógypedagógusi hálózat speciális céljai:

- **Az integráltan nevelt, oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók számára speciális pedagógiai segítségnyújtás.**
- **Tanácsadás a befogadó pedagógusok számára, ajánlás eszközök, tankönyvek kiválasztásában.**
- **Szemléletformálás, az előítéletek felszámolása.**
- **Elősegíteni a differenciáló és integráló pedagógiai módszertani kultúra terjedését, az egyenlő bánásmód elvének érvényesítését.**
- **Gyógypedagógiai tanácsadás nyújtása a sajátos nevelési igényű tanulók szüleinek.**
- **A szakértői vélemények értelmezéséhez nyújtott segítség.**

2.2.10.

1.9.6.3. A célokból fakadó utazó gyógypedagógusi hálózat speciális feladatai:

- Kapcsolattartás az integráló intézmény vezetésével, pedagógusaival, szülőkkel.
- Segítségnyújtás a pedagógiai diagnózis/szakértői vélemény értelmezésében.
- Javaslattétel a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására.
- Segítségnyújtás a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztatás a beszerzési, kölcsönzési lehetőségekről.
- Javaslattétel a gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására.
- Az integráltan nevelt-oktatott gyermekek haladásának nyomon követése, részvétel a részeredmények értékelésében, javaslattétel az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra.
- Együttműködés a többségi pedagógusokkal, figyelembe véve a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.
- Terápiás fejlesztő tevékenység végzése a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon-egységesített egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs/ rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben, melynek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkcióra.
- Tanév elején és végén készség és képesség szintfelmérések lebonyolítása, melyben tükröződnek a fejlesztés feladatai és az elért eredmények.
- Nyílt, bemutató foglalkozások szervezése, konzultációs időpontok felajánlása a befogadó pedagógusok és szülők számára.
- Szakmai jellegű találkozók, bemutatók szervezése.
- Együttműködés a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, a Nevelési Tanácsadóval.

Az utazótanári hálózat személyi feltételei

A fogyatékoság típusának megfelelő végzettségű gyógypedagógus.

Az ellátás formája

- egyéni foglalkozás;
- kiscsoportos foglalkozás.

Az ellátás időkerete

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 6. sz. melléklete és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 138.§ alapján.

Az utazó gyógypedagógusok által vezetett dokumentumok

- elektronikus napló az integráló intézmény és az EGYMI KRÉTA felületén
- az Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – Egyéni fejlődési lap külíve (Tü 356 r. sz. nyomtatvány)
- tanulók portfóliói

1.9.6.4 Tevékenységeink tervezése:

Augusztus: A tanév előkészítése

- a tanév feladatainak megbeszélése
- az ellátandó gyerekek/tanulók előzetes névsorának összegyűjtése a befogadó intézményekből
- telephelyek elosztása, változások megbeszélése

Szeptember:

- kapcsolatfelvétel az intézményvezetőkkel, intézménylátogatások, változások feltérképezése
- szakértői vélemények elkérése
- csoportok összeállítása, órarendek kialakítása, szülőkkel kapcsolatfelvétel
- dokumentációk egységesítése, munkanaplók és egyéni fejlődési lapok megnyitása
- kapcsolatfelvétel a befogadó pedagógusokkal, új tanulók megfigyelése, hospitálás
- munkaterv elfogadása
- az ellátott tanulók aktuális állapotának felmérése
- egyéni fejlesztési tervek elkészítése

Október:

- fejlesztőeszközök, segédanyagok beszerzése
- „feladatbank” összeállításának elkezdése fejlesztési területenként (papíralapon)

November:

- szülői konzultációk, a fejlesztési tervek megismertetése
- bemutató foglalkozások a befogadó intézményekben az integráló pedagógusoknak
- a szakmai protokoll felülvizsgálata

December:

- „feladatbank” összeállításának folytatása

- szakmai műhely: fejlesztő játékok, gyakorlatok gyűjtése interaktív formában

Január:

- félévi beszámolók elkészítése
- fejlesztési tervek aktualizálása
- félévi tapasztalatok megbeszélése az együttnevelésben résztvevő pedagógusokkal, speciális megsegítés lehetőségeinek megbeszélése

Február:

- egymás közötti hospitálások, óralátogatások
- a fejlesztő munka során felmerülő problémák feltérképezése, megoldási javaslatok összegyűjtése

Március:

- nyílt, bemutató foglalkozások szülőknek
- „feladatbank” bővítése

Április:

- szülői konzultációk lebonyolítása

Május:

- „feladatbank” új ötletek, mérőeszközök összeállítása
- tanév végi hatásvizsgálatok elvégzése

Június:

- a tanulók munkájának szöveges értékelése
- tapasztalatok összegzése, év végi beszámolók elkészítése
- dokumentumok, portfóliók zárása
- a következő tanév előkészítése
- a szakmai protokoll felülvizsgálata

Folyamatos feladatok:

- együttműködés a befogadó intézmény pedagógusaival
- havonta egyszer szakmai megbeszélés
- törvényi változások figyelemmel kísérése
- továbbképzéseken való részvétel
- kapcsolattartás speciális intézményekkel
- pályázatok figyelése

1.10. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A teljes körű egészségfejlesztési program az iskola közössége életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgálja, amelynek célja az életminőség, ezen keresztül az egészségi állapot javítása, olyan problémakezelési módszer, amely az iskola közösségének aktív részvételére épít.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy egészségfejlesztési alapeladat rendszeres végzését jelenti a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálójában szereplők ésszerű bevonásával:

- egészséges táplálkozás megvalósítása (lehetőleg a helyi termelés helyi fogyasztás összekapcsolásával);
- mindennapi testnevelés/testedzés minden tanulónak (ennek részeként sok más szakmai elvárás közt tartásjavító torna, relaxáció és tánc is);
- a tanulók érett személyiséggé válásának elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (énekek, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok és népi rítusjátékok stb.);
- számos egyéb téma között környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelést is magában foglaló egészségfejlesztési tematika oktatása.

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei az iskolában:

- Az egészség fogalma
- A környezet egészsége
- Az egészséget befolyásoló tényezők
- A jó egészségi állapot megőrzése
- A betegség fogalma
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata
- A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata
- Balesetek, baleset-megelőzés
- A lelki egészség
- A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái: illem és etika, erkölcs
- A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játékszenvedély, internet- és tv-függés)
- A média egészséget meghatározó szerepe
- Fogyasztóvédelem
- Iskola-egészségügy igénybevétele

1.10.1. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden tanuló részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Kiemelt felelősséggel tartozik az iskola, mint olyan intézmény, amely a tanulók ismereteinek, képességeinek és viselkedéseinek fejlesztésére hivatott. Az egészséges életmódra nevelést már kisgyermekkorban el kell kezdeni és az életfordulókon - serdülőkor - fokozottabban megerősíteni. A nevelési folyamatban nélkülözhetetlen - az alapvető értékek mellett – a testi-lelki-szociális egészség közvetítése, az élet egészségvédelme.

Jelentős szerepet kap benne a szülő, a család, az ifjúságvédő, a civil közösségek, sport- és egyéb egyesületek, média stb.

Az egészségkultúráltság maga az életmód. Az egészségvédelem szoros kapcsolatban áll az erkölcsi értékekkel, magatartással.

Már korai gyermekkortól kezdve számos befolyás éri a gyermeknek az egészségről alkotott fogalmát, de számos hatás éri viselkedésüket, magatartásukat is. Sokszor nincsenek tisztában a befolyásokkal, amelyek érik őket. Ezért fontos része az egészségnevelési programnak az is, hogy segítsen a tanulóknak kialakítani olyan készségeket, amelyek lehetővé teszik saját magatartásuk kedvező irányú befolyásolását.

Az egészségfejlesztési program hozzásegíti a tanulókat

- az egészséges életvitel kialakításához,
- a helyes értékrend felépítéséhez,
- az egészségvédelem kérdéseinek megismeréséhez,
- az életmóddal kapcsolatos - biológiai-pszichés - tennivalók elsajátításához
- a képességek erősítéséhez, fejlesztéséhez,
- az egészségre káros szokások megismeréséhez, kiküszöböléséhez.

Mindennek legyen figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló szerepe az egészség-érték tudatosításában. Ezek birtokában képesek lesznek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes egészségmagatartás kialakítására.

A programba beépül a folyamatkövetés és az eredményvizsgálat. Ehhez idő kell, fontos a többszintűség, a célok, feladatok követhetősége.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,

- a személyi higiéné területére terjednek ki.

Az egészségvédő életvitelhez szükséges képességek kialakítása hosszú folyamat, ezért elválaszthatatlan a nevelési folyamat egészétől.

Alapelve, célja:

- az egészségkultúráltság emelése,
- olyan tulajdonságok kifejlesztése, amelyek hozzásegítenek a tudás hasznosításához,
- a tanulók segítése a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában,
- az életvezetési képességek fejlesztése,
- a tanulók felelősségérzetének fejlesztése egészségük megőrzéséért,
- a tanulók felkészítése a stressz-hatások feldolgozására,
- a környezeti- és egészség-tudatosság erősödésének előkészítése,
- a mindennapi testedzés megvalósítása a tanulók számára,
- a mentálhigiénés nevelésre való kiterjedése.

Tartalma:

- az egészségfejlesztéssel összefüggő célok, feladatok,
- a feladatok végrehajtását szolgáló program,
- az iskola-egészségügyi szolgálat munkája.

Kapcsolódó szakanyagok:

- módszertani szakanyag a tanulók fizikai állapotának méréséhez és minősítéséhez,
- módszertani anyag a mindennapos testneveléshez,

Az egészségnevelés fő jellemzői:

- az egészség megtartása, fokozása,
- az egészség visszaszerzésére irányuló és a
- személyiség formálását elősegítő tevékenység.

Területei:

- Egészségmegőrzés, a helyes életmód kialakítása
- Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség
- Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében
- Öltözködés
- Higiénia, tisztálkodás
- Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta, egyéb szenvedélybetegségek és függőségek) megelőzése
- Ésszerű napirend kialakítása

Szűrővizsgálatok

Iskolánk minden tanulóját a védőnő és a gyermekorvos, egy általuk elkészített, az iskola vezetésével egyeztetett terv szerint szűr a következő területeken:

- Hallás
- Látás
- Gerinctartás
- Lúdtalp
- Fogászat

Ennek eredményeképpen a tanulók időben szakorvosi ellátáshoz jutnak.

A vonatkozó ágazati jogszabályok alapján az alábbiak szerint foglalhatjuk össze az iskolai egészségvédelem főbb feladatait:

- Ismertesse meg az emberi szervezet működésének és a természeti, társadalmi, pszichés környezet kölcsönhatásának törvényeit.
- Fejtse ki az egészséges táplálkozásra, életmódra, valamint az egészséges környezet megteremtésére vonatkozó tudnivalókat, buzdítson azok megtartására.
- Valósítsa meg a személyes testi és lelki higiénia követelményeit.
- Szorgalmazza a testmozgás, aktív életmód, a sportolás rendszeressé tételét.
- Szolgáltasson módszereket (döntési helyzetmegoldásokat) a stresszhelyzetek megelőzésére és feloldására, a konfliktusok kezelésére.
- Ismertesse a szexuális kultúrával és a családtervezéssel, a nemi úton terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat.
- Tudatosítsa a szenvedélybetegségek káros hatásait és a rászakás elkerülésének módját.
- Ismertesse meg a tanulókkal az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének feltételeit és lehetőségeit.
- Adjon gyakorlati tanácsot, az egészséget és a testi épséget veszélyeztető tényezők, balesetveszélyek elkerülésének módjára, a lehetőségekhez mérten tanítsa meg az elsősegélynyújtás elemi tennivalóit.
- Fejlessze ki a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

Az iskolai teljes körű egészségfejlesztés szinterei:

- Életviteli feladatok
- Tanórai feladatok
- Tanórán kívüli feladatok

a.) Életviteli feladatok

Az iskolai élet a nevelés-oktatás szintere. A nevelés dimenziói közt az egyik, meghatározó tényező az egészség iránti igényre nevelés. Tanulóink sajátos nevelési igényéből fakadóan, többségük hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű. Éppen ezért nagyon kiemelten kell

kezelnünk minden téren az olyan magatartások és szokások kialakítását, melyek gyermekeink egészségügyi állapotát javítják.

A napi iskolai élet során folyamatosan végzett és irányított tevékenységekkel szemben az elvárás az, hogy beépüljenek a tanuló magatartásformái sorába, és spontán végzett cselekedetekké váljanak.

Az életkori sajátosságok figyelembevételével az egészségnevelési szokások, elvárások beépítése a gyermek személyiségébe elsődleges feladatunk.

b.) Tanórai feladatok

A tananyaghoz kapcsolódóan elsajátítandó ismeretek ellenőrizhetők, mérhetők. Részei a tanulási folyamatnak. A tananyag számonkérésének folyamatában ellenőrizhető, hogy az életvitelszerűen rögzítendő elemek valóban beépültek-e a tanuló viselkedési kultúrájába.

Az egészséges életmódra nevelés tananyagának tervezésénél megfogalmazott célok és feladatok:

- járuljon hozzá a tanulók képességeinek sokoldalú fejlesztéséhez,
- életmódjuk, szokásaik értékekkel történő kialakításához,
- eddze akaratukat mentálisan, fizikálisan, szociálisan,
- bővítse ismereteiket.

Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés:

- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelés óra, biológiaóra, egészségtan modul, természetismeret, irodalom, technika stb.
- „Egységóra” (a védőnő vagy meghívott előadó foglalkoztató előadása)

c.) Tanórán kívüli feladatok:

- Szakkörök
- Egységnevelési akciók (előadás, témanap, témahét, projekt, egészségnap)
- Nyári táborok
- Előadások, csoportfoglalkozások, kiállítások
- Rendszeres kirándulások a természetben

Mindennapi testedzés megvalósítása:

- Testnevelés órákon
- Délutáni foglalkozások keretében
- Egy-egy sportágnak az iskolában helyet adva, biztosítva a tanulók szervezett sportolási részvételét
- Sportversenyek

Egységfejlesztést segítő hasznos módszerek:

- Játékok
- Foglalkoztató előadások

- Közösségépítés
- Művészetek
- Programok
- Projektek

Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők:

- Belső (iskolai) résztvevők: pedagógusok, hitoktatók, osztályfőnökök, szaktanárok, iskolaorvos, védőnő.
- Külső partnerek: családsegítő szolgálat, szakszolgálati intézmény, egészségügyi szolgáltatók (pl. fogászati prevenciók csoport), sportlétesítmények vezetősége, szakrendelők.

d.) Egészségnevelés az iskolánkban:

Fontos szabály:

- a tájékozottság,
- a tanulók életkori jellemzői, adottságai,
- az évfolyamonkénti egymásra épülés.

A témák részletezése:

- Az egészség fogalma
- Az egészség, mint érték
- Az egészségkultúra kialakítása, fejlesztése
- Testkultúra, testápolás, testünk felépítése, serdülőkori változások
- Lelki egészségvédelem
- Az egészséges fiatal életmódja az iskolában, a családban
- Az egészséget veszélyeztető tényezők: helytelen életmód, kockázatos viselkedés, veszélyes környezet
- Egészségellenőrző vizsgálatok (testsúlyellenőrzés, vérnyomás-ellenőrzés, edzettségi önvizsgálat, mell önvizsgálata stb.)
- A betegségek megelőzései
- Orvoshoz fordulás
- Megelőzés

Táplálkozás – mozgás

- Étkezési kultúra – ízlés, szokások, rendszeresség
- Az étrend szerepe az egészséges táplálkozásban
- Az élelmiszerek összetevői: szénhidrátok, zsírok, fehérjék, vitaminok, ásványi anyagok
- A napi táplálkozás aránya
- Teljesítmény és táplálkozás

- Testsúlyellenőrzés
- Az energiaigény (pihenés, tanulás, olvasás, mozgás)
- Az egészséges táplálkozás kritériumai: mértékletesség, kiegyensúlyozottság, változatosság
- Aktív és passzív pihenés

A fitness paraméterei: egészséges táplálkozás, optimális testsúly, a szervezet napi edzése

Testedzés – eredmény: légzésjavulás, erő- és állóképesség-növelés, személyiségfejlesztés.

Szabadidő helyes felhasználása – a helyes napirend

- Az alvás, étkezés, tanulás, testedzés, szabadidő egységes összehangolása, rendszere
- Rendszeresség
- A tanulás egészségtana (időbeosztás, hely, testtartás stb.)
- Kifáradás, jelzőrendszer
- A pihenés szerepe – aktív-passzív
- Vakáció, szabadidő hasznos eltöltése

Testápolás – öltözködés – személyi higiéné

- Testünk felépítése és védelme
- Változások a serdülőkorban
- A külső megjelenés: ápoltság, tisztaság, esztétikum
- Testünk tisztántartása: testrészek higiéniája, fehérnemű szerepe, testápolószerek, napozás és veszélyei
- Öltözködés, divat, egészség

Társkapcsolatok

- A serdülés hatása a személyiségre
- Érzelmi problémák: jó-rossz, öröm-káröröm, gonosz, harag, rémület, félelem, szeretet-szerelem, bátorság
- Értékrend: önértékelés fejlődése, nagy igazságérzet
- Fiúk, lányok barátsága
- Kirívó magatartás, utánczás
- Nemi érés tudatosulása

Káros szenvedélyek – helyes döntések

- Élvezeti szerek hatásai
- Alapjelentések tudatosítása: szenvedély, szorongás, mérték, mértékletesség, hozzászokás, hiánytünetek, függőség
- Dohányzás: hatóanyag, aktív, passzív, hatása, megelőzés
- Alkohol: az ivás kultúrája, szokások, hatása a szervezetre, megelőzés

- Kábító hatású szerek: legális és illegális, a függőség fajtái, következményei,
- Drogfogyasztó magatartás kialakulása, hatása
- Egyéb függőségfajták: élvezeti szerek (kávé, csokoládé), szerencsejátékok, gyógyszerfogyasztás, PC, TV, videó rabsága

Szexuális kultúra

- Érzelmek, barátság, változások kora
- Személyiségfejlődés
- Érettség
- Kapcsolati kultúra
- Felelősség, erkölcs
- Fogamzásgátlás, abortusz veszélyei
- Nemi egészség, harmónia
- Nemi betegségek: szifilisz, AIDS

Egészséges környezet védelme

- Környezetünk tisztasága: iskola, otthon, utca, természet
- Víz, levegő, talaj, növény- és állatvilág védelme
- Környezetvédelmi előírások: környezetkímélő, energiatakarékos
- Új technológiák káros következményei
- Hulladék csoportosítása
- Hulladék gyűjtése: fedett, szelektív, fertőzésveszély
- Egyéni felelősség a természeti környezetünk iránt

Balesetvédelem – elsősegélynyújtás

- Az emberi test felépítése
- Az elsősegélynyújtás fogalma, célja, feladatai
- Tennivalók vészhelyzetben: balesetek, tüzesetek, sebellátás
- Mindennapos betegségek előfordulása: otthon, szabadidőben, iskolában, utazás közben
- Korunk veszélyforrásai: AIDS, alkoholizmus, kábítószer
- Elsősegélykészlet

Az iskola egészségfejlesztési stratégiájának kimunkálása hosszú távú előrejelzés lehet a tanulók életminőségében, a romló tendenciák megfékezésében, a javulás feltételeinek megteremtésében. Célunk az, hogy megtanítsuk gyermekeinket arra, hogy törődjenek magukkal, fejlesszék magukban a teljes ember igényét. Ápolják érzelmeiket, ne váljon örömnélküli kötelességgé mindennapi munkájuk. Tudjanak örülni egymásnak, családjuknak, barátaiknak. Több megértéssel és elfogadással éljenek együtt másokkal, így biztosan egészségesebb életet élhetnek.

A teljes körű egészségfejlesztés megvalósulása:

A program megvalósulása a tanévek során, az iskola munkatervében megtervezetten történik. Az osztálytanítók, szaktanárok és osztályfőnökök, a diákönkormányzat és más alkalmanként felálló munkacsoportok a napi munka tervezésekor figyelemmel kísérik a program megvalósulását. A megvalósítás során a folyamatokat tervezzük, nyomon követjük, ellenőrizzük és értékeljük a megfogalmazott módszerek, értékek mentén.

A teljes körű egészségfejlesztési program megvalósításáért az iskola minden pedagógusa, dolgozója felelős.

Az elsajátítandó ismereteknek spirálisan fejlődniük kell, el kell, hogy mélyüljenek. Ezt az iskola és a tanárok az éves munkatervben, a program- és a foglalkozási tervekben tervezik meg.

1.10.2. Komplex intézményi mozgásprogram

1. A mozgásos tevékenységek a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően épüljenek be az óratervi órákba.
2. A napközis és tanulószobai foglalkozásokon a foglalkozási programban (tervben) foglaltak szerint, míg a különféle szabadidős tevékenységekben azok időkeretének minimum 40%-ában a testmozgás különféle formái domináljanak a tematikai-tárgyi jelleghez igazodóan.
3. Az éves munkatervben a szorgalmi időszak minden hónapjához – az évszak sajátosságainak megfelelően (pl. tél – korcsolyázás) – legyen egy-egy kiemelt mozgásos tevékenység rendelve, amely az iskolai szabadidős és napközis időkeretben szervezett tevékenységek kiemelt iránya legyen.
4. Az intézmény horizontális kapcsolatrendszerének keretében az iskolai sportegyesülettel, illetve a településen működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá az iskolai működést támogatni hivatott alapítvánnyal alakuljon ki stratégiai együttműködés az iskola tanulóinak mozgáskultúráját fejleszteni hivatott programok támogatása céljából.
5. A tanulmányi kirándulások egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.
6. A felső tagozat osztályfőnöki foglalkozásain tematikus program kerüljön kidolgozásra a testmozgás propagálására, amely életvezetési tanácsokat is foglaljon magába.
7. Az uniós és a központi költségvetési források kimerítésével, az ezekre épülő anyagi alapokra támaszkodva a legkülönbözőbb sportprogramok kerüljenek megszervezésre.
8. A tanulók fizikai állapotának méréséből fakadó tapasztalatok értékelése alapján a szabadidős és sporttevékenységek terén a mozgásprogramok tartalmára készüljön minden tanévben javaslat.

1.10.3. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek:

A vonatkozó jogszabályok a tanulók fizikai állapotának mérését beemelték az országos mérések sorába. Ennek értelmében kell eljárni a mérésre felkészítés és a mérés elvégzése tekintetében. A mérésre előírt időintervallum adott év január-április hónap, tanévenkénti időzítéssel.

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező.

A fizikai aktivitás jellemzője az

- az egészséges testsúly,
- az állóképesség és az izomerő.

E képességek szintjének emelését az oktatásnak kell megoldania a megújított iskolai testneveléssel és sporttal. A fizikai képességek folyamatos, fokozatos teljesítésére nagy gondot kell fordítani. Tudatosítani kell a tanulóknak a mozgásos tevékenységek, a testnevelés és a sport preventív értékeit. El kell érni, még a kevésbé jó biológiai és testi adottságokat öröklő tanuló esetében is, hogy a sportolás iránti igényük, szeretetük olyan erős és szilárd legyen, hogy tanulmányaik befejezése után is a rendszeres sportolás állandó életmódelemük legyen.

1.11. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.11.1. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulóinknak lehetőséget adunk intézményünkbe saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztésére, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Nevelésünk, oktatásunk igazodik a tanulóhoz, és ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek tanulóink részesei.

Bevonjuk őket minden olyan tevékenységünkbe, amely kompenzálja hátrányos helyzetüket.

Feladatok:

Tudatos pedagógiai munkával arra törekszünk, hogy nevelési- és oktatásszervezési keretünket mihamarabb az alábbi kívánalmak jellemezzék:

- Biztosítjuk minden gyermek számára a lehetőséget képességei kibontakoztatásához.
- Az előzetes, otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értéként képviselheti.
- Tudatosan figyeljük és fejlesztjük a gyermekek csoport-szociális készségeit.
- A szülő, a család (mint partner) résztvevője az iskolai folyamatoknak, erős a család-iskola-gyermek közötti kommunikáció.
- Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetben dolgozunk.
- Megvalósul az oktatásban, nevelésben érintett intézmények szervezett, tudatos együttműködése.

- Az iskolai hatékonyság visszajelzésére tanulókövetést végzünk.
- Pedagógusaink állandóan gazdagítják az ebben felhasználható pedagógiai, módszertani repertoárjukat.

1.11.2. Sajátos nevelési igényű tanulók

Pedagógiai Programunkat, Helyi Tantervünket meghatározza az a tény, hogy sajátos nevelési igényű tanulókat nevelünk.

Az SNI tanulók nevelése-oktatása állapotuknak megfelelően a vonatkozó jogszabályi előírások szerinti speciális implementációjú tanterv szerint történik. A használt módszerek igazodnak hiányosságaikhoz, fogyatékoságukhoz. Értékelésük egyéni elbírálás alapján, a vonatkozó szabályozók által megfogalmazott módszernek megfelelően folyik.

A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások megtartásával folyik.

A gyermekek között a beiskolázáskor jelentős egyéni különbségek állnak fenn. Ezek az eltérések elsősorban a tanulási képesség minőségében mutatkoznak meg. A környezetből érkező információk felfogása, feldolgozása és a közben végbemenő önreflexiós folyamat különböző mértékben gátolt, sérült. A sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozásain, a különböző károsodásból eredő, nagyfokú lemaradást kell csökkenteni, és az egész személyiség fejlesztését kell megvalósítani.

Az egyéni vagy kiscsoportos fejlesztés pedagógiai célja, hogy ezeket a zavarokat, akadályokat a gyermek állapotától függően csökkentse, esetenként megszüntesse. A tanulásban akadályozó tényezők, eredetüket tekintve összetettek, tanulási és teljesítményhelyzetekben, kommunikációs interakciós szituációkban mutatkoznak meg.

A tevékenység megtervezésénél mindenképpen szem előtt kell tartani az alábbi elveket:

- A rehabilitációs tevékenységet megelőzi olyan pedagógiai diagnosztizálás, amely pontos képet ad a gyermek ismereteiről, fejlettségei szintjéről, az alulteljesítés okairól.
- A tanuló, az egyes gyermek hiányos iskolakészültsége, fejlődési lemaradása pusztán funkciótréninggel nem pótolható. A tudáselemek, ismeretek elsajátítása többféle képesség együttes meglétét, működését feltételezi. Ugyanakkor képességfejlesztése nem függetleníthető az ismeretek, tevékenységek rendszerétől, struktúrájától. Ezért a foglalkozásokon központi szerep jut a műveleteknek, a feladatoknak, a lemaradás okaira irányuló fejlesztő gyakorlatoknak.

A rehabilitáció és rehabilitáció kiemelten kezelt területei valamennyi fejlődési szakaszban:

- A szociális érés elősegítése, tapasztalatok gyűjtése élethelyzetekben, társas kapcsolatokban, problémahelyzetekben.
- Cselekvőképesség alakítása.

- Művészeti terápiák alkalmazása – személyiség kiteljesítése, az önkifejezés, az örömszerzés megteremtése.
- Folyamatos logopédiai ellátás a súlyos beszédhibák, a beszédállapot javítása.
- A mozgásállapot, a mozgáskészültség alakítása a gyógytorna, gyógyúszás és a gyógytestnevelés pedagógiai eszközeinek bekapcsolódásával.
- A tanulási képesség területén mutatkozó nagyfokú egyéni eltérések csökkentése.
- Részképesség-gyengeségek, hiányok (diszkalkulia, diszlexia, diszgráfia) terápiája.
- Csatlakozó fogyatékoságok (érzékszervi, mozgásszervi) száma elenyésző. Korrekciójuk külön fejlesztő csoportban történik.
- Az értelmi fogyatékos gyerekek többsége magatartásproblémákkal küzd, különösen az önfegyelem kialakításával, illetve a tudatos pihenési tevékenység módjainak megismertetésével segítjük a frusztrációs helyzetek megoldását.
- A rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon a tanuló életkorának, fejlettségének ismeretében egyidejűleg és egymással kölcsönhatásban kell korrigálni a beszédet, a megismerő tevékenységet, a cselekvésszabályozást, a mozgást, a tájékozódást. Tág teret adni a tanuló önállóságának, a saját elgondolás érvényesítésének.
- A pedagógiai szakaszok egy-egy fejlődési-fejlesztési egységet is képviselnek. Így a pedagógiai szakaszokhoz rendelt a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztés feladatai jelennek meg az Irányelveknek megfelelően.
- A fejlesztést logopédus, pszichológus, gyógytestnevelő, mentálhigiénikus végzi, segítséget nyújtva az osztálytanító gyógypedagógusok munkájának.
- Intézményünk pedagógusai egyéni fejlesztési terveket készítenek a gyermekkel foglalkozó pedagógusokkal team-munkában. A fejlesztési tervek a tanév elején készülnek, a szakvélemény, a pedagógusok megfigyelései, tapasztalatai és a bemeneti mérés eredményei alapján. Ezek alapján rögzítik a fejlesztendő területeket, s az ezekhez kapcsolódó rövid távú célokat, feladatokat, eszközöket és módszereket. A fejlesztési terv elkészítésében szorosan együttműködik a szakmai közösség és a gyermeket tanító pedagógusok, akik negyedévente beszélik meg és írásban rögzítik a fejlesztés eredményeit a tapasztalatok, megfigyelések és a mérőlapok eredményei alapján. Majd új fejlesztési célokat, módszereket fogalmaznak meg. A tanév végén közösen értékeli a pedagógus-team az eredményeket.

1.11.3. Tehetséges tanulók fejlesztése – tehetséggondozás

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben a megújuló tanulásszervezési eljárások alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkánkat:

- Differenciált tanulásszervezés – individuális tanulás: Valamennyi gyermek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség- és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel.
- Kooperatív technikák: A tanulási tartalom elsajátítása, és a készség- és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan

együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek és szociális készségek a kooperatív módszerrel egyszerre fejleszthetők.

- Projekt módszer: Összefogja mindazt a sok-sok módszert és eszközt, amelyek külön-külön is nagyon sokat segítenek a gyerekek sikeres tanulásában. A projekt a gyerekek érdeklődésére épít, ami kizárja, hogy csak tankönyvet tanítsunk, lapozzuk és évekig központi vagy irányító tanmenet alapján dolgozzuk fel. A projekt komplex fejlesztési lehetőség, mely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást, az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.
- Tevékenység központú pedagógiák

A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- Felkészítés versenyekre, pályázatokon való részvételre
- Felkészítés középiskolai tanulmányokra
- Személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
- Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről.
- Versenyeztetés: tantárgyakhoz köthető, sport, művészeti és komplex versenyek megszervezése, és azokon való részvétel intézményi, illetve területi szinten.

A tehetséggondozás színterei:

- rajzsakkör
- sportszakkör
- ének-zene

Ezek valamennyi gyermek számára nyitottak, hozzáférhetők, önkéntes jelentkezés alapján szerveződők, tanulók érdeklődési körének megfelelően.

1.12. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Az ember alapvetően társas lény, aki közösségben érzi jól magát, olyan közösségben ahol megtartathatja és érvényesítheti egyéniségét. Közös érdekek, célok, törekvések kapcsolják össze, amellyel az egyéni érdekek és célok összhangban vannak.

A közösségfejlesztés folyamata során az egyén és a társadalom közötti kapcsolat kialakul és megteremtődik. A közösség működéséhez szervezethez van szükség.

A közösségi nevelés területei iskolánkban:

- tanórák (szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák) egyéb foglalkozások (napközi, tanulószoba, szakkörök, kirándulások, erdei iskolák, hittan csoportok, sportkörök), diákönkormányzati munka.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerőkölcs erősítésével.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek a támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése kooperatív együttműködéssel.
- Szociális kompetencia (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség) fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny, projekt) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt elvárásaival és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- A tanulók önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére való nevelése.
- Átgondolt játéktervvel és a játéktevékenység pedagógiai irányításával a közösséghez való tartozás érzésének erősítése.
- A sokoldalú és változatos foglalkozásokkal (zene, tánc, képzőművészeti, kézműves, stb.) járulunk hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A séták, a kirándulások, erdei iskolák tevékenységeivel a természetszeretetet és a környezet iránti felelősség elmélyítése.
- A közösségben végzett munka, a közösség szabályainak megismerésével a tanulók értékek iránti fogékonyságának erősítése.
- Tematikus informális és nem formális módszertanok intézményi használatának célja, hogy szélesítse a pedagógusok tanulásszervezési és módszertani kultúráját és ezek alkalmazásával kedvező irányba befolyásolja a tanulók egyéni és közösségfejlődését. Az élményt nyújtó környezet megteremtésével és a tudatosan tervezett tanórán kívüli tevékenységek hatására a tanulók ismeretei tovább bővülnek, problémamegoldó képességük, kritikai gondolkodásuk, alkotó képességük és közösségük fejlődjen. A nem formális alkalmak (tanórán kívüli tevékenységek) szervezése és tartalmi kidolgozása során a tanulók sokféleségére, egyediségére, a társas interakciókon keresztül történő egyéni kibontakoztatására helyezi a hangsúlyt. A személyiségfejlődést és a közösségek működését az élmény, tevékenység központú pedagógiai és a változatos módszerek, tanulásszervezési eljárások erősítik és mindezzel a tanulók bevonását és motivációját erősítik magába az ismeretszerzési folyamatába is.

A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai:

- Jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.
- Fejlessze a meglevő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket.

- Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.
- Alakítsa ki a tanulóban a felelősségteljes közszereplés igényét, a demokratikus kommunikáció rutinját.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje:

A tanulót megilleti az a jog, hogy életkorának megfelelő mértékben részese legyen az őt érintő döntések meghozatalának. Ezt a jogát személyesen, illetve választott képviselőin, valamint szülőjén/gondviselőjén keresztül gyakorolhatja. Joga van megismerni az őt érintő döntés tartalmát, okát, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményét elmondani.

A nevelési-oktatási intézmény a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. A tanuló ezen jogai gyakorlásának módját a házirend tartalmazza.

1.13. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az intézményi nevelés-oktatás, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség együttműködése.

Alapvető értéknek tartjuk a szülőkkel való harmonikus kapcsolatot. A tanár-szülő kapcsolatnak a kölcsönös bizalmon, őszinteségen, megbecsülésen kell alapulnia.

Célunk az intézmény és a családok közötti minél szorosabb kapcsolat kialakítása, közös nevelési feladataink összehangolása.

Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái:

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, ill. az aktuális feladatokról az iskola főigazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az intézmény vezetője legalább évente egyszer a diákközségi ülésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőjével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról az osztálytanítók, gyógypedagógusok és a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.

A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái:

- Családlátogatás (önállóan, illetve a családsegítő szolgálattal együtt is)
- Egyéni beszélgetés
- Szülői értekezlet
- Fogadóóra
- Bemutatóóra
- Érzékenyítő, attitűd formáló tréningek
- Írásbeli tájékoztató
- Előadások szervezése
- Közös programok
- Pályaválasztási tanácsadás
- Kooperatív technikák alkalmazása a szülők megnyerése, szemléletformálása az együttműködés növelése érdekében

Nyilvánosság biztosítása

- Az intézmény rendszeresen tartja a kapcsolatot az alábbi szakmai szervezetekkel:
 - gyermek és ifjúságvédelmi szervezetek,
 - gyámhatóság,
 - szakmai szolgáltató szervezetek,
 - szakszolgálatok,
 - iskola-egészségügy,
 - kulturális és sportszervezetek,
 - civil szervezetek.

A kapcsolattartás rendjét az SzMSz tartalmazza

1.14. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével; sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és

- jártasságokkal rendelkezzenek az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és egyéb foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskeresztrel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegélynyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják, így a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó elsősegély-nyújtási ismeretek a következő tantárgyakba épülnek be:

- Biológia: rovarcsípések, légúti akadály, artériás és ütőeres vérzés, komplex újraélesztés.
- Kémia: mérgezések, vegyszer okozta sérülések, savmarás, égési sérülések, forrázás, szénmonoxid mérgezés.
- Fizika: égési sérülések, forrázás.
- Testnevelés: magasból esés.

Az elsősegély nyújtásával kapcsolatos ismeretek tantárgyanként és évfolyamonként a pedagógiai program mellékletét képező tantervek tartalmazzák.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb foglalkozások:

- szakkörök,
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az helyi Mentőszolgálat bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó („Egészség hét”/projektnap/témanap) szervezése a tanulók számára.

2. AZ INTÉZMÉNY ISKOLÁINAK HELYI TANTERVE

2.1. Általános Iskola

2.1.1. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői

A kormány 5/2020. (I.31) Kormányrendelete alapján a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4) módosított Kormányrendelet és az Oktatási Hivatal honlapján közzétett Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének-oktatásának irányelvei, illetve a Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához, Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára és Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára alapján végezzük

2.1.2. A kerettanterv által meghatározott kötelező tantárgyak és azok minimális heti óraszámai az egyes évfolyamokon az alábbiak:

Enyhe értelmi fogyatékos – tanulásban akadályozott tanulók számára:

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	3	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25
Habilitáció/ Rehabilitáció	3	3	3	3

Kerettanterv alapján kialakított a tanulásban akadályozott tanulók helyi óratervében a szabadon tervezhető órák beépítése után.

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv	3+1	3+1	3	3
Irodalom	4+1	4	3	4
Matematika	4	4	3+1	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1+1	1+1
Ének-zene	2	2	2	2

Vizuális kultúra	2	2	2	1+1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1+1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Heti órakeret (rehabilitációval)	27	27	27	28
Habilitáció/rehabilitáció	3	3	3	3

A Kerettantervben meghatározott kötelező tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon a tanulásban akadályozott tanulók számára.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	2 tanéves óraszám	7. évfolyam	8. évfolyam	2 tanéves óraszám
	Heti óraszám			Heti óraszám		
Magyar nyelv és irodalom	4	4	288	4	4	288
Idegen nyelv	-	-	-	2	2	144
Matematika	4	4	288	4	4	288
Etika	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1	108
Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5	5	360
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1	1	72	1	1	72
Technika és tervezés	1	1	72	1	1	72
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72	1	1	72
Rendelkezésre álló órakeret	26	26		28	28	
Habilitáció/Rehabilitáció	3	3		4	4	

A Kerettanterv alapján kialakított óraszámok a tanulásban akadályozott tanulók helyi óratervében a szabadon tervezhető órák beépítése után.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	2 tanéves óraszám	7. évfolyam	8. évfolyam	2 tanéves óraszám
	Heti óraszám			Heti óraszám		
Irodalom	2+1	2+1	216	2+1	2+1	216
Magyar nyelv	2	2	144	2	2	144
Idegen nyelv	-	-	-	2	2	144
Matematika	4	4	288	4	4	288
Etika	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1	108
Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5+1	5+1	432
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1	1	72	1	1	72
Technika és tervezés	1+1	1+1	144	1	1	72
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	72	1	1	72
Szabadon felhasználható órakeret	2	2		2	2	
Heti órakeret	31	31		34	34	
Habilitáció/rehabilitáció	3	3		4	4	

2.1.3. A kerettanterv által meghatározott kötelező tantárgyak és azok minimális heti óraszámai az egyes évfolyamokon az alábbiak:

A Kerettantervben meghatározott kötelező tantárgyak és óraszámok a középsúlyos értelmi fogyatékos – értelmileg akadályozott tanulók számára.

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3	3	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2	3	3	3	3

Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás- alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2	2	2	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30
Habilitáció/Rehabilitáció		3	3	3	3	3	3	4	4

A Kerettanterv alapján kialakított, az értelmileg akadályozott tanulók helyi tantervében, a szabadon tervezhető órák beépítése után:

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2+1	2+1	3	3	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2+1	3+1	3+1	3	3
	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1

Történelem és állampolgári ismeretek	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás- alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2+1	2+1	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2+1	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30
Habilitáció/Rehabilitáció		3	3	3	3	3	3	4	4

2.1.4. A kerettanterv által meghatározott kötelező tantárgyak és azok minimális heti óraszámai az egyes évfolyamokon az alábbiak:

Az autizmus spektrum zavarával élő /autista, autisztikus/ tanulók számára:

Nevelő-oktató munkánk tervezésekor a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára kiadott kerettantervet – 1-8. évfolyamig –, az enyhén értelmi sérült tanulók számára kiadott kerettantervet – 1-8. évfolyamig –, Kerettanterv az általános iskolák 1-8. évfolyamig, valamint a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelveit vettük figyelembe, valamint a Kerettanterv az általános iskola 1-4. osztálya számára, Kerettanterv az általános iskola 5-8. osztálya számára.

Ezen dokumentumok alapján a tanulók heti óraszámait is e kerettantervekhez igazított heti óraszámokat alkalmazzuk, felhasználva ezen felül a 2011. évi CXCV. törvény 6. mellékletében foglalt habilitációs/rehabilitációs órakeretet.

A Kerettanterv alapján kialakított óraszámok az általános iskolai tanulók helyi óratervében a szabadon tervezhető órák beépítése után. (autista)

Óraterv – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7+1	0	0
Magyar nyelv	0	0	2+1	2+1
Magyar irodalom	0	0	3	3
Német nyelv	0	0	0	2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	0	0	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra	0	0	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Összes heti kötelező tanóra	22	22	22	23
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	2	2
Maximális órakeret	23	24	24	25
Pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások	10	10	10	11

A Kerettanterv alapján kialakított, óraszámok az általános iskolai tanulók helyi óratervében a szabadon tervezhető órák beépítése után. (autista)

Óraterv – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv	2	2	1,5	1,5
Irodalom	2	2	2	2
Matematika	4	4	3+1	3+0,5
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek	0	0	0	1
Hon- és népismeret	0	1	0	0
Etika/hit és erkölcsan	1	1	1	1
Természettudomány	2	2+1	0	0
Kémia	0	0	1+0,5	2
Fizika	0	0	1	2

Óraterv – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Biológia	0	0	2	1+0,5
Földrajz	0	0	2	1
Első élő idegen nyelv (német)	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház	0+1	0	0	0
Technika és tervezés	1	1	1	0,5
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	27	27	28,5	28,5
Szabadon tervezhető órakeret	1	1	1,5	1,5
Maximális órakeret	28	28	30	30
Pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások	11	11	12	12

2.1.5. A helyi tanterv tantárgyai, tartalmi

A helyi tanterv alapjául szolgáló kerettantervek, megtalálhatóak az Oktatási Hivatal honlapján:

Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához:

Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam

Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam

Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam, valamint

Kerettanterv az általános iskola 1-4.évfolyamára

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára.

2.1.6. Választható tantárgyak:

Etika/ Hit- és erkölcstan:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 35. §, valamint a 22/2013.(III.22.) EMMI rendelet rendelkezéseinek alapján az állami fenntartású általános iskolák minden évfolyamán meg kell szervezni az etika és a helyette választható hit-és erkölcsstan-tanítást.

A törvényi előírások értelmében a szülő írásban nyilatkozhat, hogy gyermeke etikaoktatásban, vagy hit- és erkölcsstan oktatásban kíván-e részt venni.

Amennyiben a szülő a következő tanévre vonatkozóan az etika, vagy a hit-és erkölcsstan tantárgyra vonatkozó választását módosítani kívánja, az erre vonatkozó szándékát minden tanév május 20-ig írásban közli a főigazgatóval.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóink esetében etika/ hit és erkölcsstan oktatása nyolcadik osztályban kötelező.

2.1.7. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az adott tanítási évben a fenntartó határozza meg az intézményben indítható osztályok és csoportok számát. Egyes tantárgyak csoportbontásban történő tanítása előzetes egyeztetést követően, a fenntartó engedélyével történhet meg.

A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulók csoportokba sorolásáról – a nevelőtestület véleményének kikérésével – az intézmény vezetője dönt. A csoportok létszáma nem haladhatja meg a hat főt. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 140§ (2) alapján).

Tanórai tevékenységek:

A tanítás-tanulási folyamat alapformája az osztálykeretben történő tanítási óra. A hagyományos osztálykeretben való tanítási folyamat egyre több alkalommal alakul át differenciált szervezeti formává. Csoportbontással segítjük a pedagógiai munkát a készségek fejlesztése és a praktikus ismeretek hatékonyabb elsajátítása érdekében azokban a csoportokban, ahol a tanulók magas létszáma és heterogén összetétele azt megköveteli.

A csoportbontás, szerveződés elvei: törekszünk arra, hogy minden diákunk, tanulónk a legmegfelelőbb oktatásban, nevelésben részesüljön. A csoportbontásokat mindig tanulóink képességei, szükségletei határozzák meg.

Habilitációs órákon, maximum 6 fős csoportokban az alapvető készségek, képességek fejlesztése, a felmerülő hiányosságok pótlása a cél.

Összevont osztályok:

Több osztályfokon évfolyamok összevonásával tudunk osztályt alakítani.

Az összevont osztályok kialakításának a szabályai:

- Az összevont osztályok esetében, a legmagasabb évfolyamú osztály óraszámát mérvadó.

- Maximálisan négy évfolyam összevonása lehetséges.
- Állandó gyógypedagógiai asszisztensek segítik a munkát.
- Minden évfolyamra külön tanmenetet kell készíteni.
- Az órák adminisztrálása az osztályfokoknak megfelelően történik.
- Az összevont osztályok szervezési elvét, mindig komoly pedagógiai tervezés előzi meg.

Tanórán kívüli tevékenységek:

Ezek a tevékenységek, mindig szorosan kapcsolódnak a tanórákhoz, ugyanis a tanórai ismeretek megszilárdítását, élményszerű gyakorlását végezzük. Ezek lehetnek iskolán belüli és iskolán kívüli tevékenységek. Iskolánkban működő három munkaközösség, nagy szerepet játszik a programok megszervezésében, lebonyolításában. Célunk, az önálló életvitelhez szükséges praktikus ismeretek gyakorlása a mindennapi életben előforduló tevékenységekben, a hagyományos tantermi kereteken kívül és belül.

Formái:

- **tanulmányi kirándulások, osztálykirándulás, iskolai szintű kirándulás**
- **múzeumlátogatás, múzeumi órák, színházlátogatás, mozilátogatás**
- **sport, kulturális versenyek, vetélkedők**
- **ünnepélyek, megemlékezések,**
- **az iskolai hagyományok ápolása, megtartása**
- **könyvtári órák**
- **szakkörök**
- **témanapok, témahetek**
- **különböző ünnepekhez kapcsolódó projektek (Halloween, Márton nap, Mikulás, Advent, Húsvét)**

Délutáni tanulási tevékenység:

Ezek a tevékenységek a tanítási órán szerzett ismeretek gyakorlását, megszilárdítását szolgálják. Nevelői irányítás mellett készítik el a házi feladatot és készülnek a tanítási órákon. A foglalkozásokon a felső tagozatos tanulóknál törekedni kell az önálló ismeretszerzés igényének felkeltésére, az ehhez kapcsolódó tanulási módszerek gyakorlására, alkalmazására.

Egyéb foglalkozás:

Az egyéb foglalkozás a tanórán kívüli egyéni vagy csoportos pedagógiai tartalmú foglalkozás, amely a tanulók fejlődését szolgálja.

A pedagógus irányítása mellett egyéni felzárkóztatásban, tehetséggondozásban részesülnek a tanulók. Ezek az egyéni és kiscsoportos fejlesztő foglalkozások hozzájárulnak a tanulók harmonikus, kiegyensúlyozott személyiségének kibontakoztatásához.

2.1.8. Egyéni munkarend, korábban magántanulói jogviszony:

A 2019. szeptember 1. napjától hatályba lépő törvényi rendelkezések alapján, az eddig magántanulói jogviszonyként ismert jogintézményt felváltotta az egyéni munkarend intézménye.

Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.

Az egyéni munkarenddel rendelkezőt az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni. Azonban valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát köteles tenni, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem.

- A sajátos nevelési igényére (SNI) tekintettel az egyéni munkarendű tanuló iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a szakértői véleményben foglaltak szerint az iskola köteles gondoskodni.

- Egyéni munkarendben tanulók után az intézmény az osztályok heti időkeretén felül heti átlagban tíz órát biztosít.

- A tartós betegségre tekintettel egyéni munkarendben tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról az iskola köteles gondoskodni.

- A tanuló az iskola főigazgatójának előzetes engedélyével részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon.

- A tanuló kérelemre, az iskola főigazgatójának engedélyével felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásokra.

- Az iskolában az egyéni munkarendben tanuló magatartását és szorgalmát nem kell értékelni, de félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához az iskolában osztályozó vizsgát kell tennie valamennyi tantárgyból az iskola pedagógiai programjában foglaltak szerint;

- A külföldi tartózkodásra tekintettel egyéni munkarendben tanuló esetében a félévi minősítés a főigazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.

Ha az egyéni munkarend tartama alatt a tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

Az egyéni munkarend engedélyezésével kapcsolatos kérelmek elbírálása 2019. szeptember 1. napjától az Oktatási Hivatal joga és kötelessége.

2.1.9. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A sajátos nevelési igényű tanulókat megilleti az ingyenes tankönyv biztosítása.

Iskolánk pedagógusai a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösségek véleményének kikérésével választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket és más felszereléseket.

Pedagógusaink nem választhatnak olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak. A helyi tankönyvcsomagok részét képezik azok a könyvek, amelyek tartós tankönyvként, több éven keresztül is használhatóak.

A tankönyvválasztást a nevelőtestület tanévenként felülvizsgálja és a tankönyvrendelést megelőzően döntést hoz.

A tankönyvválasztás elvei az iskolában:

- a tankönyv legyen vonzó, figyelemfelhívó, szép kivitelezésű és időtálló
- a tankönyv tartalmában, információiban, ábravilágában, a feldolgozás mélységében igazodjék a fogyatékos tanuló szükségleteihez
- az egyes tantárgyak könyvei egymásra épüljenek, a tankönyvekhez munkafüzet is tartozzon
- a tankönyvek ne legyenek túl zsúfoltak, jól olvashatóak, áttekinthetők legyenek
- pedagógiai koncepcióknak leginkább az alaptankönyv felel meg, amely a tananyag magját tartalmazza, több évfolyamon is használható
- az alaptankönyvhöz a sajátos igényeknek megfelelő szatellit könyvek kapcsolódjanak, amelyek elkészítésében a nevelőtestület is aktívan részt vesz
- azokat a tankönyveket rendeljük meg elsődlegesen, amelyek a tantárgyak tananyagaihoz illeszkednek és kézikönyveket is kínálnak

2.1.10. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

A Nemzeti Alaptanterv a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapidokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek. A sajátos nevelési igényű tanulók számára az Irányelvek adnak útmutatást arra vonatkozóan, hogy a Nemzeti Alaptanterv milyen mértékben képződik le a sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő – oktató iskolákban.

Ezen célok, feladatok a Pedagógiai Program 1.9. 1.fejezetében kerültek kifejtésre.

2.1.11. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése

A mindennapos testnevelés, megvalósítása a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint történik.

Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban, azokban az osztályokban és azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelésóra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között szervezett edzéstáogatás igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra. A program figyelembe veszi a helyben felkínálható iskolán kívüli lehetőségeket is.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.
- A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza.
- A mindennapos testneveléshez szükséges eszközállomány biztosítása.

2.1.11.1. A tanulók fizikai állapotának mérése: NETFIT

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

A vonatkozó jogszabályok a tanulók fizikai állapotának mérését tanévenként januártól - áprilisig terjedő időszakra írják elő.

NETFIT 4 fitsségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét. A mérések eredményei tesztől függően két illetve három zónába kerülhetnek. Egészségzónába, fejlesztési zónába, fokozott fejlesztési zónába.

A fizikai fitsségi mérés eredményeit a mérést végző pedagógus – mérésben érintett tanulónként, mérési azonosító alkalmazásával – rögzíti és feltölti a NETFIT-be. A fizikai fitsségi mérés tanulót érintő eredményeit a tanuló és a szülő a tanuló mérési azonosítójának felhasználásával megismerheti.

El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

2.1.12. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.

Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatók. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés módszerei:

- Megfigyelés
- Írásbeli felelet
- Szóbeli felelet
- Tanulók által készített produktumok vizsgálata
- Tanulói teljesítmények felmérése (mérés)
- Dokumentumok elemzése

Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. A pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

A pedagógiai program értékelési koncepciójának célja, hogy az értékelés:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- jelenjék meg, hogy a tanuló saját lehetőségét mennyire használta ki.

Iskolai gyakorlatunkban háromféle értékelési funkciót különböztetünk meg: a minősítő értékelést (teljesítménymérést), a diagnosztikai értékelést és a fejlesztő értékelést.

A jutalmazás formái:

Egyéni jutalmazási formák – az iskolában elismerésként a következő írásos dicsérek adhatók:

- **szaktanári**

- **osztályfőnöki**
- **igazgatói**
- **nevelőtestületi**

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók tantárgyi, szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Ezek a tanulók a tanév végén könyvvel, oklevéllel, illetve pénzbeli díjakkal jutalmazhatók. Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye, jutalmát a tanévzáró ünnepélyen, az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

2.1.13. Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A tanárok az osztályfoknak és a gyermek életkorának, képességeinek megfelelő mennyiségű és minőségű írásbeli és szóbeli házi feladatokat adhatnak fel. A házi feladat az órán tanult ismeretek megerősítését szolgálja. Hétvégére is adható házi feladat.

Korlátozás az írásbeli és szóbeli feladatok 1-1 ½ óra alatt elvégezhetőek legyenek.

A házi feladatok szerepe a tanulók fejlődésében:

- Folyamatos megfigyelés eredményeként a helyes tanulási technikák kiválasztása, fejlesztése. Minden tanuló számára a leghatékosabb – életkori szintjének és aktuális szükségletének megfelelő – tanulási módszerek megismerése, az egyéni tanulásban az önállóság fokozása.
- A figyelem, akarat fejlesztése, irányítása.
- A tanulók természetes érdeklődésének felkeltése, ébrentartása, elmélyítése, az egyéni érdeklődés és az egyéni képességek kibontakoztatása.
- Az önművelési igény felkeltése, az önművelés legfontosabb jártasságainak, készségeinek, képességeinek kialakítása, fejlesztése, önálló ismeretszerzésre ösztönzés.
- A tanórai keretben folyó nevelő-oktató munka speciális foglalkozások keretében történő megszilárdítása, kiegészítése, bővítése.
- A hátránnyal induló tanulók következetes fejlesztése, felzárkóztatása, a gyengébb képességűekkel való differenciált foglalkozás.
- A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése.
- Segédkönyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának megismertetése, segítségnyújtó szerepének, hasznosságának felismertetése.
- Önképzésre nevelés.
- Önálló gyűjtőmunka végzése.
- Csoportos feladat elvégzése a tanítási időn kívül.
- Önellenzésre, önértékelésre nevelés.

- A tantárgyakhoz kötődő, differenciált képességfejlesztést szolgáló feladatok.

Hétvégére és az iskolai szünetekre csak annyi házi feladat adható fel, mint általában egyik tanóráról a másikra.

2.1.14. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe

Az iskolai írásbeli beszámolások rendje:

- Év eleji felmérők: tájékozódás célját szolgálják. Osztályfoknak megfelelően az előző évfolyam követelményeire épül. Készségeket, képességeket is mérünk vele.
- Időszakos tudáspróbák – témazárók: egy-egy anyagrész lezárásánál alkalmazzuk. Ez is a tájékozódás célját szolgálja. Mennyi ismerettel rendelkezik a tanuló. Egyenértékű a szóbeli felelettel.
- Félévi és év végi felmérők: a tantervi követelmények teljesítésének ellenőrzését szolgálják, a tanévzáró felmérő a továbbhaladáshoz szükséges ismereteket, kompetenciákat, készségeket méri.

A felmérések segítő, fejlesztő szerepet töltenek be.

Az önálló munkára és önértékelésre nevelésben is fontos a szerepük.

Írásbeli feleletek tartalma:

az osztályfok követelményeinek megfelelően változik

Formái:

- Írásbeli felelet: Néhány kérdés segítségével tájékozódik a tanár a felkészültségről. Egy-két lecke tartalmát érinti. Előzetesen nem szükséges bejelenteni, a szóbeli felelettel egyenértékű. A kérdésfeltevés formáját a tanár választja meg.
- Felmérő: több leckét érintő, esetleg hosszabb kidolgozást igénylő feladatokat kell a tanulónak megoldania benne. A tanárok előre figyelmeztetik diákjaikat, hogy felmérő várható. Ez azonban nem kötelességük.
- Témazáró dolgozat: a témakör végén az összefoglaló óra vagy órák után kerül rá sor. Feladatai a témán belüli szinte valamennyi lényeges ismeretet, jártasságot, készséget, képességet érintik
- Tanár is összeállíthatja, de témazáró füzetbe is írható.
- A pedagógus előzetesen mindig bejelenti.
- A tanulók egyenletesebb terhelése érdekében napi maximum kettő témazáró dolgozatot írhatnak.

Írásbeli feladatoknál az értékelési arányok a következőképpen változnak:

- **0- 40%: elégtelen**
- **41-55%: elégséges**
- **56-75%: közepes**

- **76-90%: jó**
- **91-100%: jeles**

Az iskola értékelésének alapelvei:

- az értékelés az iskola tantervi követelményrendszerére épülő, folyamatos
- az életkori, fejlődésbeli sajátosságokat figyelembe vevő, fejlesztő, ösztönző és személyre szóló legyen
- segítse a reális önértékelés képességének kialakulását
- az értékelés fejlessze és segítse a tanuló személyiségének fejlődését
- biztosítsa a motiváló, feszültségmentes iskolai munka feltételeit.

Az értékelés célja:

- visszajelzés a szülőknél, az iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságokról
- az egyéni fejlesztés érdekében, fejezze ki értékelésünk a tanuló önmagához viszonyított előrehaladását
- fejlődési állapotról számoljon be, adjon tájékoztatást

Az értékelés formái

Diagnosztikus értékelés – év eleji felmérők, mely a tanulás kiinduló szintjét tárja fel, információkat adva a pedagógusoknak.

Formatív értékelés – időszakos tudáspróbák, a tanulási folyamatot segítik, az elért eredményeket, hiányosságokat feltárják. Tájékoztat a tantervi részkövetelmények teljesítéséről, segítő szempontokat ad a fejlesztéshez.

Értékeli a tanulók személyiségjegyeinek, szociális kapcsolatainak fejlődését is.

Szummatív értékelés – félévi, és év végi felmérők, a tantervi követelmények teljesítésének ellenőrzésére szolgál, mely globális képet ad a tanulók munkájáról.

A szöveges értékelés mindhárom funkciót képes árnyaltan és differenciáltan ellátni. Az értékelés funkciói közül mindhármát használjuk, de kiemelkedő szerepet kap a formáló, irányt adó, motiváló, a saját teljesítményhez mérő értékelés.

Az érdemjegyek száma:

Az azonnali és folyamatos szóbeli visszajelzések mellett törekszünk arra, hogy a tanulók teljesítményét rendszeresen érdemjeggyel is értékeljük. Fontosnak tartjuk, hogy a kis óraszámú tantárgyaknál is havonta kapjanak a tanulók érdemjegyet, de az objektív osztályozás érdekében követelmény, hogy az érdemjegyek száma félévenként, tantárgyanként legalább három (a heti egyórás tantárgyaknál is), a heti három óránál magasabb órázámban tanított tantárgyaknál legalább öt legyen.

A témazáró dolgozatok jegyei súlyozottan jelennek meg az elektronikus naplóban és az átlagszámításnál is súlyozottan jelentkeznek.

Szöveges értékelésnél, negyedévente szükséges tájékoztatni a szülőt, a gyermek haladásáról.

2.1.14.1. Oktatási eredményvizsgálatok

Az iskolánkba való felvétel „bemenet” szabályozott, így a tanulók képességeinek a felmérése a Szakértői Bizottság által megtörtént. A fejlesztési irányvonalat az ő iránymutatásuk alapján határozzuk meg.

Belső mérések:

- Matematikai alpműveleteket mérő belső mérési rendszer amely koncentrikusan bővülő nehezedő feladatokkal méri a különböző osztályfokokon, a tanulók alpműveletvégzésének biztos ismeretét ill. hiányosságait. A mérés kiterjed minden tanulóra.
- Szövegértő olvasást mérő belső mérési rendszer

2.1.14.2. A tanulók teljesítményének értékelése

A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire.

A vonatkozó jogszabályi előírások alapján az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál az alsó tagozaton első évfolyamon és a második évfolyam első félévében szöveges értékelést végzünk, majd az ötfokozatú érdemjegy az osztályozás eszköze. A későbbiekben és a *felső tagozaton* a tanulók teljesítményének értékelése tanév közben érdemjegyekkel, félévkor és tanév végén osztályzatokkal (jeles, jó közepes, elégséges, elégtelen) történik.

Az értelmileg akadályozott tanulóknál és az autizmus spektrum zavarával élő tanulók esetében, az iskolai tanulmányaik teljes időtartama alatt szöveges értékelést alkalmazunk. A tanulók képességstruktúrájának egyenetlensége miatt, sokkal árnyaltabban, sokkal egyén-specifikusabban értékelhető a tanulók pillanatnyi állapota és a fejlődés mértéke.

Az ép értelmű autizmus spektrumzavarával élő tanulóink teljesítménye érdemjegyekkel történik, ami kiegészül szöveges értékeléssel is.

2.1.14.3. A szöveges értékelés kategóriái:

A Pedagógiai Program 1.6.1. fejezetében kerül kifejtésre.

2.1.14.4. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai:

A Pedagógiai Program 1.6.2. fejezetében kerül kifejtésre.

2.1.15. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Hagyományosan tanulóink kimagasló teljesítményeit a tanévzáró ünnepélyeken értékeljük. Ennek formája bizonyítvány, oklevél, könyv, szóbeli dicséret. Itt tanulói közösségeket is kiemelhetünk.

Ennek szempontjai a tantestület döntése szerintiek:

- tanulmányi munka
- sportteljesítmények
- közösségi munka
- kulturális tevékenység

A jutalmazás formái

Egyéni jutalmazási formák:

Az iskolában elismerésként a következő írásos dicsérek adhatók:

- szaktanári,
- osztályfőnöki,
- igazgatói,
- nevelőtestületi.

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók, tantárgyi, szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Az osztályfőnökök és a munkaközösségek javaslatára a legkiemelkedőbb – megyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és könyvjutalomban részesülnek.

Közösségi munkáért a DÖK is javasolhat tanulókat az elismerésre.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi és kulturális versenyek győztese, jó tanuló, jó sportoló, az iskoláért, osztályért végzett kiemelkedő közösségi munka részese), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

Csoportos jutalmazási formák:

- jutalomkirándulás,
- kulturális hozzájárulás (színház vagy kiállítás látogatáshoz).

A magatartási elvárásokat a Házi rend tartalmazza. Figyelembe vesszük az egyéni személyiség vonásokat, adottságokat.

Ezen elvárások teljesítése alapján az értékelési szempontok a következők:

A Pedagógiai Program **1.6.3.** fejezetében kerül kifejtésre.

A szorgalom értékelésekor a tanuló iskolai és tanulmányi munkához való hozzáállását értékeljük. A szorgalom értékelése nem feltétlenül függ össze az eredményes, jó jeggyel értékelt tanulási eredménnyel, hiszen gyenge képességű tanuló is lehet kiemelkedően szorgalmas.

Az egyéni készségeket, képességeket is figyelembe vesszük.

Ezen elvárások teljesítése alapján az értékelési szempontok a következők:

A Pedagógiai Program **1.6.4.** fejezetében kerül kifejtésre.

2.1.16. A tanulók továbbhaladása

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához, a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola főigazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- egy tanítási évben 250 tanítási óránál többet mulasztott,
- ha a tanuló mulasztása egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja,
- magántanuló volt.

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

Az évfolyamot megismételni köteles az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

Az első évfolyamot megismételheti a tanuló szülői kérésre, ilyenkor bizonyítványt a tanuló a megismételt évről kap.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, vagy a szülő írásban ezt kéri.

Évfolyamtól függetlenül idegen nyelvből a tanuló az idegen nyelv tanulásának első évében nem utasítható évfolyamismétlésre azért, mert a tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

2.1.17. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, amely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Iskolánk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztését,

- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazását, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítését,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakítást,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulást,
- a differenciáló módszerek alkalmazását,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosítását,
- környezettudatos szemléletű oktatás-nevelést,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakítását,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatását és alkalmazását a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelését a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálását,
- a továbbtanulás támogatását,
- személyiségfejlesztést és közösségépítést,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítését,
- partnerközpontú nevelést.

2.2. Beszédjavító Általános Iskola helyi tanterve

2.2.1. A helyi tanterv jellemzői

Az iskola általános tantervű osztályaiban az Oktatási Hivatal által kiadott Kerettantervek alapján készített helyi tantervek vannak érvényben.

A szabadon tervezhető órakeretet az alábbi tantárgyak tanítására fordítjuk:

- magyar nyelv és irodalom 2-4. évfolyamon heti 1 órával,
- matematika 1-4. évfolyamon heti 1 órával nőnek,

ALSÓ TAGOZAT

Óraterv – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	0	0
Magyar nyelv	0	0	2+1	2+1
Magyar irodalom	0	0	3	3
Első élő idegen nyelv-német	0	0	0	2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Etika/hit és erkölcsan	1	1	1	1
Környezetismeret	0	0	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra	0	0	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Maximális óraszám	24	24	24	25
Pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások	3-8	3-8	3-8	3-8

FELSŐ TAGOZAT

Óraterv – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv	2	2	1+0,5	1+0,5
Irodalom	2	2	2	2
Matematika	4	4	3+1	3+0,5
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek	0	0	0	1
Hon- és népismeret	0	0+1	0	0
Etika/hit és erkölcsstan	1	1	1	1
Természettudomány	2	2+1	0	0
Kémia	0	0	1+0,5	2
Fizika	0	0	1	2
Biológia	0	0	2	1+0,5
Földrajz	0	0	2	1
Első élő idegen nyelv (német)	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház	0+1	0	0	0
Technika és tervezés	1	1	1	0+0,5
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	27	26	28	28
Szabadon tervezhető óra	1	2	2	2
Maximális órakeret	28	28	30	30
Pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások	3-8	3-8	3-8	3-8

- Az éves óraszám megadásánál 36 héttel számolunk.
- Magyar nyelv- és irodalom tantárgyi bontása az 2. évfolyamtól a 8. évfolyamig-

2.2.2. A helyi tanterv tantárgyai, tartalmai

Az egyes tantárgyak tantervei a mellékletben találhatók.

Választható tantárgyak:

Etika/ Hit- és erkölcstan:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 35. §, valamint a 22/2013.(III.22.) EMMI rendelet rendelkezéseinek alapján az állami fenntartású általános iskolák minden évfolyamán meg kell szervezni az etika, illetve a helyette választható hit-és erkölcstan-tanítást. A törvényi előírások értelmében a szülő írásban nyilatkozik, hogy gyermeke etikaoktatásban, vagy hit- és erkölcstan oktatásban kíván-e részt venni.

Amennyiben a szülő a következő tanévre vonatkozóan az etika, vagy a hit-és erkölcstan tantárgyra vonatkozó választását módosítani kívánja, az erre vonatkozó szándékát minden tanév május 20-ig írásban közli a főigazgatóval.

Tanórán kívüli foglalkozások:

- tanulmányi kirándulások: osztálykirándulás, iskolai szintű kirándulás
- múzeumlátogatás, múzeumi órák, színházlátogatás
- szaktárgyi, sport, kulturális versenyek, vetélkedők
- házi versenyek, házi bajnokságok
- ünnepélyek, megemlékezések,
- az iskola hagyományrendszerének ápolása, megtartása
- könyvtári órák,
- témanap, témahét
- projektoktatás

Hagyományosan működtetett szakköreink a vizuális kultúra és az énekkar, amelyek a tehetséggondozás színterei lehetnek.

Témahét

A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája, amikor az adott tárgykört a diákok három-öt tanítási napon, esetleg hosszabb időkeretben iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos tevékenységtípusok és változatos módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel. Az évfolyam szintű tanulásszervezés a hagyományostól eltérő csoportalkotási módokat is lehetővé tesz, s így az egyéni fejlesztés szempontjából hatékonyan épülnek egymásra az alapkövetelményekhez kapcsolódó kötelező foglalkozások és az egyes részterületekhez kötődő, kutatást és alkotó tevékenységet biztosító választható programok. A pedagógiai programunkba beépített témahetek egy-egy kulcstéma integrált, a kerettantervi szempontokat érvényesítő feldolgozására alkalmasak.

Témahetek az iskolában évente változó tematikával az iskola éves munkaterve határozza meg a tartalmát.

- Fenntarthatósági témahét

Projekt oktatás

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata. Középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempont szerint elemezve, komplex módon dolgoznak fel. A projektmódszer legfontosabb értéke maga a munkafolyamat. Az egyéni munka mellett megjelenik a csoportos tevékenység, az együttműködés (kooperativitás). Mindenki saját képességei, egyéni tapasztalatai alapján járul hozzá a csoport munkájához. A munkafolyamat eredménye, amely lehet:

tárgy, játék, társasjáték, modell, makett, előadás, színdarab, magnófelvétel, videofelvétel, fénykép, írásmű, művészeti alkotás, kiállítás, összetett alkotások, bemutató, tábló, elméleti megoldás, rendezvény, ünnepély.

A módszer a tanulók érdeklődésére, szükségleteire és a közös tevékenységre épít. Egyik fő jellegzetessége a résztvevők nagyfokú szabadsága, önállósága. A projektmódszer alkalmazásával kilépünk a hagyományos időbeosztásból és a tantárgyi keretektől. Az ismeretszerzés a különböző tevékenységek során alkotó módon történik. Nem a pedagógus adja át az ismereteket, hanem a tanulók szerzik meg azokat a tevékenységek során. Tanítás, ismeretátadás, ismeret felhalmozás helyett a tanulás, az ismeretszerzés, és a képességfejlesztés kerül előtérbe. A projekt megvalósítása során a hangsúly az együttes munkálkodáson, egymás segítésén, elfogadásán, a kommunikációs készségek, technikák elsajátításán van. Ha ez valóban sikerül, akkor érvényesülhet a projekt didaktikai hármassága: átélés – ismeretszerzés – megértés.

Iskolánkban leggyakrabban alkalmazott/alkalmazandó tanítási projektek

- Környezeti nevelés – akadályverseny
- Egészségnevelés – egészségnap
- Karácsonyvárás
- „Itt a farsang”

2.1.18. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az adott tanítási évben a fenntartó határozza meg az intézményben indítható osztályok és csoportok számát. Egyes tantárgyak csoportbontásban történő tanítása előzetes egyeztetést követően, a fenntartó engedélyével történhet meg.

A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulók csoportokba sorolásáról – a nevelőtestület véleményének kikérésével – az intézmény vezetője dönt. A csoportok létszáma nem haladhatja meg a hat főt. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 140§ (2) alapján).

A csoportbontás célja a tehetséggondozás illetve a lassabban haladók felzárkóztatása. Kötelező tantárgyak közül az idegen nyelv és digitális kultúra tantárgy esetében a mindenkori osztálylétszám és az informatika tanterem befogadó képességének függvényében szükség esetén csoportbontást valósítunk meg. A csoportok kialakításakor az iskolavezetés figyelembe veszi a gyógypedagógusok, logopédusok, tanítók, szaktanárok véleményét

A csoportbontásra vonatkozó részletes szabályokat a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 12.§-15.§ szabályozza.

Az egyéb foglalkozások esetén a foglalkozás jellegének és pedagógiai tartalmának megfelelő képességalapú differenciált csoportbontást alkalmazunk, a szubjektív és objektív lehetőségekhez mérten.

2.1.19. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánk pedagógusai a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösségek véleményének kikérésével választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket. Külön figyelmet kell fordítani a logopédusok, gyógypedagógusok által tartott foglalkozásokhoz szükséges könyvek, segédletek kiválasztásához.

Pedagógusaink nem választhatnak olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.

A következő tanévben szükséges taneszközökről a bizonyítvány kiosztásakor írásban tájékoztatjuk a szülőket.

Terápiás tankönyvek, segédletek kiválasztását a logopédusok, gyógypedagógusok végzik, ezek elengedhetetlen feltételei az eredményes rehabilitációnak, rehabilitációnak az eredményes tanulási érdekében, így a mindenkori tankönyvcsomagok szerves részét képezik.

2.1.20. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.1.20.1. Az alsó tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első három évében (az 1. évfolyam tananyagát két év alatt teljesítik a gyermekek) a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek miatt

Fokozatosan átvezetjük a tanulót az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.

A kisgyermek természetes érdeklődésének és nyitottságának megőrzése, orientálása és továbbfejlesztése mellett az iskolai szabályok megismertetése

A tanuláshoz, a közös játékokban és feladatokban való részvételhez szükséges koncentrációs képességek és akarat tulajdonságok tudatosítása és fejlesztése.

A tanulás, az elsajátítás élményének és örömeinek megismertetése.

A társakkal végzett közös tevékenységek élményének és örömeinek megerősítése.

Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

Törekszünk a mozgásigény kielégítésére, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésére, a koncentráció képességének alapozására.

A kisgyermek fokozott játék- és mozgásigényének kielégítése.

A kommunikáció megalapozása a társakkal és a felnőttekkel.

Mozgáskoordináció, ritmusérzék, hallásfejlesztés.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.

Fokozatosan előtérbe helyezzük a Nat elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamatokat.

Az alapkészségek fejlesztése: szövegértés, szövegalkotás, elemi számolási készség, írás helyesírás területén

A tanulás iránti érdeklődés fenntartása, a tanulók belső motiváltságának kialakítása

Az idegen nyelv ismeretének megalapozása

Fontosnak tartjuk az önismeret alakítását, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztését, az együttműködés értékének tudatosítását a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempontnak tekintjük: az életkori jellemzők figyelembevételét, az ismeretek tapasztalati megalapozását és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatását.

Kiemelt feladatként kezeljük a kreativitás fejlesztését, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvést, a tanulók egészséges terhelését, érési folyamatuk követését, személyre szóló, fejlesztő értékelésüket.

2.1.20.2. A felső tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

Fontosnak tartjuk a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozását, helyes magatartásformák megismertetését és gyakoroltatását.

Fejlesztjük a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználatot, az alapvető képességek, készségek elsajátítását, a mentális képességeket, az önálló tanulás és az önművelés alapozását.

Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése.

Célunk az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása.

Nagy hangsúlyt fektetünk a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

2.1.21. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: törekszünk rá, hogy erős, kitartó, becsületes és szorgalmas emberré váljanak, ne legyenek fáradékonyak, bírják a tanulóssal járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületeség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság
- A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza.

A tanulók fizikai állapotának mérése

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

A jogszabály előírásainak megfelelően a tanulók fizikai állapotának mérését tanévenként április-május hónapban végzik a testnevelők. A mérésre egyszerű, kevés szerigényű és bárhol végrehajtható tesztek használunk.

2.1.22. Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A pedagógusok az osztályfoknak és a tanulók életkorának megfelelő mennyiségű és minőségű írásbeli és szóbeli házi feladatokat adhatnak fel. A házi feladat az órán tanult ismeretek megerősítését szolgálja. Hétvégére adható, de nem szükségszerű házi feladat.

Korlátozás: a kapott írásbeli és szóbeli feladatok 1-1 ½ óra alatt elvégezhetők legyenek.

A házi feladatok szerepe a tanulók fejlődésében:

- Folyamatos megfigyelés eredményeként a helyes tanulási technikák kiválasztása, fejlesztése. Minden tanuló számára a leoptimalisabb – életkori szintjének és aktuális szükségletének megfelelő – tanulási módszerek megismerése, az egyéni tanulásban az önállóság fokozása.
- A figyelem, akarat fejlesztése, irányítása.
- A tanulók természetes érdeklődésének felkeltése, ébrentartása, elmélyítése, az egyéni érdeklődés és az egyéni képességek kibontakoztatása.
- Az önművelési igény felkeltése, az önművelés legfontosabb jártasságainak, készségeinek, képességeinek kialakítása, fejlesztése, önálló ismeretszerzésre ösztönzés.
- A tanórai keretben folyó nevelő-oktató munka speciális foglalkozások keretében történő megszilárdítása, kiegészítése, bővítése.
- A hátránnyal induló tanulók következetes fejlesztése, felzárkóztatása, a gyengébb képességűekkel való differenciált foglalkozás.
- A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése.
- Segédkönyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának megismertetése, segítségnyújtó szerepének, hasznosságának felismertetése.
- Önképzésre nevelés.
- Önálló gyűjtőmunka végzése.
- Csoportos feladat elvégzése a tanítási időn kívül.
- Önellenzésre, önértékelésre nevelés.
- A tantárgyakhoz kötődő, differenciált képességfejlesztést szolgáló feladatok.

Hétvégére és az iskolai szünetekre csak annyi házi feladat adható fel, mint általában egyik tanóráról a másikra.

2.1.23. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe

Az írásbeli beszámoltatások értékelésénél figyelembe kell venni egyes osztályfokok, egyes tanulóinak azt a sajátosságát, hogy önálló munkavégzésre mennyire alkalmasak.

A felmérések segítő, fejlesztő szerepet töltenek be.

Az önálló munkára és önértékelésre nevelésben is fontos a szerepük.

A tanulók egyenletesebb terhelése érdekében napi maximum kettő témazáró dolgozatot írhatnak.

Alsó tagozat: 1-4. osztály

Az iskolai írásbeli beszámolások formái, rendje:

- Év eleji felmérők: tájékozódás célját szolgálják. Osztályfoknak megfelelően az előző évfolyam követelményeire épül (első osztályban rajzos).
- Időszakos tudáspróbák – témazárók: egy-egy anyagrész lezárásánál alkalmazzuk. Ez is a tájékozódás célját szolgálja. Mennyi ismerettel rendelkezik a tanuló. Egyenértékű a szóbeli felelettel.
- Félévi és év végi felmérők: a tantervi követelmények teljesítésének ellenőrzését szolgálják, a tanévzáró felmérő, az év végi osztályzatnál fontos mérlegelésül szolgál.

Felső tagozat: 5-8. osztály

Írásbeli feleletek tartalma: az osztályfok követelményeinek megfelelően változik.

Időpontjai:

- Év eleji (az aktuális tudás mértékét állapítjuk meg, diagnosztikus jellegű)
- Évközi (az új ismeretek elsajátításának mértékét méri témakörönként, vagy több témakörben)
- Év végi (a továbbhaladáshoz szükséges ismereteket, kompetenciákat, készségeket több témakörbe méri)

Formái:

- Írásbeli felelet: Néhány kérdés segítségével tájékozódik a tanár a felkészültségről. Egy-két lecke tartalmát érinti. Előzetesen nem szükséges bejelenteni, a szóbeli felelettel egyenértékű. A kérdésfeltevés formáját a tanár választja meg.
- Felmérő: több leckét érintő, esetleg hosszabb kidolgozást igénylő feladatokat kell a tanulónak megoldania benne. A tanárok előre figyelmeztetik diákjaikat, hogy felmérő várható. Ez azonban nem köteleességük.
- Témazáró dolgozat: a témakör végén az összefoglaló óra vagy órák után kerül rá sor. Feladatai a témán belüli szinte valamennyi lényeges ismeretet, jártasságot, készséget, képességet érintik.
- Pedagógus is összeállíthatja, de témazáró füzetbe is írható.
- A pedagógus előzetesen mindig bejelenti.

Az értékelésben betöltött szerepük:

Írásbeli felelet egy jegynek,

Felmérő

Témazáró dolgozat: piros jegy (2 db kék jegynek felel meg, Kréta online napló)

Havonta legalább 1 alkalommal írásban (elektronikus napló, ellenőrző) értékelni kell a tanulók feleleteit.

Számonkérő dolgozat háromnál több óra anyagából, érintheti az osztály egyes tanulóit vagy egészét, a számonkérő dolgozat előzetes bejelentése legalább két nappal korábban kell, hogy megtörténjék.

A röpdolgozatok, szódolgozatok az adott óra vagy maximálisan az utolsó három tanóra anyagából. Érintheti az osztály egyes tanulóit vagy egészét, bejelentése nem kötelező. Nem feltétlenül vesznek igénybe egy teljes tanórát, általában 10–20 percesek, bármelyik tanítási órán írathatók.

Az írásbeli számonkérések, dolgozatok javítását két héten belül el kell végezni, a dolgozatokat ki kell osztani.

2.1.23.1. Oktatási eredményvizsgálatok

Iskolánkba történő felvétel „bemenet” szabályozott, a tanulók készségeinek, képességeinek felmérése a megyei szakértői bizottságok által történik. A fejlesztés irányvonalát a szakértői vélemény javaslatai alapján határozzuk meg.

Belső mérések:

Matematikai alapszámításokat mérő belső mérési rendszer, mely koncentrikusan bővülő, nehezedő feladatokkal méri a különböző osztályfokokon, a tanulók alapszámítást végzésének biztos ismeretét ill. hiányosságait. A mérés kiterjed minden tanulóra.

Szövegértő olvasást mérő belső mérési rendszer.

A logopédusok, gyógypedagógusok tanév elején és végén minden tanulónál állapotfelmérést végeznek, ezek eredménye segíti a rehabilitáció, rehabilitáció fejlesztési irányának meghatározását, illetve a tanulók teljesítményének értékelését, minősítését.

Országos kompetenciamérések 6. és 8. évfolyamon minden tanév májusában.

2.1.23.2. A tanulók teljesítményének értékelése

A tantárgyi követelményeket a helyi tantervünkben határoztuk meg.

Az értékelésnél figyelembe vesszük beszéd fogyatékos és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulóink általános állapotát, egyéni haladási ütemét, képességeit.

A félévi és év végi értékelés a tanítók, tanárok, valamint a terápiás munkát végző szakemberek együttes véleménye alapján történik.

A tanulók a fejlesztése során nyújtott teljesítményét félévkor és a tanév végén szövegesen értékelik a logopédusok, gyógypedagógusok.

Az értékelés célja:

Az értékelés, mint külső szabályozó hozzájárul a különböző értékek, normák, magatartásformák kialakításához.

Mind a pozitív, mind a negatív értékelés megerősíti és segíti a reális önismeret, önértékelés és a pozitív énkép kialakítását.

A vonatkozó jogszabályi előírások alapján:

- az alsó tagozat első évfolyamán és a második évfolyam első félévében szöveges értékelést végzünk;
- tanév közben pontokkal értékeljük a tanulók teljesítményét: piros pont (jelesnek felel meg) - pp, piros karika (jó) - pk, zöld karika (közepes) -zk, fekete karika (elégséges) - fk, fekete pont (elégtelen)–fp;
- a 2. évfolyam második félévétől 8. évfolyamig a tanulók teljesítményének értékelése tanév közben érdemjegyekkel, félévkor és tanév végén osztályzatokkal (jeles, jó közepes, elégséges, elégtelen) történik;
- rendkívüli helyzetben mérlegelési lehetőség a 1-3. évfolyamon szöveges értékelésről.

Az értékelés célja:

Az értékelés, mint külső szabályozó hozzájárul a különböző értékek, normák, magatartásformák kialakításához.

Mind a pozitív, mind a negatív értékelés megerősíti és segíti a reális önismeret, önértékelés és a pozitív énkép kialakítását.

Az értékelési koncepció célja, hogy az értékelés:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- jelenjék meg, hogy a tanuló saját lehetőségét mennyire használta ki.

Az értékelés fajtái:

Iskolai gyakorlatunkban háromféle értékelési funkciót különböztetünk meg: a minősítő értékelést (teljesítménymérést), a diagnosztikai értékelést és a fejlesztő értékelést.

- Nyomonkövető értékelés (mérés) Az adott osztály önmagához viszonyított teljesítményének nyomonkövetése, a fejlődés minőségének és ütemének regisztrálása.

- Diagnosztikus(helyzetfeltáró) és formatív(formáló-alakító-javító) értékelés Az alapkészségek mélységének a megismerése, a következő időszak fejlesztési feladatainak megtervezése.
- Szummatív(összegző) értékelés A negyedik évfolyam végén alapkészségek megismerésével javaslatok a tanulók továbbhaladásával kapcsolatban. A nyolcadik évfolyam végén a helyi tanterv által meghatározott tananyag elsajátítási szintjének meghatározása, konzekvenciák levonása.

A tanulók formatív értékelése a szaktanárok és a nevelőtestület feladata. A szaktanárok rendszeresen méri a tanulók teljesítményét, és osztályzatokkal értékeli azt. A rendszeres osztályozás egyik feladata a tanulási hibák és hiányosságok feltárása, amely lehetővé teszi a javítást és pótlást. A másik fontos célja a tanuló, a tantestület és szülő tájékoztatása az elért eredményekről. Összességében a formatív értékeléssel az iskola a nevelés folyamatát kívánja szabályozni.

A pedagógiai értékeléshez szükséges adatokat különböző módszerek segítségével gyűjtjük össze, például feleltetéssel, megfigyeléssel, feladatlapos felméréssel. Az írásbeli feladatok kapcsolódnak az adott tananyaghoz. Egy-egy fejezet lezárását rendszerint írásbeli számonkérés követi. A tanulónak joga van a megírt, és két héten belül kijavított dolgozatát megtekinteni. Az iskola pedagógusai lehetőséget adnak, hogy az adott érdemjegyről tájékoztatást kérjen a tanuló.

A lezáró-minősítő értékelést a tanulási folyamat nevezetes szakaszainak befejezésekor alkalmazzuk (tanítási témák vége). A minősítő értékelés során globális képet adunk a tanulóról; arról, hogy egy-egy tanulási periódus végén milyen mértékben tett eleget a nevelési és tanulmányi követelményeknek. Legjelesebb szummatív értékelések a következők: az évközi osztályozás (témazáró), a félévi értesítő, az év végi bizonyítvány.

Az értékelés, ellenőrzés módszerei:

- Felszerelés, házi feladat ellenőrzése, javítása, esetenkénti értékelése;
- Szóbeli: beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás;
- Írásbeli: feladatlap, teszt, házi dolgozat, dolgozat, témazáró;
- Gyakorlati: munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény;

Mindezekből kiválasztva a pedagógus maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést, ügyelve a szóbeli és írásbeli formák helyes arányára és a tanulók egyéni adottságaira.

- Megfigyelés;
- Tanulói teljesítmények felmérése (mérés, logopédiai állapotfelmérő vizsgálatok);
- Dokumentumok elemzése.

Pedagógusaink értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

2.1.23.3. Az értékelés kategóriái és szövege az első osztálytól a második évfolyam félévéig

Részletezése a Pedagógiai Program mellékletében.

2.1.23.4. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai

A tanulók teljesítményének értékelése tanév végén:

A tanulók - a tanév rendjében meghatározott időpontban – félévi és tanév végi értékelést kapnak. Az osztályfőnök félévi értékeléskor a digitális (Kréta) naplóban tájékoztatja a szülőt, gondviselőt és gyermeket az első félévben elért eredményeiről. Ennek célja, hogy a szülő, gondviselő tájékozódjon, a pedagógus, illetve a tanuló a tanév végéig megtarthassa vagy megváltoztathassa a tanítás-tanulás módszereit, a tanuló munkához való viszonyát, a szülő, gondviselő segítő, ellenőrző szerepét.

A tanév végi értékelés a teljes tanévben nyújtott teljesítményről ad tájékoztatást a bizonyítvány útján.

A félévi és a tanév végi értékelés-minősítés kialakításában a következő alapelveket vesszük figyelembe:

- a félévi és tanév végi osztályzatot a tanuló az elektronikus naplóban szereplő jegyei alapján adjuk,
- a félév és a tanév vége előtt, azaz december és május első hetében köteles az osztályfőnök írásban értesíteni azon tanuló szüleit, aki valamely tárgyból bukásra állnak.

A rendszeres visszajelzés érdekében az érdemjegyek száma:

- a heti 1 órás tantárgyakból félévente legalább 3;
- a heti 2-3 órás tantárgyakból legalább havi 1;
- a heti 4-5 órás tantárgyakból félévente legalább 7 érdemjegy,
- kivéve a testnevelés tantárgyat, ahol a havi 1 érdemjegy elvárt.

Írásbeli feladatoknál az értékelési arányok tantárgyanként változóak:

- 0-35%: elégtelen
- 36-55%: elégséges
- 56-75%: közepes
- 76-90%: jó
- 91-100%: jeles

A sávos határoktól a tantárgy és a számonkérendő tananyag jellegétől függően $\pm 5\%$ -kal a pedagógus eltérhet.

Alapismeretek számonkérése esetén:

- 0-50% 1 (elégtelen)
- 51-65% 2 (elégséges)
- 66-80% 3 (közepes)
- 81-90% 4 (jó)
- 91-100% 5 (jeles)

Az érdemjegyek nem egyforma súllyal vesznek részt a félévi illetve tanév végi értékelés kialakításában, a különböző típusú számonkéréseket az e-napló a tantestület által elfogadott súlyozásnak megfelelően kezeli.

Súlyozás:

- Témazáró dolgozat 200%,
- Szóbeli felelet, számonkérő dolgozat, röpdolgozat 100%,
- Órai munka 100%,
- Házi dolgozat, projektmunka 100%,
- Tantárgyi szorgalom (házi feladat és felszerelés hiánya) 30-50%.

Jeles

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel. A tantárgyi követelményeket pontosan teljesíti.

Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot.

Szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz.

Fogalmai pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átalakítja.

A váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

Jó

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti.

Fogalmai tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan.

Szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat.

Az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

Közepes

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti.

Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt.

Fogalmai nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges.

Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen

A tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

	5 (jeles)	4 (jó)	3 (közepes)	2 (elégséges)	1 (elégtelen)
Ismerete	biztos	nem teljes körű	felszínes hiányos	nagyon hiányos	alapvetően hiányos
A szak-kifejezéseket	tudja, mindig helyesen használja	tudja	hiányosan tudja	jelentős hiányokkal tudja	nem tudja
A tanult eljárásokat	kiválóan alkalmazza	jól alkalmazza	hibákkal alkalmazza	sok hibával alkalmazza	nem alkalmazza
Írásbeli, szóbeli beszámolóí során	önálló	kisebb segítségre szorul	csak részben önálló	segítségre szorul	segítséggel sem képes
Az össze-függéseket	meglátja, felfedezi	érti	részben érti	ritkán érti	nem érti
A tanultak rendszerbe illesztését	önállóan végzi	kevés segítséggel végzi	sok segítséggel végzi	csak segítséggel tudja végezni	segítséggel sem képes

A tanuló haladásával, tanulmányi előmenetelével kapcsolatos szülői tájékoztatás formái:

- Szóbeli tájékoztatás;
- Szülői értekezletek;
- Tanári fogadóórák

Az iskola valamennyi pedagógusa tanévenként kijelölt időpontokban tart fogadóórát, a szülő telefonon egyeztetni az érintett szaktanárral részvételi szándékát. Amennyiben a szülő, gondviselő a fogadóórán kívüli időpontokban kíván konzultálni gyermeke tanárával, akkor erre – a rendkívüli eseteket leszámítva – telefonon vagy elektronikus levél útján történő időpont-egyeztetés után kerülhet sor.

Rendszeres írásbeli tájékoztatás: az intézmény vezetői, a szaktanárok és az osztályfőnökök a digitális napló vezetésével tesznek eleget tájékoztatási kötelezettségüknek. Az osztályfőnök a digitális naplón keresztül értesíti a szülőket a tanuló gyenge vagy hanyatló tanulmányi eredménye vagy súlyos fegyelmi vétsége esetén.

Az osztályfőnök a digitális napló útján tájékoztatja a szülőket a fogadóórák, a szülői értekezletek időpontjáról és más fontos eseményekről lehetőleg egy héttel, de legalább öt munkanappal az esemény előtt.

Az érdemjegyekről a tanulót és a szülőt a Kréta rendszeren keresztül folyamatosan tájékoztatni kell. Valamennyi pedagógus köteles az érdemjegyeket és írásos bejegyzéseket a digitális (Kréta) naplóban rögzíteni. Az érdemjegyet a pedagógusnak egy héten belül be kell jegyeznie a tanuló elektronikus ellenőrzőjébe.

A digitális (Kréta) napló bejegyzései a szülő, gondviselő tájékoztatásának eszköze, egyúttal a szülő, gondviselő törvényi kötelezettsége figyelemmel kísérni a tanuló haladását.

2.1.23.5. A logopédiai, gyógypedagógiai értékelés

A beszédállapot, illetve a terápiás fejlesztések eredményeként bekövetkező javulás mértékéről a megfelelő minősítési kategóriák adnak számot:

BESZÉDÉSZLELÉS ÉS -MEGÉRTÉS ZAVARA

Minősítés: A terápiát mindig a diagnosztikának (GMP) kell megelőznie. Egyrészt, hogy pontos képet kapjunk a gyermek beszédfeldolgozási működéséről, a zavarok helyeiről, típusáról, mértékéről és együtt járásáról. Ennek ismeretében tervezhető a terápia. A kontroll a diagnosztikai tesztelés (GMP alkalmazás) megismétlése hat, de inkább tizenkét hónap elteltével.

BESZÉD- ÉS A NYELVFEJLŐDÉS ZAVARAI (EXPRESSZÍV, RECEPTÍV ÉS KEVERT TÍPUSÚ DISZFÁZIA)

Tünetmentes: szókincse, verbális kommunikációja életkorának és intelligenciaszintjének megfelel. Közlése nyelvtanilag megfelelő. Verbális kommunikációja korának megfelelő. Közlése nyelvtanilag megfelelő. Beszédére részleges pöszeség jellemző. További adekvát logopédiai terápia szükséges.

Lényegesen javult: beszédére az általános pöszeség vagy dadogás jellemző. Szókincse korának megfelelő. Önálló mondatokat alkot grammatikai hibákkal. Nagymozgásai kielégítőek, az artikulációs mozgások akaratlagos szabályozásában lehetnek még nehézségei.

Részben javult: logopédiai előkészítésre és a logopédiai foglalkozásra alkalmas. Általános pösze vagy dadogó. Beszéde alig érthető, zöngés mássalhangzókat nem képez. Mondatalkotása nélkülözi a ragokat. Beszédmegértése hiányos. Beszédfeladatokkal kapcsolatban gyakran elutasító, figyelme labilis. Nagymozgásait fejleszteni kell, finommotorikája teljesen inkoordinált.

Keveset javult: továbbra is csak a logopédiai előkészítő csoportban foglalkoztatható. A beszédre irányuló figyelme már kialakulóban van. Beszédszintje jóval alatta van az életkori

szintjének. Beszédmegértésében a fogalmak differenciálása megkezdődött. A nagy- és finom-mozgások egyaránt bizonytalanok, nélkülözik a koordináltságot.

Nem javult: további logopédiai előkészítésre van szüksége. Beszéde nem indult meg. Figyelme a foglalkozásokon alig köthető le. Mozgása, magatartása lényegesen elmarad az életkori átlagtól.

ARTIKULÁCIÓS ZAVAR

A diszlália javítására irányuló logopédiai munka eredményét a gyermek beszédének önmagához viszonyított javulásával értékeljük a következőképpen:

Tünetmentes: a gyermek beszédhibája megszűnt, beszéde tiszta, érthető, nyelvtanilag is helyes a spontán beszédben is.

Lényegesen javult: a kijavítandó hangok 80-90%-a kialakított, rögzített és automatizált. Beszéde nyelvtanilag helyes. Spontán beszédben még fejlődnie kell.

Részben javult: a kijavítandó hangok 40-50%-a kialakított, rögzített és automatizált. Beszéde nyelvtanilag még javítandó. Spontán beszédben még nem használja a kialakított és rögzített hangokat.

Keveset javult: a kijavítandó hangok 20-30%-a kialakított, rögzített és automatizált. Beszéde nyelvtanilag még javítandó. Spontán beszédben még nem használja a kialakított és rögzített hangokat.

Nem javult: a gyermek beszédében a felvételi szinthez képest nincs számottevő, értékelhető pozitív változás.

ORRHANGZÓS BESZÉD

A terápiás eljárások hatékony alkalmazása a beszédelsajátítást befolyásoló tényezők ismeretére alapozódik ezek segítségével határozzuk meg a tanuló által elért teljesítményszintet,

A beszédtanulást befolyásoló tényezők:

- az anatómiai viszonyok: a hasadék kiterjedtsége, a fogazat állapota,
- idegrendszeri sérülés, esetleges centrális károsodás, széleskörű tünetrendszerrel,
- a hallás épsége,
- az ajak, a nyelv, az orrgarat izomzatának fejlettsége,
- a mozgásos koordinációs készség (nagy- és finommotorika területén),
- a nyelés rendellenessége,
- az auditív percepció fejlettsége,
- a mentális fejlettség szintje,
- a familiáris tendenciák,
- a gyermek kontaktuskészsége, feladattudata, feladattartása, motiváltsága,
- a környezet szerepe,
- a műtétek időpontja,

- a korai fejlesztés időpontja vagy a terápia kezdete,
- az esetleges hospitalizáltság,
- a logopédus tudása.

A BESZÉD FOLYAMATOSSÁGÁNAK ZAVARAI

- Dadogás

Tünetmentes: folyamatos, gördülékeny, helyes ritmusú, alakilag és tartalmilag is ép beszéd. Az izomtónus megfelelő, együttmozgás nincs.

Lényegesen javult: a kezelt a számára biztonságos környezetben tünetmentesen, jól beszél. Az együttmozgások megszűntek, a beszédfélelem oldódott.

Részben javult: tudatosan képes az ellazulásra, együttmozgások ritkán jelentkeznek. Kötött beszélgetésekben megakadások nincsenek.

Keveset javult: az izmok tónusa feszes, görcsös. Az együttmozgások gyakorisága csökken. Vegetatív tünetek ritkán jelentkeznek.

Nem javult: ellazulásra képtelen, az együttmozgásokban és a beszédállapotban nem történt változás.

- Hadarás

A prognózist sok pozitív és negatív tényező befolyásolhatja. A kezelés eredménye nagymértékben függ az intellektus, a jellem, a hadaró magatartása (a nyugtalanság rosszul befolyásolja a terápiát), a neuropszichológiai tünetek mennyiségétől. Ehhez feltétlenül hozzá kell venni az életkor szerepét. A beszédfejlődés idején fellépő ún. „fiziológias“ hadarás esetében kedvezőek a kilátások, az a gyermek érésével megszűnhet. Ebben döntő szerepe van a környezet nyugodt, segítő magatartásának, amely nem értékeli túl a zavart. Gyermekeknél egyébként is kedvezőbb a terápia kilátása, mivel a tünetek még nem rögződtek. Idősebb beszédhibásoknál értelemszerűen nehezebb a tünetek befolyásolása.

- Diszfónia

Tünetmentes: a kezelés eredményeként helyreállt a beteg egyéni hangszíne, hangfekvése és a beszéd dallama.

Lényegesen javult: a folyamatos beszéd gyakorlataiban érvényesül az egyéni hangszín, hangfekvés és dallam.

Részben javult: az egész testre kiterjedő lazulás jellemzővé vált, a beszédleghzés gazdaságos, az alaphang állandó. A normális színezetű hangok beszédbe beépítése most történik.

Keveset javult: a lazító és légző gyakorlatokat csak a beszédterápiás órákon képes végezni, az alaphang nem állandó.

Nem javult: az izomtónus és a légzés változatlan, a hangképzés továbbra is préselten történik.

Diszlexia – diszgráfia – diszkalkulia

Tünetmentes állapot elsődleges célja a foglalkozásoknak, azonban a súlyos olvasás-, írás-, számolászavar maradványtünetei hosszan fennmaradnak, és a későbbi életkorban is akadályként felmerülnek. Az olvasás, írás és számolás nehézségeinek befolyásolása nem kizárólag logopédiai beavatkozással lehetséges, a tanulók többnyire jól reagálnak az általános és komplex képességfejlesztésre is. Ha a gyermeket/tanulót környezete is segíti, akkor van esélye arra, hogy tünetmentessé váljon.

Lényegesen javult minősítést adunk, ha a gyermek/tanuló hiányosságai és elmaradásai több mint fele részben megszűntek vagy pótlódtak, ha a foglalkozások nyomán a teljesítményjavulást pedagógusai is észreveszik, és ez a pedagógiai értékelésben is megmutatkozik, ha a gyermek/tanuló személyisége rendezettebb lett.

Részben javult minősítést adunk akkor, ha a megnevezett célterületek fejlesztése nyomán a működés javulásának mértéke vizsgálattal vagy becsléssel igazolható, ha a gyermek/tanuló környezete is visszajelzést ad a tapasztalt változásról.

Keveset javult minősítést adunk akkor, ha a gyermek/tanuló állapota nem javult, viszont előállt az alkalmazkodás, cselekvésszervezés és szabályozás kívánatos mértéke, ha motivált a foglalkozásokon való részvételben, feladatvállaló és feladatmegvalósító, ha tud az apró sikereknek örülni, ha érdeklődéssel vesz részt a feladatmegoldásokban, és hosszabb távon várható változás.

Nem javult minősítést kap a gyermek/tanuló, ha nem alkalmazkodott a logopédiai foglalkozások rendjéhez, ha nem sajátította el a kezelések ütemét, nem tud bekapcsolódni a foglalkozások tevékenységeibe, nem javult szervezettségének és készségének szintje, nem mutat érdeklődést az ismeretek iránt, és valóban nem is történt javulás az állapotában.

2.1.24. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek és a fegyelmező intézkedések rendje, szempontrendszere a nevelési program részben található.

2.1.25. A tanulók továbbhaladása

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A Beszédjavító Általános Iskolában az első évfolyam - a szülő, gondviselő jóváhagyásával - nyújtott, azaz két évig tart. Az előkészítő jellegű első évről a tanuló *Iskolalátogatási bizonyítványt* kap.

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához, a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól (egyéni munkarendű tanuló) - az Oktatási Hivatalt jogosult arra, hogy felmentést engedélyezzen a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítése alól;
- az iskola vezetője engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
- a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, vagy a szülő írásban ezt kéri.

Az évfolyamot megismételni köteles az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

Évfolyamtól függetlenül idegen nyelvből a tanuló az idegen nyelv tanulásának első évében nem utasítható évfolyamismétlésre azért, mert a tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

2.1.26. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Településünkön a következő nemzetiségek, kisebbségek élnek:

Német nemzetiség

Horvát nemzetiség

Cigányság

A nemzetiségekről, kisebbségekről szóló oktatás színterei

A következő tanítási órák: történelem, ének-zene, magyar nyelv és irodalom, dráma és tánc, hon- és népismeret és osztályfőnöki órák.

Szabadidős tevékenységek: (projekt hetek, diákönkormányzati programok, vetélkedők, könyvtári programok).

Lehetőség szerint a nemzetiségi önkormányzatok bevonása: ismertető, előadók kérése.

2.1.27. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására, ennek érvényesülése iskolánkban kiemelt helyen szerepel:

Iskolánk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztését,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazását, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítését,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakítást,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulást,
- a differenciáló módszerek alkalmazását,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosítását,
- környezettudatos szemléletű oktatás-nevelést,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakítását,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatását és alkalmazását a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelését a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálását,
- a továbbtanulás támogatását,
- személyiségfejlesztést és közösségépítést,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítését,
- partnerközpontú nevelést.

2.2. SZAKISKOLA, KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA HELYI TANTERVE

2.2.1. SZAKISKOLA

A nevelő-oktató munka tervezése

A választott kerettanterv alapján a helyi sajátosságoknak, az iskola arculatának, környezeti igényének megfelelően elkészült helyi tanterv. Kiemelt szerepet kap tervező munkánkba a komplex, sérült specifikus egyéni fejlesztés, illetve a tehetséggondozás.

Az alkalmazott kerettantervek megnevezése

- **Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő –oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező előkészítő évfolyamának kerettanterve**
- **Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazkodó 9-10. évfolyamos közismereti kerettanterv**
- **Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók négy évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazkodó 9-12. évfolyamos közismereti kerettanterve**
- **Két évfolyamos szakiskolai oktatás, képzés szakmai kerettantervei**
- **Négy évfolyamos szakiskolai oktatás, képzés szakmai kerettantervei**

Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztása

Tanári, szakmai munkaközösségeink elsősorban a kerettantervekben előírt követelményeket figyelembe véve határozzák meg az oktatáshoz, tanuláshoz szükséges tankönyveket, segédanyagokat.

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztása:

- Szakmai, tartalmi szempontból megfeleljenek a kerettanterveknek.
- Biztosítsák a szakmai vizsgára történő felkészülés lehetőségét.
- Biztosítsák a tanuláshoz szükséges alapkészségek fejlesztését.
- Figyelembe veszi, milyen korosztályt, milyen értelmi képességű vagy speciális igényű tanulót kell kiszolgálni.
- Világosan, érthetően közvetíti minden korosztály számára azokat az ismereteket, információkat, melyeket az adott osztályfokon el kell sajátítani.
- Segíti az önálló tanulást, az ismeretek alkalmazását.
- Különböző nehézségű feladatai révén alkalmas az ismeretek differenciált, változatos gyakorlására, témakörök lezárásánál az ellenőrzésre. (munkatankönyv, tankönyv + munkafüzet).

- A tankönyvválasztást a nevelőtestület tanévenként felülvizsgálja és a tankönyvrendelést megelőzően, dönt az alkalmazandó tankönyvekről.

A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Az értékelés célja visszajelzést adni az oktatás – nevelés valamennyi érintett szereplője számára az elért fejlődésről, rámutatni a hiányosságokra, a szükséges teendőkre.

Törekedni kell az önértékelési képesség fejlesztésére, a pozitív megerősítéssel a tanulási motiváció növelésére.

Az értékelés elsődleges célja a motiválás, a biztatás, a tanuláshoz és a különböző tantárgyakhoz fűződő pozitív viszony, kötődés megteremtése.

Az értékelés és ellenőrzés alapeleme a rendszeresség, és a tanuló , a követelményekhez viszonyított, önmagához mért fejlődése.

A beszámoltatásnál mindig nagy figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényekből fakadó hátrányokra, az egyén fogyatékosságából adódó hiányait figyelembe kell tartani.

Az ellenőrzés jellege lehet:

Diagnosztikus: év eleji felmérések

Szummatív: egyéni munka értékelése osztályzattal, órai munka értékelése osztályzattal, csoportfeladatok értékelése osztályzattal

Fejlesztő: egyéni munkában végzett feladatok részfeladatonkénti értékelése, javítási

lehetőségek feltárása, korábban megismert technikák továbbfejlesztése, ismeretek bővítése, új technológiák lesajátítása, folyamatos szóbeli megbeszélések magyarázatok.

Szóbeli feleltetés, számonkérés

Az értelmileg sérült tanulók esetében szükség van a szóbeli számonkérésre, feleltetésre. A szóbeli feleltetés alkalmazásánál figyelembe kell venni az értelmi sérülés súlyosságát, a kommunikációs képességek szintjét, a beszéd alaki és tartalmi jellemzőit, a tanulók életkorát és személyiségének jellemzőit.

A szóbeli feleltetés gyakoriságát és időtartamát meghatározza:

- az értelmi sérülés súlyossága, a tanulók életkori sajátosság, kommunikációs képessége rendelkezésre álló időkeret, tantárgy specifikuma, a szóbeli feleltetés célja

A szóbeli felelet alkalmazásának célja a tanulók személyiségének és a kulcskompetenciák fejlesztése:

Személyiségformálás:

- az önértékelés fejlesztése
- a személyiség jobb megismerése
- azonnali visszacsatolás lehetősége
- motiválás

Az értékelés módjai:

- feladatlap
- írásbeli röpdolgozat
- írásbeli témazáró dolgozat
- házi feladat
- projektmunka
- szóbeli felelet
- órai munka
- órai feladat
- gyakorlati feladat

A tanuló magatartásának, szorgalmának értékelése

Az értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanuló rendszeres értékelése a pedagógiai folyamat alapeleme, illetve a továbbhaladás elengedhetetlenül fontos feltétele. A tanulók személyiségének fejlődése, a megfelelő magatartási és viselkedési szokások kialakulása érdekében – a tanulmányi munka értékelése mellett – szükség van a magatartás és szorgalom minősítésére is.

Az értékelés alapelvei:

- Személyre szóló legyen
- Fejlesztő, ösztönző legyen (Adjon pozitív megerősítést, segítse elő a különböző képességek, helyes magatartási szokások kialakulását!)
- Ne legyen megtorló (A dicséretet és jutalmazást helyezzük mindig előtérbe!)
- Folyamatos és rendszeres legyen
- A házirendben megfogalmazottakra, az értékelés iskolai követelményeire épüljön!
- Vegye figyelembe a tanuló önmagához mért fejlődését
- Legyen tárgyyszerű (Erősségek, gyengeségek, lehetséges javítási módok számbavétele)

- A magatartás és szorgalom minősítéséről (osztályzatairól, érdemjegyeiről) havonta – a tanulók véleményének kikérése mellett – a gyerekekkel foglalkozó pedagógusok együttesen döntenek.
- A félévi és év végi értékeléseknek összhangban kell lenniük az évközi minősítésekkel (osztályzatokkal).
- A magatartás és szorgalom elbírálásának kritériumait a tanulókkal és szülőkkel minden tanév elején ismertetni szükséges.

A magatartás értékelése:

A magatartási osztályzat az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki az iskolai közösséghez, tanárokhoz, oktatókhoz való viszonyt (viselkedés, hangnem, felelősségérzet, önállóság, közösség érdekében végzett tevékenység).

A szorgalom elbírálásának kritériumai:

A szorgalmi osztályzat az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezze ki a munkához, a tanuláshoz, gyakorlati tevékenységhez való viszonyt (kötelességtudat, lelkiismeretesség, pontosság.)

A mulasztás következményeinek meghatározása

Szakképző évfolyamon, ha a tanulónak egy tanítási évben az elméleti órákról való igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a tanítási órák 20%-át, vagy egy adott tantárgyból a képzési szakaszokban a tanítási órák 30%-át, nem osztályozható, illetve a nevelőtestület döntése alapján osztályozóvizsgát tehet. Ha a szakmai gyakorlatról való igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja az éves gyakorlati óraszám 20%-át, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. A szakmai gyakorlatról való hiányzást – kizárólag hosszan tartó betegség esetén - az évi gyakorlati óraszám 25 %-ban határozzuk meg. A 20 % feletti hiányzást a szorgalmi időben pótolni kell!

2.2.2. AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁJÁT ELLÁTÓ SZAKISKOLA KÖTELEZŐ 9/E ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMÁNAK HELYITANTERVE

CÉLOK ÉS FELADATOK:

Ebben a szakaszban – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyamán – az előzetes tudások megerősítése és tovább építése, alkalmazása, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása kerül a középpontba. Megvalósul a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása, a szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése.

A pedagógus feladata biztosítani az enyhén értelmi fogyatékos, alapfokú iskolai tanulmányaikat befejezett tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását, a közismereti órákon a szociális kompetenciák fejlesztését, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységközpontú tanulásszervezést.

A képzés feladata elmélyíteni, kiegészíteni az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget, feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.

A tantárgyi struktúra igazodik az értelmi fogyatékoságból adódó nevelhetőség, oktathatóság, képezhetőség sajátosságaihoz. Ennek lényeges eleme, hogy integrált természetismeret tantárgyat tartalmaz; a kompetenciák fejlesztésében megkülönböztetett figyelmet fordít a személyes, a szociális, a kommunikációs és az életvezetési kompetenciákra; és minden tananyagtartalmat a gyakorlati életben előforduló problémák, helyzetek megoldásához kapcsol.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK – NEVELÉSI CÉLOK:

Az *erkölcsi nevelés* területén kialakul a szabálykövető magatartás érvényesítése; a mindennapi gyakorlatban az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés. A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhén értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt életéhez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulóknak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás fontosságára, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot.

A fenntarthatóságot és környezettudatosságot segíti, ha a pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló étellel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

Pályaorientáció. Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

A gazdasági és pénzügyi nevelés folyamatában kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

Médiatudatosságra nevelés. Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét.

A médiatudatosságra nevelés az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakítása és tevékenységközpontúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása. A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

KULCSKOMPETENCIÁK:

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompétenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciák)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevétele mellett) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra. Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulónak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

2.3.3. Tantárgyak és óraszámok:

Kötelező előkészítő évfolyam

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1*	36

Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3*	108
Művészetek	Vizuális kultúra	2	72
Technológia	Digitális kultúra	2	72
Egyéb	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	4	144
Testnevelés	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36
Összesen		31	1116
Szabadon tervezhető		3	108
Mindösszesen		34	1224

*A szabadon tervezhető órakeretet:

- a 9. évfolyamon az állampolgári ismeretek óraszámának növelésére fordítottuk, (1 óra)
- a 9. évfolyamon a természettudomány tantárgy óraszámának növelésére fordítottuk (2 óra).

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

2.3.4. AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK KÉT ÉVFOLYAMOS SZAKISKOLAI SZAKMAI OKTATÁSÁHOZ, KÉPZÉSÉHEZ ALKALMAZANDÓ 9-10. ÉVFOLYAMOS KÖZISMERETI HELYI TANTERV

CÉLOK ÉS FELADATOK

A szakiskolai iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a szakiskolai képzésben kiemelt célja *támogatni* a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, *gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni* a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására.

A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmód, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	1	71
Matematika	Matematika	2	2	142
Technológia	Digitális kultúra	1	1	71
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	355
	Osztályfőnöki (közösségi nevelés)	1	1	71
Közismeret összesen		10	10	710
További szabad közismereti időkeret		1	1	71
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	21	1491
További szabad szakmai időkeret (szabad sáv)		2	2	142
Összefüggő szakmai gyakorlat		70		70

*A szabadon tervezhető órakeretet:

- a 9. és 10. évfolyamon az állampolgári ismeretek tantárgyra használtuk fel. (1 óra)

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

2.3.5. AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK NÉGY ÉVFOLYAMOS SZAKISKOLAI SZAKMAI OKTATÁSÁHOZ, KÉPZÉSÉHEZ ALKALMAZANDÓ 9-12. ÉVFOLYAMOS KÖZISMERETI Helyi tanterve

Tantárgyak és óraszámok

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók négy évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásnak, képzésnek tantárgyi rendszere.

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9. évf. (heti óraszám)	Gyak. (két hét)	10. évf. (heti óraszám)	2 tanéves óraszám	Gyak. (három hét)	11. évf. (heti óraszám)	Gyak. (három hét)	12. évf. (heti óraszám)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Idegen nyelv	Élő idegen nyelv	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Matematika	Matematika	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Technológia	Digitális kultúra	1*	-	1*	72	-	1*	-	1*	68
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	-	5	360	-	5	-	5	340
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Közismeret összesen		10	-	10	720	-	10	-	10	680
Szabad közismereti időkeret		1,5	-	1	90	-	1	-	1	68
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	-	21	1512	-	21	-	21	1428
Szabad szakmai időkeret		1,5	-	2	126	-	2	-	2	136
Összesen		34 óra	-	34 óra			34 óra	-	34 óra	-
<i>Összefüggő szakmai gyakorlat</i>		-	70	-	-	105	-	105	-	-

*A szabadon tervezhető órakeret:

- **a 9-12. évfolyamon az állampolgári ismeretek tantárgyra használtuk fel 1 órát.**
- **a 9-12. évfolyamon a digitális kultúra tantárgyra használtunk fel 0,5 órát.**

Az éves óraszám megadásánál 9-11. évfolyamon 36 héttel, az utolsó 12. évfolyamon 32 héttel számolunk.

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

2.3.6. A szakiskola szakmai programja

Általános célok, feladatok

A szakiskola szakképző évfolyamain szakmai vizsgára történő felkészítés folyik. Az államilag elismert, a szakképzési jegyzékben szakképesítésekre és részszzakképesítésekre való felkészítés a sajátos nevelési igény típusába igazodó nyújtott képzési idő szerint történik.

A szakképzési évfolyamokon is kiemelt szerepet kap a tanulók adottságaihoz igazodó készség és készségfejlesztés, a komplex személyiségfejlesztés.

A nevelés, oktatás, képzés célja:

- a még meglévő tudásbeli és szociális hátrányok felszámolása
- a tanuláshoz, szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése, erősítése
- a szakmai vizsgára való felkészítés
- munkavégzésre való szocializálás, munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, önálló életvezetés megalapozása

A szakiskola kiemelt feladatai

- a szakmai munkára való nevelés, a választott szakma üzemi termelési alapjainak, a szakmai gyakorlat szak és szakmaelméleti ismereteknek a feldolgozása
- a szakmai képzést és oktatást összekapcsolja a termelőmunkával azért, hogy kialakítsa a termelésben szükséges gyakorlati jártasságokat és készségeket, magatartásformákat
- felkelti a szakmai ismeretszerzési igényt és azok optimális fejlesztésére törekszik
- erősíti a motivációs bázist, helyes tanulási technikák elsajátítására törekszik
- a szakmai elméleti anyag gyakorlat közeli feldolgozását valósítja meg
- felkelti az igényt az elsajátított szakmai ismeretek szinten tartására, a szakma fejlődése során jelentkező új ismeretek elsajátítására, befogadására
- az erkölcsi, közéleti, munkahelyi alapfogalmak kialakításával, gyakoroltatásával megalapozza a munkahelyi értékrendet és humanizmust
- megalapozza, kialakítja a munkához, munkavégzéshez szükséges pozitív viszonyt, rendszeres, pontos, fegyelmezett feladatvégzésre nevel
- igényes munkavégzésre nevel, melynek ki kell terjednie a közvetlen környezetre és a tanuló megjelenésére is.

- az egészséges életmódra, életvitelre nevelés áthatja az iskolai élet egészét, melynek keretében tovább fejleszti a tanulók higiénés kultúráját, az ezzel kapcsolatos ismeretek, szokások rendszeres gyakoroltatására törekszik
- megteremti a sportolás, testmozgás, a fizikai edzés lehetőségét, fokozza a tanulók teherbíró képességét, kialakítja a rendszeres testmozgás igényét

Szakképzés jogi háttere

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- a szakképzésről szóló 2019. LXXX. törvény
- a szakképzési törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II.7.) kormányrendelet
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) kormányrendelet
- Szakmajegyzék (2020.09.01-től)
- Képzési és Kimeneteli Követelmények (2020.09.01-től)

Személyi és tárgyi feltételek

A szakmai és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény és a szakképesítésről szóló 2019. évi LXXX. Törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a részszzakképesítés/szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye tartalmazza.

2.3.8. Szakmajegyzék szerinti oktatás (2020.09.01-)

2.3.8.1. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen	heti:	heti:	70	heti:

(teljes képzés ideje)	34	34		34
-----------------------	-----------	-----------	--	-----------

(Az oktatásra, képzésre fordítható szakmai órák száma összesen 1703 óra nyári összefüggő szakmai gyakorlattal és a szakmai szabad sávval együtt.)

2.3.8.2. A sajátos nevelési igényű, nem enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében

		9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
	Kötött órák	10	-	10
	Szabadon felhasználható órakeret	1	-	1
	Összesen	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
	Kötött órák	21	70	21
	Szabadon felhasználható órakeret	2	-	2
	Összesen	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)		heti: 34	70	heti: 34

(Az oktatásra, képzésre fordítható szakmai órák száma összesen 1703 óra nyári összefüggő szakmai gyakorlattal és a szakmai szabad sávval együtt.)

2.3.8.3. Parkgondozó

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelmény- modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növénytan	2		70	2	
	Termesztési ismeretek	1			1	
	Termesztési ismeretek gyakorlat		2+1			4

	Műszaki alapismeretek	1				
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		2			2
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	1+1				
11070-16 Növényismeret	Növényismeret	1			2	
	Növényismeret gyakorlat		3			4
11069-16 Kertfenntartás	Kertfenntartás	1			1	
	Kertfenntartás gyakorlat		4			4
	Kertfenntartás műszaki ismeretei	1			1	
	Kertfenntartás műszaki ismeretei gyakorlat		2			2
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		9	14		7	16
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

**A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszama
évfolyamonként**

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam		ögy	10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati		elméleti	gyakorlati	
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növénytan	72			70		142
	A növények külső, belső felépítése	24					24
	A növények életjelenségei	18					18
	Növényrendszertan	16			36		52
	Környezettan	14			34		48
	Termesztési ismeretek	36			35		71
	A kertészeti termesztés tárgyi feltételei	8					8
	Éghajlat	8					8
	Talajtan	8					8

Talajművelés	12					12
Trágyázás				11		11
Öntözés				11		11
Növényvédelem				13		13
Termesztési ismeretek gyakorlat		72			140	212
A kertészeti termesztés tárgyi feltételei		18			16	34
Éghajlattan gyakorlatok		12			12	24
Talajtan gyakorlatok		16			56	72
Trágyázás gyakorlatok		14			28	42
Növényvédelem gyakorlatok		12			28	40
Műszaki alapismeretek	36					36
Anyagismeret	4					4
A műszaki ábrázolás alapjai	4					4
Gépelemek, szerkezeti egységek	4					4
Belső égésű motorok	3					3
Az erőgépek szerkezeti felépítése	3					3
Villanymotorok	3					3
A termesztés, növényápolás gépei	15					15
Műszaki alapismeretek gyakorlat		72			70	142
Kéziszerszámok, anyagok ismerete		9			8	17
Gépelemek, szerkezeti egységek ismerete		7			7	
Motorok szerkezete, működtetése		6				6
Erőgépek szerkezete, működtetése		6				6
Elektromos berendezések, villanymotorok működtetése		6			6	12
Erőgépek, munkagépek összekapcsolása		6			8	14
A termesztés, növényápolás gépeinek üzemeltetése		32			48	80

10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	36		70			36
	Munkavédelmi szabályozás és felügyelet	2					2
	Munkáltatók és munkavállalók munkavédelmi jogai és kötelességei	3					3
	Balestek, balesetelhárítás	3					3
	A munkavégzés jellegzetességei	2					2
	Munkaegészségtan	2					2
	Munkalélektan	2					2
	A kertészeti munkavégzés biztonságtechnikája	2					2
	Tűz- és robbanásvédelem	3					3
	Környezet- és természetvédelem	14					14
	Munkajogi alapismeretek	3					3
11070-16 Növényismeret	Növényismeret	36			70		106
	Bevezetés a növényismeretbe	6					6
	Gyomnövények	6					6
	Ivaros és ivartalan úton szaporítható egynyáriak	8					6
	Kétnyáriak	4					6
	Évelők, fűmagkeverékek fajai	12					12
	Lombhullató díszfák, díszcserjék				18		18
	Kúszócserjék				12		12
	Örökzöldek				24		24
	Cserepes dísznövények				16		16
	Növényismeret gyakorlat		108			140	248
	Gyomnövények felismerése		12				24
	Ivaros és ivartalan úton szaporítható, egynyáriak felismerése		32				36
	Kétnyáriak felismerése		16				12

	Évelők, fűmagkeverékek fajainak felismerése		48				72
	Lombhullató díszfák, díszcserjék, kúszócserjék felismerése					54	66
	Örökzöldek felismerése					48	50
	Cserepes dísznövények felismerése					38	24
11069-16 Kertfenntartás	Kertfenntartás	36					36
	A kertfenntartás alapfogalmai; Zöldfelületek csoportosítása, történelmi áttekintése; Városi zöldfelületek jelentősége	4					4
	Fűfelületek fenntartása	3					3
	Egy- és kétnyári, évelő virágfelületek fenntartása	5					5
	Lombhullató díszfák, díszcserjék fenntartása	6					6
	Gyümölcsfajok fenntartása	2					2
	A szőlő fenntartása	2					2
	Örökzöldek fenntartása	3					3
	Edényes-, kúszó-, talajtakaró növények fenntartása	5					5
	Rózsafelületek és sziklakertek fenntartása	4					4
	Sírkiültetések, fűborítású sportpályák fenntartása	2					2
	Kertfenntartás gyakorlat		144			140	284
	Fűfelületek fenntartása		18				18
	Egy- és kétnyári, évelő virágfelületek fenntartása		72				72
	Lombhullató díszfák, díszcserjék fenntartása		54				54
	Gyümölcsfajok és a szőlő fenntartása					24	24

Örökzöld dísznövények fenntartása					24	24
Edényes-, kúszó- és talajtakaró növények fenntartása					36	36
Rózsafelületek és sziklakertek fenntartása					28	28
Sírkiültetések, füborítású sportpályák fenntartása					28	28
Kertfenntartás műszaki ismeretei	36					36
Gépek, kézi eszközök karbantartása	8					8
Fűnyírók	4					4
Gépi fűrészek, sövénynyírók	5					5
Takarító, síkoságmentesítő, lombszívó gépek	3					3
Kerti növényvédő gépek	5					5
Tápanyag-utánpótlás műszaki berendezései a kertfenntartásban	4					4
Anyagszállítás a kertfenntartásban	3					3
Egyéb kertfenntartó gépek, berendezések (idősfa-átültető gépek, emelőkosaras gépek)	4					4
Kertfenntartás műszaki ismeretei gyakorlat		72			70	142
Gépek, kézi eszközök karbantartása		22				22
Fűnyírók üzemeltetése, karbantartása		20				20
Gépi fűrészek, sövénynyírók üzemeltetése, karbantartása		18				18
Takarító, síkoságmentesítő, lombszívó gépek üzemeltetése, karbantartása		12				12

	Kerti növényvédő gépek üzemeltetése, karbantartása					18	18
	Tápanyag-utánpótlás műszaki berendezéseinek üzemeltetése és karbantartása					18	18
	Anyagszállítás műszaki berendezéseinek üzemeltetése és karbantartása					24	24
	Egyéb kertfenntartó gépek, berendezések üzemeltetése, karbantartása					10	10
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		288	468		175	560	1491
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya		463 óra / 29,7 %					
Gyakorlati óraszámok/aránya		1098 óra / 70,3 %					

2.3.8.4. Kerti munkás

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növényteni ismeretek	2+1		70	2+1	
	Termesztési ismeretek gyakorlat		5			5
	Műszaki alapismeretek	2			1	
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		4			5
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	2			2	
11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák	2			2	
	Kerti munkák gyakorlat		4+1			5

Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám	9	14		8	15
Összes heti/ögy óraszám	23		70	23	

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növényteni ismeretek	72			70		142
	A növény felépítése	24			23		47
	A növények életjelenségei	24			23		47
	Növény- és környezettan	24			24		48
	Termesztési ismeretek gyakorlat		180			175	355
	Termesztés tárgyi feltételei		60			58	118
	Trágyázás, öntözés		60			58	118
	Növényvédelem		60			59	119
	Műszaki alapismeretek	72					72
	Anyagismeret	24					24
	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok	24					24
	A termesztés gépei	24					24
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		144			175	319
	Kéziszerszámok használata		48			58	106
	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok működése		48			58	106
	A termesztés gépeinek működése		48			59	107
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	72			70		142
	Munkavédelmi szabályok	24			23		47
	Tűz- és robbanásvédelem	24			23		47
	Környezetvédelem	24			24		48

11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák	72			70		142
	Gyümölcsös növények telepítése	24			24		48
	Zöldségnövények telepítése	24			23		47
	Szőlő telepítése	24			23		47
	Kerti munkák gyakorlat		144			175	319
	Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata		48			58	106
	Zöldségnövények telepítésének gyakorlata		48			59	107
	Szőlő telepítésének gyakorlata		48			58	106
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		288	468	70	210	525	1491
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya		498 / 31,9 %					
Gyakorlati óraszámok/aránya		1063 / 68,1 %					

2.3.8.5. Asztalosipari szerelő

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti órászáma évfolyamonként

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai	1		70	1	
	Biztonságos munkavégzés gyakorlata		1			1
10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai és gépismeret	3			3	
	Faipari szakmai gyakorlat		6			6
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek	3 +1			3	
	Asztalosipari szerelési gyakorlat		7 +1			7 +2
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	15		7	16

Összes heti/ögy óraszám	213	70	23
-------------------------	-----	----	----

**A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja
évfolyamonként**

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati	
11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai	36			35		71
	Munka- és tűzvédelem	20			20		40
	Környezetvédelmi- és technológiai szabályok	10			9		19
	Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	6			6		12
	Biztonságos munkavégzés gyakorlata		36			35	71
	Faipari szerszámok, eszközök biztonságtechnikája		12			12	24
	Faipari alapgépek biztonságtechnikája		18			17	35
	Munkabiztonság		6			6	12
10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai és gépismeret	108			105		213
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel	32			31		63
	Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámai	32			31		63
	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	12			11		23
	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái	32			32		64
	Faipari szakmai gyakorlat		216			210	426
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel		50			48	98

	Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámai		50	70		48	98
	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése		20			18	38
	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái		96			96	192
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek	108			105		213
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése	30			30		60
	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	42			40		82
	Helyszíni szerelési feladatok	36			35		71
	Asztalosipari szerelési gyakorlat		252			245	497
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése		76			75	151
	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése		176				176
	Helyszíni szerelési feladatok					170	170
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		252	504		245	490	1491
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya		497/31,8 %					
Gyakorlati óraszámok/aránya		1064/68,2 %					

2.3.8.6. Famegmunkáló

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti órászáma évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti órászám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai	1		70	1	

	Biztonságos munkavégzés gyakorlata		1		1
10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai és gépismeret	2		2	
	Faipari szakmai gyakorlat		5		5
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek	2+1		2+1	
	Asztalosipari szerelési gyakorlat		4+1		4+1
10228-12 Gépkezelés	Gépkezelési ismeretek	2		2	
	Gépkezelési gyakorlat		4		4
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	15	8	15
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök órászáma évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	*ögy	elméleti	gyakorlati	
11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai	36			35		71
	Munka- és tűzvédelem	20			20		40
	Környezetvédelmi- és technológiai szabályok	10			9		19
	Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	6			6		12
	Biztonságos munkavégzés gyakorlata		36			35	71
	Faipari szerszámok, eszközök biztonságtechnikája		12			12	24
	Faipari alapgépek biztonságtechnikája		18			17	35
	Munkabiztonság		6			6	12

10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai és gépismeret	72		70	70		142
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kiségekkel	18			18		36
	Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámái	22			20		42
	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	6			6		12
	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái	26			26		52
	Faipari szakmai gyakorlat		180			175	355
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kiségekkel		62			38	100
	Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámái		40			60	100
	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése		12			10	22
	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái		66			67	133
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek	72		70	70		142
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése	18			18		36
	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	36			34		70
	Helyszíni szerelési feladatok	18			18		36
	Asztalosipari szerelési gyakorlat		144			140	284
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése		46			42	88

	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése		98				98
	Helyszíni szerelési feladatok					98	98
10228-12 Gépkezelés	Gépkezelési ismeretek	72			70		142
	Faipari megmunkálás gépei, szerszámai	36			34		70
	Lapanyagok megmunkálása	18			18		36
	Felületkezelés gépei, berendezései	18			18		36
	Gépkezelési gyakorlat		144			140	284
	Faipari megmunkálás gépei, szerszámai		78			74	152
	Lapanyagok megmunkálása		38			30	68
	Felületkezelés gépei, berendezései		28			36	64
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		252	504		245	490	1491
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya		497/31,8 %					
Gyakorlati óraszámok/aránya		1064/68,2 %					

2.3.8.7. Textiltermék-összeállító

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	2+1		70	1+1	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		2			
10114-16 Ruhaipari gyártmánytervezés	Ruhaipari gyártás-előkészítés	1			1	
	Szakrajz	1			1	
	Szakrajz gyakorlat		2			3

	Számítógépes ruhaipari gyártás-előkészítés gyakorlat		1			2
10115-16 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek szabásminta készítése				2	
	Ruhaipari gépek üzemeltetése	1				
	Textiltermékek gyártás-technológiája	2+1			2+1	
	Textiltermékek készítése gyakorlat		9			9
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		9	14		9	14
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Heti óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati	
10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	72	0	70	35	0	107
	Textilipari nyersanyagok	36					36
	Textíliák, kelmék I.	18			18		36
	Textíliák, kelmék II.	18			17		35
	Anyagvizsgálatok gyakorlat	0	72		0	0	72
	Textilipari nyersanyagok		18				18
	Textíliák, kelmék		18				18
	Áruismeret		18				18
	Anyagvizsgálatok		18				18
10114-16 Ruhaipari gyártmánytervezés	Ruhaipari gyártás-előkészítés	36	0	70	35	0	71
	Gyártás-előkészítés	36			35		71
	Szakrajz	36	0		35	0	71

	Szakrajzi alapismeretek	36					36
	Alapszerkesztések, modellezések				35		35
	Szakrajz gyakorlat	0	72		0	105	177
	Alapszerkesztések		36			35	71
	Szabásminta készítés		36			70	106
	Számítógépes ruhaipari gyártás-előkészítés gyakorlat	0	36		0	70	106
	Gyártmányrajz készítés		36				36
	Programfeladatok					70	70
10115-16 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek szabásminta készítése	0	0		70	0	70
	Szabásminta készítés				70		70
	Ruhaipari gépek üzemeltetése	36	0		0	0	36
	Ruhaipari gépek	18					18
	Ruhaipari gépek üzemeltetése	18					18
	Textiltermékek gyártástechnológiája	72	0		70	0	142
	Varrás- és alkatrész-technológia	72			70		142
	Textiltermékek készítése gyakorlat	0	324		0	315	639
	Textiltermékek készítése I.		160		105	265	
	Textiltermékek készítése II.		164		210	374	
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		252	504	245	490	1491	
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya				497/31,84%			
Gyakorlati óraszámok/aránya				1064/68,16%			

2.3.8.8. Lakástextil-készítő

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	3		70	2	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		3+1			4
10118-16 Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák gyártástechnológiája	4			5	
	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat		11+1			10+2
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7	16		7	16
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Heti óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	108	0	70	70	0	178
	Textilipari nyersanyagok	108			20		128
	Textíliák, kelmék I.				25		25
	Textíliák, kelmék II.				25		25
	Anyagvizsgálatok gyakorlat	0	108		0	140	248
	Textilipari nyersanyagok		36				36
	Textíliák, kelmék		36			70	106
	Áruismeret		18			35	53
	Anyagvizsgálatok		18			35	53
10118-16 Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák gyártástechnológiája	144	0	70	175	0	319
	Lakástextíliák gyártástechnológiája	144			175		319
	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat	0	396		0	350	746

	Lakástextíliák készítése		360			315	675
	Lakástextil javító-szolgáltatás		36			35	71
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		252	504			245	490
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya				497/31,84%			
Gyakorlati óraszámok/aránya				1064/68,16%			

2.3.8.9. Szobafestő

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	3		70	1	
	Építőipari alapismeretek gyakorlata		1			
10104-12 Szobafestő, díszítő munkák	Falfelület festése, díszítése	3			2	
	Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata		6+1			8+1
10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák	2			3	
	Tapétázási munkák gyakorlata		6+1			7+1
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	15		6	17
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

**A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja
évfolyamonként**

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati	
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	108			35		143
	Szakmai munka- és balesetvédelem	36					36
	Építési alapismeretek	36			35		71
	Munkajogi és vállalkozási ismeretek	36					36
	Építőipari alapismeretek gyakorlat		36				36
	Építési alapismeretek		12				12
	Műszaki rajz		12				12
	Épületfizika		12				12
10104-12 Szobafestő, díszítő munkák	Falfelület festése, díszítése	108			70		178
	Festési technológiák, anyagok szakmai ismerete	27			20		47
	Festési munkálatok anyag- és gyártásismerete	27			20		47
	Díszítőmunkák, színelmélet, szakrajz	27			20		47
	Szakszámítás	27			10		37
	Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata		216			280	496
	Alapfelületek vizsgálata, bevonatrendszerek elemzése		72			105	177
	Festés készítése különböző felületeken, különböző anyagokkal		72	70		105	177
	Különleges festési technikák, díszítések		72			70	142

10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák	72			105		177
	Tapétázás műveleti sorrendje, eszközei, szerszámai, gépei	36			21		57
	Díszítési technológiák	9			21		30
	Szakszámítás	9			21		30
	Anyagismeret	9			21		30
	Tapéták csoportosítása, gyártásismerete	9			21		30
	Tapétázási munkák gyakorlata		216			245	461
	Felület előkészítés, előkezelés		72			105	177
	Ragasztóanyagok alkalmazása		72			35	107
	Tapétázás, díszítés		72			105	177
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		288	468	70	210	525	
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya		498 / 31,9%					
Gyakorlati óraszámok/aránya		1063 / 68,1%					

2.3.8.10. Számítógépes adatrögzítő

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszama évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
12082-16 Gépírás és irodai alkalmazások	Gépírás és levelezési gyakorlat		8+1	70		7+1
	Irodai alkalmazások gyakorlata		5+1			6+1
12084-16 Üzleti kommunikáció és protokoll	Kommunikáció a titkári munkában	8			8	
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	15		8	15
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

**A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszám
évfolyamonként**

Szakmai követelmény modul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati	
12082-16 Gépírás és irodai alkalmazások	Gépírás és levelezési gyakorlat	0	288	70	0	245	533
	A tízujjas vakírás alapgyakorlatai		30				30
	Billentyűkezelés		146				146
	Az írástechnika megerősítése		60				60
	Sebességfokozás		52			25	77
	Szövegfeldolgozások, szöveggyakorlatok					25	25
	Irodai gépírás gyakorlata					20	20
	Levelezési alapismeretek a titkári munkában					20	20
	Levelezési alapgyakorlatok a titkári munkában					45	45
	Levelezés a hivatali és üzleti életben					65	65
	Komplex levélgyakorlatok					45	45
	Irodai alkalmazások gyakorlata	0	180		0	210	390
	A dokumentumszerkesztés alapgyakorlatai		45				45
	Dokumentumszerkesztés a titkári munkában		45			40	85

	Táblázatok készítése a titkári munkában		45			40	85
	Adatbázisok készítése a titkári munkában		45			40	85
	A prezentáció mint kommunikációs technika					45	45
	A weblapkészítés alapjai					45	45
12084-16 Üzleti kommunikáció és protokoll	Kommunikáció a titkári munkában	288	0		280	0	568
	Üzleti nyelvi kultúra	80					80
	Üzleti kommunikáció	45			40		85
	Protokoll az irodában	45			30		75
	Digitális kommunikáció a titkári munkában	30			30		60
	Nemzetközi protokoll				45		45
	Munkahelyi, irodai kapcsolatok	44			20		64
	Munkahelyi konfliktuskezelés	44			20		64
	Tárgyalástechnika				45		45
	Marketingkommunikáció				50		50
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		288	468		280	455	1491
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya				568 /38,09%			
Gyakorlati óraszámok/aránya				923 /61,90%			

2.3.8.11. Szakácssegéd

2.3.9. Szakmajegyzék szerinti oktatás (2020.09.01-) szakmák

2.3.9.1. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében

	9/E évf. (36 hét)	9. évf. (36 hét)	gyak.* (2 hét)	10. évf. (36 hét)	gyak.* (3 hét)	11. évf. (36 hét)	gyak.* (3 hét)	12. évf. (32 hét)
Közismeret								
Kötött órák	31	10	-	10	-	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1,5	-	1	-	1	-	1
Összesen	34	11,5	-	11	-	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat								
Kötött órák	-	21	70	21	105	21	105	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	1,5	-	2	-	2	-	2
Összesen	-	22,5	70	23	105	23	105	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34	105	heti: 34	105	heti: 34

2.3.9.2. A sajátos nevelési igényű, nem enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében

	9. évf. (36 hét)	gyak.* (2 hét)	10. évf. (36 hét)	gyak.* (3 hét)	11. évf. (36 hét)	gyak.* (3 hét)	12. évf. (32 hét)
Közismeret							
Kötött órák	10	-	10	-	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	1,5	-	1	-	1	-	1
Összesen	11,5	-	11	-	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat							
Kötött órák	21	70	21	105	21	105	21
Szabadon felhasználható órakeret	1,5	-	2	-	2	-	2
Összesen	22,5	70	23	105	23	105	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	70	heti: 34	105	heti: 34	105	heti: 34

2.3.9.3. Festő, mázoló, tapétázó

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám										
		9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam	
		e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5+0,5		70			105			105		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.										0,5	
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.										2	
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	1			2						0,5	
	Építőipari alapismeretek gyakorlat		1									
10104-12 Szobafestő, díszítő munkák	Falfelület festése, díszítése	2			2			2+1				
	Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata		7			5			6+1			
10103-12 Mázolási munkák fa-, fal-, fém és speciális felületeken	Mázolás	2,5+0,5			2			2			3+1	
	Mázolás technológiája		7+1			5			6			6+1
10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák				1+1			2			3	
	Tapétázási munkák gyakorlata					4+1			3			6
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		6+1	15+1		7+1	14+1		6+1	15+1		9+1	12+1
Összes heti/ögy óraszám		21+2		70	21+2		105	21+2		105	21+2	

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám											Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam		
		e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	18		70			105			105			18
	Munkavédelmi alapismeretek	4										4	
	Munkahelyek kialakítása	4										4	
	Munkavégzés személyi feltételei	2										2	
	Munkaeszközök biztonsága	2										2	
	Munkakörnyezeti	2										2	

	segédanyagának anyagismerete											
	Mázolás technológiája		252		180		216		192	840		
	Alapfelület vizsgálat, bevonatrendszer elemzése		84		60		72		64	280		
	Mázolás készítése különböző felületeken		84		60		72		64	280		
	Mázolt felület felújítása		84		60		72		64	280		
10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák			36		72		96		204		
	Tapétázás műveleti sorrendje, eszközei, szerszámai, gépei			12		24		12		48		
	Díszítési technológiák			6		12		24		42		
	Szakszámítás			6		12		24		42		
	Anyagismeret			6		12		24		42		
	Tapéták csoportosítása, gyártásismerete			6		12		12		30		
	Tapétázási munkák gyakorlata				144		108		192	444		
	Felület előkészítés, előkezelés				72		54		64	190		
	Ragasztóanyagok alkalmazása				36		18		64	118		
Tapétázás, díszítés				36		36		64	136			
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		216	540	252	504	216	540	288	384	2940		
Összes éves/ögy óraszám:		756		756		756		672		3220		
Elméleti óraszámok/aránya				972 / 30,19%								
Gyakorlati óraszámok/aránya				2248 / 69,81%								

2.3.9.4. Kőműves

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám										
		9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam	
		e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy
11499-12 Foglalkoztatás II	Foglalkoztatás II			70			105			105	0,5	
11497-12 Foglalkoztatás I	Foglalkoztatás I										2	
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	1			2						0,5	
	Építőipari alapismeretek gyakorlat		1+1									
11275-16 Falazás, vakolás	Falazás, vakolás	3			2			1			1	

	Falazás, vakolás gyakorlat		7+1		6+1		3+1		3+1
10274-16 Beton és vasbeton szerkezetek	Beton és vasbeton szerkezetek	2		2		2		1	
	Beton és vasbeton szerkezetek gyakorlat		7		5		4		2
10277-16 Szigetelés	Szigetelés			1		1		1	
	Szigetelés gyakorlat				3+1		3		2
11725-16 Térburkolás	Térburkolás					1		1	
	Térburkolás gyakorlat						3		2+1
11726-16 Kiegészítő kőműves	Kiegészítő kőműves feladatok					1		2	

feladatok	Kiegészítő kőműves gyakorlat							2+1			3	
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		6	15+2		7	14+2		6	15+2		9	12+2
Összes heti/ögy óraszám		21+2		70	21+2		105	21+2		105	21+2	

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám											Összesen	
		9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam			
		e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy		
11499-12 Foglalkoztatás II	Foglalkoztatás II	0	0	70	0	0	105	0	0	105	15	0	15	
	Munkajogi alapismeretek											3		3
	Munkaviszony létesítése											4		4
	Álláskeresés											4		4
	Munkanélküliség											4		4
11497-12 Foglalkoztatás I	Foglalkoztatás I	0	0		0	0		0	0		62	0	62	
	Nyelvtani rendszerezés 1										9		9	
	Nyelvtani rendszerezés 2										9		9	
	Nyelvi készségfejlesztés										24		24	

	Munkavállalói szókinsz										20		20
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	36	0		72	0		0	0		16	0	124
	Szakmai munka és balesetvédelem	36											36
	Építési alapismeretek				72								72
	Munkajog és vállalkozási ismeretek										16		16
	Építőipari alapismeretek gyakorlat	0	36		0	0		0	0		0	0	36
	Építési alapismeretek		12										12
	Műszaki rajz		12										12
	Épületfizika		12										12
10275-16 Falazás, vakolás	Falazás, vakolás	108	0		72	0		36	0		31	0	247
	Falszerkezetek anyaga	36											36
	Műszaki rajz és kitűzési ismeretek	36											36
	Falszerkezetek készítése	36											36

	Kiselemes falszerkezetek, boltozatos és kémények készítése				36			36				72
	Vakolási ismeretek				36							36
	Falazás és vakolás szakmai számítás									31		31
	Falazás, vakolás gyakorlat	0	252		0	216		0	108	0	93	669
	Mérés és kitűzés		36			36						72
	Falszerkezetek		108			36			36			180
	Kiselemes szerkezetek és kémények készítése		36			36			36		31	139
	Beltéri vakolási munkák		36			36			36		31	139
	Kültéri vakolási munkák		36			72					31	139
	Beton és vasbeton szerkezetek	72	0		72	0		72	0	31	0	247
	Beton és vasbeton szerkezetek anyagai	36			18							54
	Beton, vasbeton szerkezetek és zsaluzatok				36			18				54
10274-16 Beton és vasbeton szerkezetek												

10277-16 Szigetelések	Betonozási munkák eszközei, gépei és technológiája	36			18						54
	Előregyártott vasbeton szerkezetek						36				36
	Beton és vasbeton szakmai számítás						18		31		49
	Beton és vasbeton szerkezetek gyakorlat	0	252		0	180	0	144	0	62	638
	Beton és vasbeton előállítás		72			72		36			180
	Beton és vasbeton szerkezetek készítése		108			72		72		31	283
	Előkészítő munkák		72			36		36		31	175
	Szigetelés	0	0		36	0	36	0	31	0	103
	Vízszigetelés				36						36
	Hő- és hangszigetelés						36				36
	Szakmai számítás								31		31
	Szigetelés gyakorlat	0	0		0	108	0	108	0	62	278
	Vízszigetelés készítése					36		36			72
	Hő- és hangszigetelés készítése					36		36		31	103
	Homlokzati hőszigetelő rendszer készítése					36		36		31	103

11725-16 Térburkolás	Térburkolás	0	0		0	0		36	0		31	0	67
	Térburkolás előkészítő munkái							14					14
	Térburkolás készítése							20					20
	Térburkolás tervei, anyagszükséglete										31		31
	Fogyasztóvédelmi alapismeretek							2					2
	Térburkolás gyakorlat	0	0		0	0		0	108		0	62	170
	Térburkolás követelményei, tervei, anyagszámítása								36			15	51
	Térburkolás előkészítő munkái								36			16	52
	Térburkolás készítése, befejező munkálatok								36			31	67
11726-16 Kiegészítő kőműves feladatok	Kiegészítő kőműves feladatok	0	0		0	0		36	0		62	0	98
	Kőműves műszaki ismeretek							36					36
	Bontás és átalakítás										15		15
	Nyílászáró szerkezetek										16		16
	Munkavédelem és szakmai előírások										31		31
	Kiegészítő kőműves feladatok gyakorlat	0	0		0	0		0	72		0	114	186

	Nyílászáró beépítés							36			31	67	
	Bontás							36			31	67	
	Javítás, átalakítás és egyéb kőműves munkák										52	52	
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		216	540		252	504		216	540		279	393	2940
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	756		105	756		105	672		3220

2.4. Készségfejlesztő Iskola

A nevelő-oktató munka tervezése

A választott kerettanterv alapján a helyi sajátosságoknak, az iskola arculatának, környezeti igényének megfelelően elkészült helyi tanterv

Kiemelt szerepet kap tervező munkánkba a komplex, sérült specifikus egyéni fejlesztés, illetve a tehetséggondozás

Az alkalmazott kerettantervek megnevezése

- **Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9-10 évfolyamának közismereti tanterve**
- **Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11-12 évfolyamának közismereti tanterve**
- **A közép súlyos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9-10 évfolyamának közismereti tanterve**
- **A közép súlyos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11-12 évfolyamának közismereti tanterve**
- **Készségfejlesztő (gyakorlati) kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára**

/ Háztartástan – életvitel készségfejlesztő kerettanterv, Udvaros készségfejlesztő kerettanterv / Irodatechnikai eszközök használata készségfejlesztő kerettanterv / Kert és parkápoló készségfejlesztő kerettanterv/ Konyhai kisegítő készségfejlesztő kerettanterv / Kisegítő takarító készségfejlesztő kerettanterv / Textil és fonalmentő készségfejlesztő kerettanterv

2.4.1. A közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamának közismereti helyi tanterv

A közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A tanulási képességet a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében elsősorban a *kognitív képességek* eltérései határozzák meg. Jellemző az idegrendszer (elsősorban a központi, de gyakran a környéki is) struktúrájának átfogó érintettsége. Az *érzékelés* gyakran differenciálatlanabb, így a releváns ingerek, *észleletek* feldolgozási folyamata – detektálása (felfedezése-tudatosítása), szelektálása (az adott helyzetben lényegesek szűrése, kiemelése) – is nehezített. Gyakran tapasztaljuk az önkéntelen *figyelem* ingadozását, csapongását különféle ingerforrások között, vagy merev megtapadását egy-egy dolognál. A figyelem szándékos fókuszálása, irányítása nagy erőfeszítést kíván, így hamarabb alakul ki fáradtság. Ennek megnyilvánulási formái lehetnek rendhagyók, pl. ingerlékenység, kapkodó munkavégzés, indokolatlanul gyakori mosdóba vagy egyéb helyre kéredzkedés, egyéb elkerülő magatartás (állandó orrfújás, ceruzahegyezés vagy bármi, az egyénre jellemzően). Az *emlékezeti* funkciókra jellemző, hogy a munkamemória egyszerre kevesebb, sok esetben csupán egy-egy új elemet tud befogadni. A hosszú távú tárbá nehezebben rögzülnek új elemek. A felejtés kevésbé jellemző, de a felidézéshez gyakran szükségesek a megfelelő kulcsingerek. A felidézést jelentősen támogatja, ha az adott dologhoz, ismerethez a tanulónak pozitív érzelmi kötődése van. A *gondolkodás*ban a megszokott sztereotípiák fontos támpontokat adnak, ugyanakkor ezek okozzák más kontextusban a rigiditást (gondolkodásbeli merevséget, rugalmatlanságot) is. Általában az egy szempont szerinti ítéletalkotás, az egyenes következményes következtetések, a ha-akkor összefüggések felismerése jól

alkalmazható. Az új ismeret korábbiakhoz való kötése, változó kontextusban való értelmezése, rugalmas alkalmazása, azaz az ismeretek generalizálása nehezített.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatják a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékossággal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek. A Nat. szerint meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok egyes esetekben összevontan, integráltan jelennek meg. Az egyes eltérő megnevezésű tantárgyak Nat. műveltségi terület és tantárgy szerinti megfeleltetése az „A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok” cím alatt történik meg.

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola 9-10. közismereti évfolyamai az általános iskolai nevelés-oktatás koncepcionális folytatása. A nevelés-oktatás célja az általános iskolában elsajátított életkezdéshez, pályaválasztáshoz kapcsolódó ismeretek megerősítése, a gyengébb vagy sérült funkciók fejlesztése, kompenzálása, a felnőtt életben elérhető munkatevékenységek iránti motiváció felkeltése, a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges kompetenciák, magatartásformák kialakítása, a gyakorlati képzés sikerének megalapozása.

A tanuló megismeri a gyakorlati évfolyamok munkatevékenységeit, felkészül a gyakorlati ismeretek és tevékenységek elsajátításának megkezdésére. A képzés során a tanuló megismeri, fokozatosan magáévá teszi és elfogadja a reális, képességeit, érdeklődését, lehetőségeit figyelembe vevő, számára elérhető életperspektívát, kialakítja céljait.

Megismeri és alkalmazza a segítségkérés és elfogadás aktuális helyzetéhez szükséges formáit, társas kapcsolataiban és kommunikációjában kialakul a megfelelő önbizalomra épülő bátorság, a helyes önértékelésen alapuló közösségi magatartás. Az eltérő tanulási képességek miatt szükséges az egyéni megsegítés és bánásmód alkalmazása, folyamatosan szem előtt tartva a gyakorlati felkészítés eredményességének megalapozását. Különösen nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati tevékenységekkel és a munkavállalással kapcsolatosan a kommunikáció fejlesztésére a beszéd értése és a beszédprodukció, illetve alternatív kommunikációs eszközök területén egyaránt. A tevékenységek elsajátításának érdekében fontos a nagymozgásos fejlesztés a megfelelő állóképesség kialakulásához, a finommotoros koordináció fejlesztése a sikeres munka- és feladatvégzéshez. A készségfejlesztő iskola olyan nyitott szellemiségű, befogadó intézmény, amelyben minden tanuló számára lehetővé válik a képességeinek megfelelő ismeretek elsajátítása, a munkatevékenységekben rejlő sikerélmény biztosítása, az eltérő adottságok elfogadása és a tanulói közösség ösztönző erejének, lendületének kiaknázása.

Fejlesztési területek - nevelési célok

A tanuló a készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamain erkölcsi nevelés területén megismeri a felnőtt életet strukturáló szabályrendszereket, a szabályok betartásának fontosságát. Felismeri a cselekvéseket és döntéseket befolyásoló értelmi és érzelmi motívumokat, megkülönbözteti a kíváncsi és a nem megfelelő viselkedési formákat a társas érintkezésben. Folyamatosan alakulnak ismeretei a társait érintő érzelmi kapcsolatokról, megéli és tudatosan irányítja saját érzéseit, kiemelten a türelem, az együttérzés, a segítőkészség területén. A képzés során fejlődnek a tanuló ismeretei a nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a társadalom szerkezetéről, a hétköznapi életben végzett munkatevékenységek társadalmi hasznosságáról, a közös nemzeti értékteremtésben az egyének munkavégzési feladatáról. Erősödik szűkebb környezetével és közösségével való együttműködése. Aktívan részt vesz társadalmi rendezvényeken és külsőségeiben is megjeleníti a társadalmi ünnepek, megemlékezések szimbólumait.

Testi és lelki egészségre nevelés: a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók fizikai-morfológiai adottságai a kóreredettől függően igen sokfélék lehetnek, ezért az általános – Nat-ban megfogalmazott – célkitűzéseken túl szükséges az egyedi adottságokra, szükségletekre és lehetőségekre is tekintettel lenni. Érvényesülnie kell a korrekció és a kompenzáció elvének. Esetenként más szakemberekkel (ortopéd szakorvos, neurológus, konduktor, gyógytornász, szomatopedagógus stb., lelki egészség terén pszichológus, pszichiáter, családgondozó, védőnő) való együttműködés, konzultáció is szükséges lehet.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése: kiemelt területe a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelésének, szoros összefüggésben az önállóság fejlesztésével. Ugyanakkor adottságaiknál fogva sokan töredékesen képesek kibontakozni ezen a téren. Tanulóinknál kiemelt feladat annak megtanítása, hogy ismerje fel és tudja kifejezni saját érzelmeit, legyen tisztában saját erősségeivel és ismerje fel saját határait, bizonytalanságait. Ehhez igazodóan legyen képes segítséget kérni és elfogadni, ehhez ismerje meg környezetében a segítő személyek körét, az érdekképviselői szerveket. A szükségletalapú támogatás rendszerében képességeihez, adottságaihoz mérten optimális módon igazodjon el és tudja érvényesíteni érdekeit.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés: a Nat által összefoglaltak konkrét helyzetekben, a középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló saját életterére, napi kapcsolataira jellemző módon kell, hogy megjelenjenek. Kiemelt fontosságú a valóságérzés, hitelesség, beláthatóság. Az egészséges öntudat fejlesztése mellett kiemelten fontos olyan szokásrendszer következetes jelenléte az iskolai nevelés során, amely

interiorizálása (belső meggyőződésé, élete részévé válása) a tanuló részéről elősegíti a hétköznapi életben való eligazodást, a szükséges alkalmazkodást.

Médiatudatosságra nevelés: a középújsúlyos értelmi fogyatékos tanulók kommunikációs adottságai nagyon eltérőek, de tartalmi és/vagy formai tekintetben többnyire elmaradnak a korosztályi sajátosságoktól. Épp ezért kiemelt jelentőségű a beszélt és az írott nyelv használatának és befogadásának gyakorlása, fejlesztése tartalmi és formai, mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt. Ahol jelentősebb akadályokba ütközik a szokásos csatornák alkalmazása, mindenképp indokolt az augmentatív és alternatív kommunikáció lehetőségei közül az adott tanuló számára legmegfelelőbb kiválasztása és tanítása, így biztosítva a kommunikáció jelentőségének és lehetőségeinek megtapasztalását. A médiahasználat ennek egyik eszköze is lehet. A médiumok, a különféle közösségi oldalak, információk megismertetése során kiemelten szükséges a felelősségteljes használatra tanítás, ezáltal az esetleges abúzusok (visszaélések, kihasználások, bántalmazások) megelőzése, tekintettel arra, hogy az értelmi akadályozottsággal gyakran együtt jár a rejtett szándékok fel nem ismerése, a naivitás.

A tanulás tanítása, pályaorientáció: Középújsúlyos értelmi fogyatékos személyek esetében nem várható teljes önállóság e téren. A pedagógus fő feladata a személyiség kibontakoztatása, a tehetséggondozás, az egyéni hajlamok, érdeklődési kör megismerése és a tanuló támogatása az ebben való kiteljesedésben. Az eredményes tanulási stratégiák, a leghatékonyabb segítségnyújtási formák egyénre szabottan, differenciáltan jelennek meg. Fontos, hogy az egyént érintő döntésekbe mindig bevonják a középújsúlyos értelmi fogyatékos személyt, belátható és érthető érveket, szempontokat mutassanak fel, megfelelően a „semmit rólunk nélkülünk” alapelvnek.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: Kiemelkedően fontos a közvetlen társadalmi és természeti környezet megismerésének és az ezekkel való harmonikus kapcsolat kialakulásának elősegítése. A középújsúlyos értelmi fogyatékos tanulók elsősorban saját élményeken keresztül, tapasztalás révén ismerkedhetnek nemzeti kultúránk értékeivel. A hazai – nem hazai, magyar – nem magyar kategóriákat többségük megtanulja értelmezni, és a sokszínűség, más nyelvek, kultúrák felfedeztetése, a kölcsönös tisztelet elemi megtapasztalása is elérhető. A nevelés egyik sarkalatos pontja az olyan szociális, kommunikációs, kognitív készségek fejlesztése, amelyek megkönnyítik és teljesebbé teszik a szűkebb és tágabb személyes, közösségi és társadalmi környezetben való eligazodást, részvételt. Ennek módja, mértéke nagy egyéni eltéréseket mutat, de túlnyomó többségük felnőttkorra is több-kevesebb támogatást igényel jogainak gyakorlásában, elemi kötelelességeinek tudatosításában (pl. okiratok jelentősége), változó társas-viselkedési helyzetek megfelelő értelmezésében és az ezekhez való alkalmazkodásban.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén a tanuló felkészül a felnőtt élettel összefüggő állampolgári és demokratikus jogok és kötelelességek gyakorlására, megismeri a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Iskolai keretek között felkészül a döntések meghozatalában való felelősségre, igyekszik saját jogainak és érdekeinek megfelelő keretek között érvényt szerezni és ebben segítséget igénybe venni.

A készségfejlesztő iskolai képzés során erősödik a tanulóban a *fenntarthatóság, környezettudatosság* területén a környezete megóvására való igény, megismeri és elkerüli a környezetet károsító tevékenységeket. Odafigyelt hétköznapijaiban az anyagokkal, energiával történő takarékosagra, igényeit a szükségletekhez és lehetőségeihez hangolja.

A gazdasági és pénzügyi nevelés területén a tanuló megismeri a társadalmi munkamegosztás alapjait, a munkabér és más támogatások beosztásának fontosságát, a gazdálkodással összefüggő ügyintézők formáit. Tovább formálódnak ismeretei a pénz értékéről, a beosztó családi költségvetés betartásáról.

A készségfejlesztő iskolai tanuló a *médiatudatosságra nevelés* eredményeképpen gyakorlottan használja az elektronikus információ hordozókat, képes tevékenységeihez, szórakozásaihoz a megfelelő felhasználás alkalmazására. Óvatosan kezeli a médiumok felhasználásában az információk hitelességét, vigyáz személyiségének védelmére. A szabadidő eltöltése során ügyel a média túlsúlyának elkerülésére.

A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	5*	5*	360
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	1	72
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	2*	2*	144
Művészetek	Ének-zene	2	2	144
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	2*	2*	144
Technológia	Digitális kultúra	2	2	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Egyéb	Életvitel és gyakorlat	4	4	288
	Gyakorlati képzés előkészítése	2	2	144
	Szabad időkeret	3	3	216
Összesen		34	34	

*A szabadon tervezhető órakeretet:

- a 9. és 10. évfolyamon a kommunikáció, környezet – és egészségvédelem, ábrázolás-alakítás tantárgyakra használtuk fel.

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

2.4.2. Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő- oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola

11-12. évfolyamának közismereti helyi tanterv

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A tanulási képességet a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében elsősorban a *kognitív képességek* eltérései határozzák meg. Jellemző az idegrendszer (elsősorban a központi, de gyakran a környéki is) struktúrájának átfogó érintettsége. Az *érzékelés* gyakran differenciálatlanabb, így a releváns ingerek, *észleletek* feldolgozási folyamata – detektálása (felfedezése-tudatosítása), szelektálása (az adott helyzetben lényegesek szűrése, kiemelése) – is nehezített. Gyakran tapasztaljuk az önkéntelen *figyelem* ingadozását, csapongását különféle ingerforrások között, vagy merev megtapadását egy-egy dolognál. A figyelem szándékos fókuszálása, irányítása nagy erőfeszítést kíván, így hamarabb alakul ki fáradtság. Ennek megnyilvánulási formái lehetnek rendhagyók, pl. ingerlékenység, kapkodó munkavégzés, indokolatlanul gyakori mosdóba vagy egyéb helyre kérérdzkedés, egyéb elkerülő magatartás (állandó orrfújás, ceruzahegyezés vagy bármi, az egyénre jellemzően). Az *emlékezeti* funkciókra jellemző, hogy a munkamemória egyszerre kevesebb, sok esetben csupán egy-egy új elemet tud befogadni. A hosszú távú tárbá nehezebben rögzülnek új elemek. A felejtés kevésbé jellemző, de a felidézéshoz gyakran szükségesek a megfelelő kulcsingerek. A felidézést jelentősen támogatja, ha az adott dologhoz, ismerethez a tanulónak pozitív érzelmi kötődése van. A *gondolkodásban* a megszokott sztereotípiák fontos támpontokat adnak, ugyanakkor ezek okozzák más kontextusban a rigiditást (gondolkodásbeli merevséget, rugalmatlanságot) is. Általában az egy szempont szerinti ítéletalkotás, az egyenes következményes következtetések, a ha-akkor összefüggések felismerése jól alkalmazható. Az új ismeret korábbiakhoz való kötése, változó kontextusban való értelmezése, rugalmas alkalmazása, azaz az ismeretek generalizálása nehezített.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;

- igény szerint sajátos, a fogyatékkal élőkkel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar nyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékkal élőkkel, sajátos nevelési igényűekkel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek. A Nat. szerint meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok egyes esetekben összevontan, integráltan jelennek meg. Az egyes eltérő megnevezésű tantárgyak Nat. műveltségi terület és tantárgy szerinti megfeleltetése az „A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok” cím alatt történik meg.

Témakörök

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben – adaptált formában – lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola tanulói számára készült kerettanterv célja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan a képességeknek és érdeklődésnek megfelelő gyakorlati tevékenységek kiválasztása, a minél teljesebb körű felkészítés az iskola utáni gyakorlati feladatok ellátására. Az évfolyamok közismereti tantárgyai a 9-10. évfolyamokon elért tudásra építenek, azt megerősítik a gyakorlati képzés céljainak és feladatainak függvényében. A képzés célja, hogy kialakítsa a tanulóban az igényt a felnőtt életben szükséges tevékenységek elsajátítása, ellátása és minél önállóbb gyakorlása iránt, támogassa a gyakorlati műhelyekben elengedhetetlen praktikus készségek, figyelem, fegyelem, motiváció, pontosság, türelem kialakulását. A képzés feladata a munkafolyamat

ellátásának, a munkatevékenységeket támogató készségeknek tudatos, célorientált fejlesztése, a kitartás megalapozása. A képzés során törekedni kell az egyéni képességstruktúra feltérképezésére és minél teljesebb körű fejlesztésére az eltérő szükségletek alapján. A gyakorlati oktatás során szem előtt kell tartani a hétköznapi életben előforduló felhasználások bemutatását, a gyakorlatias elsajátítást, a tevékenységek szükségességének példáit a felnőtt életben előforduló helyzetekben. A képzés alatt minél több lehetőséget kell adni a szituációs helyzetekben történő megértésre, gyakorlásra. A készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamain a gyakorlati tevékenységek elméleti ismereteit, alapjait is a gyakorlatban, folyamatos bemutatás, ismételtes, gyakorlás keretében célszerű elsajátíttatni.

Törekedni kell az egyéni különbségekből, sajátos nevelési igényből adódó tevékenységválasztásra és az egyéni életutak alakulásában szerepet játszó lehetőségek minél teljesebb körű felismertetésére és elfogadására. Kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavégzéshez szükséges szociális készségek, kommunikáció, a közösségi magatartás, a kölcsönös segítség, a csapatszellem fejlesztésére. Mindezek eléréséhez fontos a tevékenykedésre, az aktív felnőtt életre ösztönző, cselekvéseken alapuló, a szellemi és fizikai aktivitásra ösztönző, motivált légkör megteremtése.

Fejlesztési területek, nevelési célok

A készségfejlesztő iskolai tanuló a gyakorlati évfolyamokon az erkölcsi nevelés területén szociális kapcsolataiban felkészül a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésre, megismeri a munkatársi kapcsolat kialakításához szükséges alapelveket. Képes társas kapcsolataiban a közösségi magatartás alapvető formáinak megtartására, alkalmazására, fejlődik feladatainak elvégzéséhez szükséges kötelességtudata. Megismeri és elfogadja az egyéni különbségekből adódó praktikus lehetőségeket, kialakul az egymás segítése iránt érzett igény.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a tanuló érdeklődik környezete szokásai és hagyományai iránt, bővülnek ismeretei a társadalom és az őt körül vevő közösség ünnepeiről, jeles helyszíneiről. Kötdik és aktívan részt vesz a helyi megemlékezéseken, felismeri a haza legfontosabb értékeit és szimbólumait.

A tanuló az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén megismeri és iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus döntési szabályokat, igényli a saját hétköznapi életét meghatározó körülmények megismerését, a befolyásoló tényezőket figyelembe vevő választás lehetőségét, az önálló döntés szabadságát, aktívan részt vesz a közösség döntéshozatalában. Törekszik a társadalmi elvárásoknak megfelelő magatartásformák, jogok és kötelezettségek betartására.

A tanuló önismeretének és társas kapcsolati kultúrájának fejlesztése során megismeri és elfogadja reális életlehetőségeit, kialakul igénye a felnőtt élet kapcsolatai iránt, tudatosan gyakorolja a különböző helyzetekben szokásos viselkedésformákat. Fejlődik önbizalma, önértékelése, felismeri az érzelmi élet fontosságát és irányíthatóságát. Személyes kapcsolataiban kerüli a túlzott bizalmaskodást, kialakul magatartásában a felnőtt mértéktartás. A tanuló tudatosan törekszik a testi és lelki egészségre nevelés területén az egészséges életmód szabályainak betartására, ismeri és kerüli a káros hatásokat.

Megalapozódik a munkatevékenységek megkezdéséhez szükséges fizikai és lelki alkalmasság, fejlődik a kitartás, a tevékenységek végig vitelének igénye.

A készségfejlesztő iskolai évfolyamokon a tanulóban mélyül a családi életben elfoglalt szerepének ismerete, társas kapcsolataiban felismeri az érzelmi kötődések és kapcsolatok új formáit. Megismeri felnőtt élete családi életlehetőségeit, a családi, lakóotthoni együttélések alternatíváit. Gyakorolja a konfliktushelyzetek megoldásának lehetőségeit, törekszik a nézeteltérések kulturált megoldására, a kialakult kompromisszumokat elfogadja.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanulóban megerősödik a másokra való odafigyelés igénye, szívesen törekszik közösségben a segítségnyújtásra. Felismeri gyakorlati tevékenységében az önmaga és mások testi és lelki épségének megóvása érdekében szükséges körültekintő magatartás fontosságát.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területén a készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás tovább tudatosítja a tanulóban az egyén és a környezet egymásra hatásának jelentőségét, a környezet kímélésének fontosságát. Felkészít a munkatevékenységek végzése közben és a mindennapi felnőtt élet tevékenységeiben felmerülő környezeti hatások megértésére, a káros jelenségek elkerülésére, az elvárható óvatosság és mértéktartás szem előtt tartására.

A pályaaorientációs fejlesztés során a tanuló felkészül a gyakorlati képzést követően a számára elérhető munkatevékenységben történő részvételre, amelynek része az alapvető képességek és készségek feltérképezése mellett az egyéni motivációk és elképzelések összehangolása. A képzés fő felelőssége a tanuló érdekében a pályaaorientáció terén egyénre szabott megoldásokkal az érdeklődés, az alkalmasság és lehetőségek függvényében a megfelelő képzési profil kialakítása.

Gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló ismeretei bővülnek a felnőtt társadalom munkamegosztásának rendjéről, a családban elvárható feladatokról és a személyes felelősségi körébe tartozó lehetőségekről. Tudatosul az anyagokkal és energiával történő takarékoság fontossága, az életvitel tervezésének, a gazdálkodásnak a jelentősége a mindennapi életben.

A médiatudatosságra nevelés során a tanuló elsajátítja az elektronikus információhordozók célszerű és szükségszerű felhasználását, felismeri a virtuális valóság és „igazi” valóság közötti eltéréseket, fenntartással fogadja a média híreket. Megismeri a munkatevékenységekhez szükséges információk elérésének lehetőségeit.

Tanulás tanítása terén a tanuló igényli a gyakorlatba ágyazott ismeretsajátítást, elfogadja a folyamatos önképzés szükségességét a változó világhoz történő alkalmazkodás érdekében.

Fejleszti és alkalmazza az önképzésben az iskolai pályafutása során elsajátított tanulási technikákat. Megőrzi kíváncsiságát a környezet változásai iránt és igyekszik a változásokat beépíteni ismereteibe, alkalmazni az új lehetőségeket.

Egységesség és differenciálás

A készségfejlesztő iskolában az egységesség és differenciálás elve az azonos életkori csoportokban történő oktatási rendszerben is biztosítja az egyéni haladási ütemnek, az eltérő képességeknek, a reális életlehetőségeknek a figyelembe vételét, az adaptív oktatás alkalmazását.

Az adaptív oktatás lehetőséget ad az eltérő képességű, másodlagos sérülésekkel is küzdő tanulók számára egyéni tanulási utak kijelölésére, a rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások támogató jellegének tervezésére. A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségterületek elsajátításán, hanem a meglévő képességelőnyökre építve az alapvető kompetenciák kialakításán van. Az évfolyamokon a tanulók felkészülnek az eltérő érdeklődés és kompetenciastruktúra szerint a felnőtt életben betölthető eltérő lehetőségek megismerésére, kiválasztására. Az gyakorlati évfolyamok során a differenciálást legfőképpen az egyéni életlehetőségek, képességek felismertetésén keresztül az eltérő felnőtt életkori tevékenységek és a különböző életcélok kitűzésével kell elérni.

A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam	
		Heti	Heti	2 éves
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	2*	2*	144
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	1*	1*	72
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	1	1	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Szabad időkeret		2	2	108

Közismeret összesen		12	12	864
Gyakorlati tevékenység	Készségfejlesztő kerettantervek	20*	20*	1440
Szabad készségfejlesztő időkeret		2	2	144
Készségfejlesztő időkeret összesen		22	22	1 584
Összesen		34	34	2 448

*A szabadon tervezhető órakeretet:

- a 11. és 12. évfolyamon a kommunikáció, számolás-mérés tantárgyra használtuk fel.

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

Háztartástan – életvitel készségfejlesztő kerettanterv

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A készségfejlesztő kerettanterv témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Konyhatechnika	240	130	130
2. Takarítás	72	41	41
3. Mosás	32	21	21
4. Vasalás	32	20	20
5. Varrás	80	41	41
6. Virágápolás	32	16	16

7. Lakáskultúra	30	15	15
Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29

KERT- ÉS PARKÁPOLÓ KÉSZSÉGFEJLESZTŐ KERETTANTERV

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
A kert és parkápoláshoz szükséges általános ismeretek			
1. Anyag-és eszközismeret	30	15	15
2. Éghajlati ismeretek, tanulmányi séta /szabadon tervezhető órakeret/	20	10	10
3. Talajtani ismeretek	20	10	10
Park és kertfenntartási ismeretek			
4. A parkot, kertet alkotó növények és szaporításuk	34	17	17
5. A parkot, kertet, díszkertet alkotó növények ápolása	40	20	20
Munka és környezetvédelmi ismeretek			
6. Baleset megelőzés az iskolában	20	10	10
7. Baleset megelőzés a gyakorlatokon	24	12	12
8. Teendők balesetek bekövetkezésekor	12	6	6
9. Környezetünk védelme	16	8	8
Szakmai gyakorlat			
10. Gyakorlati anyag- és eszközismeret	20	10	10

11. Park és kertfenntartási gyakorlatok	100	50	50
12. A parkokat, kerteket, díszkerteket alkotó növények ápolása gyakorlat.	408	204	204
13. A parkok, kertek műtárgyainak fenntartása	34	17	17
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

TEXTIL- ÉS FONALMENTŐ KÉSZSÉGFEJLESZTŐ KERETTANTERV

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Anyagismeret/ fonalmentés	32	16	16
2. Anyagismeret/ textilmentés	32	16	16
3. Eszközhasználat, baleset megelőzés	32	16	16
4. Fonalmentés menete	120	60	60
5. Textilmentés menete	142	71	71
6. Kapcsolódó más gyakorlati tevékenységek (üzemlátogatás, tanulmányi séta)	24	16	8
7. Mérés, csomagolás, tárolás	16	8	8
8. Textil és fonalmentés termékeinek mindennapi hasznosítása	72	40	32
9. Ismétlés, rendszerezés	48	16	32
Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29

KONYHAI KISEGÍTŐ KÉSZSÉGFEJLESZTŐ KERETTANTERV

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Munka-, tűz és balesetvédelmi ismeretek	48	24	24
2. Egészségvédelmi és környezetvédelmi ismeretek	48	24	24
3. Áruismeret – Tárolás	48	24	24
4. Konyhai előkészítő eljárások	186	93	93
5. Konyha gépei és berendezései	48	24	24
6. Mosogatási tevékenységek	200	100	100
7. Takarítási tevékenységek	200	100	100
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

IRODATECHNIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA KÉSZSÉGFEJLESZTŐ KERETTANTERV

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	4
2 éves órakeret	288
Ebből kötött	259
Szabadon tervezhető órakeret	29

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Számítógép-kezelés	64	32	32
2. Irodatechnikai készülékek alkalmazása	65	32	33
3. Dokumentumkészítés	68	34	34
4. Játékprogramok	26	13	13
5. Internethasználat	36	18	18
Szabadon tervezhető órakeret	29	15	14

HABILITÁCIÓS CÉLÚ MUNKAVÉGZÉS INTEGRÁLT MUNKAVÉGZÉSRE NEM KÉPES TANULÓK RÉSZÉRE KÉSZSÉGFEJLESZTŐ KERETTANTERV

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	4
2 éves órakeret	288
Ebből kötött	260
Szabadon tervezhető órakeret	28

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. A munka világa. Tanulás, tehetség. Pályaválasztás.	20	12	8
2. A munkafolyamatokhoz tartozó anyag- és eszközismeretek.	32	20	12
3. Gyakorlati munkavégzés.	208	98	110
Szabadon tervezhető órakeret	28	14	14

KISEGÍTŐ TAKARÍTÓ KÉSZSÉGFEJLESZTŐ KERETTANTERV

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11. – 12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11. – 12.	11.	12.
1.Takarítás	528	264	264
2.Mosás-vasalás	60	30	30
3.Ágyazás-ágynemű csere	36	36	-
4.Gombvarrás, ruhajavítás	36	-	36
5.Díszítés	48	24	24
6./Kitekintés/Virágápolás, udvartakarítás	35	35	-
7./Kitekintés/Kertgondozás, cipőápolás	35	-	35
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

2. 5. A KOLLÉGIUM MŰKÖDÉSE

2. 5. 1. Személyi feltételek, elvárások

A sajátos nevelési igényű, tanulásban és értelmileg akadályozott, autista spektrum zavaros, beszéd fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulókat, és fiatal felnőtteket oktató-nevelő általános iskolákkal és a szakiskolával együttműködő kollégiumban a tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről, gondozásáról és felügyeletéről pedagógus végzettségű nevelőtanárok és/vagy érettségizett/szakképzett gyermekfelügyelők, pedagógiai-, gyógypedagógiai asszisztensek gondoskodnak. Csoportoknál kollégiumi csoportonként egy nevelőtanár és egy gyermekfelügyelő teljesít szolgálatot. Mind a pedagógus, mind a nevelési munkát segítő alkalmazottak tevékenységi körét, munkahelyi feladatait a munkaköri leírások tartalmazzák, melyek értelmében a nevelőtanárok elsősorban a csoportvezetési, tervezési és szervezési feladatok, a gyermekfelügyelők pedig a gondozási, ellátási, felügyeleti feladatok felelősei egy-egy csoportnál. Mindezen feladatok megvalósítása azonban a munkatársak hatékony és folyamatos együttműködését, csapatmunkát igényel.

A kollégiumban dolgozó felnőttek jelenléte, megnyilvánulása, tevékenysége, illetve annak színvonala már önmagában is nevelési tényező, így mind a pedagógus, mind pedig a nem-pedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak felé a következő elvárások fogalmazhatók meg:

- Munkájukat mindenekelőtt a gyermekközpontúság, az elfogadó attitűd és a nevelési folyamat eredményességének támogatása jellemezze.
- Rendelkezzenek megfelelő empátiával, a nevelői eljárásokban és a pedagógiai kommunikációban a tanulók iránti tiszteletet, bizalmat és szeretetet helyezték előtérbe.
- Egyéniségükkel, megjelenésükkel, felkészültségükkel, műveltségükkel, életmódjukkal követendő példaként szolgáljanak a gyermekek előtt.
- Folyamatosan működjenek együtt a tanulók közösségeivel, a nevelésükben résztvevő személyekkel, intézményekkel, valamint munkahelyi vezetőikkel, közvetlen és közvetett munkatársaikkal.

Mindezek mellett további elvárások élnek elsősorban a pedagógusokkal szemben:

- Rendszeres önképzéssel, önfejlesztéssel, valamint szervezett továbbképzéssel megszerzett, illetve megújított, korszerű, hatékony pedagógiai ismeretekkel, képességekkel, szakmai felkészültséggel, kompetenciával rendelkezzen.
- Legyen jártas a különböző pedagógiai eljárások alkalmazásában, szervezze, irányítsa, ellenőrizze és értékelje szakszerűen a nevelési folyamatot.
- Szakmai tevékenysége során működjön együtt a kollégiumi, iskolai, intézményi nevelőtestület vezetőivel és tagjaival.
- Tagja a Nemzeti Pedagógus Karnak.

A kollégium sokrétű feladatellátása megkívánja az ott dolgozó pedagógusoktól és a nevelést segítői munkakörben foglalkoztatott alkalmazottaktól, hogy pedagógiai, szakmai tudásukat szinten tartsák,

illetve bővítsék. A tervszerű, kötelező továbbképzés, humán erőforrás-fejlesztés tekintetében - kollégiumunk esetében - mindenekelőtt gyógypedagógiai, szociálpedagógiai szakismeretek, szakképzettség megszerzését helyezzük előtérbe.

2. 5. 2. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások

A kollégium két különálló épületben, és két helyszínen működik – egy intézményen belül közös irányítás alatt. A helyszínek az adott évben kollégista tanulók számának függvénye is egyben.

Az I. épület II. emeletén helyezkedik el a Szakiskolások Kollégiumi része, amely 50 fő elhelyezésére alkalmas, ide tartozik még két vizesblokk és egy tágas folyosó.

A 2012/13-as tanévben az intézmény II. számú épület tetőterében korszerű körülmények között 80 fő befogadására alkalmas kollégiumi rész működését gazdasági okok miatt megszüntettük, a jelenlegi szobák vendégek fogadására alkalmas. Ehhez a kollégiumi részhez 22 hálószoza mellett, egy vezetői, és egy tanári szoba is tartozik, melyek hálószobákká alakultak. A kollégium része még a két társalgó, két – két konyha ebédlővel és kettő tanulószobával. A leányok és fiúk elhelyezésére szolgáló részekben rendelkezésre áll egy – egy raktár. Mindkét kollégiumi részhez vizes blokk is tartozik.

A Kollégiumi épületében az Általános Iskola és a Beszédjavító Általános Iskola fiú és leány kollégistái vannak elhelyezve, az épület közel 100 fő befogadására alkalmas. Négyszintes épület három szintjén hálótermek, tanulószobák és zsibongók, a földszinten melegítő konyha ebédlővel, III. emeleten díszterem és számítógépes terem áll rendelkezésre a kollégista gyermekeknek. Ebben az épületben található a kollégium intézményegység-vezetői iroda, valamint a titkárság és a tanári szoba is.

A tanulók, illetve csoportok - meghatározott rend szerint - használhatják a közös intézményi könyvtárat, tornatermet, az intézmény területén működő uszodát, valamint az intézmény – gyönyörű természeti környezetül szolgáló – parkjában található különféle szabadterei sportpályákat, játszótereket.

A kollégium külső és belső környezete hivatott:

- Biztosítani a nevelési célok megvalósíthatóságát.
- Szolgálni a tanulók biztonságát, kényelmét.
- Megteremteni a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, sport és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a szakkörök működésének feltételeit.
- Gondoskodni a tanulók nyugodt pihenéséről és az egyéni visszavonulás lehetőségéről.
- Megfelelni az otthonosság és komfortosság általános kritériumainak.

Mindehhez szükséges a kollégiumi élet feltételeinek további javítása, bővítése az adott keretek között - a lehetőségek maximális kihasználásával -, hogy a jó közérzethez, komfortérzethez, hatékony pedagógiai munkához szükséges tárgyi, környezeti feltételek biztosítva legyenek mind a tanulók, mind pedig a dolgozók számára. E téren elsődleges tennivaló a nyugodt tanulás körülményeinek kialakítása – szükség esetén az iskolai helyiségek használatbavételével -, valamint – a már meglévő és rendelkezésre álló háztartási és audiovizuális eszközökön túl - a kollégium tárgyi feltételeinek, eszköz-ellátottságának bővítése, a hiányos, illetve elavult berendezési tárgyak folyamatos cseréje, pótlása. A

kollégiumban élő gyermekek további ellátását hivatottak szolgálni az intézmény nem-pedagógiai alrendszerei.

2. 5. 3. A kollégiumi élet megszervezése

A kollégium – belső életének szabályozása során – biztosítja a gyermekek optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, figyelembe véve a speciális tanulói, szülői, iskolai igényeket, elvárásokat, valamint az intézményi szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz, szükségleteihez igazodjanak. A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

A kollégiumi csoportok a házirendhez, valamint a foglalkozási és egyéni fejlesztési tervekhez alkalmazkodva alakítják ki életrendjüket, időbeosztásukat, a tanulók napi- és heti-rendjét. A gyermekek az alanyi jogon járó – szükség esetén csoportos, illetve kísérővel biztosított – kimenő kivételével napi 24 órában felügyelet alatt vannak. A hétvégét a tanulók otthon, családi körben töltik. Esetenként szülői kérésre az intézményben maradó gyermekek számára a pedagógiai felügyelet biztosított. A tanulók utazása szülői igény és felelősség alapján egyedül zajlik.

A csoportba sorolás elsősorban nemenként, másodsorban korcsoportonként, illetve szakmacsoportonként történik. A csoportok, illetve az egyes tanulók életkortól függetlenül ügyeleti rend, beosztás szerint veszik ki részüket a közhasznú, önkiszolgáló tevékenységekből.

A kollégium belső szabályozásának kiemelt eszközei:

- A reális helyzetfelmérés, értékelés és a tudatos tervezés összhangja.
- A pedagógiai ösztönző rendszer hatékony működtetése.
- A jutalmazási és büntetési elvek következetes alkalmazása és egyensúlyban tartása.
- A házirendben rögzített tanulói jogok és kötelességek érvényre juttatása.

A kollégiumi élet megszervezésében, a közösségi – közéleti tevékenység megvalósításában kiemelkedő szerepe van a diák önképző köröknek, közösségi rendszereknek. A kollégiumnak biztosítani kell, hogy a tanulók választott képviselőik révén – a Kollégiumi Diákönkormányzatot segítő pedagógus támogatásával – részt vehessenek a közösség mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. Különösen fontos tevékenységi területük a szabadidős programok, kulturális és sportrendezvények szervezése, valamint a kollégium önálló arculatához kapcsolódó hagyományok megteremtése, ápolása és megújítása, erősítve ezzel a kollégiumi közösség együvé tartozását.

2. 5. 4. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelési feladatainak megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve más törvényes képviselőkkel, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel. Az iskolákhoz tartozó - természetesen a kollégiumban lakó tanulókkal is foglalkozó - gyermek- és ifjúságvédelmi felelősökkel

napi kapcsolattartásra van szükség. A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók, veszélyeztetett gyermekek esetében a gyermekjóléti szolgálatokkal, családsegítőkkal, települési önkormányzatokkal, a tanulók nevelésében érintett intézményekkel, szakmai szervezetekkel, kisebbségi önkormányzatokkal is hatékony együttműködést kell kialakítani a gyermekek eredményes szocializációja érdekében.

A szülőkkel való kapcsolattartás elsődleges fórumai az iskolai és a kollégiumi szülői értekezletek, valamint a kollégiumi nevelőtanárok fogadóórái. Ezen kívül a leggyakoribb találkozási pontok a hétvégék, amikor a gyerekek kísérése kapcsán sok szülő, gondviselő, családtag megfordul a kollégiumban, találkozik a nevelőkkel, és így lehetőség nyílik a nevelői kör és a szülői ház közötti információcserére. Természetesen szükség esetén telefonon is kapcsolatot teremthet, illetve tarthat a kollégium és az otthoni környezet. A tanulók egyéni fejlesztési tervének kidolgozása, illetve eredményes megvalósítása érdekében elengedhetetlenül fontos a családi háttér, az elsődleges mikrokörnyezet ismerete.

Ugyanígy elengedhetetlen a hatékony, kölcsönös és folyamatos kapcsolattartásra törekvés a gyermeket oktató-nevelő iskolákkal, a tanulót tanító pedagógusokkal. Ezen belül mind a kollégium, mind az iskolák részéről előtérbe kell helyezni a személyes kapcsolatfelvételt, kommunikációt a fogadóórák, nevelési értekezletek, aktuális megbeszélések, napi találkozások keretében.

A gyermekek eredményes nevelése érdekében a szülők, az iskola és a kollégium közös céljaként megfogalmazható:

- Az egységes nevelési szemlélet kialakítására törekvés.
- A kapcsolatok normalizálása és hatékony működtetése
- Az információáramlás megvalósítása.

A külső kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező annak érdekében, hogy ilyen módon - a tapasztalati úton szerzett ismeretek hatására - növekedjen a tanulók nyitottsága, fejlődjenek a társadalmi integrálódáshoz szükséges készségeik, képességeik. A már meglévő – intézményen belüli, illetve intézményközi – személyes és közösségi szintű kapcsolatok ápolásához, valamint értékes, új kapcsolatok kialakításához a kollégium kezdeményezőképességére, aktív közreműködésére van szükség.

2. 5. 5. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG SZERKEZETE

A kollégiumi foglalkozások és tevékenységek, a szabadidő megszervezésének változatos formái átszövik és irányítják a tanulók életét. A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a gyermekek és fiatal felnőttek személyiségének, jellemének, értelmi és szociális képességeinek, identitástudatának, közösségi szellemiségének megalapozása és fejlesztése, miközben segítik a tanulókat a tantervekben meghatározott ismeretek elsajátításában, biztosítják számukra a képességeik fejlődéséhez szükséges tevékenységek feltételeit, valamint önismeretre, hatékony, egyéni tanulási módszerek elsajátítására, közösségi kapcsolatok és fenntartható életviteli szokások kialakítására nevelnek. Mindezek által segítik társadalmi beilleszkedésüket, személyiségük gazdagítását, erkölcsi gyarapodásukat, kompetenciáik fejlődését.

A kollégium a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket – azoknak jellegétől, céljától függően – csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi, külön figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű, tanulásban és értelmében akadályozott, beszéd fogyatékos, tanulási és egyéb magatartászavarral küzdő tanulók, és fiatal felnőttek - képességbeli, illetve szociális hátrányaiból adódó - egyéni és életkori sajátosságaira, rehabilitációjára.

Tanulói részvétel szempontjából a kollégiumi foglalkozás lehet kötelező, kötelezően választott, illetve szabadon választható. A törvényi előírásoknak megfelelően a tanulók heti 13 + 2 órában kötelesek részt venni - az éves tanulói foglalkozási tervben meghatározandó és rögzítendő – csoportos, illetve egyéni felkészítő, differenciált képességfejlesztő, tehetséggondozó foglalkozásokon, valamint az egyéni és közösségi fejlesztést szolgáló csoportfoglalkozásokon. Ezen óraszámokon belül minden tanuló számára kötelező egy szakkör, illetve diákkör választása a kollégium által biztosított lehetőségek közül. A kollégiumban töltött idő többi részében a gyermekek egyénileg, illetve csoportosan szervezett szabadidős tevékenységekben, programokon, személyes törődést, gondoskodást biztosító, valamint a kollégiumi élet szervezésével összefüggő foglalkozásokon vesznek részt. A kollégiumi foglalkozásokon részt nem vevő tanulók számára a kollégium pedagógiai felügyeletet biztosít.

2. 5. 6. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

2. 5. 6. 1. Felkészítő, fejlesztő foglalkozások

A foglalkozások során nagy figyelmet fordítanak a pozitív tanulási attitűd kialakítására, megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére; figyelembe véve a tanulók személyiségének az egyén sajátosságait, ezen belül:

- Tanulást segítő foglalkozások:

- a. rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás,
- b. differenciált képességfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató foglalkozás. A kiemelkedő tanulók gyorsabb haladását biztosító és a sajátos érdeklődésű tanulók foglalkozásának biztosítása,
- c. ismeretek bővítése, pályaválasztást segítő szakkörök, diákkörök

2. 5. 6. 2. Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozások:

- a. tematikus csoportfoglalkozások: (a rendeletben előírtak szerint)
- b. általános – kollégiumi, iskolai élethez kapcsolódó csoportfoglalkozás, - elsősorban a kollégiumi csoportok életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események megbeszélése, értékelése.

2. 6. 1. 2. Speciális ismereteket adó foglalkozások

2. 6. 1. 2. 1. A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:

(egyéni problémák feltárása, megoldása, pedagógus segítsége, tanács)

- Egyéni, személyes problémák feltárása, megoldásának segítése.
- Krízisintervenciós tevékenység.
- Napi feladatok, kérdések, speciális nevelési problémák, helyzetek megbeszélése.
- Érzelmi biztonság, család pótló funkció biztosítása.
- Egészségvédelmi, prevenciós, felvilágosító tevékenység.
- Személyes környezet, felszerelés, ruházat rendben tartásának segítése.
- Tanulmányi munka segítése, számonkérés.

A kollégium által szervezett kötelező, illetve szabadon választható foglalkozásokat a tanév elején a kollégium vezetője által előkészített és a nevelőtestület által elfogadott éves tanulói foglalkozási terv tartalmazza kollégiumi csoportonként. A csoportok éves munkaterv a foglalkozások rendjéből, a szabadidős programok tervezetéből és az egyes tanulókra vonatkozó egyéni fejlesztési tervekből áll.

2. 6. 1. 2. 2. Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások:

- Egészséges kulturált életmódra nevelés, önellátási képességének fejlesztése, diáksport, természeti környezet megóvása, ápolása.
- Irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek, kreativitásának, multikulturális érdeklődésük és toleranciájuk fejlesztése, nemzetiségi és etnikai kisebbségekhez tartozó tanulók anyanyelvi, nemzetiségi kultúrához való kötődésük erősítése.
- A pályaaorientáció szempontjából fontos természettudományos, műszaki, vállalkozó és gazdasági ismereteket feldolgozó és fejlesztő foglalkozások.
- Öntevékeny diákkörök, Diákönkormányzat működése.
- Hagyományápolás, hazánk megismerése, országjárás. A kollégium által szervezett kirándulások, táborok során a tanulók megismerik történelmi, kulturális és természeti értékeinket.
- Csatlakozás a Magyar Speciális Olimpia Szövetség versenyrendszeréhez.

2. 6. 2. A kollégiumi csoportfoglalkozások keretterve

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszám:

TÉMAKÖR	1-8. évfolyam	9. évfolyam,	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2	1
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1	2

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	1	2	2	3	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1	1
	22 óra	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12-13-14. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat - részben vagy egészben - a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

2. 7. A kollégiumi nevelés minősége, eredményessége

A kollégium – a szülővel és az iskolával együttműködve – hozzájárul ahhoz, hogy a sajátos nevelési igényű, tanulásban és értelmileg akadályozott, beszéd fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók, és fiatal felnőttek eredményesen fejezzék be tanulmányaikat iskolájukban, valamint a kollégiumi nevelési folyamat során sajátítsák el a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a munkavállalásban, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket.

Az egyes tanulók nevelésének alapjául szolgáló – a nevelőtanárok által tanév elején elkészítendő - egyéni fejlesztési tervek kidolgozásának első lépése a gyermek képességbeli, magatartási, egészségi állapotának, pedagógiai előéletének, illetve családi háttérének megismerése, majd a reális helyzetfelmérést követi a tudatos tervezés. Az egyéni fejlesztési tervek mellett a csoportok életének másik meghatározója az éves foglalkozási terv, melyet a tanulói igények felmérése után a nevelőtanárok és a kollégium vezetője készítenek el a tanév elején.

A pedagógiai folyamat elengedhetetlen részét képező folyamatos ellenőrzés és értékelés lehetőséget ad a nevelési tervekben meghatározott feladatok teljesítési szintjének, célhoz való közelítésének megfogalmazására. A tanulók kollégiumi életének – magatartásának, szorgalmának, képességeinek – értékelése a tanév során folyamatosan a - nevelőtanárok és a gyermekfelügyelők által vezetett - kollégiumi csoportnaplókban, éjszakai és ügyeleti naplókban szöveges módon történik. Törekedni kell rá, hogy összehangolt, egységes stílusban történjék az értékelés, valamint hogy a szülők tájékoztatása

során megfelelő, egyértelmű, a gyermek személyiségfejlődésének lényegi elemeire utaló értékelést adjunk.

A folyamatos értékelés mellett tanévenként két alkalommal kerül sor időszakos összegző értékelésre. A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe kell venni, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását. A félévi és az év végi beszámolóknak a számszerű statisztikai adatok mellett helyet kap a csoportok egészségügyi, fegyelmi és tanulmányi helyzetének, a szabadidős tevékenységeknek, valamint az egyéni fejlesztési tervekben és az éves foglalkozási tervben megfogalmazott célok megvalósulásának szöveges értékelése. E beszámolók alapján készül el a kollégium féléves, illetve éves munkáját összegző vezetői értékelés.

2. 7. 1. A kollégiumi nevelés eredményessége

Az intézményi minőségirányítási program folytatásaként ill., kiegészítéseként a Kollégium éves - átfogó - intézményi önértékelési programja foglalja keretbe.

3. ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

BEVEZETŐ

Az intézmény neve:

Dr. Nagy László Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Beszédjavító Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium

A székhely intézmény címe:

9730 Kőszeg, Kiss János utca 31.

Az Óvoda címe (Celldömölki Telephely):

9500 Celldömölk, Széchenyi u. 16.

Az intézmény rövidített neve:

Dr. Nagy László EGYMI

Az intézmény fenntartója:

Sárvári Tankerületi Központ

9600 Sárvár, Batthyány u. 40.

A Pedagógia Programot meghatározza az a tény, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésénél figyelembe kell venni a Köznevelési törvényen túl az Óvodai nevelés országos alapprogramját, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit, illetve a gyermekek speciális nevelési szükségleteit.

Pedagógiai Programunk elkészítésekor, mindezek mellett segítségül szolgált az „Add a kezed!” – A korai fejlesztés és speciális óvodai nevelés programja.

3.1. Általános nevelési alapelvek, célok

3.1.1 Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak, amelyekre figyelve zajlik az óvodai nevelésünk. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítjuk minden gyermek számára, hogy társaival együtt szeretetteljes nevelésben részesüljön, megismerje az őt körülvevő világot, környezete elfogadja őt olyannak, amilyen gyermek és hozzájárulunk, hogy a meglévő hátrányai csökkenjenek, képességei fejlődjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

3.1.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, amelyet az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével valósítunk meg.

3.1.3. Az óvodai nevelés alapelve

- **A gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése;**
- **a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni készségeiknek és képességeiknek kibontakoztatását;**
- **az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.**

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról. A sajátos nevelést igénylő gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez megfelelő feltételek biztosítására törekszünk és a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről gondoskodunk.

3.2. Gyógypedagógiai óvodai nevelés lehetőségei

A gyógypedagógiai óvoda a gyermek fejlődését, szocializációját segítő folyamat egyik állomása lehet. Vannak gyermekek, akik nevelésében kihagyhatatlan állomás, vannak, akiknél átmenet-integrációra felkészítő- vagy a sikertelen integráció utáni fejlesztő intézmény.

Programunk rugalmas lehetőséget biztosít az egyéni képességek figyelembe vételére. Fontos szempont a kis lépések elve, a cselekvésbe ágyazott gondolkodás, ismeretszerzés lehetősége, az állandóság és a folyamatosság. Fejlesztő munkánk akkor lehet igazán hatékony, ha a családokkal szorosan együtt tudunk működni.

3.2.1. Felvétel az óvodába

Az óvodai felvétel a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (Az óvodai felvétel, óvodai jogviszony) alapján valósul meg.

Óvodánkba a gyermekek a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata és a szülők kérelme alapján kerülhetnek be.

A csoportba a legalább 3. életévét az adott tanítási évben betöltő, minimális kommunikációra, kooperációra képes, csoportban nevelhető, önmagára és társaira veszélyt nem jelentő gyermek vehető fel. Egyedi esetben 3 évnél fiatalabb gyermek is felvehető a szakértői bizottság javaslata és az intézményvezetés döntése alapján.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik.

A szülő kérelmére és az Oktatási Hivatal ezt támogató döntése alapján további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt a gyermek.

A Pedagógiai Szakszolgálat szakértői bizottsága javaslatára a sajátos nevelési igényű gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesülhet.

3.3. Óvodánk nevelési alapelvei, célkitűzései, értékei

3.3.1. Alapelvek

- Pedagógiai munkánk kiindulópontja a gyermek személyiségének minél teljesebb kibontakoztatása, emberi jogainak és szabadságának tiszteletben tartása.
- A gyermeknek, mint fejlődő személyiségnek szeretetteljes gondoskodást és különleges védelmet biztosítunk.
- Tervező munkánk során fontos szempont a gyermek egyéni szükséglete, eltérő fejlődési üteme.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében- fejlesztésében a kis lépések elve, a cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés valósul meg.
- A gyermek nevelése – lehetőség szerint – a családdal szorosan együttműködve valósul meg.

3.3.2. Célkitűzés

Olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, abból a célból, hogy kialakuljon a testi, szociális, értelmi érettség.

- A kognitív funkciók fejlesztése, a külső világ megismerése.
- Az alapmozgások, manipuláció kialakítása, fejlesztése.
- A nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.
- A beszédindítás, beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése.
- A szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása.
- Az adekvát játékhasználat elsajátítása.

3.3.3. Értékek

- **A gyermekek fejlesztését óvónő-, gyógypedagógus végzettségű szakemberek végzik, a gondozásifeladatok ellátását gyógypedagógiai asszisztensek, dajka segítik.**
- Fejlesztő-nevelő munkánkban fontos szerepe van a szokások kialakításának, mivel gyermekeink

tanulási folyamata az állandóságon, rendszerességen alapul és az utánzásra, a modellkövetésre és a pozitív megerősítésre épül.

- A hagyományok egy-egy közösség sajátjai, csak rájuk jellemző apró mozzanatokkal, intimitásokkal bírnak, ezért óvodánkban kiemelt hangsúlyt kap a hagyományok kialakítása, ápolása, az állandóság, a napi rituálék, rutinok, ezzel is erősítve az összetartozást, az egymásra figyelmet. Ünnepeink is a hagyományápolást szolgálják.
- Óvodánkban kiemelt szerepet kap az egészséges életmódra nevelés.

3.4. Nevelési feladatok

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- **az egészséges életmód alakítása,**
- **az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés,**
- **az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.**

3.4.1. Az egészséges életmód alakítása

- **A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;**
- **a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;**
- **a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;**
- **a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;**
- **az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;**
- **a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;**
- **a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások, hagyományok alakítása, (Mikulás-várás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, kirándulások) a környezettudatos magatartás megalapozása.**

3.4.2. Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés, szocializáció

Az érzelmeken keresztül juthatunk el oda, hogy a fogyatékos gyermek az ismeretek befogadására és a szabályok elfogadására alkalmas legyen.

Az érzelmi nevelés céljai, feladatai:

- **A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások éri, biztonságos, barátságos, otthonos, szeretetteljes légkör vegye körül;**
- **az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;**
- **a gyermekek alkalmazkodó-készségének fejlesztése;**
- **a közös élményeken alapuló tevékenységek szervezése, gyakorlása;**
- **a közösségi élet szokásainak, a közösségi magatartás formáinak kialakítása, szűkebb és tágabb környezet megismerése;**
- **a gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.**

3.4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az értelmi sérült gyermekek fejlesztése során elsődleges szempont a személyes megtapasztalás, a konkrét tárgyakkal való cselekvés, a cselekvésbe ágyazott tevékenység.

Az értelmi, anyanyelvi nevelés feladatai:

- **A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása;**
- **az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése;**
- **a kommunikációs igény, a beszéd iránti érdeklődés felkeltése;**
- **utánzóképeség fejlesztése;**

- **a nonverbális és verbális kommunikáció megerősítése, bővítése;**
- **beszédszervek ügyesítése;**
- **beszédértés fejlesztése, a beszéd indítása, passzív és aktív szókincs bővítése;**
- **a grammatikai rendszer kiépítése.**

3.4.4. Speciális nevelési feladatok

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésekor figyelembe kell venni, hogy ők is a többi gyermekekhez hasonlóan fejlődő, alakuló és egyedi személyiségek. A személyiségük fejlődését ennek ellenére nagymértékben befolyásolja a különböző mértékű sérülés, fogyatékosság, értelmi szint, képességeik, készségeik, és a különböző környezeti hatások. Az óvodai nevelés, fejlesztés során akkor lehetünk a leghatékonyabbak, ha a fejlesztő tevékenységet minél korábbi életszakaszban kezdjük és mindig több funkciót érint egyszerre, a gyermek mindig a lehető legtöbb „csatornáját” használja tevékenységei során. A nevelés, fejlesztés egyik legfontosabb feladata a prevenció, megelőzni a gyermekek állapotromlását. Törekedni kell arra, hogy ne alakulhassanak ki újabb rendellenességek és mindemellett az egész személyiségre terjedjen ki az odafigyelés és a megelőzés. A megelőzés mellett a korrekcióra is nagy hangsúlyt kell fektetnünk.

3.4.5. A nevelés, fejlesztés során feladatunk:

- **Az alapvető magatartási formák kialakítása;**
- **a közösségi élet szokásainak elfogadtatása;**
- **az egymáshoz való alkalmazkodás megismertetése;**
- **a nyugodt, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése;**
- **értelmi, testi és szociális képességeik fejlesztése;**
- **utánzás elsajátíttatása;**
- **játékeszközök adekvát használatának megtanítása;**
- **játéktevékenység fejlesztése;**
- **szűkebb és tágabb környezetük megismertetése;**
- **önállóságuk, önkiszolgáló tevékenységük kialakítása képességeikhez mérten;**

- **kommunikáció, kognitív funkciók fejlesztése;**
- **egészséges életmód alakítása.**

3.5. Az óvodai élet megszervezése

3.5.1. A nevelés irányelvei

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye a gyermek irányába támasztott elvárások igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez.

- **A gyermekek fejlesztése a számukra megfelelő területeken valósuljon meg;**
- **ügyelni kell arra, hogy a gyermeket a nevelés, fejlesztés, ne terhelje túl;**
- **az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozások rendszeressé váljanak;**
- **a fejlesztés szervezeti kereteit, a módszereket, eszközöket, mindig a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg;**
- **az egyéni szükségleteket figyelembe véve egyéni fejlesztési tervek alapján folyik a munka;**
- **a gyermekek fejlődését mindig önmagukhoz mérten kell értelmezni.**

3.5.2. Csoportlétszám

Óvodánk sajátos nevelési igényű gyermekek gondozásával, nevelésével, fejlesztésével foglalkozik. Kis létszámú csoportot foglalkoztatunk, a 3-7 éves korosztály keretében.

3.5.3. Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az első óvodai naptól kezdve barátságos, biztonságos légkör megteremtésére törekszünk az óvodai csoportban. A nevelőmunka kulcsszereplői: a gyógypedagógusok, az óvónő, a gyógypedagógiai asszisztensek, a dajka, akiknek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenlétük a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. A gyógypedagógus elfogadó, segítő,

támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. A gyógypedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Az újonnan érkező kisgyerekeknél fontosnak tartjuk a beszoktatást, mert a beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához.

Csoportban:

- **2 fő gyógypedagógus/óvónő**
- **2 fő pedagógiai asszisztens**
- **1 fő dajka**

3.5.4. Tárgyi feltételek

Az óvoda épülete egy kétszintes épület magASFöldszintjén található. Az óvoda épülete nem akadálymentesített. Egy csoportszobával, öltözővel és egyéb kiszolgáló helyiségekkel van ellátva. Az óvodai csoportszoba tágas, berendezései tárgyak a kisgyerekek életkori sajátosságaihoz igazodnak. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyeztük el, valamint fejlődésük, mozgás- és játékigényük kielégítését szolgálják, továbbá a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül. Az épülethez tartozó tágas udvar lehetőséget biztosít a napi mozgásos tevékenységekhez, játékhoz.

Az óvoda biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására.

3.5.5. Napirend, heti rend

A sajátos nevelési igényű gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a megfelelő feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző

tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van az intézményi szokásokra, igényekre. A rendszeresség, a gyakorlás és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

A napirendet a rendszeresség, a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi. Törekszünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartjuk a kis lépések elvét, a cselekvésbe ágyazottság és a játék kitüntetett szerepét. A napi - és heti rendet a csoport gyógypedagógusa alakítja ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. A gyógypedagógus a gondozás folyamatában is nevel, ápol, építi kapcsolatait a gyermekekkel, segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Napirend

07.00 – 08.30	Folyamatos érkezés, szabad játék
08.30 – 09.30	Önkiszolgálás, tisztálkodás, munka jellegű tevékenységek, tízórai
09.30 – 11.00	Kötelező tevékenységek (csoportos és egyéni formában)
11.00 – 12.00	Önkiszolgálás (öltözés, vetkőzés) mozgásfejlesztés, séta – levegőzés
12.00 – 13.00	Önkiszolgálás, munka jellegű tevékenységek (tisztálkodás, terítés, ebéd, ágyazás)
13.00 – 14.30	Csendespihenő – gondozás

14.30 – 15.30	Folyamatos ébredés, önkiszolgálás, tisztálkodás, munka jellegű tevékenységek, uzsonna
15.30 – 17.00	Szabad játék, folyamatos hazabocsátás

Foglalkozások heti rendszeressége

Foglalkozás neve	Heti gyakorisága
Verselés, mesélés	5 foglalkozás
Mozgás	5 foglalkozás
Rajzolás, festés, mintázás	3 foglalkozás
Játék, játékra nevelés	3 foglalkozás
Ének- zene	2 foglalkozás
Külső világ tevékeny megismerése	2 foglalkozás
Önkiszolgálás, munka jellegű tevékenységek	mindennapos tevékenységbe ágyazva
Levegőztetés, szabad játék	naponta fél- egy óra
Egyéni fejlesztés	a szakértői véleményben megállapítottak szerint

A foglalkozások időtartama 15 -30 perc – gyermekek egyéni adottságaitól függően.

A heti tervet a Melléklet tartalmazza.

A tevékenységi és foglalkozási terv alapján az éves tanmenetet (havi-heti bontásban) az óvodai gyógypedagógus, a csoport tanulói összetétele és fejlettségi szintje alapján, a rehabilitációs, terápiás célok biztosítása mellett a tanév kezdésekor állítja össze.

3.6. Tevékenységi formák

3.6.1. Önkiszolgálás, munka jellegű tevékenységek

Az önkiszolgálás áthatja a gyermek egész napi tevékenységét. Fontosnak tarjuk, hogy az óvoda minden dolgozója egységes követelményt állítson fel az önkiszolgálási tevékenységek kialakítása során.

Célja

- **A gyermekek az önkiszolgálás különböző területein – egyéni képességeihez mérten – váljanak egyre önállóbbá.**

Feladatai

Étkezés terén:

- üljön meg kisszéken az asztalnál,
- legyen együttműködő,
- tanuljon meg harapni,
- rágja meg az ételt,
- egyen kanállal (merítsen és vigye szájához az ételt),
- cumisüvegből, csőrös pohárból, pohárból önállóan igyon,
- tanuljon meg szívószállal folyadékot inni,
- helyes tempóban étkezzon,
- használjon szalvétát,
- kérje, illetve köszönje meg az ételt,
- segítsen az étkezés utáni teremrendezésben,
- ismerje a terítés folyamatát.

Tisztálkodás terén:

- legyen együttműködő,
- tűrje fel ruhája ujját,
- használjon szappant,
- mosson önállóan kezet, és arcot,
- ismerje fel saját törölközőjét,
- segítséggel törölje szárazra kezét, arcát,

- segítségével mosson fogat,
- segítségével fésülködjön,
- nyissa, illetve zárja a vízcsapot,
- zsebkendőhasználat igényének kialakítása.

Szobatisztaságra nevelés terén:

- pelenka használat esetén alakuljon ki utójelzés,
- ismerje fel a WC vagy bili és szükségletek közti kapcsolatokat,
- jelezze kérésre majd önmagától szükségletét,
- szokjon a biliről a WC-re,
- használjon segítséggel WC papírt,
- húzza le és fel a WC használathoz szükséges ruhadarabokat,
- mosson kezet WC használat után.

Öltözés, vetkőzés terén:

- működjön együtt az öltözésnél, vetkőzésnél,
- ismerje fel saját ruhadarabjait,
- vesse le egyszerű ruhadarabjait, húzza le cipzárját,
- vegye fel egyszerű ruhadarabjait, öltözzön kis segítséggel,
- rakja el saját ruhadarabjait.

Közösségért végzett munkafeladatok terén:

- ismerje fel saját helyét,
- rakja helyére, illetve az asztalra a székeket,
- rakja el a közös játékokat,
- vegyen részt a teremrendezésben,
- vigye be, illetve ki az eszközöket,
- közvetítsen egyszerűbb üzeneteket az óvodán belül,
- segítse társait,
- törölje le az asztalt,
- szedje össze a szemetet,
- segédkezzen ágyazáskor.

3.6.2. Mozgás

A mozgásfejlesztés a gyermekek egésznap tevékenysége során folyamatosan jelen van. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely,- helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Célja

- **a motoros tanulás elősegítése,**
- **az alapmozgások kialakítása,**
- **kondicionális képességek (ügyesség, állóképesség, erő) fejlesztése,**
- **koordinációs képességek fejlesztése,**
- **az utánpótlás képesség fejlesztése,**
- **testtudat kialakítása (testkép, testfogalom és a testséma fejlesztése),**
- **a légzéstechnika javítása,**
- **a ritmusérzék fejlesztése,**
- **a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése,**
- **a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása,**
- **szerialitás fejlesztése,**
- **a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása,**
- **a téri tájékozódás fejlesztése.**

Feladatai A foglalkozásokon a mozgásfejlesztés elsősorban játékos utánpótlás gyakorlatokra épül.

- **Rendgyakorlatok**
- Sorakozás,

- testfordulatok (pl. ablak fele, ajtó fele...),
- köralakítás,
- szétszórt elhelyezkedés.

- Alapvető testhelyzetek

- állások (alapállás, terpesz, lábujj, sarok, talpélen állás),
- ülések (nyújtott, terpesz),
- fekvések (hanyatt, hason, oldalt...),
- kartartások (nyújtott, hajlított, vegyes),
- függeszkedés a bordásfalon.

- Alapmozgások (különböző hely- és irányváltoztatások)

Gurulás

- gurulás takaróba csavarva,
- gurulás hengerben,
- gurulás lejtőn,
- gurulás talajon.

Kúszás - mászás

- hason fekvés,
- kúszás, talp megtámasztásával,
- kúszás sík talajon,
- mászás utánzással,
- mászás sík talajon,
- mászás célzott útvonalon, akadályokon át.

Járás

- járás egyesével, ritmikus járás,
- járás kézfogással, párosával,
- járás különböző minőségű talajon (anyagon),
- járás tárgyak kikerülésével, átlépésével,
- vonatozás,
- gyors- lassú járás,
- járás különböző eszközökkel,

- járás létrafokok között,
- egyensúlyozó járás (járás két vonal között, vonalon, padon),
- járás hullámvonalban,
- járás irányváltoztatással,
- lépcsőn járás.

Futás

- futkározás, jelre megállás,
- célba futás,
- futás különböző eszközökkel,
- futás akadály kikerülésével,
- gyors-lassú tempójú futás,
- futás irányváltoztatással.

Ugrás

- térdugózás,
- ugrándozás,
- leugrás (szivacsról, zsámolyról, padról),
- szökdelés (páros lábon),
- ki- és beugrás, átugrás,
- ugrálás trambulínon,
- ugrálás előre haladva.

- Labdás gyakorlatok

- különböző tárgyak fogása (babzsák, szivacs labda, rongy labda...),
- járás, futás labdával a kézben,
- játékos utánozógyakorlatok labdával,
- labda átadása, gurítása, dobása, elkapása, rúgása,
- páros gyakorlatok.

- Játékok, játékos versenyek

Szabályjátékok

- „székfoglalók”,
- Fogójáték,

- átfutó fogójátékok (pl. Gyertek haza ludaim),
- akadálypálya,

3.6.3. Verselés, mesélés

A kommunikációs készség fejlesztését segítő foglalkozási forma, melynek elmaradhatatlan eleme a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, szerves egységet alkotva a kommunikációs készségek fejlesztésével. Az egésznapos tevékenységet áthatja.

Célja

- **A gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzóképeség fejlesztése,**
- **a beszédszervek ügyesítése,**
- **a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése,**
- **kommunikációs igény felébresztése, ösztönzése,**
- **a beszéd indítása, a passzív, illetve aktív szókincs bővítése,**
- **a nonverbális, a verbális és az alternatív kommunikáció gazdagítása,**
- **a grammatikai rendszer kiépítése,**
- **a közvetlen környezet tárgyai, élővilága, cselekvései, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése,**
- **a kognitív funkciók, a figyelem, az emlékezet fejlesztése.**

Feladatai

- **Kommunikációs készség terén**
- Hallási figyelem felkeltése (zörejek, hangok, hangszerek),
- artikulációs gyakorlatok: (ajak-, nyelv-, fúvó- és légzőgyakorlatok), ciklizálás,
- gesztusokkal kísért egyszerű utasítások megértése,
- beszéd indítása (spontán hangadásra való készítés, állathangok utánzása, a beszéd utánzása, vizuális és akusztikus ingerek összekapcsolása),
- nonverbális kommunikáció, illetve alternatív kommunikáció kialakítása,

- beszédmegértés,
- nyelvi interakciók kialakítása,
- verbális kommunikáció kialakítása (szómondatok, tömondatok),
- egyszerű grammatikai viszonyok alkalmazása.

3.6.4. A külső világ megismerése

A környezetet pontosan, valóságszerűen megismerni csak konkrét tárgyakkal, cselekvésbe ágyazottan képesek. A megismerés minden mozzanatát a közvetlen környezetből kell indítani és a gyermek meglévő ismereteire, tapasztalataira kell alapoznunk. Elemi szintről kezdjük az ismeretek átadását, egyszerű feladatokkal, amelyeket a gyermek már biztosan meg tud oldani, apró lépésekre bontjuk a témákat. A természeti és társadalmi környezet megismerése során szükséges, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek a képességeikhez mérten, amelyhez a különböző érzékszerveket, mozgást, játékot fontos beépítenünk. Mindezen ismeretek megszerzéséhez ki kell alakítanunk a megértő, befogadó környezetet, biztosítanunk kell a játékos feldolgozás lehetőségét.

- **Témakörök:**

- **Óvodások lettünk:** nevek, jelek, felnőttek neve, tájékozódás az óvoda helyiségeiben.
- **Testünk:** saját név, jel tudatosítása, saját test részei, testrészek másokon, babán, képen.
- **A család:** a család tagjainak felismerése, megnevezése, a család otthoni tevékenységei.
- **Az ősz:** az őszi természet megfigyelése (gyűjtés) őszi időjárás őszi gyümölcsök őszi zöldségek, őszi öltözködés, testséma fejlesztés.
- **A tél:** a téli természet megfigyelése, téli örömek a téli időjárás, a téli öltözködés, testséma fejlesztés, a téli ünnepek (Mikulás, Karácsony, Farsang).
- **A tavasz:** a tavaszi természet megfigyelése a tavaszi időjárás a tavaszi virágok, gyümölcsök, zöldségek a tavaszi öltözködés, testséma fejlesztés, a tavaszi

ünnepek: Húsvét, Anyák Napja.

- **A nyár:** a nyári időjárás, öltözködés, fürdőzés, napozás.
- **Az óvoda:** csoportszoba, öltözőfürdőszoba, konyha, udvar.
- **Alapszínek ismerete:** válogatás, csoportosítás, egyeztetés, felismerés, megnevezés.
- **A közlekedés:** a járművek felismerése, közlekedés a járműveken, helyes viselkedés a járműveken, elemi közlekedési szabályok elsajátítása.
- **Az állatok:** a ház körül élő állatok, állatkertben élő állatok.
- **Foglalkozások, szakmák:** fodrászorvos, boltos (vásárlás, üzletek).
- **játékok:** szobai játékok, játékok a játszótéren.

3.6.5. Játék, játékra nevelés

Adekvát játékhasználatot megtanító, a fantáziát, az elemi kreativitást fejlesztő foglalkozás. A személyiség fejlődésében meghatározó szerepe van a játéknak, amely a gyermeki fejlődés velejárója. A játék alkalmas arra, hogy eggyé szervezze az értelmi, érzelmi és társas folyamatokat, elválaszthatatlan a fejlődés egészétől. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését, de a gyógypedagógus ötletei, javaslatai, eszközei folyamatos segítséget nyújtanak a játék tartalmának mélyítéséhez és színvonalának fokozásához. Játék közben lehetőség nyílik a gyermek mozgásigényének kielésére éppúgy, mint a különböző eszközök, anyagok megismerésére. Észrevétlenül szerez tapasztalatot és lehetővé teszi a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését.

Célja

- **A játékkedv felkeltése, a játéktevékenység örömforrásának biztosítása,**
- **az adekvát játékhasználat megtanítása,**
- **az egymás melletti tevékenység támogatása,**
- **az együttes játék örömeinek felfedeztetése,**

- elemi szerepjátékok megtanítása,
- a konstruálás megtanítása,
- a mozgás, a megfigyelőképesség, a figyelem, az emlékezet, a beszéd, és a képzelet fejlesztése,
- ismeretnyújtás a környezet tárgyaitól,
- népi játékok, mondókák, énekes játékok segítségével elemi szabályok megtanítása, a zenei hallás, a ritmus érzék fejlesztése,
- a szabad levegőn való játék biztosítása.

Feladatai

Gyakorló játék terén:

Hang, és beszéd játékos gyakorlása

- babaaltatás, autótologatás, babasétáltatás,
- hangkeltő eszközök megszólaltatása, hangirány,
- hangok felismerése.

Mozgás gyakorló játékok

- ujjak ügyesítése mondókákkal mesével,
- utánozó mozgások gyakorlása,
- szaladgálás, ugrálás,
- menetelés, vonatozás.

Játékszerek és eszközök használata

- rakosgatás (kockák, autók, állatok),
- húzogatás, tologatás,
- játékok egymásba rakosgatása.

Játék különböző anyagokkal

- homokszórás, homokozás,
- vízöntögetés,
- kavarási, gyúrás,
- papírtépés.

Szerepjáték terén:

- állatokat utánozó játékok (mozgás, hang),
- babaringatás, etetés, altatás, főzés, sétáltatás, öltöztetés,
- autótologatás, szállítás, garázsépítés, közlekedési szőnyegen közlekedés,
- utazás (busz, vonat),
- orvos, beteg,
- fodrász,
- takarítás,
- boltos,
- ismerkedés a bábokkal, mesedramatizálás.

Konstruáló, építő játékok terén

- homokozás (forma kitöltése homokkal, várépítés),
- tevékenykedés építőkockákkal összeillesztés, építés,
- játékeszközök készítése (különböző anyagokból pl. zászló, hajó),
- Montessori torony felrakása,
- gyöngyfüzés (pálcikára, zsinórra).

Szabályjáték terén

- mozgással kísért utánozó játékok,
- mozgásos szabályjáték,
- körjátékok,
- labdás játékok,
- fogócskák, célbafutás, székfoglaló,
- egyszerű tánclemek.

Értelmi képességet fejlesztő játékok terén

- képes lottó,
- tevékenykedés formatáblán,
- hasonlóság, különbség észlelését segítő játékok,

- válogatás (forma, nagyság, szín alapján),
- hallási differenciálást fejlesztő játékok,
- tájékozódás hang alapján „Mi van a pokróc alatt?”
- tárgyak felismerése tapintás útján (zsákbamacska),
- szétvágott képek összeillesztése (puzzle).

Játék a szabadban:

- Homokozás,
- hintázás,
- csúszdázás,
- mászókázas,
- pancsolás,
- udvari játékok húzása, tolása,
- labda gurítása, dobása, elkapása, rúgása,
- futkározás,
- ugrálás, ugrálás trambulínon,
- körjáték a szabadban,
- hógolyózás, szánkózás, csúszkálás,
- roller, bicikli használatának megpróbálása.

Barkácsolás

- felnőttekkel közösen,
- bábkészítés.

3.6.6. Rajzolás, festés, mintázás - vizuomotoros fejlesztés

A finommotorika fejlesztését, a kéz ügyesítését, a gyerekek ábrázoló készségét fejlesztő foglalkozások során sajátítják el, melynek során vizuális, akusztikus, kinesztetikus és taktilis ingerek érik a gyermeket, ezáltal fejlesztve kognitív funkcióit, beszédét és manipulációját. A különböző fejlesztő játékokkal végzett manipuláció ügyesíti a gyermek finommotorikáját, de igazi alkotókedvüket a festéssel, nyomdázással, gyurmázással, tépéssel, rajzolással élhetik ki. E tevékenység során sikerélményhez jutnak, a gyermek látja alkotásának eredményét. A

gyógypedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, illetve az ábrázolókedv felkeltése.

Célja

- **Kéz és ujjak ügyesítése, mozgékonyáguk fokozása,**
- **a kéz izomerejének fejlesztése,**
- **a célirányos kézmozgások kialakítása,**
- **a szem és kéz közti koordináció kialakítása,**
- **az ujjak tapintásérzetének fokozása,**
- **a csukló, az ujjak laza mozgatása,**
- **a látás-, tapintás-, mozgásérzet együttes szabályozása,**
- **helyes irányok kialakítása,**
- **a dominancia kialakításának segítése,**
- **a testséma fejlesztés,**
- **az ábrázoló kedv felkeltése,**
- **az ábrázolás eszközeinek, a különböző technikáknak megismertetése,**
- **a helyes ceruzafogás kialakítása,**
- **a figyelem, az emlékezet, az ügyesség fejlesztése,**
- **a téri tájékozódás fejlesztése,**
- **az analízáló, szintetizáló készség kialakítása,**
- **egyszerű ok- okozati összefüggések felismertetése,**
- **a beszéd-készség fejlesztése,**
- **alapszínek és egyszerű formák megismertetése.**

Feladatai

- **keltse fel az érdeklődést az ábrázolás iránt,**
- **szem – kéz koordináció fejlesztése, kialakítása,**
- **kéz, ujjak ügyesítése,**
- **különböző eszközök fogása, elengedése, korrekt eszközhasználat kialakítása,**
- **ismertesse meg az ábrázolás-alakítás eszközeit, anyagait, s azok helyes használati módját,**

- ismerjen meg egyszerű esztétikai megnevezéseket (pl. szép, tiszta, piszkos...),
- jelenjenek meg a firkálás különböző szintjei,
- alak- háttér differenciálása, alakállandóság fejlesztése,
- elemi szinten jelenjen meg a forma ábrázolás,
- vegyen részt az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos önkiszolgálási, illetve munka jellegű feladatok végzésében.

- Mintázás terén

homok – formázás, építés, formakitöltés,

víz – töltögetés, pancsolás,

gyurma, agyag – puhítás, morzsolás, csipkedés, lapítás, sodrás, gömbölyítés, formálás.

- Festés-nyomdázás terén

Kézzel – tenyérrel, öt ujjal, ököllel, egy ujjal,

Eszközökkel – szivaccsal, dugóval, terményekkel, játéknymdával, hengerrel, vastag ecsettel.

- Papírmunkák terén

gyűrítés, tépés, sodrás, ragasztás, vágás.

- Rajzolás terén

- firkálás bottal a homokba,
- rajzolás krétával aszfaltra,
- firkálás vastag zsírkrétával,
- rajzolás vastag színessel,
- rajzolás különböző vastagságú filctollakkal,
- rajzolás vékony színessel.

- Vegyes technikák

A felsorolt technikák és eszközök különböző kombinációja.

3.6.7. Ének zene - zenei nevelés

Ez a foglalkozás lehetőséget nyújt a zene, a ritmus személyiségformáló szerepének megalapozására. Az értelmileg akadályozott gyermek életét végigkíséri a zene. A zene megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő, motiváló szereppel bír. Az éneklés, a zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt mintájának spontán utánzásával, ezért alkalmazhatóak jól a mozgással kísérhető dalok, mondókák. A felnőtt minden olyan alkalommal énekelhet, amikor a gyermekek jó közérzettel tevékenykednek, szabadon játszanak. Használhatja motiválásként, a gyermek megnyugtatóására, akár jutalmazhat is vele. Az éneklés a felnőtt és a gyermek közötti személyes kapcsolatot elmélyíti, közös örömszerzés forrása. Legfontosabb feladata a zenei nevelésnek, hogy szerettesse meg a gyerekekkel az éneklést, a zenét, és ezáltal fejlessze érzelmi életét és értelmi képességét.

Célja

- **A zenei érdeklődés felkeltése,**
- **hangulatkeltés, motiválás,**
- **zörejek felismerése,**
- **a környezet hangjainak felismerése, differenciálása,**
- **utánzásra készítés,**
- **a ritmus érzék fejlesztése, egyenletes löktetés érzékeltetése ritmushangszerekkel érzékeltetése,**
- **a zenei hallás fejlesztése,**
- **a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása, egymás hatásának erősítése,**
- **népi mondókák, versek, énekek megtanítása,**
- **a zenehallgatás megszerettetése.**

Feladatai

Gyermekdalok

- Altatók,
- tenyérjátékok, ujj- játékok,

- simogatós, csiklandozós játékok,
- hintáztatók,
- lovagoltatók, sétáltatók, táncoltatók, járatók,
- mondókák,
- kiolvasók,
- dalok (népdalok, műdalok),
- körjátékok, énekes játékok, énekes népi játékok,
- felelgetős játékok.

Ünnepkörök dalai

- ismerkedés rövid dalokkal, mondókákkal karácsonyra, húsvétra, anyák napjára, születésnapra...

Ritmus és hallásfejlesztés

Ritmusfejlesztés területén

- alakítsa ki az egyenletes lüktetést,
- ismertesse meg a gyermekeket a ritmus hangszerekkel és azok használatával,
- kedveltesse meg a körjátékokat és az egyszerű táncmozdulatokat.

Hallásfejlesztés területén

- ismertesse meg környezete különböző zörejeit, hangjait,
- érzékeltesse a magas és mély hangokat,
- érzékeltesse a halk- hangos különbséget,
- érzékeltesse a gyors- lassú tempót,
- juttassa el a gyermeket a dalfelismerés élményéhez,
- juttassa a gyermeket a zenehallgatás öröméhez.

Zenehallgatás

- élőzene hallgatása (dallamok, dalok hallgatása hangszereken),
- zenehallgatás hanghordozóról (IKT eszközökön),
- **mozgással kísért zenebefogadás (szalagokkal, kendőkkel...)**

3.6.8. Egyéni fejlesztés

A gyermekek speciális nevelési szükségleteihez, a képesség- struktúra egyenetlenségéhez igazodó, sérülésspecifikus fejlesztés. Az egyénileg végzett munka, alkalmas arra, hogy a gyermekekkel olyan feladatokat végeztessünk, amelyek megfelelnek aktuális képességeiknek, ismereteiknek. Ezáltal fejlesszük az egyes részterületeket, a mozgást, a beszédet, a megismerő tevékenységet és a vizuomotoros koordinációt. A kis lépésekkel végzett számtalan gyakorlás lehetővé teszi, hogy lehetőségeikhez, adottságaikhoz mértén boldog, kiegyensúlyozott gyermekek legyenek.

Célja

- **Hatásfokozó, erősítő, támogató, kiegyenlítő, tehetséggondozó tevékenység a tanulási folyamat, illetve közösségi élet terén,**
- **esetleges társuló sérülések korrekciója,**
- **taktilis, kinezetikus, vizuális, auditív ingerléssel növelni az együttműködő készséget, a kitartást, feladattartást, fejleszteni a modális, intermodális, szeriális észlelés,**
- **figyelem, emlékeztet fejlesztése,**
- **kommunikációs készségek fejlesztése,**
- **látási, hallási diszkriminációs készség fejlesztése,**
- **motoros készségek kialakítása, fejlesztése,**
- **kognitív funkciók fejlesztése.**

Feladatai

Mozgásfejlesztés terén:

- **testtudat kialakítása (testkép, testfogalom, testséma fejlesztése),**
- **vesztibuláris ingerlés,**
- **mozgás-szerialitás fejlesztése,**
- **alapmozgások pontosítása,**
- **kondicionális és a koordinációs képességek fejlesztése,**
- **két testfél mozgásának összerendezése,**
- **téri tájékozódás fejlesztése,**

- mozgás- és beszéd összekapcsolása,
- utánzókézség fejlesztése,
- bizalomerősítés.

Beszédfejlődés terén:

- beszédre való figyelés fejlesztése,
- beszédszervek ügyesítése,
- hangutánzó feladatok végzése,
- hangok, zörejek differenciálása,
- nonverbális, verbális és alternatív kommunikáció fejlesztése,
- beszédértés fejlesztése, passzív és aktív szókincs bővítése,
- grammatikai rendszer kiépítése,
- főfogalom alá rendezés,
- jelzők megismertetése.

Megismerő tevékenység terén:

- érzékelés, észlelés fejlesztése,
- figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése,
- emlékezet fejlesztése,
- rész- egész viszony, hiány-, változás felismerése,
- analízáló, szintetizáló készség fejlesztése,
- szerialitás fejlesztése,
- analógiás gondolkodás fejlesztése.

Vizuomotoros koordináció terén:

- csukló, kéz, ujjak ügyesítése,
- szem- kéz koordináció fejlesztése,
- ábrázolókedv felkeltése,
- korrekt eszközhasználat kialakítás,
- megfelelő nyomaték kialakítása,
- testséma fejlesztés,
- grafomotoros készség fejlesztése.

3.7. Speciális fejlesztések, kiegészítő terápiák

Az óvodánkba érkező gyermekek többféle diagnózissal rendelkeznek. Az egyéni szükségletekhez igazodó sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása a gyermekek sokszínűsége miatt elengedhetetlen.

3.8. Az óvodás gyermek fejlődési menetének értékelése

Az óvodás gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követjük és rögzítjük. A nevelési év első időszakában a gyermek jelen állapotát (bemeneti mérésként) rögzíti az óvoda gyógypedagógusa az értékelőlap segítségével. Az értékelőlap eredményeire épülve egyéni fejlesztési terv készül gyermekenként, ami meghatározza a fejlesztendő területeket, a fejlesztés fő irányát. A tanév végén ugyancsak a gyógypedagógiai értékelőlap (kimeneti mérésként) alapján kerülnek felmérésre a gyermekek egyéni képességei, erősségei, gyengeségei. Az értékelőlapokat összehasonlítva egyértelműen kirajzolódik a gyermek fejlődése önmagához viszonyítva. A szülőket a személyes találkozások során (szülői értekezlet, napi, heti találkozások) illetve félévente tájékoztatjuk gyermeke fejlődésének menetéről.

3.9. A gyermekek érdekében tett pedagógiai tevékenység

Óvodánkban gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nincs, így a csoportvezető gyógypedagógus/óvodapedagógus feladatkörébe tartozik a gyermekvédelemmel kapcsolatos problémák kezelése, jelzése. Szorosan együttműködve törekszünk segítséget nyújtani a gyermekek, illetve a családok számára. (pszichológusi segítség, esetmegbeszélés, családlátogatás, kapcsolattartás gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberekkel) Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek feltétele a kölcsönös bizalom, őszinteség, korrekt magatartás. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező, alkalmazkodik az aktuális feladatokhoz és szükségletekhez.

3.9.1. A kapcsolattartás formái:

- szülői értekezlet,
- nyíltnap,
- fogadóóra,

- egyéni beszélgetések,
- családlátogatás (szükség szerint),
- hagyományokon alapuló nyilvános ünnepélyek.

A lehetőségekhez mérten kezdeményezők, illetve nyitottak vagyunk további együttműködésre, közös programok szervezésére.

3.9.2. Partneri kapcsolataink

Együttműködünk szakmai intézményekkel, szervezetekkel, egyesületekkel, alapítványokkal, szakorvosokkal. (Pedagógiai Szakszolgálat, Nevelési Tanácsadó, Család- és Gyermejkölési Központ)

Kapcsolattartás formái:

- intézménylátogatás,
- konzultáció,
- közös rendezvényeken való részvétel,
- előadás,
- foglalkozáslátogatás,
- szakmai segítségnyújtás,
- gyermeket érintő szakmai dokumentáció készítése, továbbítása.

3.10. Környezeti és egészségnevelési elvek

- **Az óvodai élet megszervezésénél alapvető szempont, hogy a környezeti és egészségügyi szokások kialakítását az alapoktól kezdjük el.**
- **Nyugodt, szeretetteljes légkört, biztonságos környezetet biztosítunk.**
- **Megismertetjük a gyermekeket az alapvető higiénés szokásokkal (testápolás, öltözködés, táplálkozás, mozgás- testedzés, pihenés-alvás).**
- **A mindennapos testmozgás igényének kialakítása. (harmonikus, összerendezett mozgás kialakítása)**
- **A gyermek érdeklődésének felkeltése a szűkebb környezet iránt.**
- **Elemi viselkedési szokások kialakítása a környezet megvédése érdekében (környezettudatosság).**

- **Testi képességek fejlesztése.**
- **Egészséges, biztonságos környezet kialakítása.**
- **Együttműködés szakemberekkel.**

3.11.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló elvek, intézkedések

- **A gyermeket vagy hozzátartozóját hátrányos megkülönböztetés nem érheti.**
- **Minden gyermek feltétel nélküli elfogadása.**
- **Minden gyermeket megillet a neki megfelelő, sajátos bánásmód.**
- **A követelményeket a gyermek egyéni képességeihez szabjuk.**
- **Fokozott tolerancia, elfogadás a gyermekkel és a családdal.**
- **Minden gyermek, illetve család támogató segítséget kapjon.**
- **A 3 éves kortól kötelező óvodába járás, illetve a komplex nevelési folyamat biztosítja a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlődését.**
- **Az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális segédeszközök használata.**
- **Habilitáció, rehabilitáció.**
- **Egyes területeken kiemelkedő teljesítményű gyermekek felkarolása.**
- **Egyéni fejlesztés.**
- **Lehetőség biztosítása az „elfogadásra”.**

3.12.Zárógondolatok

Óvodába lépéskor gyermekeink heterogén képet mutatnak. Az eltérések az életkorban, fejlettségi szintben, a fogyatékoság súlyosságában, típusában, a gyermek családi vagy előző intézményes nevelésében gyökereznek. Ebből adódóan pedagógiai programunkat rugalmasan kezeljük.

A gyógypedagógus kompetenciája eldönteni, hogy az adott gyermekcsoport, gyermek esetében milyen foglalkoztatási formát választ és azt milyen hosszú időtartamban és mélységben alkalmazza. A foglalkozások egymással szoros kapcsolatban vannak, ezért a témakörök feldolgozása gyakran komplex módon valósul meg.

Fejlesztő tevékenységünk során a pedagógiai elvek közül kiemelt hangsúlyt kap a játékosság, a differenciálás, a kis lépések elvének alkalmazása és a cselekvésbe ágyazott ismeretnyújtás.

4. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

4.1. A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az iskola főigazgatója;
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - a szülői munkaközösség;
 - az iskola fenntartója.
2. A tanulók a pedagógiai program módosítását a diákönkormányzat képviselői útján a diákönkormányzatnak javasolhatják.
3. A pedagógiai programot a főigazgató készíti el a nevelőtestület. A pedagógiai program fenntartói jóváhagyása előtt ki kell kérni az intézményi tanács (20/2012.EMMI rend. 121. § (7)), illetve az iskolaszék véleményét.(20/2012.EMMI rend 122.§ (9), (11))
4. A pedagógiai program módosításáról a főigazgató tájékoztatja a szülői munkaközösséget és a diákönkormányzatot és a nevelőtestületet.
5. A pedagógiai programot a fenntartó hagyja jóvá. (Nkt 26 § (1))

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
2. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola főigazgatójától, főigazgatóhelyettesétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadóóráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala: a dokumentumot az iskola könyvtárában, a főigazgatói irodában lehet elolvasni, valamint megtekinthető az iskola honlapján, az E-Kréta rendszerben és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

4.2. Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai

A *pedagógiai programot/módosítását* az intézmény diákönkormányzata 2024. év szeptember hó 02. napján tartott ülésén megismerte, melyet aláírással tanúsítok.

Kelt: Kőszeg, 2024. év szeptember hónap 02. nap

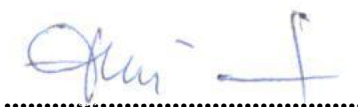
Gyöngyösi András
diákönkormányzat képviselője (diák)

Máté Árpád
diákönkormányzat segítője (pedagógus)

A *pedagógiai programot/módosítását* a szülői szervezet 2024. év szeptember hó 02. napján tartott ülésén megismerte.

Kelt: Kőszeg, 2024. év szeptember hónap 02. nap

Füzi Mária
szülői szervezet képviselője

A *pedagógiai programot/módosítását* az Intézményi Tanács 2024. év szeptember hó 02. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: Kőszeg, 2024. év szeptember hónap 02. nap

Dr. Csejteiné Pados Mária
intézményi tanács képviselője

4.3. A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék

A pedagógiai programot/módosítását az intézmény nevelőtestülete 2024. év augusztus hó 30. napján tartott értekezletén megismerte.

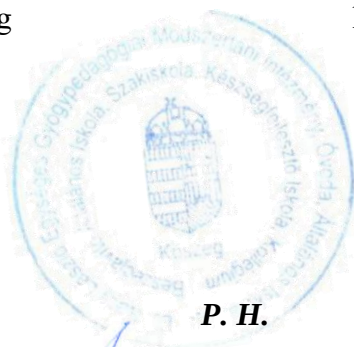
Kelt: Kőszeg, 2024. év augusztus hónap 30. nap

Szikora Lászlóné

Szikora Lászlóné
hitelesítő nevelőtestületi tag

Boldizsárné Száyer Szilvia

Boldizsárné Száyer Szilvia
hitelesítő nevelőtestületi tag

Wimmer László

Wimmer László
főigazgató

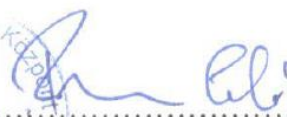
4.4. Fenntartói nyilatkozat

Fenntartói nyilatkozat

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 83. § (2)/g bekezdése értelmében a fenntartó hagyja jóvá a köznevelési intézmény pedagógiai programját.

A Sárvári Tankerületi Központ döntésre jogosult képviselőjeként a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. 83.§ (2)/g bekezdése alapján a Dr. Nagy László Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Beszédjavító Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium pedagógiai programját jóváhagyom.

Kelt: Sárvár, 2024. év szeptember hónap 02. nap

Rozmán László
tankerületi igazgató

MELLÉKLETEK

Mondatbank szöveges értékeléséhez

Magyar nyelv

Nyelvi ismeretek

- A tanult hangokat, betűket ismeri.
- A tanult hangokat, betűket néha téveszti.
- A tanult hangokat, betűket gyakran téveszti.
- A magánhangzók hosszúságát hallási megfigyelés után tudja jelölni.
- A magánhangzók hosszúságát hallási megfigyelés után is eltéveszti.
- A hangok sorrendjét egyszerű szavakban meghallja.
- A hangok sorrendjét egyszerű szavakban segítséggel meghallja.
- A hangok sorrendjét egyszerű szavakban nem hallja meg.
- Képes jelölni a mondatkezdő nagybetűt és a mondatzáró írásjelet.
- Figyelmen kívül hagyja a mondatkezdő nagybetűt és a mondatzáró írásjelet.
- Ügyel a hangok időtartamának jelölésére.
- Sokszor téveszt a hangok időtartamának jelölésében.

Írás, íráshasználat

- A tanult kisbetűk/ nagybetűk alakítása és kapcsolása szabályos.
- A tanult kisbetűk / nagybetűk alakítása és kapcsolása esetenként eltér a szabályostól.
- A tanult kisbetűk/ nagybetűk alakítása és kapcsolása gyakran szabálytalan.
- Írása lendületes, egyenletes és jól olvasható.
- Írása lassú, kissé szaggatott.
- Vonalvezetése határozott, képes a sor kitöltésére.
- Vonalvezetése bizonytalan, esetenként nem tartja a vonalak közötti írást.
- Írástempója megfelelő.
- Írástempója gyors, de egyenetlen, szaggatott.
- Írástempója lassú, vontatott.
- Másolása írottról megfelelő.
- Másolása írottról pontatlan, több hibával dolgozik.
- Tollbamondása többnyire hibátlan.
- Látási, hallási előkészítés után képes a tanult betűket és szavakat leírni.
- Tollbamondásnál gyakran hibázik.
- A tanult betűket hiányosan ismeri, téveszti.
- Tollbamondás utáni írása nagyon bizonytalan, csak betűzve képes írni.
- Füzeté tiszta, rendes, áttekinthető.
- Füzeté egyre rendezettebb.
- Füzeté rendezetlen.

Irodalom

Kommunikáció

- A szóbeli közléseket gyorsan és pontosan megérti.
- Szívesen vesz részt közös beszélgetésben.
- Az egyszerű szóbeli közléseket megérti.
- A szóbeli közléseket csak többszöri ismétlés után érti meg.
- Közös beszélgetésben csak felszólításra vesz részt.
- Képes egyszerű üzenetek közvetítésére.
- Képes mondatbővítésre, kérdőszavak segítségével.
- Képes mondatbővítésre kérdőszavak nélkül is.
- Kevésbé használja az adott témával kapcsolatos új kifejezéseket.
- Könnyen megjegyzi és felidézi a verseket.
- Nehezen tanul verset.
- Szókincse életkorának megfelelő. Gondolatait mondatokkal közli.
- Szókincse fejletlen, bővítésre szorul. Nehézkesen, akadozva mondja el gondolatait.
- Szókincse szűk körű, csak szavakat mond.
- A napszaknak megfelelő köszönési formákat ismeri, alkalmazza.
- A napszaknak megfelelő köszönési formákat felszólításra alkalmazza.
- Az adott témával kapcsolatos új kifejezéseket használja.

Olvasás, szövegértés

- A tanult kisbetűket/ nagybetűket hibátlanul olvassa.
- A tanult kisbetűk/ nagybetűk olvasásakor elvértve hibázik.
- A tanult kisbetűk/ nagybetűk olvasásakor gyakran téveszt. (magánhangzó csere, azonos hangzású mássalhangzók tévesztése)
- A betűket önállóan összeolvassa.
- A betűk összeolvasása bizonytalan.
- A szavak olvasása, értelmezése megfelelő.
- A szavak olvasása, értelmezése akadozó, bizonytalan.
- Mondatot, rövid szöveget fel tud olvasni ütemes, szótagoló szinten.
- Mondatot, rövid szöveget lassú tempóban, akadozva olvas el.
- Mondatot, rövid szöveget bizonytalanul, pontatlanul olvas.
- Elvértve követ el olvasástechnikai hibát.
- Gyakran követ el olvasástechnikai hibát: újrakezdés, mást olvas, betűtévesztés, betűcsere.

Matematika

Számköri ismeretek

- Számfogalma ____-as számkörben biztos.
- Számfogalma ____-as számkörben bizonytalan.
- A számokat helyesen olvassa és írja.
- A számokat bizonytalanul olvassa és írja.
- A számok, mennyiségek közötti relációkat helyesen használja.
- A számok, mennyiségek közötti relációkat bizonytalanul használja.
- A sok, kevés, semmi, több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat érti, és jelüket megfelelően használja.

- A sok, kevés, semmi, több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat érti, de jelölésükben segítségre szorul.
- A sok, kevés, semmi, több, kevesebb, ugyanannyi, fogalmakat nem érti, jelölni sem tudja.
- Tud egyenletes ritmusban számlálni.
- Számlálása nem egyenletes ritmusú.
- Mennyiséget számképpel és számjeggyel jól egyeztet.
- Mennyiséget számképpel és számjeggyel egyre kevesebb segítséggel egyeztet.
- Mennyiséget számképpel és számjeggyel, sok tévesztéssel egyeztet.
- Mennyiséget számképpel és számjeggyel egyeztetni képtelen.
- A tanult számok helyét a számegyenesen megtalálja.
- A tanult számok helyét a számegyenesen segítséggel megtalálja.
- A tanult számok helyét a számegyenesen nem találja.
- A számszomszédokat önállóan megállapítja.
- A számszomszédokat segítséggel megállapítja.
- A számszomszédokat nem tudja megállapítani.
- A számokat eszköz segítségével tudja bontani.
- A számokat eszköz segítségével, irányítással tudja bontani.
- A számokat nem tudja bontani.

Alapműveletek köre

- Az alapműveleteket eszköz segítségével önállóan megoldja, elvértve hibázik.
- Az alapműveleteket eszköz segítségével is több hibával oldja meg.
- Az összeadás és kivonás mennyiségi változtatását nem érti, elvégzésére nem képes.

Geometria, mérés

- Színt, formát, nagyságot egyeztetni tud.
- Színt, formát, nagyságot egyeztetni csak segítséggel tud.
- A tulajdonságok nevét ismeri és megnevezi.
- A tulajdonságok nevét csak segítséggel tudja.
- A nagyságukban eltérő tárgyak összehasonlítására, sorba rendezésére képes.
- A nagyságukban eltérő tárgyak összehasonlítására, sorba rendezésére csak segítséggel képes.
- A nagyságbeli viszonzszavakat használja.
- A nagyságbeli viszonzszavak, megértését rámutatással bizonyítja.
- A nagyságbeli viszonzszavakat nem érti.
- Felismeri a tárgyak térbeli helyzetét.
- A tárgyak térbeli helyzetét csak segítséggel ismeri fel.
- A térbeli viszonzszavakat megfelelően használja.
- A térbeli viszonzszavakat hibásan használja.

Környezetismeret

Az élő természet

- Az egyes témakörök iránt érdeklődő.
- Az egyes témakörök iránt érdeklődése felkelthető.
- Az egyes témakörök iránt ritkán mutat érdeklődést.
- Megfigyelései általában pontosak. Tapasztalatok felidézésére, megfogalmazására képes.
- Összefüggéseket fel tud fedezni.
- Megfigyelései pontatlanok. Megismerő tevékenységben segítségre van szüksége.

- Tapasztalatok felidőzésében, megfogalmazásában bizonytalan.
- Nem ismer fel összefüggéseket.
- Csoportosításokat adott szempont szerint önállóan elvégzi.
- Csoportosításokat adott szempont szerint bizonytalanul, segítséggel végzi el.

Testünk, életműködésünk, egészségünk

- Saját testén biztosan tájékozódik.
- Saját testén megfelelően tájékozódik.
- Óvja érzékszerveit és testi épségét.
- Kevésbé óvja érzékszerveit, nem vigyáz testi épségére.
- Környezetét óvja, törekszik annak rendjére és tisztaságára.
- Környezetét kevésbé óvja, annak rendjére, tisztaságára figyelmeztetni kell.
- Aktívan vesz részt a mozgásos, játékos gyakorlatokban.
- Nem szívesen vesz részt a mozgásos, játékos gyakorlatokban.
- A napirend betartására kialakult az igénye.
- A napirendet pontatlanul tartja be.
- Testsémája kialakulatlan.
- A testrészek funkcióját életkorának megfelelő szinten ismeri.
- A testrészek funkcióját életkorának megfelelő szinten bizonytalanul ismeri.

Az élőlény és környezete. Az élettelen természet vizsgálata.

- Szűkebb és tágabb környezetében biztonságosan tájékozódik.
- Szűkebb környezetében jól, tágabb környezetében még bizonytalanul tájékozódik.
- Az illem és magatartási szabályokat tudja, igyekszik betartani.
- Az illem és magatartási szabályokat tudja, de esetenként figyelmen kívül hagyja.
- Részt vesz a tárgyak mérhető, érzékelhető tulajdonságainak vizsgálatában.
- Felszólításra vesz részt a tárgyak mérhető, érzékelhető tulajdonságainak vizsgálatában.
- A munkaeszközöket rendeltetésüknek megfelelően használja.
- A munkaeszközöket bizonytalanul használja.
- Személyi adatait ismeri, el tudja mondani.
- Személyi adatait csak segítséggel tudja elmondani.
- Együttműködő.
- Együttműködésre képtelen.

Ének-zene

- Egyéni és közös éneklése dinamikus, kifejező, dallamot követő.
- Egyéni és közös éneklése bátorítatlan, halk, dallamot kevésbé követő.
- Ritmikai készsége megfelelő.
- Ritmikai készsége fejletlen.
- Ritmusokat felismeri, ritmustapsolása megfelelő.
- Ritmusokat felismeri, de ritmustapsolása még bizonytalan.
- Énekes-mozgásos játékokban szívesen vesz részt.
- Énekes-mozgásos játékokat kevésbé kedveli.
- A tanult dalok szövegét könnyen elsajátítja.
- A tanult dalok szövegét nehezen sajátítja el.

- Írásbeli feladatokat előkészítés után elvégzi.
- Írásbeli feladatokat előkészítés után is csak segítséggel végzi el.

Vizuális kultúra

- Ábrázolási készsége megfelelő, fejlődő.
- Ábrázolási készsége gyenge, lassan fejlődő.
- Élmény alapján egyszerű képet tud alakítani.
- Élmény alapján egyszerű képet csak segítséggel tud alakítani.
- Törekszik a színek, formák változatosságára.
- Kevés színt használ, formaalakítása kezdetleges.
- A sík és térformákat meg tudja különböztetni.
- A sík és térformák felismerésében bizonytalan.
- Egyszerű mintát irányítással tud követni.
- Egyszerű mintát irányítással is csak nehezen tud követni.
- A különböző technikákat szívesen használja.
- A különböző technikákat bátortalanul használja.
- Munkái esztétikusak, igényesek.
- Munkái összecsapottak, igénytelenek.

Technika, életvitel és gyakorlat/Technika és tervezés

- A gyakorlati jellegű tevékenységek iránt érdeklődő, szívesen végzi.
- A gyakorlati jellegű tevékenységek iránt kevésbé érdeklődő. Munka közben biztatásra, segítségre van szüksége.
- Az anyagokat és eszközöket rendeltetésüknek megfelelően használja.
- Az anyagokat és eszközöket bizonytalanul használja.
- Munkadarabjai kivitelezésében általában igényes és pontos.
- Munkadarabjai kivitelezésében felületes, kapkodó, pontatlan.
- Finommotorikája, észlelési képessége sokat fejlődött.
- Finommotorikája és észlelési képessége további fejlesztést igényel.

Testnevelés és sport/Testnevelés

- Órai tevékenysége aktív.
- Órai tevékenysége biztatásra aktív.
- Órai tevékenysége változó.
- Órai tevékenysége passzív.
- Órai tevékenysége rendbontó.
- Mozgása harmonikus.
- Mozgása megfelelő.
- Mozgása fejlesztésre szorul.
- A csapatjátékokban együttműködően vesz részt.
- A csapatjátékokban közömbösen vesz részt.
- A csapatjátékokban nem szívesen vesz részt.
- A gyakorlatokat könnyen sajátítja el.
- A gyakorlatokat kevés segítséggel sajátítja el.
- A gyakorlatokat sok segítséggel sajátítja el.

- Labdajátékokban ügyes.
- Labdajátékokban szívesen vesz részt.
- Labdajátékokban megfelelően játszik
- Labdajátékokban mozgása fejlesztést igényel.
- Viselkedése sportszerű.
- Viselkedése együttműködő.
- Viselkedése közömbös.
- Viselkedése rendbontó.
- Felszerelése hiánytalan, rendezett.
- Felszerelése többször hiányos.
- Felszerelése rendszeresen nincs.
- Vízbiztonsága kialakult.
- Vízbiztonsága még nem alakult ki.

Etika/ Hit - és erkölcsstan

- Részvétele az órai munkában aktív és együttműködő.
- Részvétele az órai munkában részben együttműködő.
- Részvétele az órai munkában változó, ritkán együttműködő.
- Részvétele az órai munkában elutasító, nem működik együtt.
- A feldolgozott történetek és témák iránt érdeklődő, a tanultakra jól emlékszik és képes alkalmazni azokat.
- A feldolgozott történetek és témák iránt általában érdeklődő, a tanultakat részben emlékszik és részben képes alkalmazni azokat.
- A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, de a figyelmét felkeltő témákra emlékszik és képes alkalmazni azokat.
- A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, felzárkóztatásra szorul.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik történetek hallgatásával és játékos feldolgozásával.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik énekekkel, dalos játékokkal

Mondatbank autizmussal élő tanulók értékeléséhez

1. SZOCIÁLIS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS VISELKEDÉS

A. Szociális viselkedés

- Játéktevékenységbe bevonható, kortársaival közösen játszik.
- Játéktevékenységbe kevésbé bevonható, főleg magányosan tevékenykedik.
- A rutinban történő változásokat, tevékenységváltásokat könnyen elfogadja.
- A rutinban történő változásokat, tevékenységváltásokat olykor nehezen fogadja el.
- A rutinban történő változások, tevékenységváltások nehézséget okoznak számára.

B. Kommunikációs viselkedés

- Kommunikációja során beszédet használ.
- Kommunikációja során gesztusokat használ.
- Kommunikációja során jelnyelvet használ.
- Kommunikációja során az alábbi segédeszközt használja: _____.
- Kéréseit, érzéseit rendszeresen megosztja, tevékenységeit szívesen kommentálja.
- Kéréseinek, jelzéseinek, érzéseinek megosztása még nehezített.
- Kéréseit, érzéseit nem osztja meg, nem jelzi, ha valamit nem szeretne.
- Kortársaival és felnőttekkel is kommunikál.
- Jellemzően csak felnőttekkel kommunikál.
- Jellemzően csak kortársaival kommunikál.
- Beszédében echolália megfigyelhető (visszaismétli, amit korábban hallott).
- Beszéde csak echoláliára korlátozódik.
- Beszélgetéseinek témája változatos, képes azokat a beszélgetőpartneréhez igazítani.
- Beszélgetéseinek témája ismétlődő, gyakran ugyan arra a témakörre vonatkozik.
- Gyakran beszél magában.

C. Explorációs viselkedés

- Viselkedése aktív, kíváncsi a környezetére.
- Nyitott környezetére, de viselkedése olykor passzív.
- Viselkedése jellemzően passzív.
- Kedveli a vizuálisan érdekes tárgyakat, játékokat, eszközöket.
- Gyakran kerüli a vizuális tájékozódást, gyakran csukja be / takarja el a szemét.
- Kedveli azokat a tárgyakat, eszközöket, melyek hangot adnak, kedveli a zenét.
- Bizonyos zajok zavarják őt, ezek tompítása vagy elkerülése fontos számára.
- Kedveli az érdekes tapintású tárgyakat, eszközöket, játékokat.
- Bizonyos felületek érintését nem kedveli, kerüli.
- Szeret hintázni, mozogni, szaladgálni.
- Jellemzően keveset mozog, szívesebben marad egy helyben.

2. ALAPKÉSZSÉGEK

A. Nonverbális szociális interakciók

- Nevére figyel, abbahagyja az adott tevékenységet, ránéz a másokra.
- Nevére nem minden esetben figyel fel.
- Nevére jellemzően nem figyel fel, folytatja az adott tevékenységet.

- Kétszemélyes, számára ismerős tevékenységben ____ percig vesz részt.
- Kétszemélyes, számára új tevékenységben ____ percig vesz részt.
- Szemkontaktust felvesz, megfelelő módon használ.
- Szemkontaktust felvesz, de még nem képes tartani és megfelelően szabályozni azt.
- Szemkontaktust nem, vagy csak ritkán vesz fel.
- Jellemző rá, hogy egy-egy tevékenységet gyakran megismétel azzal a céllal, hogy fenntartsa egy interakciót.
- Ha valamit kérni szeretne, tolja / húzza / mozgatja a másik személyt, hogy ezt jelezze és elérje.
- Ha valamit kérni szeretne, a másik kezébe tárgyat ad, vagy a másik kezét eszközként használja, hogy ezt jelezze és elérje.
- Ha valamit kérni szeretne, az adott dologra mutat.
- Szemkontaktus és gesztushasználat összehangolásával képes kérni.
- Ha szeretné megosztani az érdeklődését, a személyre és a tárgyra felváltva néz, hogy ezt jelezze.
- Ha szeretné megosztani érdeklődését, az adott tárgyat a másik kezébe adja, hogy ezt jelezze.
- Ha szeretné megosztani érdeklődését, az adott tárgyra mutat, hogy ezt jelezze.
- Ha szeretné megosztani érdeklődését, valamilyen módon felhívja magára a figyelmet.

B. Utánzás

- Egy vagy több egymást követő (korábban látott) mozdulatot utánózik.
- Új helyzetben jellemzően egy vagy több egymást követő (korábban látott) mozdulatot utánózik.
- Szájmozgásokat, hangokat utánózik.
- Szavakat, esetleg mondatokat utánózik dalokból, mesékből vagy más tevékenységekből.

C. Szervezés

- Egy-egy tevékenységre felkészül azzal, hogy az adott helyre megy, vagy a szükséges tárgyat előkészíti.
- Egy tevékenység befejezése után elpakol maga után.
- Tevékenységen belül tud választani.
- A választás nehéz számára.
- Irányítás mellett képes várakozni.
- A várakozás nehéz számára.
- Számára ismerős tevékenységek során önálló.
- Számára ismerős tevékenységek során is igényel még segítséget.
- Új tevékenység során követi az utasításokat.
- Irányítással át tud térni a következő tevékenységre.
- Elfogadja a tevékenysége megszakítását, hogy áttérjen a következő tevékenységre.
- Képes a váratlan tevékenységváltásra.
- A tevékenységváltások irányítás mellett is nehézségek okoznak számára.
- Felismeri a saját és más tulajdonát.
- Saját és más tulajdonát még nem minden esetben ismer fel önállóan, segítséget igényel.
- Saját tulajdonát segítséggel sem ismeri még fel.
- Szükség esetén képes önmagát megnyugtatni.
- Meg lehet nyugtatni.
- Probléma esetén önmagát nem képes megnyugtatni, más személy is nehezen nyugtatja meg.

3. SZOCIÁLIS KÉSZSÉGEK

A. Játék

- Jellemzően egy játékkal tevékenykedik egyszerre.
- A zárt végű, strukturált játékokat kedveli (világos szabályok, előre jól látható, hogy a játék mikor fog befejeződni, kevés benne a kiszámíthatatlan tényező).
- Kedveli a kreatív játékokat.
- Önállóan ____ percig játszik.
- Jellemzően párhuzamosan játszik más gyermek mellett a saját játékával.
- Részt vesz közös tevékenységekben.
- Együttműködve játszik egy partnerrel.
- Együttműködve játszik több partnerre, csoportban.
- Játékait megosztja másokkal.
- Közös, több résztvevős tevékenységbe bevonható, de jellemzően nem marad a helyzetben annak végéig.
- Közös tevékenységbe nem vonható be.

B. Csoport készségek

- Étkezésekben részt vesz.
- Az iskolában csak speciális körülmények megteremtése mellett étkezik.
- Az iskolában nem étkezik.
- Meghallgatást igénylő tevékenységekben (pl. mese) részt vesz.
- Meghallgatást igénylő tevékenységekben (pl. mese) rövid ideig vesz részt.
- Meghallgatást igénylő tevékenységekben (pl. mese) nem vesz részt.
- Beszélgetést igénylő tevékenységekben részt vesz.
- Beszélgetést igénylő tevékenységekbe bevonható, de nem vesz részt teljesen.
- Beszélgetést igénylő tevékenységekbe nem vonható be.
- Csoportos tevékenységek során képes a helyén maradni.
- Csoportos tevékenységek során nehéz számára a helyén maradni.
- Felemeli a kezét, ha ő szeretne következni.
- Ha ő szeretne következni, azt kézfeltartás helyett jellemzően szóban jelzi, vagy valamilyen módon felhívja magára a figyelmet.
- Képes sorban állni.
- A sorban állás nehéz számára.
- Nem verbális utasításokat (szó nélküli gesztusok) megért és követ.
- A nem verbális utasításokat (szó nélküli gesztusok) még nem minden esetben érti.
- A figyelemfelhívó utasításokat (Mindenki...!) megérti.
- A figyelemfelhívó utasításokat (Mindenki...!) nem, vagy nem minden esetben érti.
- A rutinszerű utasításokat (Moss kezet! Sorakozó!) érti.
- A rutinszerű utasításokat (Moss kezet! Sorakozó!) nem, vagy nem minden esetben érti.
- A verbális (szóbeli) utasításokat ismerős helyzetekben megérti.
- A verbális (szóbeli) utasításokat ismerős és új helyzetekben is megérti.

C. Közösségi szociális készségek

- Uszodai foglalkozáson részt vesz.
- Uszodai foglalkozáson korlátozottan vesz részt.
- Uszodai foglalkozáson nem vesz részt.
- Szervezett programon (pl. mozi, kirándulás) részt vesz.

- Szervezett programon (pl. mozi, kirándulás) korlátozottan vesz részt.
- Szervezett programon (pl. mozi, kirándulás) jellemzően nem vesz részt.
- Iskolai ünnepségen részt vesz.
- Iskolai ünnepségen korlátozottan vesz részt.
- Iskolai ünnepségen nem vesz részt.

4. KOMMUNIKÁCIÓS KÉSZSÉGEK

A. Alapvető kommunikációs funkciók

- Nevére válaszol.
- Képes elutasítani tárgyat, tevékenységet.
- Egy tárgy vagy tevékenység elutasítása nehéz számára.
- Válaszol a köszönésre.
- Nem, vagy nem minden esetben válaszol a köszönésre.
- Jelzi beleegyezését valamibe.
- Beleegyezését nem, vagy nem minden esetben jelzi.
- Személyére vonatkozó kérdésekre válaszol (Hogy vagy?).
- Személyére vonatkozó kérdésekre nem, vagy nem minden esetben válaszol (Hogy vagy?).
- A környezetében lévő személyeket megnevezi.
- A környezetében lévő személyeket még nem, vagy nem minden esetben képes megnevezni.
- Képes élményeiről, helyekről, személyekről mesélni.
- Élményeiről, személyekről, helyekről próbál önállóan mesélni.
- Még nem tud önállóan mesélni élményeiről, személyekről, helyekről.
- Képes jövőbeli eseményekről beszélni.
- Képes tulajdonságokat leírni.
- Képes bizonyos tárgyakról, eseményekről változatos módon információt kérni.
- Tárgyakról, eseményekről próbál információt kérni, de még segítséget igényel.

B. Társas-érzelmi készségek

- Ha dühös, képes szünetet, vagy számára megnyugtató tevékenységet kérni.
- Ha dühös, nehezen nyugszik meg.
- Képes kifejezni érzéseit (boldog vagyok, fáradt vagyok).
- Érzelmei kifejezésében (boldog vagyok, fáradt vagyok) valamilyen módon még segítséget igényel.
- Érzéseit még nem, vagy csak korlátozott módon tudja kifejezni.
- Jelzi, ha valamije megsérült, fáj, rosszul érzi magát.
- Nehéz számára annak jelzése, hogy rosszul érzi magát vagy fáj valamije.
- Kéri másoktól az érzelmek kifejezését (pl. puszi, ölelés).
- Képes megvédeni magát (Ne csináld! Menj innen!)
- Önmaga megvédeése (pl. Ne csináld!) még nehéz számára.
- Képes mások számára segítséget nyújtani.
- Mások számára vigasztalást nyújt.

C. Alapvető beszélgetési készségek

- Beszélgetést kezdeményez azzal, hogy felhívja a másik figyelmét, a nevére szólítja őt.
- Be tud fejezni egy beszélgetést a megszokott módon.
- Képes fenntartani egy beszélgetést.
- Szívesen beszélget, de a beszélgetés fenntartása, megfelelő lezárása olykor még nehézkes számára.
- Nehéz számára a beszélgetés, szüksége van irányításra.

- Beszélgetés közben a másik személyre figyel, felé fordul.
- Beszélgetés közben előfordul, hogy nem a másik személyre figyel, például nem felé fordul.
- A beszélgetési helyzetekben képes különbséget tenni a megfelelő és a nem helyénvaló érintések között.
- Beszédének hangerejét képes a beszélgetéshez igazítani.
- Beszédének hangereje nem mindig igazodik a beszélgetéshez, előfordul, hogy erre figyelmeztetni kell.
- Beszélgetés közben figyel, vár a partnere jelzéseire, ezeket képes értelmezni.
- Beszélgetőpartner jelzéseit nem minden esetben tudja megfelelően értelmezni.

5. ÖNÁLLÓSÁG

- Önállóan öltözik és vetkőzik.
- Az öltözésben, vetkőzésben még segítséget igényel.
- Öltözés és vetkőzés során még sok segítséget igényel.
- WC használata önálló.
- WC használat során még segítséget igényel.
- Az alapvető higiéniai ismeretei jók, kézmosás, fogmosás során önálló.
- Az alapvető higiénés tevékenységek elvégzése során még segítséget igényel.
- Saját tárgyait képes önállóan rendben tartani, elpakol maga után.
- Saját tárgyainak rendben tartására, az elpakolásra még figyelmeztetni kell.
- Saját tárgyainak rendben tartásában, az elpakolásban még segítséget igényel.
- Önállóan megteríti maga és esetlegesen mások számára.
- Segítséggel megteríti maga és esetlegesen mások számára.
- Az iskolában önállóan étkezik.
- Az iskolában kis segítséggel étkezik.
- Az iskolában még sok segítséget igényel étkezés során.
- Az iskolán belül önállóan közlekedik.
- Az iskolán belüli közlekedés szabályait még tanulja.

AZ ÉRTÉKEKELÉS KATEGÓRIÁINAK ÉS SZÖVEGÉNEK RÉSZLETEZÉSE AZ ELSŐ OSZTÁLYTÓL A MÁSODIK ÉVFOLYAM FÉLÉVÉIG A BESZÉDJAVÍTÓ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

ELŐKÉSZÍTŐ 1. ÉVFOLYAM FÉLÉVKOR

Társas kapcsolataiban:

- barátkozó • udvarias • alkalmazkodó • zárkózott • nehezen barátkozó • elutasító

Viselkedése:

- fegyelmezett • illemtudó • fegyelme változó • türelmetlen • néha zavarja társait • gyakran zavarja társait

Beilleszkedése:

- szívesen jár iskolába • betartja a házirendet • többször kell figyelmeztetni • figyelmen kívül hagyja a felnőttek kérését • szorong

Figyelme:

- életkorának megfelelő • megosztott • rövid ideig tartó • gyakran elkalandozik • szétszórt

Tanórai aktivitása:

- érdeklődő • életkorának megfelelő • változó • csak felszólításra dolgozik

Munkatempója:

- gyors • átlagos • lassú • kapkodó • változó

Általános tájékozottság:

- széleskörű • saját és családja adatait ismeri • átlagos • hiányos, ezért bizonytalan

Munkáinak minősége:

- pontos • keveset hibázik • sokat hibázik • füzetek tiszták, rendezettek • füzetek rendezetlenek

Felszerelése:

- hiánytalan • általában hiánytalan • többször hiányos

Beszédképessége:

- korának megfelelő • rövid mondatokat használ • kérdésekre válaszol csak

Szókinccse:

- gazdag • életkorának megfelelő • hiányos • fejlesztésre szorul

Hangok felismerése:

- hibátlan, biztos • kissé bizonytalan • bizonytalan • többször hibázik

Hangok ejtése:

- szabályos, tiszta • néhány hang ejtése hibás • sok hang ejtése hibás

Betűelemek alakítása, írása:

- szabályos, tetszetős • megfelelő • szabályostól sokszor eltérő • nehézkes

Számfogalma:

- kialakult 5-ig • kialakulóban • fejlesztésre szorul

A relációs jelek használatában:

- biztos • néha hibázik • gyakorlás szükséges

Ismeretei a környezetéről:

- gazdag, sokféle • életkorának megfelelő • hiányos

Tapasztalatai, megfigyelései a természetről:

- gazdag, pontos • megfelelő • hiányos

Nagymozgása:

- biztos • bizonytalan

Alkotáshoz való viszonya:

- szívesen tevékenykedik • csak biztatásra dolgozik • ha teheti, nem vesz részt az alkotásban

Eszközhasználata:

- jó • megfelelő • gyenge

2.2.2.1. Előkészítő 1. évfolyam év vége**Magyar nyelv és irodalom**

- Szavak hangokra bontása hibátlan.
- Szavak hangokra bontásánál 1-2 hibát ejt.
- Szavak hangokra bontásánál sokat hibázik.
- Szavak hangokra bontásánál nevelői segítséget igényel.
- Minden hangot tisztán ejt.
- Beszédében 1-2 hangot hibásan ejt.
- Sok hang képzése hibás.
- A hantok ejtésénél logopédiai segítségre szorul.
- Minden betűt biztosan felismer és megnevez.
- A tanult betűket jól ismeri fel.
- A tanult betűket 1-2 tévesztéssel felismeri és megnevezi.
- A tanult betűket nem ismeri fel.
- Szótagolva jól olvas.
- Szótagolva lassan olvas.
- Szótagolva nagyon lassan olvas.
- Betűzgetve olvas.
- Fejlesztésre szorul.
- Gondolatait összefüggően, választékosan fogalmazza meg.
- Szókincse gazdag.
- Szókincse fejlesztésre szorul.
- Életkorának megfelelően, egész mondatokban beszél.
- Kérdésekre segítséggel tudja kifejezni magát.
- Nehezen fejezi ki magát.
- Szóban bátortalan, biztatást igényel.

- Szövegértése hibátlan, mondatokat is ért.
- Szövegértésében kisebb hibák elfordulnak.
- Szövegértésre vonatkozó feladatokat tanítói segítséggel old meg.
- Az olvasott szöveget nem érti.
- Betűkapcsolásnál, betűalakításnál vonatvezetése szabályos, lendületes.
- Írásmozgása biztos.
- Betűkapcsolásnál, betűalakításnál vonalvezetése szabályos
- Írásmozgása jó.
- Betűkapcsolása, betűalakítása több esetben bizonytalan.
- Betűkapcsolása szabálytalan, írása nehezen olvasható.
- Írástempója gyors, lendületes.
- Írástempója gyors.
- Írástempója megfelelő.
- Írástempója nagyon lassú.
- Írott és nyomtatott szövegről egyaránt hibátlanul másol.
- Írott és nyomtatott szövegről kevés hibával másol.
- Írott és nyomtatott szövegről több hibával másol.
- Írott és nyomtatott szövegről való másolása fejlesztést igényel.
- Képek nevének önálló leírása pontos.
- Képek nevének leírásánál keveset hibázik.
- Képek nevének leírásánál több hibát ejt.
- Képek nevének leírásánál segítséget igényel.
- Tollbamondásnál hibátlanul ír.
- Tollbamondásnál apróbb hibával ír.
- Tollbamondásnál több hibával ír.
- Tollbamondásnál nagyon pontatlanul ír.

2.2.2.2. Matematika

- Számfogalma biztosan kialakult a 10-es számkörben.
- Számfogalma jó a 10-es számkörben.
- Számfogalma bizonytalan a 10-es számkörben.
- Számfogalma kialakulatlan.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket hibátlanul alkalmazza.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket jól alkalmazza.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket téveszti.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket nem tudja alkalmazni.
- Biztonsággal felismeri és lejegyzí a tanult számokat.
- Jól alakítja és felismeri a számok nevét és jelét.
- A számok felismerésében és lejegyzésében még bizonytalan.
- A számokat nem ismeri, lejegyezni még nem tudja.
- Páros, páratlan
- Páros, páratlan számokat biztosan felismeri.
- Páros, páratlan számokat kevés hibával felismeri.
- Páros, páratlan számokat segítséggel felismeri.
- Páros, páratlan számokat segítséggel sem ismeri fel.
- Önállóan, hibátlanul tud összeadni és kivonni a 10-es számkörben.
- A 10-es számkörben való összeadásokat és kivonásokat kevés hibával végzi.
- A 10-es számkörben való összeadásokat és kivonásokat több hibával végzi.
- Összeadásra és kivonásra a 10-es számkörben segítséggel sem képes.
- Önállóan és hibátlanul bontja a számokat a 10-es számkörben.
- A számok bontását a 10-es számkörben kevés hibával végzi.
- A számok bontását a 10-es számkörben több hibával végzi.
- A számok bontására a 10-es számkörben segítséggel sem képes.
- Számszomszédokat teljes önállósággal felismeri.
- Számszomszédokat jól felismeri.
- Számszomszédokat csak számegeyenes segítségével ismeri fel.
- Számszomszédokat nem ismeri.
- A megkezdett sorozatokat önállóan felismeri és a szabálynak megfelelően folytatja.

- **A megkezdett sorozatokat felismeri és alkalmazza a szabályt.**
- **A megkezdett sorozatokat segítséggel ismeri fel.**
- **A megkezdett sorozatok folytatására nem képes.**
- **Helyzetfelismerés problémamegoldó képessége, kreativitása**
- **Gondolkodása logikus, fejlett.**
- **Az összefüggéseket könnyen felismeri.**
- **Az összefüggések felismeréséhez tanítói segítséget igényel.**
- **Az összefüggéseket nem ismeri fel.**
- **Helyzetfelismerés problémamegoldó képessége, kreativitása**
- **Gondolkodása logikus, fejlett.**
- **Az összefüggéseket könnyen felismeri.**
- **Az összefüggések felismeréséhez tanítói segítséget igényel.**
- **Az összefüggéseket nem ismeri fel.**
- **Feladat megoldási tempója gyors.**
- **Feladat megoldási tempója jó ütem.**
- **Feladat megoldási tempója lassú.**
- **Feladat megoldási tempója nagyon lassú.**
- **Matematika órákon aktív, segíti társait.**
- **Matematika órákon többnyire aktív.**
- **Matematika órákon teljesítménye hullámzó.**
- **Feladattudata még nem alakult ki**

2.2.2.3. Vizuális kultúra

- **Szeret rajzolni. Szívesen megvalósítja saját ötleteit, elképzeléseit.**
- **Szeret rajzolni.**
- **Kevésbé szeret rajzolni.**
- **Nem szívesen rajzol.**
- **Munkáin változatosan használja a színeket.**
- **Munkáin sajátosan használja a színeket.**
- **Munkáin visszafogottan használja a színeket.**

- **Ügyesen bánt az eszközökkel.**
- **Jól bánt az eszközökkel.**
- **Megfelelően bánt az eszközökkel.**
- **Eszközhasználata bátortalan.**
- **A rajzfelületet megfelelően használja.**
- **A rajzfelületet bátortalanul használja.**
- **A rajzfelületet aránytalanul használja.**
- **Kreativitása: tele van ötlettel.**
- **Kreativitása: inkább az utasításokat követi.**
- **Munkadarabjai szépek, esztétikusak, igényesek.**
- **Munkadarabjai szépek.**
- **Munkadarabjai megfelelőek.**
- **Munkadarabjai rendezetlenek.**
- **Technika, életvitel és gyakorlat**
- **Órai tevékenysége érdeklődő.**
- **Órai tevékenysége biztatásra aktív.**
- **Órai tevékenysége változó.**
- **Órai tevékenysége passzív.**
- **Órai tevékenysége rendbontó.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat jól ismeri.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat megfelelően ismeri.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat felszínesen ismeri.**
- **Kézügyessége kiemelkedő.**
- **Kézügyessége jó.**
- **Kézügyessége megfelelő.**
- **Kézügyessége fejlesztésre szorul.**
- **Munkadarabjai igényesek, ötletesek.**
- **Munkadarabjai megfelelőek.**
- **Munkadarabjai gyakran pontatlanok.**
- **Az eszközöket jól, biztonságosan használja.**
- **Az eszközöket megfelelően használja.**

- **Az eszközöket bizonytalanul használja, állandó segítségre szorul.**

2.2.2.4. Technika és tervezés

- Órai tevékenysége érdeklődő.
- Órai tevékenysége biztatásra aktív.
- Órai tevékenysége változó.
- Órai tevékenysége passzív.
- Órai tevékenysége rendbontó.
- A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat jól ismeri.
- A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat megfelelően ismeri.
- A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat felszínesen ismeri.
- Kézügyessége kiemelkedő.
- Kézügyessége jó.
- Kézügyessége megfelelő.
- Kézügyessége fejlesztésre szorul.
- Munkadarabjai igényesek, ötletesek.
- Munkadarabjai megfelelőek.
- Munkadarabjai gyakran pontatlanok.
- Az eszközöket jól, biztonságosan használja.
- Az eszközöket megfelelően használja.
- Az eszközöket bizonytalanul használja, állandó segítségre szorul.

2.2.2.5. Testnevelés

- **Órai tevékenysége aktív.**
- **Órai tevékenysége biztatásra aktív.**
- **Órai tevékenysége változó.**
- **Órai tevékenysége passzív.**
- **Órai tevékenysége rendbontó.**
- **Mozgása harmonikus.**
- **Mozgása megfelelő.**
- **Mozgása fejlesztésre szorul.**

- A csapatjátékokban együttműködően vesz részt.
- A csapatjátékokban közömbösen vesz részt.
- A csapatjátékokban nem szívesen vesz részt.
- A gyakorlatokat könnyen sajátítja el.
- A gyakorlatokat kevés segítséggel sajátítja el.
- A gyakorlatokat sok segítséggel sajátítja el.
- Labdajátékokban ügyes.
- Labdajátékokban szívesen vesz részt.
- Labdajátékokban megfelelően játszik
- Labdajátékokban mozgása fejlesztést igényel.
- Viselkedése sportszerű.
- Viselkedése együttműködő.
- Viselkedése közömbös.
- Viselkedése rendbontó.
- Felszerelése hiánytalan, rendezett.
- Felszerelése többször hiányos.
- Felszerelése rendszeresen nincs.

2.2.2.6. Ének-zene

- A dalokat önállóan és szívesen énekli.
- A dalokat segítséggel énekli.
- A dalokat csak csoportban énekli.
- A tanult ritmusértékeket jól alkalmazza.
- A tanult ritmusértékeket pontatlanul alkalmazza.
- A tanult ritmusértékeket nem ismeri.
- A tanult dalok dallamát, szövegét jól ismeri.
- A tanult dalok dallamát, szövegét pontatlanul ismeri.
- A tanult dalok dallamát, szövegét nem ismeri.
- Zenehallgatás során csendben figyel a zeneműre.
- Zenehallgatás során megfogalmazza észrevételeit.
- Zenehallgatás során az ismert hangszereket megnevezi.

- **Dalok játékait ismeri, tudja.**
- **A dalok játékaiban bizonytalan.**
- **A dalok játékait nem tudja.**

2.2.2.7. Etika/ Hit - és erkölcsstan

- **Részvétele az órai munkában aktív és együttműködő.**
- **Részvétele az órai munkában részben együttműködő.**
- **Részvétele az órai munkában változó, ritkán együttműködő.**
- **Részvétele az órai munkában elutasító, nem működik együtt.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt érdeklődő, a tanultakra jól emlékszik és képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt általában érdeklődő, a tanultakat részben emlékszik és részben képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, de a figyelmét felkeltő témákra emlékszik és képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, felzárkóztatásra szorul.**
- **A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik történetek hallgatásával és játékos feldolgozásával.**
- **A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik énekekkel, dalos játékokkal.**
- **A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik társas feladatokkal, csoportmunkával.**
- **A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik rajzos feladatokkal.**
- **A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik munkafüzeti feladatokkal.**

1. évfolyam félév

Magyar nyelv és irodalom

- **Szavak hangokra bontása hibátlan.**
- **Szavak hangokra bontásánál 1-2 hibát ejt.**
- **Szavak hangokra bontásánál sokat hibázik.**
- **Szavak hangokra bontásánál nevelői segítséget igényel.**
- **Minden hangot tisztán ejt.**
- **Beszédében 1-2 hangot hibásan ejt.**

- Sok hang képzése hibás.
- A hantok ejtésénél logopédiai segítségre szorul.
- A tanult betűket biztosan felismer és megnevez.
- A tanult betűket jól ismeri fel.
- A tanult betűket 1-2 tévesztéssel felismeri és megnevezi.
- A tanult betűket nem ismeri fel.
- Szótagolva jól olvas.
- Szótagolva lassan olvas.
- Szótagolva nagyon lassan olvas.
- Betűzgetve olvas.
- Csak tanítói segítséggel képes olvasni.
- Gondolatait összefüggően, választékosan fogalmazza meg.
- Szókincse gazdag.
- Szókincse életkorának megfelelő.
- Szókincse szegényes
- Életkorának megfelelően, egész mondatokban beszél.
- Kérdésekre segítséggel tudja kifejezni magát.
- Nehezen fejezi ki magát.
- Szóban bátortalan, biztatást igényel.
- Szövegértése hibátlan, mondatokat is ért.
- Szövegértésében kisebb hibák elfordulnak.
- Szövegértésre vonatkozó feladatokat tanítói segítséggel old meg.
- Az olvasott szöveget nem érti.
- A tanult írott betűket biztosan ismeri és írja.
- A tanult írott betűk felismerésében és írásában bizonytalan
- Bizonyos betűket téveszt írásban
- Sok betűt téveszt.
- Másoláskor munkája mindig pontos, hibátlan.
- Másoláskor néha hibázik.
- Másoláskor gyakran és sokat hibázik.
- Tollbamondás után pontosan ír.

- Tollbamondás után kevés hibával ír
- Tollbamondás után sok hibával ír.
- Önálló írása lendületes, gyors.
- Önálló írásának tempója megfelelő.
- Önálló írásának tempója lassú.
- Önálló írásának tempója kapkodó.
- Írásképe esztétikus.
- Írásképe tetszetős.
- Írásképe egyéni.
- Írásképe rendezetlen.
- Írásképe szabálytalan.

2.2.2.8. Matematika

- Számfogalma kialakult a 20-as számkörben.
- Számfogalma 20-as számkörben kialakulóban
- Számfogalma kevésbé kialakult a 20-as számkörben.
- Számfogalma bizonytalan a 20-as számkörben.
- Számfogalma kialakulatlan.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket hibátlanul alkalmazza.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket téveszti.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket segítséggel alkalmazza.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket nem tudja alkalmazni.
- Páros, páratlan számokat biztosan felismeri.
- Páros, páratlan számokat kevés hibával ismeri fel.
- Páros, páratlan számokat segítséggel ismeri fel.
- Páros, páratlan számokat segítséggel sem ismeri fel.
- Összeadásokat tízes átlépés nélkül hibátlanul old meg tízes átlépés nélkül.
- Összeadásokat tízes átlépés nélkül kevés hibával old meg tízes átlépés nélkül.
- Összeadásokat tízes átlépés nélkül sok hibával old meg tízes átlépés nélkül.
- Kivonásokat tízes átlépés nélkül hibátlanul old meg tízes átlépés nélkül.
- Kivonásokat tízes átlépés nélkül kevés hibával old meg tízes átlépés nélkül.

- Kivonásokat tízes átlépés nélkül sok hibával old meg tízes átlépés nélkül.
- Számszomszédokat felismeri.
- Számszomszédokat segítséggel ismeri fel.
- Számszomszédokat nem ismeri fel.
- Adott szabályú sorozatot önállóan folytat.
- Adott szabályú sorozatot segítséggel folytat.
- Adott szabályú sorozatot nem folytat.
- Szöveges feladatokat önállóan old meg.
- Szöveges feladatokat megfelelően old meg.
- Szöveges feladatokat bizonytalanul old meg.
- Szöveges feladatokat sok hibával old meg.
- Gondolkodása logikus, fejlett.
- Összefüggéseket könnyen felismeri.
- Az összefüggések felismeréséhez tanítói segítséget igényel.
- Összefüggéseket nem ismeri fel.
- Feladatmegoldása jó ütemű.
- Feladatmegoldása lassú.
- Feladatmegoldása nagyon lassú.
- Matematika órákon aktív.
- Matematika órákon többnyire aktív.
- Matematika órákon teljesítménye hullámzó.
- Feladattudata még nem alakult ki

2.2.2.9. Vizuális kultúra

- Szeret rajzolni. Szívesen megvalósítja saját ötleteit, elképzeléseit.
- Szeret rajzolni.
- Kevésbé szeret rajzolni.
- Nem szívesen rajzol.
- Munkáin változatosan használja a színeket.
- Munkáin sajátosan használja a színeket.
- Munkáin visszafogottan használja a színeket.

- **Ügyesen bánik az eszközökkel.**
- **Jól bánik az eszközökkel.**
- **Megfelelően bánik az eszközökkel.**
- **Eszközhasználata bátortalan.**
- **A rajzfelületet megfelelően használja.**
- **A rajzfelületet bátortalanul használja.**
- **A rajzfelületet aránytalanul használja.**
- **Kreativitása: tele van ötlettel.**
- **Kreativitása: inkább az utasításokat követi.**
- **Produktumai szépek, esztétikusak, igényesek.**
- **Produktumai szépek.**
- **Produktumai megfelelőek.**
- **Produktumai rendezetlenek.**
- **Szokásrendje környezetével szemben igényes.**
- **Szokásrendje környezetével szemben kevésbé igényes.**
- **Szokásrendje környezetével szemben igénytelen.**

2.2.2.10. Technika és tervezés

- **Órai tevékenysége érdeklődő.**
- **Órai tevékenysége biztatásra aktív.**
- **Órai tevékenysége változó.**
- **Órai tevékenysége passzív.**
- **Órai tevékenysége rendbontó.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat jól ismeri.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat megfelelően ismeri.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat felszínesen ismeri.**
- **Kézügyessége kiemelkedő.**
- **Kézügyessége jó.**
- **Kézügyessége megfelelő.**
- **Kézügyessége fejlesztésre szorul.**
- **Munkadarabjai igényesek, ötletesek.**

- **Munkadarabjai megfelelőek.**
- **Munkadarabjai gyakran pontatlanok.**
- **Az eszközöket jól, biztonságosan használja.**
- **Az eszközöket megfelelően használja.**
- **Az eszközöket bizonytalanul használja, állandó segítségre szorul.**
- **Szokásrendje környezetével szemben igényes.**
- **Szokásrendje környezetével szemben kevésbé igényes.**
- **Szokásrendje környezetével szemben igénytelen.**

2.2.2.11. Testnevelés

- **Órai tevékenysége aktív.**
- **Órai tevékenysége biztatásra aktív.**
- **Órai tevékenysége változó.**
- **Órai tevékenysége passzív.**
- **Órai tevékenysége rendbontó.**
- **Mozgása harmonikus.**
- **Mozgása megfelelő.**
- **Mozgása fejlesztésre szorul.**
- **A csapatjátékokban együttműködően vesz részt.**
- **A csapatjátékokban közömbösen vesz részt.**
- **A csapatjátékokban nem szívesen vesz részt.**
- **A gyakorlatokat könnyen sajátítja el.**
- **A gyakorlatokat kevés segítséggel sajátítja el.**
- **A gyakorlatokat sok segítséggel sajátítja el.**
- **Labdajátékokban ügyes.**
- **Labdajátékokban szívesen vesz részt.**
- **Labdajátékokban megfelelően játszik**
- **Labdajátékokban mozgása fejlesztést igényel.**
- **Viselkedése sportszerű.**
- **Viselkedése együttműködő.**
- **Viselkedése közömbös.**

- **Viselkedése rendbontó.**
- **Felszerelése hiánytalan, rendezett.**
- **Felszerelése többször hiányos.**
- **Felszerelése rendszeresen nincs.**

2.2.2.12. Ének-zene

- **A dalokat önállóan és szívesen énekli.**
- **A dalokat segítséggel énekli.**
- **A dalokat csak csoportban énekli.**
- **A tanult ritmusértékeket jól alkalmazza.**
- **A tanult ritmusértékeket pontatlanul alkalmazza.**
- **A tanult ritmusértékeket nem ismeri.**
- **A tanult dalok dallamát, szövegét jól ismeri.**
- **A tanult dalok dallamát, szövegét pontatlanul ismeri.**
- **A tanult dalok dallamát, szövegét nem ismeri.**
- **Zenehallgatás során csendben figyel a zeneműre.**
- **Zenehallgatás során megfogalmazza észrevételeit.**
- **Zenehallgatás során az ismert hangszereket megnevezi.**
- **Dalok játékait ismeri, tudja.**
- **A dalok játékaiban bizonytalan.**
- **A dalok játékait nem tudja.**

2.2.2.13. Etika/ Hit - és erkölcstan

- **Résztvétele az órai munkában aktív és együttműködő.**
- **Résztvétele az órai munkában részben együttműködő.**
- **Résztvétele az órai munkában változó, ritkán együttműködő.**
- **Résztvétele az órai munkában elutasító, nem működik együtt.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt érdeklődő, a tanultakra jól emlékszik és képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt általában érdeklődő, a tanultakat részben emlékszik és részben képes alkalmazni azokat.**

- A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, de a figyelmét felkeltő témákra emlékszik és képes alkalmazni azokat.
- A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, felzárkóztatásra szorul.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik történetek hallgatásával és játékos feldolgozásával.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik énekekkel, dalos játékokkal.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik társas feladatokkal, csoportmunkával.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik rajzos feladatokkal.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik munkafüzeti feladatokkal.

1. évfolyam év vége

Magyar nyelv és irodalom

- Hangképzése pontos.
- Hangképzése javítást igénylő.
- Hangképzése további logopédiai fejlesztésre javasolt.
- Beszéde érthető.
- Beszéde nehezen érthető.
- Beszédtempója megfelelő.
- Beszédtempója lassú.
- Beszédtempója hadaró.
- Beszédtempója akadozó.
- Hangereje megfelelő.
- Hangereje halk.
- Hangereje harsány.
- Gondolatait választékosan fogalmazza meg.
- Szóbeli kifejezőkészsége jó.
- Szóbeli kifejezőkészsége nehézkes.
- A hallott szöveget önállóan megérti.
- A hallott szöveget segítséggel érti meg.
- A hallott szöveget nem érti meg.
- Szókincse gazdag.

- Szókincse korosztályának megfelelő.
- Szókincse hiányos.
- Betűismerete biztos.
- Betűismerete kevésbé biztos.
- Betűismerete bizonytalan. Téveszti a betűket.
- Szótagolva jól olvas.
- Szótagolva lassan olvas.
- A tanult betűk összeolvasásában bizonytalan.
- A betűket felismeri, de azok összeolvasása nehézséget jelent.
- Szótagolva nagyon lassan olvas.
- Hangos olvasása betűző.
- Fejlesztésre szorul.
- Rövid szövegek esetében már mondatokat olvas és megérti azokat.
- Elolvas mondatokat, de azok megértése még nehézséget okoz számára.
- Szövegértésre vonatkozó feladatokat tanítói segítséggel old meg.
- Az olvasott szöveget nem érti meg.
- Memoritert kifejezően ad elő.
- Memoritert pontosan ad elő.
- Memoritert kevés hibával ad elő.
- Memoritert pontatlanul ad elő.
- Betűalakításnál, betűkapcsolásnál vonalvezetése szabályos.
- Betűalakításnál, betűkapcsolásnál vonalvezetése kevésbé szabályos.
- Betűalakítása, betűkapcsolása több esetben bizonytalan.
- Betűkapcsolása szabálytalan, írása nehezen olvasható..
- Írástempója lendületes.
- Írástempója megfelelő.
- Írástempója lassú.
- A tanult betűket, szavakat pontosan másolja írott és nyomtatott mintáról.
- A tanult betűk, szavak másolása pontatlan.
- Még nem tudja a tanult betűket és szavakat önállóan lemásolni.
- A tanító jelölése alapján önállóan tudja javítani a hibáit.

- Hibáit kis segítséggel javítani tudja.
- Tollbamondás után hibátlanul leírja a betűket és a szavakat.
- Tollbamondás után még pontatlanul írja le a tanult betűket és szavakat.
- Tollbamondás után még nem tudja leírni a tanult betűket és szavakat.
- Képes önellenőrzéssel javítani a hibákat.
- Hibáit kis segítséggel javítani tudja
- Emlékezetből is pontosan írja le a betűket, szavakat.
- Emlékezetből pontatlanul ír.
- Emlékezetből még nem tud betűket, szavakat leírni.
- Önellenőrzéssel képes javítani a hibáit.

2.2.2.14. Matematika

- Számfogalma kialakult a 20-as számkörben.
- Számfogalma kevésbé kialakult a 20-as számkörben.
- Számfogalma bizonytalan a 20-as számkörben.
- Számfogalma kialakulatlan.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket hibátlanul alkalmazza.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket téveszti.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket segítséggel alkalmazza.
- Számok nagyság szerinti összehasonlításánál a relációs jeleket nem tudja alkalmazni.
- Páros, páratlan számokat biztosan felismeri.
- Páros, páratlan számokat kevés hibával ismeri fel.
- Páros, páratlan számokat segítséggel ismeri fel.
- Páros, páratlan számokat segítséggel sem ismeri fel.
- Összeadásokat tízes átlépéssel hibátlanul old meg 20-as számkörben.
- Összeadásokat tízes átlépéssel eszközzel, kevés hibával old meg 20-as számkörben.
- Összeadásokat tízes átlépéssel eszközzel, sok hibával old meg 20-as számkörben.
- Kivonásokat tízes átlépéssel hibátlanul old meg 20-as számkörben.
- Kivonásokat tízes átlépéssel eszközzel, kevés hibával old meg 20-as számkörben.
- Kivonásokat tízes átlépéssel eszközzel, sok hibával old meg 20-as számkörben.
- Számszomszédokat felismeri.

- Számszomszédokat segítséggel ismeri fel.
- Számszomszédokat nem ismeri fel.
- Adott szabályú sorozatot önállóan folytat.
- Adott szabályú sorozatot segítséggel folytat.
- Adott szabályú sorozatot nem folytat.
- Szöveges feladatokat önállóan old meg.
- Szöveges feladatokat megfelelően old meg.
- Szöveges feladatokat bizonytalanul old meg.
- Szöveges feladatokat sok hibával old meg.
- Gondolkodása logikus, fejlett.
- Összefüggéseket könnyen felismeri.
- Az összefüggések felismeréséhez tanítói segítséget igényel.
- Összefüggéseket nem ismeri fel.
- Feladatmegoldása jó ütemű.
- Feladatmegoldása lassú.
- Feladatmegoldása nagyon lassú.
- Matematika órákon aktív.
- Matematika órákon többnyire aktív.
- Matematika órákon teljesítménye hullámzó.

2.2.2.15. Vizuális kultúra

- Szeret rajzolni. Szívesen megvalósítja saját ötleteit, elképzeléseit.
- Szeret rajzolni.
- Kevésbé szeret rajzolni.
- Nem szívesen rajzol.
- Munkáin változatosan használja a színeket.
- Munkáin sajátosan használja a színeket.
- Munkáin visszafogottan használja a színeket.
- Ügyesen bánik az eszközökkel.
- Jól bánik az eszközökkel.

- **Megfelelően bányik az eszközökkel.**
- **Eszközhazsnálata bátortalan.**

- **A rajzfelületet megfelelően használja.**
- **A rajzfelületet bátortalanul használja.**
- **A rajzfelületet aránytalanul használja.**
- **Kreativitása: tele van ötlettel.**
- **Kreativitása: inkább az utasításokat követi.**
- **Munkadarabjai szépek, esztétikusak, igényesek.**
- **Munkadarabjai szépek.**
- **Munkadarabjai megfelelőek.**
- **Munkadarabjai rendezetlenek.**

2.2.2.16. Technika és tervezés

- **Órai tevékenysége érdeklődő.**
- **Órai tevékenysége biztatásra aktív.**
- **Órai tevékenysége változó.**
- **Órai tevékenysége passzív.**
- **Órai tevékenysége rendbontó.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat jól ismeri.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat megfelelően ismeri.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat felszínesen ismeri.**
- **Kézügyessége kiemelkedő.**
- **Kézügyessége jó.**
- **Kézügyessége megfelelő.**
- **Kézügyessége fejlesztésre szorul.**
- **Munkadarabjai igényesek, ötletesek.**
- **Munkadarabjai megfelelőek.**
- **Munkadarabjai gyakran pontatlanok.**
- **Az eszközöket jól, biztonságosan használja.**
- **Az eszközöket megfelelően használja.**
- **Az eszközöket bizonytalanul használja, állandó segítségre szorul.**

2.2.2.17. Testnevelés

- **Órai tevékenysége aktív.**
- **Órai tevékenysége biztatásra aktív.**
- **Órai tevékenysége változó.**
- **Órai tevékenysége passzív.**
- **Órai tevékenysége rendbontó.**
- **Mozgása harmonikus.**
- **Mozgása megfelelő.**
- **Mozgása fejlesztésre szorul.**
- **A csapatjátékokban együttműködően vesz részt.**
- **A csapatjátékokban közömbösen vesz részt.**
- **A csapatjátékokban nem szívesen vesz részt.**
- **A gyakorlatokat könnyen sajátítja el.**
- **A gyakorlatokat kevés segítséggel sajátítja el.**
- **A gyakorlatokat sok segítséggel sajátítja el.**
- **Labdajátékokban ügyes.**
- **Labdajátékokban szívesen vesz részt.**
- **Labdajátékokban megfelelően játszik**
- **Labdajátékokban mozgása fejlesztést igényel.**
- **Viselkedése sportszerű.**
- **Viselkedése együttműködő.**
- **Viselkedése közömbös.**
- **Viselkedése rendbontó.**
- **Felszerelése hiánytalan, rendezett.**
- **Felszerelése többször hiányos.**
- **Felszerelése rendszeresen nincs.**

2.2.2.18. Ének-zene

- **A dalokat önállóan és szívesen énekli.**
- **A dalokat segítséggel énekli.**
- **A dalokat csak csoportban énekli.**
- **A tanult ritmusértékeket jól alkalmazza.**
- **A tanult ritmusértékeket pontatlanul alkalmazza.**
- **A tanult ritmusértékeket nem ismeri.**
- **A tanult dalok dallamát, szövegét jól ismeri.**
- **A tanult dalok dallamát, szövegét pontatlanul ismeri.**
- **A tanult dalok dallamát, szövegét nem ismeri.**
- **Zenehallgatás során csendben figyel a zeneműre.**
- **Zenehallgatás során megfogalmazza észrevételeit.**
- **Zenehallgatás során az ismert hangszereket megnevezi.**
- **Dalok játékait ismeri, tudja.**
- **A dalok játékaiban bizonytalan.**
- **A dalok játékait nem tudja.**

2.2.2.19. Etika/ Hit - és erkölccstan

- **Részvétele az órai munkában aktív és együttműködő.**
- **Részvétele az órai munkában részben együttműködő.**
- **Részvétele az órai munkában változó, ritkán együttműködő.**
- **Részvétele az órai munkában elutasító, nem működik együtt.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt érdeklődő, a tanultakra jól emlékszik és képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt általában érdeklődő, a tanultakat részben emlékszik és részben képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, de a figyelmét felkeltő témákra emlékszik és képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, felzárkóztatásra szorul.**
- **A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik történetek hallgatásával és játékos feldolgozásával.**

- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik énekekkel, dalos játékokkal.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik társas feladatokkal, csoportmunkával.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik rajzos feladatokkal.
- A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik munkafüzeti feladatokkal.

2. ÉVFOLYAM ELSŐ FÉLÉV

2.2.3.

Magyar nyelv és irodalom

- Hangképzése pontos.
- Hangképzése javítást igénylő.
- Beszéde tiszta.
- Beszéde érthető.
- Beszéde nehezen érthető.
- Beszédtempója megfelelő.
- Beszédtempója lassú.
- Beszédtempója hadaró.
- Beszédtempója akadozó.
- Hangereje megfelelő.
- Hangereje halk.
- Hangereje harsány.
- Memoritert kifejezően és pontosan ad elő.
- Memoritert pontosan ad elő.
- Memoritert kevés hibával ad elő.
- Memoritert pontatlanul ad elő.
- A hallott szöveget önállóan megérti.
- A hallott szöveget segítséggel érti meg.
- A hallott szöveget nem érti meg.
- Szókincse gazdag.
- Szókincse korosztályának megfelelő.
- Szókincse hiányos.
- Szóbeli kifejezőkészsége választékos.

- Szóbeli kifejezőkészsége jó.
- Szóbeli kifejezőkészsége nehézkes.
- Kérdések, utasítások megértése pontos.
- Kérdések, utasítások megértése megfelelő.
- Kérdések, utasítások megértése pontatlan.
- Válaszadása pontos.
- Válaszadása nehézkes.
- Válaszadása pontatlan.
- Hangos olvasása folyamatos.
- Hangos olvasása szavanként olvasó.
- Hangos olvasása szótagoló.
- Hangos olvasása betűző.
- Tipikus hibái: újrakezdések; betűtévesztések; akadozás; nem hangsúlyos olvasás.
- Törekszik az írásjelek érzékeltetésére és a hangsúlyozásra.
- Képes az olvasottak tartalmáról beszámolni, beszélgetni.
- Az olvasottakat többé-kevésbé pontosan fel tudja idézni.
- Az olvasottak tartalmát csak pontatlanul tudja felidézni.
- A szöveghez tartozó feladatokat írásban egyedül megoldja.
- A szöveghez tartozó feladatokat írásban csak segítséggel tudja megoldani.
- A szöveghez tartozó feladatokat írásban csak sok hibával képes megoldani.
- Írásképe igényes.
- Írásképe kevésbé igényes.
- Írásképe igénytelen.
- Írástempója lendületes.
- Írástempója megfelelő.
- Írástempója lassú.
- Füzetvezetése rendezett.
- Füzetvezetése kevésbé rendezett.
- Füzetvezetése rendezetlen.
- Betűrendbe sorolni önállóan tud.

- **Betűrendbe sorolni segítséggel tud.**
- **Betűrendbe sorolni segítséggel sem tud.**
- **Szavakról tanult ismeretei biztosak.**
- **Szavakról tanult ismeretei kevésbé biztosak.**
- **Szavakról tanult ismeretei bizonytalanok.**
- **A mondatokról tanult ismeretei biztosak.**
- **A mondatokról tanult ismeretei kevésbé biztosak.**
- **A mondatokról tanult ismeretei pontatlanok.**
- **Másolás után döntően hibátlanul ír.**
- **Másolás után kevés hibával ír.**
- **Másolás után sok hibával ír.**
- **Emlékezetből döntően hibátlanul ír.**
- **Emlékezetből kevés hibával ír.**
- **Emlékezetből sok hibával ír.**
- **Tollbamondás után biztosan ír.**
- **Tollbamondás után kevés hibával ír.**
- **Tollbamondás után sok hibával ír.**
- **Gyakori hibái:.....**
- **A begyakorolt szókészlet körében biztos a j és a ly hangok jelölésében.**
- **A begyakorolt szókészlet körében bizonytalan a j és a ly hangok jelölésében.**

2.2.3.1. Matematika

- **Számfogalma 100-as számkörben kialakult.**
- **Számfogalma 100-as számkörben kevésbé kialakult.**
- **Számfogalma 100-as számkörben kialakulatlan.**
- **A relációkat felismeri.**
- **A relációkat segítséggel ismeri fel.**
- **A relációkat nem ismeri fel.**
- **Összeadásokat hibátlanul old meg.**
- **Összeadásokat kevés hibával old meg.**

- **Összeadásokat sok hibával old meg.**
- **Kivonásokat hibátlanul old meg.**
- **Kivonásokat kevés hibával old meg.**
- **Kivonásokat sok hibával old meg.**
- **A sorozatok szabályát önállóan felismeri, folytatja.**
- **A sorozatok szabályát nem ismeri fel.**
- **Adott szabályú sorozatot önállóan folytat.**
- **Adott szabályú sorozatot segítséggel folytat.**
- **Adott szabályú sorozatot nem folytat.**
- **Szöveges feladatokat önállóan old meg.**
- **Szöveges feladatokat megfelelően old meg.**
- **Szöveges feladatokat bizonytalanul old meg.**
- **Szöveges feladatokat sok hibával old meg.**
- **Logikai gondolkodása kiváló.**
- **Logikai gondolkodása jó.**
- **Logikai gondolkodása megfelelő.**
- **Logikai gondolkodása gyenge.**
- **Önellenőrzése kifogástalan.**
- **Önellenőrzése jó.**
- **Önellenőrzése elfogadható.**
- **Önellenőrzése pontatlan.**
- **Önellenőrzése kialakulatlan.**

2.2.3.2. Vizuális kultúra

- **A festés- rajzolás iránti érdeklődése kiemelkedő.**
- **A festés- rajzolás iránti érdeklődése megfelelő.**
- **A festés- rajzolás iránti érdeklődése mérsékelt.**
- **Munkáin változatosan használja a színeket.**
- **Munkáin megfelelően használja a színeket.**

- **Munkáin visszafogottan használja a színeket.**
- **Eszközhasználata kiemelkedő.**
- **Eszközhasználata jó.**
- **Eszközhasználata megfelelő.**
- **Eszközhasználata bátortalan.**
- **A rajzfelületet jó beosztással használja.**
- **A rajzfelületet bátortalanul használja.**
- **A rajzfelületet aránytalanul használja.**
- **Kreativitása: tele van ötlettel.**
- **Kreativitása: inkább az utasításokat követi.**

2.2.3.3. Technika és tervezés

- **Órai tevékenysége érdeklődő.**
- **Órai tevékenysége biztatásra aktív.**
- **Órai tevékenysége változó.**
- **Órai tevékenysége passzív.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat jól ismeri.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat megfelelően ismeri.**
- **A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat felszínesen ismeri.**
- **Kézügyessége kiemelkedő.**
- **Kézügyessége jó.**
- **Kézügyessége megfelelő.**
- **Kézügyessége fejlesztésre szorul.**
- **Munkadarabjai igényesek.**
- **Munkadarabjai megfelelőek.**
- **Munkadarabjai gyakran pontatlanok.**
- **Az eszközöket jól használja.**
- **Az eszközöket biztonságosan használja.**
- **Az eszközöket megfelelően használja.**
- **Az eszközöket bátortalanul használja.**

2.2.3.4. Testnevelés

- **Órai tevékenysége biztatásra aktív.**
- **Órai tevékenysége változó.**
- **Órai tevékenysége passzív.**
- **Órai tevékenysége rendbontó.**
- **Mozgása harmonikus.**
- **Mozgása megfelelő.**
- **Mozgása fejlesztésre szorul.**
- **A csapatjátékokban együttműködően vesz részt.**
- **A csapatjátékokban közömbösen vesz részt.**
- **A csapatjátékokban nem szívesen vesz részt.**
- **A gyakorlatokat könnyen sajátítja el.**
- **A gyakorlatokat kevés segítséggel sajátítja el.**
- **A gyakorlatokat sok segítséggel sajátítja el.**
- **Labdajátékokban ügyes.**
- **Labdajátékokban szívesen vesz részt.**
- **Labdajátékokban megfelelően játszik**
- **Labdajátékokban mozgása fejlesztést igényel.**
- **Viselkedése sportszerű.**
- **Viselkedése együttműködő.**
- **Viselkedése közömbös.**
- **Viselkedése rendbontó.**
- **Felszerelése hiánytalan, rendezett.**
- **Felszerelése többször hiányos.**
- **Felszerelése rendszeresen nincs.**

2.2.3.5. Ének-zene

- **A dalokat önállóan énekeli és szívesen**
- **A dalokat szívesen énekeli.**

- **A dalokat segítséggel énekeli.**
- **A dalokat csak csoportban énekeli.**
- **A tanult ritmusértékeket jól alkalmazza.**
- **A tanult ritmusértékeket pontatlanul alkalmazza.**
- **A tanult ritmusértékeket nem ismeri.**
- **A tanult dalok dallamát, szövegét jól ismeri.**
- **A tanult dalok dallamát, szövegét pontatlanul ismeri.**
- **A tanult dalok dallamát, szövegét nem ismeri.**
- **Zenehallgatás során csendben figyel a zeneműre.**
- **Zenehallgatás során megfogalmazza észrevételeit.**
- **Zenehallgatás során az ismert hangszereket megnevezi.**

2.2.3.6. Etika/ Hit- és erkölcsstan

- **Résztvétele az órai munkában aktív és együttműködő.**
- **Résztvétele az órai munkában részben együttműködő.**
- **Résztvétele az órai munkában változó, ritkán együttműködő.**
- **Résztvétele az órai munkában elutasító, nem működik együtt.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt érdeklődő, a tanultakra jól emlékszik és képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt általában érdeklődő, a tanultakat részben emlékszik és részben képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, de a figyelmét felkeltő témákra emlékszik és képes alkalmazni azokat.**
- **A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, felzárkóztatásra szorul.**
- **A tanuló az órai munka során szívesen foglalkozik történetek hallgatásával és játékos feldolgozásával.**
- **A tanuló az órai munka során szívesen foglalkozik énekekkel, dalos játékokkal.**
- **A tanuló az órai munka során szívesen foglalkozik társas feladatokkal, csoportmunkával.**
- **A tanuló az órai munka során szívesen foglalkozik rajzos feladatokkal.**
- **A tanuló az órai munka során szívesen foglalkozik munkafüzeti feladatokkal.**

2.2.3.7. Magatartás és szorgalom szöveges értékelése 1. évfolyamtól 2. évfolyam félévéig

Magatartás

- Társas kapcsolataiban segítőkész.
- Társas kapcsolataiban együttműködő.
- Társas kapcsolataiban türelmes.
- Társas kapcsolataiban közömbös.
- Társas kapcsolataiban türelmetlen.
- Társas kapcsolataiban durva.
- Felnőttekhez való viszonyában együttműködő.
- Felnőttekhez való viszonyában udvarias.
- Felnőttekhez való viszonyában segítőkész.
- Felnőttekhez való viszonyában viselkedése gyakran kifogásolható.
- Tanórán aktív.
- Tanórán fegyelmezett.
- Tanórán együttműködő.
- Tanórán passzív.
- Tanórán fegyelmezetlen.
- Tanórán rendbontó.
- Szünetben és szabadidőben fegyelmezetten viselkedik.
- Szünetben általában rendesen viselkedik.
- Szünetben és szabadidőben rendetlenkedik, hangoskodik.

2.2.3.8. Szorgalom

- Tanuláshoz való viszonya aktív.
- Tanuláshoz való viszonya érdeklődő.
- Tanuláshoz való viszonya kötelességtudó.
- Tanuláshoz való viszonya felületes.
- Tanuláshoz való viszonya érdektelen.
- Tanuláshoz való viszonya hanyag.
- Önálló feladatvégzésben kitartó, pontos.

- **Önálló feladatvégzése megfelelő.**

- **Önálló feladatvégzésben időnként kapkodó, felületes.**
- **Önálló feladatvégzésben még bizonytalan, segítségre szorul.**
- **Órai aktivitása példamutató.**
- **Órai aktivitása jó.**
- **Órai aktivitása változó.**
- **Figyelme tartós és mély.**
- **Figyelme könnyen elterelődik.**
- **Házi feladatát elkészíti.**
- **Házi feladatát alkalmanként elfelejti.**
- **Házi feladatát gyakran nem készíti el.**
- **Felszerelése hiánytalan.**
- **Felszerelése néha hiányos.**
- **Felszerelése gyakran hiányos.**

ÓVODAI MELLÉKLET: ÓVODAI HETI REND

Heti rend:

Idő	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
07.00 08.30	Szabad játék	Szabad játék	Szabad játék	Szabad játék	Szabad játék
08.30 09.30	Önkiszolgálás Munka jellegű tevékenység, Tízórai	Önkiszolgálás Munka jellegű tevékenység, Tízórai	Önkiszolgálás Munka jellegű tevékenység, Tízórai	Önkiszolgálás Munka jellegű tevékenység, Tízórai	Önkiszolgálás Munka jellegű tevékenység, Tízórai
09.30	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés
	Rajzolás, festés, mintázás	Ének, zene, énekes játék	Rajzolás, festés, mintázás	Ének, zene, énekes játék	Rajzolás, festés, mintázás
11.00	Játékra nevelés	Külső világ tevékeny megismerése	Külső világ tevékeny megismerése	Játékra nevelés	Játékra nevelés
11.00 12.00	Mozgás, mozgásnevelés Séta, levegőzés	Mozgás, mozgásnevelés Séta, levegőzés	Mozgás, mozgásnevelés Séta, levegőzés	Mozgás, mozgásnevelés Séta, levegőzés	Mozgás, mozgásnevelés Séta, levegőzés
12.00 13.00	Önkiszolgálás, Munka jellegű tev. (öltözködés, tisztálkodás, ebéd)	Önkiszolgálás, Munka jellegű tev. (öltözködés, tisztálkodás, ebéd)	Önkiszolgálás, Munka jellegű tev. (öltözködés, tisztálkodás, ebéd)	Önkiszolgálás, Munka jellegű tev. (öltözködés, tisztálkodás, ebéd)	Önkiszolgálás, Munka jellegű tev. (öltözködés, tisztálkodás, ebéd)
13.00 14.30	Csendespihenő - gondozás	Csendespihenő - gondozás	Csendespihenő - gondozás	Csendespihenő - gondozás	Csendespihenő - gondozás
14.30 15.30	Önkiszolgálás Munka jellegű tev. Uzsonna	Önkiszolgálás Munka jellegű tev. Uzsonna	Önkiszolgálás Munka jellegű tev. Uzsonna	Önkiszolgálás Munka jellegű tev. Uzsonna	Önkiszolgálás Munka jellegű tev. Uzsonna
15.30 17.00	Szabadon választott tevékenység, játék	Szabadon választott tevékenység, játék	Szabadon választott tevékenység, játék	Szabadon választott tevékenység, játék	Szabadon választott tevékenység, játék